

בעזה"ת

בינ"ו עמ"י עש"ו

יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש

קונטרס
אבן מאסו הבונים
היתה לראש פנה

ליקוט מדב"ק של גדולי ישראל על
כת הבונים החופשיים
וקצת ביאור על השתלשלותה

בזכות החונן לאדם דעת
ומלמד לאנוש בינה ע"י זעיר דמן חברי"א
ר' אביעד נייגר הי"ו
בעה"מ ילקוט השבעתי אתכם

מהדורא ה'
שבט ה'תשפ"ה

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע

תן לחכם ויחכם עוד

לקח ריסקם וישלע י

תוכן עניינים

2.....	תוכן עניינים
4.....	הקדמה נצרכת
17.....	ליקוט מגדולי ישראל על כת הבונים החופשיים
17.....	חכמי ספרד
51.....	חכמי אשכנז
98.....	שמות הלשכות וחבריהם לדראון עולם
98.....	הקדמה
99.....	נמוסי המתקדשים שלהם
105.....	החדר המתוקן 'כל ישראל חברים' (אליאנס)
105.....	אודות מקימיו והיותם 'בונים חופשיים'
107.....	תומכיהם 'מבשרי הציונות'
110.....	יחס גדולי ישראל כלפיהם
136.....	כיצד הם ממשיכים לפעול בשביל להרוס את היהדות
138.....	פעילות מתואמת
139.....	מסדרים ולשכות
139.....	מסדר 'בני ברית'
150.....	מסדר 'בני משה'
152.....	מסדר 'אחוה'
160.....	מסדר 'האחים הנאמנים'
161.....	מסדר 'ברקאי'
161.....	לשכת 'חרמון' ו'חירם'
162.....	ספיחי צבי ציוני רצוף
162.....	שז"ר
163.....	יצחק בן צבי
163.....	אברהם שמואל שטיין
164.....	אהרן מגד
164.....	א"ד גורדון
164.....	ישעיהו קרניאל
165.....	סיכום
167.....	סוף דבר הכל נשמע את-האלקים ירא ואת-מצותיו שמור כי-זה כל-האדם

מהדורה טיוטא-חמישית (פתח תקווה, שבט ה'תשפ"ה)

~~~~~

ידוע מאמר החכם כשם שאי אפשר לבר בלי תבן כך אי אפשר לספר בלי שגיאות.
ואני מודה לכל אלו שנהגו וינהגו בטובת עין ושלחו לי הערות, הארות ותיקוני
טעויות.

yalkuthishbatietchem@gmail.com

ושכרו כפול מן השמים

~~~~~

קונטרס זה יצא במתכונת של קובץ PDF בינתיים, וזאת משום ע"מ להפיץ דעת
תורתם של רז"ל נגד המלעזים נגדם. לכל המעוניין להוציא לאור אבקש שימכר
במחיר קרן בלבד, וזאת ע"מ לכל אחד יוכל לרכוש במחיר השווה לכל נפש.
לכל מי שרוצה להקדיש ולתרום ע"מ להוציאו לאור מוזמן לפנות באי-מייל

yalkuthishbatietchem@gmail.com

~~~~~

לאתר האינטרנט:

www.yhe.center

© כל הזכויות שמורות

הארה חשובה ללומד היקר... רצוי לעיין בהערות שולים כי שם מצויים הרבה
הארות והרחבות אליהם הפנתו.

הקדמה נצרכת

י'שמחו ה'שמים ו'תגל ה'ארץ הנני שמח להגיש לכם קונטרס חשוב זה שמביא מדבריהם של גדולי ישראל נגד כת 'הבונים החופשיים'.

הוהרו מהצפת מידע חלקו מגיע מהכפירה

הנה לאחרונה הננו מוצפים במידע ובמידעונים וידעונים למיניהם על כל מיני 'קונספירציות' ותככים של ממשלות וארגונים סודיים, על חיסונים וא'גנדות, ולפעמים איננו יודעים מה לעשות עם הכמות הכה עצומה של מידע שהמידעונים והידעונים האלו מלעיטים עלינו, וחלקם הם אפילו דברי מינות ואפיקורסות ואפילו דברים שנכתבו ע"י אנטישמים שונאי יהודים, כי מייבאים חלק מהקונספירציות מכאלו שאינם יהודים אמונות שקשורות לנצרות ולאיסלם¹ (וחייבים לבקש ממישהו שהוא ירא שמים שעוד מקדמת דנא לא כ"כ הלך שפי עם שלטון הערב-רב), שלפעמים מעודף מידע אנחנו מאבדים את הרגלים ואת הידים, וח"ו ג"כ עלולים לייאש את עצמנו, רח"ל.

ועוד שההתעסקות בדר"כ היא פסיבית דרך אתרי אינטרנט וראיית סרטונים, וכל המערכה נגדם היא דרך בזבוז זמן בראיית סרטונים ביו-טיוב ללא סוף, וביטול תורה.

מי השולט האמיתי... מלך מלכי המלכים הקב"ה

ולכן הדבר הכי טוב הוא תמיד לחזור לנק' ההתחלתית, לשורש העניינים, לקחת נשימה ולבנות את ההבנה שלנו מחדש על יסודות מוצקים של גדולי ישראל וכיצד הם התייחסו לאותה כת ומשמשיהם הנלוזים.

והנק' העיקרית היא שהקב"ה הוא 'מלך מלכי המלכים' מה זה בפועל אומר, שנכון שישנם 'מלכי מלכים', אכן ישנם כאלו שיש להם מלכות על מלכים, אבל יש גם מישהו שמנהל את אותם 'מלכי המלכים' והוא הקב"ה שהוא מלך מעל כולם 'מלך מלכי המלכים הקב"ה'.

הניסיונות של הדור האחרון

נכון שהמדינה תמיד ניסתה ל"חנך" לשנאת התורה וללומדיה, אבל עד כמה אפשר ליצור קוטביות בין יהודים ולא לתהות על מה כל הקצף והבלגן, אז הנה בכל זאת תמיד יש משהו ללמוד מצדיקי ישראל ודברי קדשם.

---

¹ ראה לקמן בתשובתו הרמה של רבי אברהם דוב לוי זיע"א, עמ' 53-64.

אז אנא להבא כל מי שומע להבא על 'קונספירציה' כזאת או אחרת, מיד להתפלל מעומקא דליבא להשי"ת שיעזרנו לעבור את הקליפה הציונית וחבריהם הבונים החופשיים, וכל ענייני הסדר העולמי החדש.

ונמשיך לבאר ע"פ ספר **תהילים**, פרק קיח פס' כב:

"אָבן מַאָסוּ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֹאשׁ פִּינָה".

ושם בתרגום הירושלמי:

'טליא שביקו ארדיכליא, הוה בני בנאי דישי וזכאה לאתמנאה למליך ושולטן'.

ונראה שבאו לרמוז לנו כאן ברוח קדשם על אלו שחושבים עצמם ל'בונים', דהיינו האדריכלים², הם אוהבים לבנות דמיונות שכאילו הם מנהלים את העולם, כמו שבוני מגדל בבל היו.

וכן מקימי המדינה, וגרוריהם בעלי הדעות המשובשות שמנסים להציג את עצמם כ'**אדריכלי הגאולה**', אבל בסופו של דבר, אותה אבן שמאסו ה'אדריכלים' הבונים דהיינו גאולת ישראל האמיתית, ולא המזויפת, שתהי' על ידי משיח צדקנו בב"א היא היא תהפך לראש-פינה לא משנה כמה השתדלויות הם ינסו לעשות בסופו של דבר, דבר ה' יתגלה, כמו שהיה שבמגדל בבל השי"ת הרס את הכל...

וכעין זה מצינו ב**ילקוט שמעוני**, מלאכי, פרק א, רמז תקפז:

'כי תאמר אדום רוששנו. פילוסוף אחד שאל את ר' אליעזר לא כך אמר הנביא המה יבנו ואני אהרוס והללא כל הבנינים קיימין, א"ל רבי אליעזר לא דבר הכתוב כנגד הבנין אלא כנגד העצות כל מה שאתם יושבין ומחשבין בלבבכם לבנות עלינו ולכלותנו הוא הורס עצתכם, אמר לו חייך כך הוא יושבים בכל שנה לבא ולכלות אתכם וחד סב אתי ומבטיל ליה'.

אזי שכל הכופרים ובפרט החרדים והדתיים למיניהם, שמכריזים בחוצות על חילול השם של אלו שלא הולכים שפי עם שלטנותא דערב-רב ושגיונותיהם, ועוד מתירים הלשונות ופורצים גדרות ההלכה זהו חילול השם האמיתי שאנשים כאלו מרשים לעצמם לדבר בשם היהדות. ואם ח"ו לא נלך לפי ה'פרוגרמות' שלהם אזי ישימו עלינו את 'תוויותיהם' כגון 'קנאים', 'פאנטים', 'מרגלים', 'שונאי ציון' וכיו"ב.

---

² כנון המושג 'אדריכלי אוסלו'.

ואני אומר שמצד ההלכה, ויש לי הרבה ראיות ומקורות להביא על זה, מצוה על כל יהודי יחיד ורבים, להפגין ולהתריע באיזה אופן שיכול, ולעשות כל מה שביכלתו, למען כבוד השי"ת המחולל על ידיהם, ויש להגיב בכל עת ובכל שעה ובכל מקום, **לעזור לנו במלחמתנו נגד המסיתים והמדיחים מאות אלפי ישראל בכל מיני שמד וכפירה**, אחרי שאין מוצא ואופן אחר, וזה יהי' קידוש ה' אם נעשה כך.

ומה גדלה הנחיצות לזעקות ומחאות בכל מקום שהוא, נגד המשחיתים הנוראים הטורפים ודורסים נתחים חיים מעמנו בלי הרף, ורבבות ממיטב בנינו ובנותינו יורדים לטמיון **בכל תפוצות ישראל**, כי אין זה משנה אם זה רק קורה בארה"ק, אלא בכל אתר ואתר שיש שם יהודים אנחנו צריכים להראות את עמידתנו נגד הכופרים והמסיתים, והדבר זה בסופו של דבר לא רק ישפיע על עמנו, אלא גם על כל האנושות כולה שגם היא נמצאת ברדיפות, על ידי כל מיני ארגונים לאומיים שהתרכבו בעמנו, ע"י הבונים החפשיים, **הבונים מבצרים אדירים לטומאת החפשיות ושמד העבודה הזרה בארה"ק ובכל המדינות**.

הבונים החופשיים הינם גוג ומגוג

והנה חז"ל אמרו לנו שהניסיונות שיהיו לנו באחרית הימים הינם גוג ומגוג וביאר לנו כ"ק האדמו"ר מסאטמר רבי **יואל ב"ר חנניא יו"ט ליפא טייטלבוים** זיע"א, על הגאולה ועל התמורה, סי' סג:

'ויבואר עוד על פי מה שאמרו באסתר רבתי (פ"ז סכ"ג) על הפסוק (אסתר ג', י"ב) ויקראו ספרי המלך וגו', וכן הוא (בילקוט) [במדרש] תהלים ב' על הפסוק (תהלים ב', ב') "יתיצבו מלכי ארץ וגו' על ה' ועל משיחו", וז"ל, אמר רבי לוי, ארורים הם הרשעים, שהם מתעסקים בעצה רעה על ישראל, וכל אחד ואחד מהם יועץ לפי דרכו ואומר עצתי טובה מעצתך. והולך ומונה, פרעה אמר שוטה היה עשו וכו', המן אמר פרעה שוטה היה, שאמר (שמות א', כ"ב) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וכי לא ידע שהכנות נישאות ופרות ורבות, אני איני עושה כך, אלא להשמיד להרוג ולאבד וגו' (אסתר ג', י"ג). **ואף גוג ומגוג לעתיד לבוא, עתיד לומר שוטים היו הראשונים**, שהיו מתעסקין בעצות עם מלכיהם על ישראל, ולא היו יודעין שיש להם פטרון בשמים, אני איני עושה כן, **אלא הריני נזדווג עם פטרונך תחלה ואחר כך אני מזדווג להם, שנאמר יתיצבו מלכי ארץ וגו' על ה' ועל משיחו** וכו'. וכן דרשו ליה להאי קרא בזוהר הק' פרשת בשלח (ח"ב נח:).

וכתב היפה ענף () על המדרש הנ"ל, דלא יתפרש זה כפשוטו, **כי מי הוא האויל אשר יצא למלחמה נגד ה'**, וממה נפשך אם יאמינו בהשי"ת, הרי יודעין שאי אפשר להלחם עמו, ואם לא יאמינו, לא יחשבוהו גם כן לפטרונם של ישראל, ומה בצע ללחום עמו. **אמנם יתחכמו גוג ומגוג להפריד הדבוק האלקי בין**

ישראל לאביהם שבשמים³, ויבטלו התורה והמצות מישראל, ובזה ינתקו את המוסרות המקשרות את ישראל לפטרונן זה הקב"ה. וזה כוונת אומרם שיזדווגו בפטרונם של ישראל, **שיתעמלו להדיח את ישראל מתורה ומצות, כדי שלא יציל אותם פטרונם.** וכן כתב בהגהות על מדרש תהלים (ביאור הרא"מ אות י"ג) שהעתיק מה שכתב הגאון רבי שמואל יהודה מינץ בן הגאון מוה"ר מאיר פאדואה זלה"ה בספר שנים עשר דרשות⁴, **כי כוונתן לבטל את ישראל מתורה ומצות, והיינו שיזדווגו לפטרונן, כי כאשר יחטאו אז אין הקב"ה בתוכם, ויוכלו להרע להם ח"ו כרצונם עכת"ד.**

והרשעים האלה עושים הכנה למלחמת גוג ומגוג, וכבר התחילו ועשו פעולות שונות לנתק את ישראל מפטרונם ולהדיח אותם מתורה ומצות, ולפעולה זו המה מסוגלים יותר מכל האומות, וכמו שכתב רש"י ז"ל בפרשת בחקותי על הפסוק (ויקרא כ"ו, י"ז) **"ורדו בכם שונאיכם", שאיני מעמיד שונאים אלא מכם ובכם וכו', שאומות העולם אינם מבקשים אלא מה שבגלוי וכו', אבל אלו שהם מכם ובכם, הם מחפשים אחר המטמוניות שלכם עכ"ל, והמטמוניות המה לבבות בני ישראל** ויחפשו אחרי זה, לנתקם מפטרונם ולעקור כל זיק ושורש האמונה מלבבות בני ישראל, וזה כל פעולותיהם, לעשות הכנה למלחמת גוג ומגוג⁴.

ומעתה, אין תימה שכדאי להשטן לעשות כל אותות ומופתים שבעולם, וגם הצלה והצלחה בצורות שונות ומשונות, **כי כל זה הוא הכנה למלחמת גוג ומגוג, וליתן כח ועוז למלכות הרשעה שיוכלו להזדווג לפטרונן של ישראל, כבחינה הנ"ל.** ואפשר למצוא רמז במה שאמר הכתוב (תהלים ב', ד') על גוג ומגוג וחיילותיו, **"יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו", וצריך ביאור, דמה ענין שחוק לכאן. ואפשר, דהשי"ת ירבה להם גדולה ושחוק בעולם הזה, כדי להגדיל כבוד שמים במפלתו.**

וניכר שבזה הדא"ח מבאר את עניינם ששזוהי כוונתם של הבונים החופשים דהיינו גוג ומגוג, ומדב"ק של רז"ל נבין מה הם דרכיהם של אותם רשעים ארורים.

---

³ ופירש"י, על שמות פרק טו פסוק ז: 'תהרס - תמיד אתה הורס קמיך הקמים נגדך, ומי הם הקמים כנגדו אלו הקמים על ישראל וכן הוא אומר (תהלים פג) "כי הנה אויביך יהמיון" ומה היא ההמיה?!" על עמך יערימו סוד" ועל זה קורא אותם אויביו של מקום.

ועוד בפירש"י, על במדבר פרק י פסוק לה: 'משנאיך - אלו שונאי ישראל שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם שונא' (תהלים פג) "ומשנאיך נשאו ראש ומי הם על עמך יערימו סוד".

⁴ ובסופו של דבר הסיבה לכך היא משום שהם רוצים למשוך עליהם את רוח הטומאה הלאומית של שנאת האחר, ולכן מצוי שנאה כלפי חרדים בתרבות הישראלית, וראה לקמן עמ' 10 מהדא"ח שהבאתי מהזוה"ק.

שכל כוונתם הוא להפריד את הדבוק האלקי (כגון מה שמצינו שעשו בהילולת רשב"י במירון ובהילולת שמואל הנביא ע"ה) מסכם כל העניין הנ"ל של דרכי ההתמודדות מול הכת הנ"ל, כי אנו צריכים לעשות השתדלות בהפך מרצונם והוא לחזק ולקשר כל יהודי בחזרה לכוור מחצבתו, את הדבוק האלקי בין ישראל אביהם שבשמים, ע"י תורה והמצות.

ישנם ב' צרות לישראל חיצונית ופנימית

דהנה אמנם שגוג ומגוג הינם בעיה שהיא מחוץ לישראל, אבל ישנה עוד בעיה לנו והיא הערב-רב. ואמרו חז"ל במס' ברכות, דף יז ע"א:

'ורבי אלכסנדר בטר דמצלי אמר הכי רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם.'

ועוד מבואר בזה"ק, ח"ג, דף רלב ע"ב:

'ובגין דערב רב אינון שאור שבעיסה, ואינון אומין דעלמא דמיין למוץ, יתיר מעכבין בגלותא ערב רב לישראל, מאומין עובדי כוכבים ומזלות. כמה דאוקמוה רבנן, 'מי מעכב. שאור שבעיסה מעכב'. דאינון דבקין בישראל, כשאור בעיסה. אבל אומין עובדי כוכבים ומזלות, לאו אינון אלא (תהלים א) "כמוץ אשר תדפנו רוח".

והנה הכוונה היא שמצינו:

- כאשר הערב-רב עושים צרות לישראל אז היהודים רצים לגוג ומגוג,
- וכאשר גוג ומגוג עושים צרות לישראל אז היהודים רצים לערב-רב.

אבל בסופו של דבר יתברר לכולם שהם כולם עושים יד אחת כדי להפריד בין ישראל להקב"ה, כדאיתא בדב"ק של כ"ק האדמו"ר מסאטמר רבי יואל ב"ר חנניא יו"ט ליפא טייטלבוים זיע"א, במפורש בסה"ק על הגאולה ועל התמורה, פרק סא:

'וראיתי לידידי הגאון הצדיק אבדקה"י קאשוי זצ"ל בהקדמת ספרו אבות על בנים (סוף דף ל"א, בספרו שנדפס בשנת תרפ"ו) שנדחק מאוד ליישב דברי הזוהר הק' (חלק ב דף ז ע"ב) מה שכתב שבמלחמת גוג ומגוג יהיו גם מבני ישראל בין חיילותיו של גוג, והיתכן שימצאו בישראל אנשים שילחמו נגד מלך המשיח עיי"ש.

ואיני יודע מה זו קושיא ומה זו תמיהה, הלא כבר היה לעולמים כיוצא בזה במלחמת החשמונאים עם היונים, שהפריצים והבריונים שבישראל היתה ידם עם היונים, ולחמו נגד החשמונאים ונגד התורה הקדושה, ראה כל זה ביוסיפון (פי"ח ופ"כ).

וכן איתא **בזוה"ק** חלק ב דף ז ע"ב:

'ויתגלי לבתר משיח, ויתכונשון לגביה עמין סגיאין, ויתער קרבין בכל עלמא, ובההוא זמנא יתער קב"ה גבורתיה לכל עמין דעלמא, ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא. **וכל מלכין דעלמא יתערון לאתחברא לאגחא קרבא ביה, וכמה (עמין) מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדרא לגבייהו, וייתון עמהון לאגחא קרבא על מלכא משיחא**, כדין יתחשך כל עלמא חמש עשרה יומין, וסגיאין מעמא דישראל יהון מתין בההוא חשוכא, ועל דא כתיב (ישעיה ס ב) "כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאומים".

ובהרחבת יתר מבואר כו"פ דב"י תנינא, כי תצא, רב-רד, וזל"ק:

'אמנם יתבאר עפי"מ שפירשנו (בקונטרס על הגאולה ועל התמורה סימן ס"ג) דברי המדרש אסתר רבתי (פ"ז י"ח) עה"פ "ויקראו סופרי המלך וגו' והובא בילקוט (תהלים ב') א"ר לוי ארורים הרשעים שהם מתעסקים בעצה רעה על ישראל וכ"א מהם יועץ לפי דרכו, ואומר עצתי טובה מעצתך, פרעה אמר שוטה הי' עשו וכו', וכן המן התחכם בגזרתו יותר משל פרעה, ואף גוג ומגוג לע"ל עתיד לומר שוטים היו הראשונים שהיו מתעסקין עם מלכיהם בעצות על ישראל, **ולא היו יודעין שיש להם פטרון בשמים, אני איני עושה כן, אלא הריני מזדווג עם פטרון תחלה ואח"כ אני מזדווג להם**, שנאמר "יתיצבו מלכי ארץ וגו' על ד' ועל משיחו וכו' עכ"ל, (וכן הוא בזוה"ק בשלח נ"ח ע"ב), וכתב ביפה ענף דלא יתפרש זה כפשוטו, דמי הוא האויל אשר יצא למלחמה נגד ד' וממנ"פ אם יאמין בהשי"ת שהוא פטרון של ישראל, ידע ג"כ שא"א ללחום עמו כביכול, ואם לא יאמין למה לו להלחם. **אמנם יתחכמו גוג ומגוג להפריד הדבוק האלקי בין ישראל לאביהם שבשמים, ויבטלו התורה והמצות מישראל, ובזה ינתקו את המוסרות**"⁵.

מה היתה הטעות לגבי המאבק

ולכן היתה כאן טעות מאוד מהותית כאשר נפגשו כל מיני כאלו שכינו עצמם 'מתנגדי החיסונים', כי חלקם היו שומרי תו"מ והתנגדו מצד ההלכה (ואולי באמת היו כאלו שהתנגדו

---

⁵ ולכן מצינו לצערנו הרב שהרבה מבני עמנו נפלו בפח שטמנו להם ע"י רוח הלאומיות, ואח"כ בעקבותיה לדבר המכונה חילוניות, ושהשי"ת יתן להם כוח לצאת מהמבוכה הנ"ל.

מצד איבוד החופשיות שלהם) וכאלו שנפגשו עם יהודים שאינם מקיימים תו"מ, שמשום מה ניכר שעיקר מאבקם לא הי' מצד השתחררות מעול הכפירה הציונית, אלא יותר משום שמירת החופשיות שלהם' אורח חייהם החילוני' וכדאמרי אינשי 'העיקר הבריאות'.

והנה אז כל מיני ידעונים למיניהם שמציגים עצמם כרבנים גם נהגו לדבר שטויות על כל מיני גרמי שמים כגון כוכב ניבירו מהמיתולוגיה השומרית, או 'ארץ שטוחה' מהנצרות האוונגליסטית שמעורבב עם עוד כמה מיתולוגיות למיניהם.

אבל שכחו את הנק' העיקרית והיא שכל כוונתם היא להשכיח את שם ה' ית'.

וזה עיקר כוונת הקונטרס הזה להעיר ולעורר ליראת ואהבת השי"ת ותורתו הק'.

לחזור לכור מחצבתנו

ונקשר למה שכתבנו בשם הילק"ש שע"י ה'בניינים' שהם ה'עצות הרעות' שלהם לבניין העולם מחדש ע"י סדריהם המקולקלים והמקלקלים, בסופו של דבר השי"ת 'ישחק למו', וכן 'ובכל דור ודור קמים עלינו לכלותינו הקב"ה מצילנו מידם' אבל אנחנו צריכים להוסיף בקיום תורה ומצות באופן של:

ממון⁶

קול⁷

צום⁸

וצדקה

ותפילה

ותשובה

מעבירין את רוע הגזירה

ובאופן כללי לא התייחסתי לקונספירציות כי אם רק למה שחכמי ישראל דברו מעניינם וכן שיטתו חיוב גמור להתרחק מהם ומהמונם וכן ממפעליהם, מנהגייהם ומנהיגייהם המקולקלים.

⁶ ג'מטריא קו"ל, וכן איתא בדב"ק של הרמב"ם זיע"א, יד החזקה, הלכות תענית, פרק ב' הלכה ד: 'ומדברי סופרים: להתענות על כל צרה שתבוא על הצבור עד שירוחמו מן השמים'.

⁷ ג'מטריא קו"ל, וכן איתא בדב"ק של הרמב"ם זיע"א, יד החזקה, הלכות תענית, פרק א' הלכה א: 'מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור. שנאמר על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות. כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו'.

⁸ ג'מטריא קו"ל, וכן איתא במסכת תענית, פרק א' משנה ז: 'עברו אלו ולא נענו, ממעטין במשא ומתן, בבניין ובנטיעה, באירוסין ובנישואין ובשאלת שלום בין אדם לחברו, כבני אדם הנופין למקום'.

כי העיסוק בתוכניותיהם איננו מעלה ולא מוריד, אלא עלול להוסיף יאוש, כי רק מה שאנו כיהודים מרבים בתורה ובתפלה להשי"ת זה הדבר הכי מועיל.

ולזכור תמיד את דברי **דוד המלך** ע"ה (תהלים פרק כ פסוק ח):

"אלה ברכב ואלה בסוסים, ואנחנו בשם-ה' אלהינו נזכיר"

לימוד מעניינם

והנה נודע לכל שעניינם של הבונים החופשים מתחיל מתקופת נמרוד, בוני מגדל בבל, **ופירש"י** חומש בראשית, פרק י' פסוק ט'

גבור ציד - צד דעתן של בריות בפיו והטען למרוד במקום

לפני ה' - מתכוין להקניטו על פניו

על כן יאמר - על כל אדם מרשיע בעזות פנים **יודע רבונו ומתכוין למרוד בו** יאמר זה כנמרוד גבור ציד (ב"ר).'

ועוד מצינו בדב"ק של **רש"י הק'**, שם, פרק יד פסוק א

'אמרפל - הוא נמרוד שאמר לאברהם פול לתוך כבשן האש (ב"ר)⁹.

אזי שכל מהותו של נמרוד היא מרידה לכל מי שמעליו, שהרי בתחילה הוא המריד את האנושות נגד השי"ת ואח"כ לאחר שנפל מגדולתו לאחר נפילת מגדל בבל, כך גם ממשיך להמריד את בני ממלכתו נגד ארבעת המלכים.

ונראה לי בסייעתא דשמיא מדברי קדשו של בעל **עמודיה שבעה** לבאר כמה עניינים, הראשון מענייניו של נמרוד ש"ט, שזכיתי בעזרת החונן לאדם דעת לדרוש עליו ע"פ מה שמצינו שמופיע בשתי שמות אחד 'נמרוד' ואח"כ שמו השני 'אמרפל'.

---

⁹ דהיינו שהבריות כבר שינו את שמו מ'נמרוד' ל'אמרפל' ע"ש המאורע שהי' עם **אאע"ה** שנודע לכל אחרי שאמר לאברהם 'פול' לכבשן ויצא משם בשלום, אזי כבר הקניטו אותו בשם זה... וזו 'מדה כנגד מדה' מכיוון שכל כוונתו היתה 'גבור ציד לפני ה' - מתכוין להקניטו [את השי"ת], ר"ל.

והנה עוד כמה עלים לתרופה מעניין זה בדב"ק של רבי בצלאל בן שלמה¹⁰ זיע"א, עמודיה שבעה¹¹, עמוד השלישי עפר יעקב, דף כד ע"ב¹²:

... 'יובן דברי חכמים וחידותם בפרק חלק¹³ וז"ל בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזרי' לכבשן האש אמר לי' הקב"ה ליחזקאל לך והחיה מתים בבקעת דורא כיון שהח' אותם באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע על פניו אמר מה טיבן של אילו אמרו לו חבריהם של אילו מחיה מתים בבקעת דורא פתח ואמר אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושלטניה עם דר ודר עכ"ל. והנה מאמר זה הי' מפלאי וגנזי התורה מה ענין התחייה זו עכשיו בעת זמן שהפילם לכבשן אש ועוד מה פשע ומרד נבוכדנצר נגד העצמות היבשות האלה שטפחו על פניו עוד מה שאל מה טיבן של אילו ומה השיבו לו חביריהם של אילו נחיה המתים ופירש"י חביריהם של חנניה מישאל ועזרי' מה חברותא איכא ליחזקאל עם חנניה מישאל ועזריה ועוד אחר התשובה הזו מה זה שאמר אתוהי וגו' שלטנותי' עם דר ודר מה ענין פסוק זה לענין הנזכר יובן קצת רק נקדים עוד הקדמה גדולה ונפלאה מהזוהר דפוס מנטובה הנזכר לעיל ולפי שדברים סתומין וחתומין ולא כל מוחא סביל דא ואנו לא באנו לסתום אלא לפרש שיהא הדבר שוה לכל נפש לכן ראינו להציג מאמר הזה מלה במלה ואחר סיום דבריו נבאר אותו באר היטב בלשון צח וקל ומי שלא ירד לעומק הבנת המאמר יוכל לסמוך על ביאורינו וזה לשונו¹⁴ הבה נבנה לנו עיר ומגדל, כלא ברזא דחכמתא הוא, ובעו לאתקפא בארעא סטרא אחרא, ולמפלח פולחנא דיליה, בגין דהוו ידעין דהא כל דינן בישינ מתמן נחתין לעלמא, ובעיין לדחויי דרגא דקודשא וכו'¹⁵ ובגין כך הוו מתיחדין למעבד עבידתא דא בחכמה,

¹⁰ רבי בצלאל בן שלמה זיע"א, נולד בשנת ה'ת, בליטא. חתן רבי שמואל אבד"ק אמדור זיע"א (בעה"מ הספה"ק תשובת שמואל, נכדו של הבית שמואל על אבן העזר). שימש כאב"ד סלוצק. חניו של רבי יו"ט ליפמאן זיע"א (אבד"ק קאפוליא בעה"מ הספה"ק קדושת יו"ט). חיבר את הספה"קים: קרבן שבת – דיני שבת; עטרת שלמה – מובא בתוך קרבן שבת; פלח הרימון – עה"ת נשאר בכי"ק; עה"ת נשאר בכי"ק; חבצלת השרון – עה"ת נשאר בכי"ק; עמודיה שבעה – דרשות, הודפס כמה פעמים; עמק הבכא – על מגילת איכה, נשאר בכי"ק. נפטר בשנת ה'תנ"א. ראה ועד אודותיו בספה"ק שם הגדולים, חלק גדולים, מערכת ב אות כט; אור החיים, אות ב – הר"ר בצלאל ב"ר שלמה – ערך 316.

¹¹ נדפס פעם ראשונה בשנת ה'תל"ד בעיר פראג בהסכמת גאוני וצדיקי רוזני ארץ ובתוכם רבינו הגדיל רבי דוד הלוי 'הט"ז זיע"א.

¹² לפי דפוס לעמבערג, ה'תרמ"ח.

¹³ מסכת סנהדרין דף צב ע"ב (עם קצת שינויים קלים).

¹⁴ דה"ק, חלק א, דף עד ע"ב – עה ע"א (קצת בשינוי, ואני שמרתי על הכתוב כפי שמופיע לפנינו).

¹⁵ הקטע עליו דילג הינו (כי אינו גורע בהבנה): ... עיר ומגדל, דא חכמתא עלאה (ד"א דהא) הוו ידעי דשמא קדישא לא אתתקף בארעא אלא בעיר ומגדל, עיר דכתיב עיר דוד היא ציון וגו', מגדל דכתיב כמגדל דוד צוארך, ובחכמתא עבדו למהוי שלטנא דסטרא אחרא בארעא, דדחייא (ד"א, לדחייא) אדון כל

סטרא אחרא איהו דכר ונוקבא, תוקפא דזוהמא דדינא קשיא, וכו' וימצאו בקעה, אתר מתקן להאי (ד"א, ל"ג ההוא) סטרא בישא, דבעו אינון לאתקפא ואתמנעו. תוקפא (דיליה) דההוא סטרא הוה תליא לאתפרעא בההיא בקעה, עד דנטלא תמן חילין ומשיריין, כגוונא דאינון דבנו קרתא ומגדלא, ואתיהיבו (כלא) כלהו **בידהא ואתקטלו תמן, אינון דלא בעו למיפק בקץ הימין, אתבהילו ונפלו בקץ הימים**, בההוא אתר דאתחלש תקפא בקדמיתא בהאי בקעה, ועל דא כתיב והיא מלאה עצמות. ואתתקפת בההוא צולמא דאקים נבוכדנצר, ואתבר תוקפא לבתר באינון גרמין, ובההוא צולמא, דאינון קדמאי קיימו וקמו על רגליהון, וההוא צולמא אתבר, וכדין ידעו כל עמין דעלמא דלית אלו"ה בר קב"ה בלחודוי, ותו דאתקדש שמיה על ידא דחנניה מישראל ועזריה, וכלא בחד יומא¹⁶ עכ"ל.

וביאור מאמר הזה הוא כי דור הפלגה בכוונתם הרעה רצו להשליט הטומאה והקליפה ומצאו בקעה אחת שהיא היתה מוכנת ומזומנה לסטרא אחרא כי יש הרבה מקומות בארץ המוכנים לטומאה כמו לקדוש' ואותה בקעה היתה מיוחד לכן יותר משאר מקומות ובזה יצא מחשבתם הרעה אל הפועל מה שחשבו לעשות ליתן כח ותוקף לטומאה והקב"ה ברוב רחמיו מנעם אז והחליש כח הטומאה שלא עלה בידם בנין המגדול ומ"מ היה תגבורות הטומאה הזו עד שבאו בני אפרים שמנו את הקץ במצרים וטעו ויצאו קודם זמן ונפלו שם כי חטאם היה גם כן קצת כדור הפלגה כי קץ האמיתי שיצאו ישראל ממצרים היא נקרא 'קץ ימין' שהוא מצד הקדושה ו'קץ הימים' הוא מסטרא דטומאה כמו שאמר בזוהר פ' בראשית על פסוק 'ויהי מקץ הימים ויביא וכו' ובני אפרים שיצאו קודם זמן האמיתי יצאו מכלל הקדוש' הנקרא 'קץ הימין' ונדבקו בטומאה הנקרא 'קץ הימים' זה היה ממש כמו דור הפלגה שהשליטו הטומאה בעולם ולפיכך נפלו שם בהאי בקעה שבנו שם דור הפלגה ונתנו תוקף ועוז לטומאה ובתוקף וכח הזה גברה עליהם כח הדין ונפלו שם ומתו ואחר כן כשבא נבוכדנצר והעמיד שם הצלם בבקעת דורא שהיא הבקעה של דור הפלגה חזר וניער כח הטומאה בתגבורות ותוקף גדול כמו שהיה בראשונה בימי דור הפלגה והטעם מבואר בכתבי האר"י בליקוטים על התורה בפ' נח שנבוכדנצר היה גלגול נמרוד שהמריד את כל העולם כולו בימי דור הפלגה ובקשו לעקור בניין הקדושה להשליט הטומאה ולא עלה בידם ובא נבוכדנצר בדורו ג"כ לעשות מעשיו הראשונים והעמיד שם צלם

הארץ מאתריה, ולמהוי דירא לסטרא אחרא בארעא. ונעשה לנו שם, כמא דאחידא (ד"א, דאחרא) איהו שם לעילא, נתקיף לה ביננא למהוי שם בארעא, פן נפוץ, ידיעא הוו ידעין דיתבררון מעל אפי ארעא...¹⁶ המשך סוף המאמר: ...ועל דא כתיב (ישעיה כט כג) והקדישו את קדוש יעקב וגו'

להטעות כל העולם מדרכי הקב"ה ועי"ז ניתוסף כח לאותה בקעת יותר על מה שהיה בתחילה ואחר כן על ידי אותן העצמות ועל ידי שבירת הצלם נשבר כחה ונחלש תוקפה כי המתים בני אפרים שמתו שם הי' ע"י תוקף הקליפה שהיה שם והחיה אותן הקב"ה ע"י יחזקאל הם עצמות בני אפרים שמנו לקץ וטעו כמו שאמר שם בגמרא הנזכר לעיל והצלם של נבוכדנצר נפל ונשבר ועי"ז נחלש כחה וגם חנניה מישאל ועזריה קדשו את השם ולא רצו להשתחוות לצלם והחלישו כחו והכל היה ביום אחד כי אותו היום היה מוכן ומזומן לכך שיכירו כל האומות שאין כאלקינו בכל הארץ כי יש עת וזמן לכל חפץ והוצרך הקב"ה לבטל כח תוקף הבקעה הזאת מכל וכל ולכך נשבר הצלם באותו היום להחליש כחה והמתים בני אפרים שמתו ע"י תוקף הבקעה והיה הבקעה מלאה עצמות מעצמותם הוצרך הקב"ה להחיותם להחליש כחה הראשון שהרגה אותם ועתה שחיו ודאי בטל כחה הראשון שלא היה בה יכולה עוד להעמידם בתוכה וחנניה מישאל ועזריה שנפלו לכבשן היו המתחילים לכל זה כי בזמן שנפלו לכבשן אש וקדשו שם שמים לעין כל העכו"ם ולא רצו להשתחוות לצלם מיד נחלש כח הצלם שנעשה ע"י כח הבקעה וכח הקדוש נתגבר ונתעלה הפוך מחשבת נמרוד בדור הפלגה להשליט כח הטומאה וגם עתה בדור הזה כשנתגלגל בנבוכדנצר והי' הצלם מתוך חלשותו עומד מיד להשבר כי בהתגברות כח הקדושה הטומאה היתה מתמעטת והולכת כנודע וזהו תכלית ביאור מאמר הנ"ל עם מעט מדברי האר"י הק' ובזה יובן המאמר הנ"ל בשעה שהפיל נ"נ חנניה מישאל ועזריה בכבשן אש א"ל הקב"ה ליחזקאל לך והחי המתים בבקעת דורא כי עכשיו שהם קדשו שם שמים יבאו לכבשן ע"י זה נחלש כח הצלם ועומד לישר ועי"ז יבוטל כח הבקעה המוזמנת לאותו סטרא אחרא שבקשו להשליטה ולפיכך צוה מיד בזמן הזה להחיות גם המתים שם בבקעת דורא כי אחרי שמתו בכח תוקף הבקעה ועתה שנחלש כחה ע"י נפילתם לכבשן דין הוא שיחיו העצמות האלה כדי להחלישם ולמנוע כל תוקפ' ולא יהא לאותה בקעה כח כלל ואפי' כח הראשון שהיה לה מלאה בעצמות גם אותן העצמות יחיו ולא יהיו ברשותה כדי שתוקפו יבוטל מכל וכל ולפיכך כאשר חיו העצמות האלה באו וטפחו על פניו של נבוכדנצר כי איהי גלגול נמרוד הראשון שהמריד כל העולם כנ"ל והוא נתן מקודם לכן תוקף ועת לאותה בקעה ע"י שבנה שם עיר ומגדול וע"י אותו תוקף עוז נהרגו הם שם והוא היה הגורם בהריגתם לכך באו וטפחו על פניו זה ששאל ואמר מה טיבן של אלו ר"ל למה ועל מה הן מכין אותי כי לא עשיתי להם מאומה ובא לי התשובה חביריהם של אלו מחיה מתים בבקע"ת דור"א דייקא והן נהרגו שם על ידך כנזכר ולפיכך הן מכין אותך ולכך קראו ליחזקאל חבר של חנניה מישאל ועזרי' שבאו לגלות לו שיחזקאל המחיה המתים הוא חבר ממש של חנניה מישאל ועזריה כי שניהם פועלים פעולה אחת בשוה כי כמו שחנניה מישאל ועזריה באו לכבשן אש ועי"ז

הם מחלישי' כח הצלם והבקעה למעט שליטת' כן ממש יחזקאל המחיה המתים בבקעת דורא ג"כ פועל פעולה זו שבזה היא מתיש כח הבקעה והצלם שאתה רוצה להשליטו למעט כח הקדושה ולפיכך פתח פיו ואמר אתוהי כמה רברבי יתמהוהי כמה תקיפ' מלכות' מלכות עלם ושלטנות' עם דר ודר ר"ל אותות ומופתים של הקב"ה הם תקיפין לא אותות שלי כי מה שאני רציתי להשליט סטרא אחרא להמליך בעולם **עתה אני רואה שמלכותו מלכות עולם ולא מלכות דמסטרא אחרא** ושלטנות' עם ד"ר וד"ר ר"ל שני דורות בדור הפלגה **שהייתי עושה עיר ומגדול להשליט הטומאה גם עתה בדור הזה שעשיתי צלם וחשבתי לעשות כזה הכל נחלש ובזה אני רואה שאין אלוה כמוהו ומלכותיה הוא לעולם ואין מי שיוכל למעט כח קדושת' בעולם אלא הוא היה הוה ויהיה לבדו לעלם עלמאי יתברך שמו לנצח'.**

ועוד בדב"ק של כ"ק האדמו"ר מדעעש, רבי **מנחם מענדל ב"ר יחזקאל פאנעטה**¹⁷ זיע"א, מעגלי צדק¹⁸, פרשת נח, דף יד ע"ב

בענין מעשה הפלגה נאמר וירד וגו' לראות וגו' וזה החלם וגו' אשר יזמו לעשות וגו' י"ל הכונה דבדבר אשר אמרו איש על רעהו הי' נראה דברים טובים לאחדות ושלוש אבל בלבם הי' זה השלום לרע אשר נועצו יחדיו עליך ברית יכרותו **וכינוס לרשעים רע להם שכונתם הי' שע"י האחדות ימרודו כלם בהשי"ת** כי ראשם הי' נמרוד **והוא דוגמא האנשים החדשים בזמה"ז ועשיות ביה"כ שלהם**¹⁹ ולכן נאמר וירד וגו' **כלומר שירד לסוף דעתם וכונתם וגו' והיינו וזה החלם וגו' שלכאורה אינו רע אבל אשר יזמו לעשות הוא רע למאוד:**

והנה ביאר לנו כ"ק האדמו"ר מסאטמר רבי **יואל ב"ר חנניא יו"ט ליפא טייטלבוים** זיע"א, במפורש בסה"ק על הגאולה ועל התמורה, פרק נד:

'ומה מאוד נוקבים ויורדים עד התהום דברי רבינו גרשום מאור הגולה, שפירש שטנא נצח, ואל תתמה על זה שהשטן הוא נוצח, שמתעה אותם ונותן להם גאולה, ולסוף יורידם לגיהנם, ע"כ לשון קדשו. ואין אלו אלא דברי נביאות, כי הרי בימיו של רבינו גרשום ז"ל **עדיין לא הצליח מעשה שטן עד כדי כך להסית בגאולת שקר כאשר קרה לנו בזמנינו בעוה"ר**, אלא שכל תורתן של הראשונים כמלאכים היה ברוח הקודש, והשיגו בפירושי דברי חז"ל כל מה שעתידי להתרחש ולקרות אותנו באחרית הימים. **וכבר הזהירונו חז"ל בדבריהם**

¹⁷ ה'תקע"ח-י"ג תשרי ה'תרמ"ה.

¹⁸ מונקאטש, ה'תרמ"ד.

¹⁹ דהיינו הרפורמים (ראשוני הרפורמים היו מתלמידי אחרוני הפראנקיסטים, ראה בספר משיחי השקר ומתנגדיהם, עמ' 421).

**הקדושים שלא להאמין בהצלחת הרשעים אף אם יהיה גדולה מאד, שהשטן
הוא הנוצח ונותן להם גאולה, ומתעה אותם ואת כל הנמשכים אחריהם, ולבסוף
יורידם לגיהנם'.**

דהיינו שכל עניינם של אלו כפי שיתבאר בפנים הינם לא רק שליחי הס"מ בעלמא, אלא
עובדי הס"מ בפועל ממש.

ולכן יש להתפלל על אלו שעדיין לא הבינו את טעותם ועדיין הולכים נגד השי"ת ותורתו
ע"י כך שעוברים על איסור השבועות שנמשכת הטומאה הזאת מבקעת דורא היכן
שנמרוד המריד את האנושות נגד השי"ת ע"י פריקת עול תו"מ, ר"ל. ומי יתן ונזכה לשוב
בתשובה שלמה בב"א.

בשורות טובות ישועות ונחמות.

ליקוט מגדולי ישראל על כת הבונים החופשיים

חכמי ספרד

רבי חיים יוסף דוד אזולאי 'החיד"א'²⁰ זיע"א, מעגל טוב, תוניס, עמ' 64:

...דק את זה אומר שלילה א' אחר חצות כשהלכתי למטה והיה וילון פרוש נגדה כמשפטם ראיתי והנה אדם א' נכנס אצלי ונשתוממתי וא"ל 'אני משה בן הקאייד אומר לך אבי שיש בכאן קצת ליגורניזם'²¹ שהם מכת פראנק מאסון אם מותר להורגם וזה בסוד גדול תשיב לי עתה,

וכשומעי עמדתי מרעיד אמרתי לו 'דיני נפשות אתה שואל ממני ואני שוכב על המטה, הרף ואגידה לך, תאמר לאביך שודאי אסור להורגן אף להוראת שעה כי לא ידענו שום איסור בדבר, והם אומרים שאינו נגד דת משה וישראל וזה יהיה כמו קוסידיא א' שודאי אני מודה שאף לקומידיא אסור וכ"ש זה אבל מה ס"ד יש לרודפם עד הריגה ח"ו,

וידעתי כי אחר יציאתי מתונס התעלל בהם ומסרם למלכות וכמדומה שהוכו והפסידו ממון'.

רבי חיים יוסף דוד אזולאי 'החיד"א' זיע"א (מובא מתוך הספר רבי חיד"א - תולדות החיד"א, למאיר בניהו, הנהגות הלומות ורשומות, מס' 22, עמ' תקסא):

...בו ליל ש"ק, חלמתי עם מהרא"י²² ומהרי"ז²³, ומהרי"ז ברכני מאד והראה לי ענוה גדולה וכיבדני כבוד גדול. ובחש"מ²⁴ שאלתי על הפראנק מאסון והשיבו לי "ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון. הנה אלה רשעים ושלוי עולם השגו חיל"²⁵

²⁰ התפ"ד-י"א באדר ה'תקס"ו.

²¹ ליגורניזם - בני האנוסים מפורטוגאל שחזרו ליהדות בליורנו ויצאו והתיישבו בתוניס. לפי יהודי תוניס הליגורניזם נהגו ללבוש לבוש נכרי ואף פאה נכרית, היו מתקינים לעצמם ומהדרים בלבושם ולא חששו ללבוש שעטנו, אף בפריצות ובזנות עם נכריות, הם היו נוהגים לגלח זקנם ולשתות סתם יינם. מכיוון שכך נהגו אז מנהיגי הקהילות מנע' מהם עליות לתורה ועוד כמה חרמות.

²² רבי ישראל זאבי זיע"א (בעה"מ הספה"ק אורים גדולים).

²³ רבי אברהם יצחקי זיע"א.

²⁴ ובחש"מ - ר"ת 'ובחולו של מועד'.

²⁵ תהלים, מזמור עג פס' יא-יב.

פירש"י, שם: 'ואומרים: איכה ידע אל - איכה נוכל לומר שיש דיעה בהקדוש ברוך הוא, ותורתו אמת? הנה אלה רשעים הם ועוברים על תורתו, והרי הם שלוי עולם ומגדילים כח ועושר?! ושלוי עולם - לשון 'שלוי'.

כעין זה גם הביא רבי **משה סופר 'החת"ס'** זיע"א (מובא מתוך הספר **אישים בתשובות חתם סופר**, עמ' שנ"ד, סי' תקע"ז, בערך רבי **צבי הירש לעהרן מאמשטרדם**)

...'הירשפעלד כיון שהוא מכת הידועה וודאי אינו הגון הוא, ותדע שכך קבלה בידינו מהרב הגאון הגדול בישראל **מוהר"ר חיים יוסף דוד אזולאי זצוקללה"ה** שעשה שאלת חלום על ענין זה **והשיבו לו מן השמים כי היא טומאה רצוצה וע"ז גמורה**.'

רבי **דוד ב"ר אהרן חסין**²⁶ זיע"א, תהלה לדוד²⁷, אם קמי קמו על נפשי ה' מגן בעדי, דף ח' ע"ב²⁸:

אם קמי קמו על נפשי ה' מגן בעדי,

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

נגד תורה הקדושה

בדו אמונה חדשה

העמיקו להסתיר עצה

להפך למשחית הודי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

כרתו ברית, אמר גזרו

השגו – הגדילו. ומנחם פירש "ישוב עמו הלום" (לעיל, י) – ישוב הרשע להלום את עמו של הקדוש ברוך הוא. והראשון למדתי מדבריו של רבי מאיר ברבי יצחק שליח צבור זצ"ל.

²⁶ ה'תפ"ז–י' בתמוז ה'תקנ"ב.

²⁷ אמשטרדם, ה'תקמ"ז.

²⁸ תהלה לדוד (לוד, ה'תשנ"ט), פרק שלישי – מעגל התפלה, עמ' 64: 'בולט בייחודו השיר 'אם קמי קמו על ראשי' שנכתב כנגד כת סודית כלשהי שהוא ראה בחבריה כופרים ממש היוצאים 'נגד התורה הקדושה' ו'בדו אמתה חדשה'. הם מנסים לפגוע בו, והוא מתנער מהם ומתפלל כי הקב"ה יחזירם בתשובה ויקרב את הגאולה. ועוד נשוב לשיר זה במעגל היחיד והחברה'.

תהלה לדוד (לוד, ה'תשנ"ט), הקדמה לפיוט אם קמי קמו על ראשי, עמ' 632: 'נגד בעלי אמונות נפסדות על-פי עדות רומאנילי (עמ' 111) מכוון שיר זה כנגד הבונים החופשיים, וראה כתובת נ"י 4. שיר מעין אזור בן תשע מחרוזות הטור השני של המדריך משמש רפרין. בכל מחרוזת שלושה טורי ענף וטור אזור אחד'.

פה להם לא ידברו

אכן ברמיזה יכירו²⁹

זה הוא רעי, זה הוא דודי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

יום אמונתם שמעתי,

לשמע אזן נבהלתי,

חשתי ולא התמהמהתי,

נגדם עמדתי על עמדי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

דחיתי באמת הבנין

את דבריהם בכל ענין

נאמן עלי הדין

ולאחר לא אתן כבודי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

ואני בלב ושפתים

מאמין באלהים חיים

הנה עדי בשמים

ובמרומים סהדי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

---

²⁹ אולי כוונתו היא לסימונים שמסמנים אחד לשני.

יראת שדי לי תערב
ועם שונים אל תתערב
ואליהם בעת אקרב

תעבוני מתי סודי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלים אל תחד כבודי

דברי שנאה סבבוני

דמו, חשבו לאבדני

בעצת נחש קדמוני

מעלי נשאו רדידי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלים אל תחד כבודי

בשת וכלמה יעטו

מדוכה של תורה נטו

נאספו ויתלקטו

יצאו נצבים לנגדי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלים אל תחד כבודי

נתנו רשעים לי פחים

לבנות בית הם שלוחים

להקריב עולות וזבחים

אני אין לאל ידי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלים אל תחד כבודי

חלק בדוד אין להם³⁰

עת רמה תכסה עליהם

לא מהם לא מהמהם

לא כן אנכי עמדי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

סורו רשעים ממני

ירא אני את אדוני

המלך יצרי וקוני

אשר עשני יהודי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

יתברך שם אלהינו

מן התועים הבדילנו

בכל לבי אעבדנו

בכל נפשי ובכל מאדי

בסודם אל תבוא נפשי בקהלם אל תחד כבודי

נא השב לבם אליך

וקרב קץ משיחך

דברת לחסידיך

מצאתי את דוד עבדי

---

³⁰ כי כופרים בביאת משיח צדקנו, ראה העיקר ב-12 בי"ג העיקרים להרמב"ם.

דברת'...

עדות לכך שהפיוט הנ"ל נכתב נגד הבונים החופשיים מצוי בתשובתו הרמה של רבי אליעזר ב"ר יוסף ברגמן 'איש ירושלים' זיע"א, דרך תשובה לבא לשוב מחברה טמאה, וזלה"ק:

'וא' לי אשר חוד"ד ן' חסין ז"ל חיבר על ענין זה שיר מיוחד בלה"ק ופרסם בו ג"כ ענין נבלותם והתפקרם וכפירתם ד"ל'

וכן בדב"ק של רבי רומאנילי איש מונטובה זיע"א, לקמן..

'מעשה רב' מרבי דוד חסין זיע"א, (רבי שמואל רומאנילי איש מונטובה³¹ זיע"א, משא ערב³², שער יב, עמ' עז)³³:

'עד במארוק הוליך את הקול שם להקת הבונים החפשיים ובל ידעו מה הוא נאצו האנשים האלה ויגרשום מהסתפח בנחלת ה' לאמר, כי הזונה אחריהם עובד אלהים אחרים, ויורו עליהם זיקי השיר אשר הסוגר הוא הפסוק "בסודם אל תבוא נפשי בקהלים אל תחד כבודי" ואומרים כי עליהם דבר יחזקאל "לא מהם ולא מהמונם ולא מהמהם ולא נה בהם", רק הזדון יפתנו לשפוט את הנעלם ממנו, העור לא יבחין הצבעים, אם נגלה סודם או אם יגלה לא ידענו ולא נדע, זאת ידענו מפי עדותם ואותותם אם לא ישקרו כי את ישרים סודם ואין דבר נגד פני עליון ונגד חסידיו מאיזו דת שיהיו ולמה ואיך תתחרה הלאה לא תפרוש כי אם אולת'.

רבי אפרים ב"ר אברהם חיות זיע"א, אשל אברהם³⁴, פרשת נח, סוף דף ד' ע"א:

'הג' הוא סברת חולשת עובדי ע"ז לכל כח ועקרם האש והמים, כמו שמצינו בספרים שהביאו ספרי הנקראים מי"טולאגי ושם נמצאים שהיו מאמינים שס"ו רשויות, והנה כוונת האנשים הרשעים האלה שרשם פורה ראש ולענה לטמא טומאת אבי אבות הטומאה, ומהם התחיל הנגע ופרחת והולך עד היום הזה, ממש בכל העולם, ושם בסתר, ונגלה לקצת בני אדם שהמה אוהבים זה לזה כאחים באהבה רבה, ומי שהוא מכתותיהם לא נעזב ואינו מבקש לחם כי איש לאחיו יעזרוהו ויאמר חזק, ומכירים זה לזה אפילו אם זה בא ממזרח וזה ממערב יודע ומכיר כי זה משלהם, ומי שאין יודע טומאתן חושב שזה ענין אלהי, או

³¹ נולד בשנת ה'תקי"ז.

³² חרשא, ה'תרפ"ו.

³³ נשנה באוצר המסעות, עמ' 275.

³⁴ ליוורנו, ה'תקע"ט.

מעשה כשוף, אמנם סימני טומאה נמסר להם מיום כפירתם, וחמור בסימני אכ"ף עליהם פיהם רק בסימנים, בגופן בהליכתם בתנועתם וכדומה וימשיכו אליהם בני אדם בחלקת לשונם תחילת בפה רך וסופה מרה כלענה, באמנם שכל איש יכול להיות צדיק באמונתו יחיה³⁵, אף אם יאחז דרכם המעקש והנה בדרך כלל היו כלם כופרים באמונה, האמתית בלב והיו נחלקים לשלשה דעות הנזכרות, ושורש הטומאה היו בסוד ונסתר, וזה שאה"כ ויהי כל הארץ שפה אחת ר"ל מהדברים, מהשפה ולחוץ בפני כל היו הכל בלשון אחת, אמנם ודברים אחדים ר"ל דברי סודות הנאמרים מאוזן לאוזן ביחידת, מזו הטומאה, ומצאתי בב"ר פרשה ל"ה³⁶ וז"ל ודברים אחרים דברים אחדים מה שביד זה ביד זה ומה שביד זה ביד זה, ורבנן אמרי שפה אחת ודבריהם אינם מובני' במאי קמפלגי, אמנם נ"ל לדרכינו שת"ק סבר שדברים אחדים המה הסימנים מה שביד זה ביד זה וכו' ולרבנן רק בפה אחת ר"ל הכל היה דברים בעל פה אחדים מאוזן לאוזן כמו שאמרנו.

רבי יצחק ב"ר אברהם עקריש³⁷ זיע"א, שו"ת קרית ארבע, סי' י"ד, דף קצג ע"ב:

'קנאת ה' צבאות תעשה זאת להגיד קושט דברי אמת. ע"ד צרה אשר פשתה המספחת הן בעון אמונת המאסון ע"י החטאים האלה בנפשותם המסיתים ומדיחים, לאחינו בני' בחלקלקות לשונם, ופיהם און ומרמה, באמור להם כי אמונה הרעה הלזו. אינו נוגע כלל לענין תורתנו הקדושה ומאמתים דבריהם, באמנם כי כשבאים מתחילה אצל הקאפוראליס³⁸ של כת הפארמאסוניס להיות אצלם ולעשות חברה עמהם, להיות להם יד ושם הפארמאסון הנה הקאפוראליס משביעין אותם שישמרו את כל התורה, ואין זה כי אם ענין חברה ופובליקאמיינטו³⁹ מכל אומה ולשון ויעשו כלם אגודה אחת, ובכלל דבריהם אומרים שבכל המקומות שם נמצאו ושם היו כמה גדולים וחשובים מכל אומה ולשון, שהם שומרים דתם ואמונתם, אף שהם מכת הפארמאסון הנז' וכיוצא מדברים אלו דברי פתויים, אשר יצא עתק מפי הגאזיטה⁴⁰, אשר ל"ו רבו עליה, והיא לו נדפסה בסוף חדש אדר מ"ש התרכ"ב נ"ו, כידוע לכל באי שער עירנו קושטא יע"א. ועל זה אמינא דבכגון דא, היא מצוה רבא, וחובא רמיא עלן,

³⁵ או כפי שנהוג בימינו אנו לטעון במקום דברי הנביא "וצדיק באמונתו יחיה" המציאו המצאה חדשה 'איש איש באמונתו יחיה'.

³⁶ צ"ל בראשית רבה, פרשה לח פסקה ו.

³⁷ רבי יצחק ב"ר אברהם אקריש זיע"א, נולד בשנת ה'תקע"ח בטורקיה, שימש כראש ישיבה, דיין ופוסק, בעיר קושטא שבטורקיה. ובסוף ימיו בחברון. נפטר ביום כ"ח באלול ה'תרמ"ו, בירושלים.

³⁸ קאפוראליס – לא מצאתי משמעות שם הנ"ל.

³⁹ פובליקאמיינטו – דהיינו מה שהם מנסים לפרסם שהינם ישרים.

⁴⁰ גאזיטה – עיתון.

להודועי על דין עסק ביש, כי נתברר לנו מפי מגידי אמת כי אמונה הרעה הלזו, היא בת בליעל ע"ז גמורה שורש פורה ראש, מדור הפלגה, וה"ה כמבואר בס' אשל אברהם בסדר נח בסימניו ומצרי, אשר מסמנין ביניהם וסו"ד להם כיעו"ש ועוד זאת ענין הראש, והנר דלוק לפניו, אשר נרמז בגאזיטה הנז'. ראינו כי בא הדבר מפורש בפרקי ר"א הגדול⁴¹, ובילקוט ראובני⁴² ובס' הישר⁴³, כי הוא זה ענין התרפים, אשר היו ללבן הארמי, והם תולין בגדולי ישראל ח"ו ואומרים כי בימי דוד ושלמה הע"ה, היו משתמשים בבת ראש הנז' וח"ו כי לא להזכיר! כי היא שורש פורה ראש, האמור בתורה בלי ספק, ויעויין בזה"ק פ' ויצא ובהרמב"ן עה"ת ז"ל שם, ובפי' ה"ר נ' עזרא⁴⁴ ז"ל שם ובמפרשיו ז"ל וברד"ק ורלב"ג זלה"ה בפי' לשמואל א' קאפי' ט"ז וי"ט, ועי' לה"ר נ' עזרא והמפרשים להילקוט ראובני הנז' במה שסיימו בלשונם שהיו רוצים להאריך, אלא שלא היו יכולים לפרש, ויש להתיישב מה רמזו בזה, ועי' בס' "ולא עוד אלא" להרב החסיד תנא דבי אליהו ז"ל, והוא כהן לאל עליון בעל שבט מוסר ז"ל, מה שהעמיק הרחיב

---

⁴¹ פרקי דרבי אליעזר, פרק לה: 'ומה הם התרפים שוחטין אותן בכור ומולקין את ראשו ומולחין אותו במלח ובשמן טוב וכותבין על טס זהב שם רוח טומאה ומניחין אותו בכר ומדליקין גרות לפניו ומשתחוין לו והוא מדבר עמהן ומניין שהתרפים מדברים שנ' כי התרפים דברו און לפיכך נגבתם רחל שלא יגידו ללבן שברח יעקב ולא עוד אלא להכרית ע"ז מבית אביה ולא ידע יעקב בכל אלה'.

⁴² רבי אברהם ראובן הכהן סופר זיע"א, ילקוט ראובני, ערכים, ערך כשפים, אות ט', בשם מגלת סתרים: 'תרפים לוקחים בכור אדם ושוחטים אותו וחותכים ראשו ומולחים אותו במלח ובשמים ידועים וכותבין על ציץ של זהב שם של טומאה ומניחים תחת לשונו ומשימ' או בקיר או בחלון א' מחומת העיר ומפריזין עליו פרוזה וב' גרות דולקים לפניו ואז מדבר כו'.

⁴³ רבנו תם זיע"א, ספר הישר, פר' ויצא, אות ה': 'זוה מעשה התרפים אשר יקחו, איש אשר יהיה בכור וישזטו אותו וימרטו את ראשו. ולקחו את המלח והמליחו את הראש ומשחו אותה בשמן. ולקחו לוח נחושת קטנה או לוח זהב, וכתבו עליה את השם ונתנו את הלוח ההיא תחת לשונו. ולקחו את הראש ההיא ואת הלוח אשר תחת הלשון ושמו בבית והדליקו לו גרות והשתחו לו, והיה בעת אשר ישתחו לו וידבר אליהם בכל אשר ישאלו מאיתו בכח השם אשר כתוב בה. ויש אשר יעשו אותם כצורת אדם מזוהב ומכסף, בשעות ידועות אליהם. וקיבל התואר ההוא את כח הכוכבים ודיבר אליהם עתידות, וכמעשה הזה היו התרפים אשר גנבה רחל מאביה'.

⁴⁴ רבינו אברהם נ' עזרא זיע"א, פרק יט פס' יט: 'י"א שהוא כלי נחשת העשוי לדעת חלקי השעות ואחרים אמרו כי יש כח בחכמי המזלות לעשות צורה בשעות ידועות תדבר הצורה והעד שלהם כי התרפים דברו און. ופי' הפסוק איננו כן. והקרוב אלי שהתרפי' הם על צורת בני אדם והיא עשויה לקבל כח עליונים ולא אוכל לפרש. והעד שהתרפים כן. התרפים ששמה מיכל בת שאול במטה עד שחשבו שומרי הבית שהם דוד. והפסוק שאמר אין אפוד ותרפים. יש לו ב' פירושים האחד שאמר אין מלך ואין שר בישראל כי השם לא בחר מלך רק ממשפחת דוד על כן אמר בפסוק השני ובקשו את ה' אליהם ואין זבח ומצבה לע"ז. ואין אפוד שהיו עובדי הבעל עושים כדמות אפוד משה על כן אמר אפוד ולא אמר האפוד כמו הגישה האפוד. ואפוד ירד בידו. איננו אפוד שעשה משה ובמקומו אפרשנו בראיות גמורות אם גומר השם עלי. והפי' הב' שלא יעבדו השם ולא ע"ז. והנה התרפים קראם לבן אלהיו. ויש אומרים שרחל גנבתם לבטל עבודת כוכבי' מאביה ואילו היה כן למה הוליקה אותם עמה ולא טמנם בדרך. והקרוב שהיה לבן אביה יודע מזלות ופחדה שאביה יסתכל במזלות לדעת אי זה דרך ברחו'.

בפירוש ולא עוד אלא האמור בפרקי ר"א⁴⁵ הנז' ודי בזה הערה למעיין, וכן ראיתי להרב הגדול במוהר"ם אלשיך ז"ל, בסדר ראה ע"פ איכה יעבדו הגויים האלה⁴⁶, שם רמז לאמונה הרעה הלזו, על הראש והנר דולק. וכו' יעוש"ב. ועוד שמעתי כי הן לו הובא ענין הראש הנז' בתרגום ירושלמי פ' ויצא בענין התרפים אשר ללבן יעו"ש.

ועוד ראינו מענין השמות שמשתמשים בהם הכת הנז' בב"ת רא"ש הנז' כמו שם ידב וכיצא נתברר לנו, שהוא שם משמות הטומאה מהסט"א כמובא בס' דבק טוב, ועוד ראינו שיש בו מענין אחות תובל קין נעמה וכו'.

וגם שמענו, מענין אמת הבנין שבידם, ומציירים ציור המקבות והגרזן, כל כלי ברזל, והמרכז אל הנקודה ותולין הצואר הנז' קצת מהם על צוארם, ומכסים אותם תחת בגדיהם. והיה להם לציצית, המבדיל וכו', וגם רומזים בשם יו"ב הנז' בר"ת לשני עמודים יכין ובוועז וכו'.

ועוד נתברר לנו, מפי המתגוררים עם כת המאסון, הנז' איך יש להכת הנז', בית מיוחד, שהם מתוועדים שם, כפעם בפעם בימים המיוחדים להם, ויש לבית הנז' בית חיצון, ובית פנימי, ובבית החיצון יש שם כמין תיבה פרוצה, וכל אחד ואחד עובר לפני התיבה בגילוי ראש, ונותן ראשו עליה. שיעור שעה אחת, ומתפלל שם בחשאי, ויש להם מטפחות מיוחדים, ומצויירים שם צורות הנז', ולובשים אותם בעת תפלותם הנז', ואח"כ נכנסין לבית הפנימי בבית הסתרים, ושם בסחר שוהים וכו' ואין אתנו יודע כעת מה הב עושים שם? ובודאי כי לא דבר ריק הוא מהם, כי כל הענינים הנז' מורה ובא, כי וקסמים בידם ועובדי ע"ז וכו' הם ביום הנז', וכ"ז ידוע לגדולים שבהם, ולדידי על הכת הנז', היה מדבר ומרמז שמואל

⁴⁵ שם, דף צא ע"ב.

⁴⁶ האלשיך הק' זיע"א, תורת משה על דברים, פרק יב פסוק ל: 'ועוד יש דרך אחרת שיהיה אפשר לכם לחטא בלי הפלגת זמן, והוא, ופן תדרוש לאלהיהם כו'. והוא, בשום לב אל אומרו הגויים האלה, כי ידוע שעל אלה ידבר. אך הוא במה שידענו כי הגה בזמנים ההם עובדי עבודת גלולים חכמים היו להרע, שהיו יודעים כוחות עליונים ומדברים אתם ועושים אתם דוגמתם בחכמתם ולהטיהם, שהיתה העבודת גלולים ההיא באופן שמדברים ושואלים ודורשים ממנה איכה יעבדום כאשר נשמע גם מדורות קרובים, שהיו עושים ראש של מתכת ופניה חפו ונר לפניה דולקת ושואלים אותה איכה יעבדוה רחמנא ליצלן. ועל זה אחשוב הוצרך להזהיר, ואמר ופן תדרוש לאלהיהם שתדרוש מאלהיהם לאמר הם לך, איכה יעבדו הגויים ההם אשר נשמדו את אלהיהם, והוא שלא אמר איכה עבדו כי אם איכה יעבדו, והוא, כי תאמר בלבבך כי אולי לו חכמו לדעת לדבר עם יראתם ולדרוש מהם איכה יעבדו אולי לא נשמדו שהיו טומאותם עומדות להם, אמנם אני בחכמתי כי בינותי אדרוש מהם איכה היה ראוי יעבדו את אלהיהם ושאעשה כן גם אני כאשר היה ראוי יעשו הם. אך דע לך כי אין צריך לומר לעשות כן אתה לאלהיהם, כי רע ומר המעשה חלילה כי אם גם לעשות כן אותם העבודות לה' אלהיך אל תלמד מהם לעשות'.

הנביא ע"ה. באומרו "כי חטאת קסם מרי, און ותרפים הפצר", ודו"ק במפרשי הס' הנ"ז ובפרט ברלב"ג שם, ובקהלת יעקב שם.

ואף גם זאת שמענו שומעם כי אחרי מותם מסמנים ביניהם סימנים, כדי שיהיו ניכרים ונותנים המטפחות הנ"ז, המצוירות על התכריכין וכותבים ניר ונותנים תחת שחיו של מת ב"מ, וכיוצא, עושים דברים אשר לא שערום אבותיהם, וע' במהרש"י ז"ל, בפ' האגדות, פ' הרואה פי' על הירושלמי דמ"ב, סי' ח"י, במה שנתן טעם, על מה שלא מיחו בפסל מיכה, וע"ש במה שהאריך כי קצרת, וכזאת יש להם מה שאין הפה יכולה לדבר אפס קצוהו ל"ו יראה, וליו ימצא. בגאזיטה הנ"ל, ומשם בארה ר"ל ולישיזבנן. וכבר בא לידינו ספרים שבידם של הכת הנ"ז, בל' פראנסיס. וכתו' שם רמז אמונתם הנ"ז, **עפ"י מה שהגידו לנו יודעי ס' ול' פראנסיס הנ"ז, וא"צ להאריך עוד בזה, כי ניכרים הדברים זברי אמת וצדק, כי הוא שורש פורה ראש ולענה ככל הנז"ל.**

ומאחר עלות כל האמור, הדבר מבואר מעצמו. כי אין אנחנו אחראין וכו', לדברי המסיתים והמדיחין. כלל בזה כי כבר נראה בעליל, כי לנו עדת בנ"י, אשר קבלנו תורתנו הקדושה מהר סיני, ותורה שמענו מפי עליון. מפי המקום ביה, על ידי נאמן ביתו משה רבינו ע"ה, כי דבר זה הוא אסור אצלנו, כדבר האסור מן התורה, ומן הנביאים, ומן קדמונינו מעתיקי התורה חלקם. בחיים, דהא מילתא ע"ז גמורה היא שורש פורה ראש, כמו שנתבאר לעיל ביאור רחב מפורש כנזיל, א"כ מה לנו ולעדותן הנז' של אלו? ואדרבא כל לגבי דידן ראוי והגון להעלות על ספר, **וגם לשלוח אגרות בכל תפוצות ישראל כדברים האלה כי דבר זה נוגע לענין תורתנו הק' כנז' ולהזהירם על זה, ולהודיעם שלא יבא ולא יהיה שום בר ישראל בכת הזאת, כי לכל העם בשגגה, ואינם יודעים שיש איסור בדבר.**

ואף כי האדם יראה לעינים דברים טובים שיש בהם שהם. מחזיקים ברכיים כושלות וככל הנז', הנה כבר מילתא אמורה דכל זה איננו שוה כנז"ל, והלא תדעו נאמנה כי דבר זה הוא טובל ושרץ בידו, כי תחתיה תעמוד הבהרת שורש פורה ראש וכו'. וכך אומנותו של היצה"ר לפתוח לו להאדם בדבר טוב, ועי"ז יצודנו למדחפות רח"ל כנודע מדברי רז"ל זיע"א וכודאי ישראל קדושים לא ידעו ולא יבינו והשומע ישמע, והחדל יחדל, ועליו תבוא ברכת טוב אמן ואין מקפידים אצלנו האומות מההודעה הלזו לאחינו שבגולה כי בנ"י המה כי כבר ידוע ומפורסם כי שלי"ת הנה אנחנו מתגוררים בתוך ארצם של מלכי חסד והם מסייעים אותנו להיות כל איש שומר דתו ואמונתו לפי רצונו ואין אונס כדורות הראשונים אשר אבותינו. ספרו לנו שלא היו מניחים למול את בנינו ולשמור שבת מחללו וכיוצא זאת לא זאת כי אדרבא מחבבים יותר מי שהוא יושב על משמרתו בתורתו וכל מעשיהם אצלנו הם באמת וביושר הלא תראה כי במח"ק קושט"א יע"א אדונינו המלך, יר"ה עשה איסקו'לאס כדי שילמדו חכמת הרפואה

כנודע והן קדם גזר אומר שיהיה להם חכם מיוחד להזהירם שיתנהגו עפ"י תורתנו הק', בשבתות וי"ט ובענין התפלות וכיוצא וגם גזר אומר שיהיה להם שוחט מיוחד לשחוט להם מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה כדי שלא יהיו נכשלים לאכול נו"ט כידוע וכן ברוסיא אמרו לנו כי נתן הודעה המלך לכל עמו לאמר לבל יתפסו אחרי הפורעים כי הוא נוגע לאמונתם וכיוצא כל המלכים במקומותם מזהירי' מן הדין בקיום תורתם באופן כי כל חפצם ורצונם הוא שלא נכשל בשום דבר מתורתנו ושלא יפול מתורתנו הק' ארצה אפי' כמלא נימא אלא שנהיה מתנהגים בתורה כמו שהיו מתנהגים אבותינו מזמן מתן תורתנו ובכן בודאי הגמול הוא דגם לענין הכת של החברה הנז"ל שהוא נוגע לענין תורתנו הק' כנז' לב מלכים ושריהם וגדוליהם חפצם ורצונם הוא שכל ההמון היושבים תחת ממשלתם ג"כ יהיו רשאים ושלטאין בחפצם ורצונם להחזיק באמונתם ושב"א מהם יתנהג עצמו וכן לילך בדרכי אבותיו ותורתו ושומר מצוה בתקונה הוא חביב בעיניהם ואומרים כי לכך נברא יאודי להיות יאודי נוצרי להיות נוצרי שלא לזוז מדרכי אבותיו ותורתו ומי שהוא מנגד לדרכי אבותיו הוא בזוי ומשוקץ בעיניהם וכ"ז ידוע ומפורסם לעין כל ולפיכך אנחנו חייבים להתפלל בשלומם כאשר באה האזהרה בדברי רז"ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות וכו' וכבר תיקנו לנו קדמונינו נוסח הנותן תשועה למלכים וכו' בכל שבוע בעת החביב לנו מכל העתים בעת הוצאה ס"ת ביום ש"ק ובליל יוה"כ להתפלל בשלומה של מלכות ושריו ויועציו כי בשלומם שלום תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל מצות ה' אלקינו כדבר האמור.

רבי משה סוויד 'הדיין'⁴⁷ הי"ד זיע"א (מובא מתוך הספה"ק לקדושים אשר באר"ץ, עמ' 200):

'מסר נפשו על החינוך הטהור ומסופר שבזמנו פעל בחלב ארגון בני ברית השייך לכת הבונים החפשים "מאסונים" והוא בתוקף תפקידו כרבה של העיר חלב התכונן לדבר נגד הארגון בבית הכנסת אולם הזהירו אותו בני הקהילה כי אנשי הארגון הם אלימים ומסוכנים אך הוא לא שת לבו לזאת ואכן תקף את פעולותיהם בתוך בית הכנסת ולבסוף באו אליו בלילה מבני הארגון ודקרו אותו (מפי הרב עזרא נסים עדס שליט"א)...

וראוי להרחיב כאן מדב"ק של הנצי"ב מוולוז'ין זיע"א (העמק דבר, בראשית, פרק יא פסוק ו), שדיבר מעניין אגודות שמדברות על אחוה ורעות כלפי אחד לשני, אבל כל מי שאינו בחברתם יהרגום:

'ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. אם יגמרו המגדל יבואו למחשבה שניה למנוע בע"כ הנבדל ממחשבתם זו. וזהו דבר רצח ושוד המשחית את

47 - כ"ט אייר ה'תרמ"ט.

הישוב לגמרי ולזה לא מועיל מה שכעת המה מתאחדים בדעה (וזה שצעק ירמיה הנביא (ג) "מה תיטיבי דרכך לבקש אהבה וגו' גם בכנפיך נמצאו דם נפשות אביונים נקיים לא במחתרת מצאתי כי על כל אלה".

פי' שהיו בימיו אגודות והיו מתפארים שהמה באהבה ושלום יותר מכל בני אדם. ואמר הנביא כי לא כן שהרי "גם בכנפיך נמצאו דם נפשות נקיים" ולא משום איזה גניבה וכדומה אלא משום שלא היה באגודתכם.

ממצא באה אגודתם לרציחה ואין בזה שבח של שלום אלא באופן שיהיו נזהרים גם מלעשות רעה עם מי שאינו באגודתם):'.

רבי יוסף חיים הבל⁴⁸ זיע"א, בן יהודע, בכורות דף ה ע"ב:

'שם ערומות פגעו בהם, פירוש רש"י ז"ל דוחק. ונ"ל בס"ד דגם (ר' יהושע) [ר' אליעזר] דריש דרשה (דר' אליעזר) [דר' יהושע] שאמר ותקראנה לשון קרי שנעשו בעלי קריין כשפגעו בהם, אך בא לפרש טעמא להאי מלתא דאיך יצויר שיראו קרי בפגעים באשה ולכן אמר ערומות פגעו בהם⁴⁹ ולכן נתגברה תאותם עד שראו קרי.

ונראה שהם נתכוונו לפגוע בהם ערומות כדי שיטמאום בקרי, כי בעלי הטומאה יש להם סגולה לעשות התקשרות וחיבור לאדם עמהם ע"י הוצאת שכבת זרע לבטלה כאשר אומרים העולם על בעלי החברה שקורין פרמסו"ן שמטמאים הנכנס עמהם בתחלה בטומאת זרע לבטלה שמוציא בידים ועל ידי כך עושין בנין התחברות שלהם'.

⁴⁸ כ"ז באב ה'תקצ"ה-י"ג באלול ה'תרס"ט.

⁴⁹ מסכת יבמות דף סג ע"ב: 'אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשת האב בגוי נבל אכעיסם אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשה רעה וכתובתה מרובה רבי אליעזר אומר אלו הצדוקים וכן הוא אומר אמר נבל בלבו אין אלהים וגו' במתניתא תנא אלו אנשי ברבריא ואנשי מרטנאי שמהלכין ערומים בשוק שאין להן משוקן ומתועב לפני המקום יותר ממי שמהלך בשוק ערום'.

תנא דבי אליהו רבה, פרק לא: 'ולא זה בלבד אלא אמרו כל מי שיש בו גסות רוח הוא נעקר מן העולם וכן אנשי דור המבול גסות הרוח היתה בהם ובה נעקרו מן העולם שנאמר ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו (איוב כא). ומה היו עושין היו פושטים את בגדיהן ומניחין אותן על גבי הארץ והיו מהלכין ערומים בשוק שנאמר (שם כד) ערום הלכו מבלי לבוש וגו'. ומהו עונשן בעוה"ז הקב"ה הציף אותן על פני המים כמו זיקים שנאמר (שם) קל הוא על פני המים וגו'. ואומר (שם יט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון אל תקרי שדון אלא שדין שיש דיין למעלה'.

וכעין זה ראה ג"כ על עונשה של ושתי הרשעה (מסכת מגילה, דף יב ע"ב).

ונשנו דב"ק ג"כ אצל רבי שמואל דוד בן יו"ט ליפא הכהן פרידמן שליט"א, שדה צופים על מס' בכורות, עמ' קנג:

גמ' ערומות פגעו בהם. עיין פירוש רש"י. והרב בן יהוידע כתב, דגם ר' אליעזר דריש דרשה דר' יהושע שאמר ותקראנה לשון קרי שנעשו בעלי קריין כשפגעו בהם, אך בא לפרש טעמא להאי מלתא דאיך יצויר שיראו קרי בפגעים באשה ולכך אמר ערומות פגעו בהם ולכך נתגברה תאותם עד שראו קרי.

עוד כתב, שהם נתכוונו לפגוע בהם ערומות כדי שיטמאום בקרי, כי בעלי הטומאה יש להם סגולה לעשות התקשרות וחיבור לאדם עמהם ע"י הוצאת שכבת זרע לבטלה כאשר אומרים העולם על בעלי החברה שקורין פרמסון שמטמאים הנכנס עמהם בתחלה בטומאת זרע לבטלה שמוציא בידיים ועל ידי כך עושין בנין התחברות שלהם.

רבי יעקב ב"ר שאול הכהן דוויך⁵⁰ זיע"א, שארית יעקב⁵¹, דרוש ב' לש"ש:

ואני הדל נתברר לי מפי מגידי אמת, שכת המסוניים עובדים תנין, והוא נחש זקן. והנחש לא גזר השי"ת עליו מיתה כבני אדם, רק על גוחנו ילך, ולא ימות אם לא יהרגהו אדם. ודניאל איש חמודות הרגו כהריגת הכלבים, כי בימי (דריוש) [נבוכדנצר] היו עובדים הנחש, כי לפי דעתם כיון שאינו מת, אלוה הוא, ונותנים אותו בהיכל בית הכנסת שלהם, ומכבדים אותו, ועובדים אותו.

מעשה רב' מרבי עזרא ב"ר יצחק חמווי זיע"א (מובא מתוך הספה"ק איש היה באר"ק⁵², איש על העדה, פרשת בני ברית, עמ' 98-103):

פרשת בני ברית

בשלהי שנת תרפ"ד, שמונים שנה לאחר יסודה של אגודת "בני ברית" בניו יורק, יצאה מטעם "הלישכה הגדולה של בני ברית במזרח" יוזמה להקים לשכות בני ברית בערי סוריה חלב ודמשק בין מטרותיה המוצהרות של בני ברית היו "עזרה הדדית מעשה צדקה, תמיכה במדע ובאומנויות טיפוח ערכי המוסר ודאגה לחיזוק הקשרים ושכנות טובה בין היהודים לשכניהם".

⁵⁰ ה'תקפ"ח-ב' סיון ה'תרע"ט.

⁵¹ אר"צ, ה'תרפ"ה.

⁵² ביתר עילית, ה'תשס"ו.

כיום ניתן לשמוע לעיתים די נדירות על פעילות האגודה המתבססת בעיקר כשלוחה המפורסמת בשמה "הליגה נגד השמצה" הנלחמת באנטישמיות ופועלת להרחבת זכויות אדם.

הפיסקא האחרונה במטרות אגודת בני ברית כפי שצוטט לעיל דאגה לחיזוק הקשרים ושכנות טובה בין היהודים לשכניהם הסבה במהלך שנות פעילות האגודה נזקים רוחניים כבדים למורשת ישראל לקדושת העם ולטהרת ישראל בכל ארצות הגולה.

גדולי ישראל אשר בעיניהם הצופיות למרחוק הביטו תצו את סכנות החברה ואסונותיה העתידיים למוט על בית ישראל הזהירו והתדיעו כנגד הסכנה הרוחנית האורבת לכל מי שבא עמם במגע.

כגורל קהילות אחרות אשר לא אפשרו ל"בני ברית" להציג את כף רגליהם בתוככי הקהילה ואף מי שבכל זאת ניסה לחדור בקודש פנימה גורש וסולק בבושת פנים כך גם נעשה בקהילת קודש ארם צובא.

היה זה כאשר ד"ר יוסף יקיר בכר⁵³ נציג הלשכה במזרח התיכון הגיע מקושטא יחד עם ראשי הלישכה ככדי לתור אחר אישים מקרב יהודי ארם צובא, ולאחר שוטטות וחיפוש מהיר מאו אנשי המשלחת את אותם יהודים שכתמימות טהורה הביעו את נכונותם להימנות בין חברי הלשכות החדשות של חברת בני ברית.

שיטת הפעולה של בני ברית היתה לבסס את מעמדה אצל האישים הגבירים והמשכילים שבין עדת ארם צובה, ובכך בעצם ביקשו לגרור אחריהם את שאר עמך בית ישראל שיתקרבו אליהם ולהתחבר עמם כחטיבה אחת, כעצם מעצמם וכבשר מבשרם.

---

⁵³ אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובוניו, כרך א', ערך ד"ר יקיר בכר, עמ' 171-172: "...למד בגן-ילדים יוני, בתלמוד תורה, בבית-הספר של ה"אליאנס", גמר בי"ס תיכוני איטלקי, למד באוניברסיטאות ציריך וונציה ושם הוכתר ב-1913 בתואר דוקטור למשפטים, כלכלה וסטטיסטיקה... השתתף שם מיד אחר המלחמה ביסוד האגודה הציונית "שיבת ציון". היה פעיל ב"בני ברית" כמזכיר הלשכה הגדולה לארצות המזרח, ציר בני ברית ללשכות ארצות הים התיכון (וארץ-ישראל בכללן), ממיסוי איחוד הלשכות של בני ברית בפואג, ציר בוועידה העולמית של בני ברית באטלנטיק סיטי, יסד וניהל את לשכת העבודה של בני ברית ואת הירחון "המנורה" באיסטמבול, יסד שלש לשכות אחים בפורט סעיד, בדמשק ובחלב ושבע לשכות אחיות בארצות המזרח הקרוב, ונתקבל לראיון אצל האפיפיור ומזכיר המדינה של הוואטיקאן בתור ב"ב בני ברית... בתמוז תש"ו יסד בתל-אביב את "לשכת יהודה הלוי" - בני ברית ונבחר לנשיאה'.

אולם עם כינון הלישכה באר"ץ, הדבר לא עבר כלל על מי מנוחות כאשר נודע הדבר למנהיגי העדה חברי בית הדין ובראשם עט"ר רבנו זצ"ל, יצא רבינו בכל תוקף כנגד המזימה החדשה אשר נועדה לפרוץ גדר בחומת היהדות באר"ץ ואף פרסם את דעתו ברבים בקול חוצב להבות אש שבו המשיך לערער ולקעקע את עצם יסוד חברה זאת **בהבהירו שהיות וחברת בני ברית אגודת סתר היא אשר אין ראשיה ומנהגיה מבהירים את כוונותיה ומה מטרתה של חברה זאת ויש לחשוש שעלולים הם להחדיר בתוככי אר"ץ יסודות חיצונים ולהסיט את העם מדרך ה' ואף להידרדר ולהוביל לטשטוש תחומין בנושאי "יהודי" ו"נוכרי" ובכך להגיע בסופו של דבר לידי נישואי תערובת ח"ו⁵⁴ ולכן אל להם ליסד לשכות אלו כארצנו אר"ץ.**

התוצאה הברוכה של קולות הזעקה ומחאות ההתנגדות העזה הביאה לכך שמעמדם של לשכות אלו בעיר חלב התדרדר במדרון האהדה וגלי התמיכה ששטפו תחילה את ראשי הלישכה נמסו לחלוטין בהשפעת רבינו זצ"ל וגרם לכך שנכבדי הקהילה שבתחילה נאותו להקים את הלישכה לא יכלו להתעלם מדעת חברי בית הדין והראב"ד כמו גם מדעת הקהל ובכך נסוגו מכוונתם להימנות בין חברי אגודת בני ברית.

אלא כשראו ראשי ומיסדי החברה את גודל מצוקתם להאחז אחיזה של ממש באר"ץ החליטו לפעול במשנה מרץ ולהוכיח קבל עם ועדה את 'כשרותם'. תחילה פנו חברי הלישכה אל ראש הרבנים בארץ הקודש ה"ה הראשון לציון הרב יעקב מאיר זצ"ל באגרת מפורטת העלו על הכתב את אשר פקפקו חו"ר ודייני אר"ץ ביסוד החברה וביקשו מהראשון לציון שיבהיר כמכתבו לראשי הקהל את דעתו עליהם.

הנה תוכן האגרת שנשלחה לירושלים:

ב"ה ארם צובה - ז"ך תמוז תרפ"ד

אחדות אהבת חסד אהבת שלום

אגודת בני ברית ואגודתו על ארץ יסדה

באדר ב' בימי הפורים משנתנו זאת הגיע ובא לעירנו מע' האדון הנכבד דוקטור יקיר שליח ומזכיר הראשי מלשכת בני ברית בקושטא רבתי ליסד גם באר"ץ יע"א הלשכה הנ"ז ויען הדבר הזה חדש ומוזר בעיני קהלתנו ידע על ידי חו"ר ודייניה וצ"ו פקפקו אולי ימצא בהאגודה הנ"ז

⁵⁴ כי כל כוונתם היא לעשות מעין איחוד בין דתות ועמים לעשות אחדות בשביל למרוד בהשי"ת.

דבר המתנגד לדת ח"ו לזה דרש דרשנו מאת הרה"ג גאון ירושלים
וראש"ל כמהר"ר יעקב מאיר יצ"ו להודיענו קושט דברי אמת.

ועל כך השיב הרב יעקב מאיר זצ"ל בטלגרם מירושלים לראש ועד הקהילה
כנוסח דלהלן

**"אצוה אתכם ככל לבי על דוקטור יקיר בכר אגודת בני ברית נאמנת
לדתינו הקדושה"**⁵⁵.

להרים קרן האומה

עם קבלת הטלגרם לראש ועד הקהילה התכנסו כל חברי הועד לאסיפה מיוחדת
בה הוחלט על דעת החברים "שברצון ובחפץ לב קבלנו ויסדנו האגודה הנכבדה
הנ"ז לשמור ולעשות ככל תנאיה להרים קרן האומה בגשם וברוח שרק זהו
מטרתה".

בד בבד עם קבלת הטלגרם לראש הקהל הוציאו חברי האגודה כרוז ובו מספר
מכתבים שנשלחו למעלת הראב"ד באר"ץ מרבנים שונים ברחבי תבל המצדדים
פה אחד בתמיכה מלאה באגודתם כשעיקר כונתם היתה לרכך את דעתו
ולהבהיר לו את מטרות האגודה ועל ידי כך לגרום לו להסיר את התנגדותו
הנחרצת בענין.

וזה נוסח הכרח כמלואו:

מכתבו של הראש"ל רבי יעקב מאיר זצ"ל למעלת הראב"ד רבי עזרא חמווי
זצוק"ל:

האדון הנכבד מר יקיר בכר יוסף שי' מזכיר כללי של הלשכה הגדולה
של בני ברית במזרח הודיעני על הצלחתו לפתיחת לשכה באר"ץ רבה
בשם ישורון אלא כי כבודו בתור אב"ד דתי וחרדי שי' מפקפק אולי יש
בלשכה הזאת דבר המנגד לתורתנו הקדושה ואומר אישר חיליה. ברם
אגיד לכת"ר כי חכמים שלמים וגם רבנים מפורסמים בתורה וביראת ה'

---

⁵⁵ אין לתמוה שהתשובה שלו היתה מאוד נחרצת בלשון ציווי, מכיוון שיעקב מאיר הי' בעצמו מבני ברית,
וכך נכתב עליו אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובוגיו, כרך ג', עמ' 1216, ערך הרב יעקב מאיר: 'בירושלים.
יסד יחד עם הרב חיים הירשנזון את חברת "שפה ברורה" להפצת הדיבור העברי, ואליה הצטרפו אליעזר בן-
יהודה וחיים קלמי ועוד ממשכילי ירושלים. היה זמן מה חבר ב"בני ברית", וכדי למנוע צער מאביו, שהאמין
לרינות על חבורה זו, יצא רשמית מהלשכה אך הוסיף לתמוך ביסוד הספריי' "מדרש אברבנאל" וביתר פעולותיה'.
וראה עוד בספרו של שלום קסאן, דוד ילין המחנך והמנהיג, עמ' 101.

טהורה וחרדים על דבר ה' מעידים בגודלם על טהרת האגודה כי אין בה שום שמץ פסול ומטרתה היא רק להגן על אחב"י היושבים בכל מקום שהם סובלים מתגרת יד האנטישמית ולהטיב עמכם בגשם וברוח עד מקום שידם מגעת ובכן נכון לב צדיק בטוח בישרנותה והיה זה שלום

הצב"י יעקב מאיר

כמו כן בא כתב מחכמים יראים וחרדים אשר בעיה"ק צפת תובב"א להראב"ד אשר באר"ץ הנ"ז להוציא מלבו ולב חבריו המפקפקים בדבר וזה נוסחו:

לכבוד הרב המובהק החוב"ק המפורסם לתהלה כש"ת מוה"ר עזרה ירוש"ל אב"ד בק"ק חלב יע"א.

בצער גדול שמענו על דבר ההתנגדות הגדולה שכבודו התנגד לד"ר יק"ר בכר בבואו אליכם ליסד לשכה לאגודת בני ברית העולמית.

ולכן הננו להודיע לכבודו שבצפת קימת לשכת בני ברית זה כשלושים ושתים שנה ורוב חבריה הם מהיראים והחרדים שבצפת והאגודה זו היא אגודה ששומרת על הדת במלוא מובן המילה ואין שום מקום להתנגדות חס ושלום ועל אחת כמה וכמה שאין שום חשש של ע"ז, **וישנם הרבה רבנים יראים וחרדים שהם חברים לאגודה זו** ולכן גם כבודו לא צריך להתנגד לזה ויביט על החברים של לישכתינו כעל יהודים טובים שלא עשו חס ושלום שום דבר רע המתנגד לדת ויחזק את רוחם בעבודתם.

והננו מברכים אותו בכל טוב ובאריכות ימים ושנים אמן

הנשיא: הסגן: המזכיר:

מכתב אחר נוסף הגיע מראש רבני טורקיא יע"א כמהר"ר חיים ביג'אראנו איפ'ינדי שליט"א מכתב להרב ח"ר עזרא חמווי ולנו הטופס אשר זה נוסחו

ז' תמוז תרפ"ד

לכבוד הרה"ג מ"ע כמה"ר עזרא נר"ו יאיר זרח לעד ע"כיש עד כי יבא שילה אדוני רם!

בהאסיפה הכללית אשר היתה פה קושטא קאי, בימים האלה מבעלי בני ברית וכאי כח הערים הקרובות והרחוקות שמענו שמועה אשר רוח כש"ת לא נאמנה מאגודה הזאת מפני חשש רחוקה וזרה מאוד, ולמען לא יהיה כבודו חושד בכשרים ח"ו הנני להגיד אליו קושטא דברי אמת כי אנכי מזה מ"ב שנים הנני מתכבד להתימר בכבודה של האגודה הזאת אחרי ראותי כי רבים וכן שלמים רבנים גדולים מיראי ההוראה ומחזיקים במעוז דתם ואמונתם היו מסתופפים בצלה, ונדגלים בשמה, יען כי מטרת האגודה הזאת נשגבה ונערצת עד מאד והיא ללכת בדרכי אבותינו הקדושים לשמור דרכי ה' ולפרסם גדולת הבורא וליראה אותו לחזק תורתנו הקדושה ולרומם שם ישראל בארצות פזוריהם הנה הנם קצות דרכי האגודה הזאת. ועל כן נוהרים אליה כל אשר רגש אלהים בלבו להסתפח בנחלתה כי ברכה היא ואנשי חסד נאספים אליה כל זה אמרתי להגיד לכבודו ונדרשתי ללא שאלני רק להסיר מעל אגודת ב"ב לזות שפתים ואדוני כמ"ה ישפוט משריה ושלומו ישגא מאד כעתרת מוקירו כערכו הרם.
הצעיר חיים ן' משה ביג'אראנו ס"ט

אחרי כל המכתבים הנ"ז שלחנו משלחת אצל מעלת הרב ח"ר עזרא הנ"ז לדעת מה בפיו על אודות האגודה הנ"ז.

ובשמחה רבה נתקבלה תשובה ממנו שנתברר אצלו שלא נמצא בהאגודה הנ"ז דבר מה נגד הדת ח"ו ובודאי הוא פועל של חסד ואמת וכיוצא.

ובכן אחים נכבדים אחרי כל האמור מפי תעודות רבנים גדולים ואונים המפורסמים בתורה וביראה הנ"ל בלי ספק שכל מי שיש לו סברא ישרה הולך בתום לא יהרהר אחריה עוד וה' יעזרנו להרים קרן עדתינו כמאר תורתנו

החותמים בשלות

אגודת בני ברית הנ"ז כאר"ץ

כנגד המסלפים

אך האמת היתה שונה בתכלית ועמדתו האמיתית של רבנו זצ"ל לא השתנתה וברוח קדשו הטהורה המשיך להתנגד להקים לשכות אלו באר"ץ, הפרסומים המחוצפים והכוזבים שיצאו מ"בני ברית" לפיהם הם נכנסו למעון קדשו של

מעלת הראב"ד והסיר את התנגדתו לאגודתם לא היה לזה כל שחר וכל אחיזה במציאות.

למען קנאת האמת וגילוי דעת התורה התאזרו וקמו כמה מהכמי חלב חברי ועד אור תורה באר"ץ ופירסמו כרוז שבו מובהר השתלשלות הענינים, נגד פרסום דעתו הנחרצת של הראב"ד זצ"ל ואף הציגו כמה מכתבים של רבני אר"ץ הדורים בירושלים ה"ה הגאונים רבי יוסף ידיד הלוי רבי עזרא הררי רפול ורבי אברהם עדס שנשלחו לרבנו זצ"ל שמביעים את דעתם הגדולה כנגד חברת בני ברית, ומלבד זאת שיגרו לרבנו את מכתבו של ראב"ד ירושלים הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שפירסם את דעתו הקדושה כנגד חברה זו, וכלשונו: "כל חברה אשר לא נחקרו רויה וסתריה ע"י בדה"ץ אסור לשום אדם להיות מחברתם ובפרט בזמן הזה שנתרבו המסיתים שומר נפשו ירחק מהם".

להלן נוסח מכתבם ודעתו של רבנו זצ"ל...

וכאן יש מקום של דבר להאיר ולהעיר שבכתביהם של חברי לשכת 'בני ברית' מצוינת עוד דמות שעמדה לעזרתו ימינו של יעקב מאיר הנ"ל, והוא "הרב" הרפורמי ד"ר אריה ליפמן [ליאון] בק⁵⁶ ⁵⁷.

ולא לחינם מצינו שבעצם מישהו כמו ר' יעקב מאיר משתף פעולה עם רפורמי, וזה מכיוון שיש לנו כלל מרז"ל במס' בבא קמא, דף צב ע"ב:

'כל עוף למינו ישכון ובני אדם לדומה לו תנן במתני' כל המחובר לטמא טמא כל המחובר לטהור טהור, ותנינא בברייתא רבי אליעזר אומר לא לחנם הלך רזזיר אצל עורב אלא מפני שהוא מינו'.

לצורך חידוד יתר אביא מהערך שנכתב עליהם בספר אוצר ישראל, כרך ג', ערך בני ברית, עמ' 118:

'ותנאי מותנה שלא יפלפלו ביניהם בדברי אמונה ודברים מדיניים למען לא יבואו לידי מחלוקת ופירוד הדעות'.

ועד כדי כך שאפילו קראים מותר לפי שיטתם להכנס להצטרף ל'בני ברית', כפי שאמר ד"ר יצחק אלפסי, מאורות מעולם התורה, עמ' 85:

⁵⁶ ראה עיתון דאר היום, 2.10.1924, עמ' 3-1; דוד סמילנסקי, עם בני ארצי ועירי, עמ' 441.
⁵⁷ מראשי הקהילות הרפורמיות, ומנהיג כל יהודי גרמניה בימי המשטר הנאצי והשוואה, דהיינו יודנראט.

שרידים של הקהילה הקראית עדיין קיימים בקושטא - איסטנבול וזכורני כי בבקורי שם נשאלתי "שאלה" בהלכה: **אם מותר לצרף קראי ללשכת בני ברית שם**. מאחר שאמו של הקראי הנזכר היתה יהודיה כשרה הוריתי להיתר'...

אזי כעת אנו מבינים כעת הכיצד הגדולים של הראי"ה קוק וכת דיליה, היו מסוגלים להיות בשיתופי פעולה עם רבנים רפורמים, קונסרבטיבים, קראים, שבתאים ואופן כללי עם מחללי שבתות ובוועלי נידות... כי ה' אצלם כלל שלא יתעסקו ב'דברי אמונה'⁵⁸ **דהיינו שאצלם אפשר לדבר אמונה אבל היא לא דבר מחייב.**

'קול קורא' מאת רבי **יוסף ידיד הלוי**⁵⁹, רבי **עזרא הררי רפול**⁶⁰, רבי **אברהם עדס**⁶¹ ורבי **עזרא ב"ר יצחק חמווי**⁶² זיעועכי"א, קושט דברי אמת (מובא מתוך הספה"ק איש היה באר"ץ⁶³, פרשת בני ברית, עמ' 104-107):

'קושט אמרי אמת'

והאמת והשלום אהבו

למען דעת אחינו בני ישראל הישרים והטובים לשמים ולבריות הננו להגיד הדברים הנאמרים באמת מפי רבני וגאוני ישראל החרדים על ענין חברת בני ברית החדשה בעדתנו.

(א) בדה"צ החלבים שבירושת"ו אמרו בכתכם לעט"ר מוה"ר ראב"ד הרה"ג כמוה"ר עזרא חמווי שליט"א וז"ל.

---

⁵⁸ ומכאן שכל ספרי הדרשות של הראי"ה קוק וכת דיליה, הינם רק 'דברי אמונה' על דרך הבונים החופשיים שמצויים בה ארס המינות והאפיקורסות, כפי שהתריעו חכמי ישראל באותה תקופה, והמציאות תוכיח שלצערנו הרב ישנה הרבה פריקת עול אצלם הצה"ד המכונה 'דתל"שיות' וכן חלק מהרבנים שלהם (כגון ר' יהושע שפירא ור' ד"ר זייני) אפילו הגיעו למסקנה שהצה"ד מתדרדרת לרפורמיות, ובהתחשב בכך שיש אצלם ארגוני תמיכה בלהט"ביות עם תוספות התיבה 'דתיים' מראה את התרחי דסתרי שמצוי אצלם, והרי אפילו הביטוי 'דתי לאומי' הוא תרתי דסתרי.

⁵⁹ תלמידו של רבי אברהם עדס זיע"א, ראב"ד של יוצאי אר"צ בירושלים. (ה'תרכ"ז - ח' באדר ה'תר"ץ) כמו"כ ראוי לציין שהי' מגדולי הלוחמים נגד הבונה החופשי הראי"ה קוק.

⁶⁰ מחותנו של רבי אברהם עדס זיע"א, מייסד וראש ישיבת 'אוהל מועד', מקובל ועסקן ציבור (כ"ד באב ה'תרי"ז-י' בסיוון ה'תרצ"ו).

⁶¹ מגדולי מקובלי ירושלים, חבר בית הדין לעדת אר"צ בירושלים וממייסדי ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר' בירושלים. ומקורב לרבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א. נפטר בעקבות כך שנדרס ע"י אוטובוס (ה'תר"ך-כ"ח באב ה'תרפ"ה).

⁶² ראב"ד ארם-צובא (-כ"ח בכסלו ה'תש"ו).

⁶³ ביתר עילית, ה'תשס"ו.

"אודות חברת בני ברית לשמע אוזן דאבה נפשינו ומאד נצטערנו ואין בידינו לברר **כיון שהיא חברה חשאית** ודעתינו ודעת רבני האשכנזים הע"י **ונסתרה והיא נטמאה**, וכל איש ישראלי החרד לדבר ה' ולתורתו ימשוך עצמו מחברות כאלה עכ"ל".

הצעיר יוסף ידיד הלוי הצעיר עזרא הררי רפול הצעיר אברהם עדס

(ב) במכתב לאחד מן הגדולים נאמר בזה"ל.

"אות זה מדבר אשר שמענו במח"ק רבים נתעוררו ליכנס בחברת בני ברית אלו דברי הרב הגדול ר' יוסף חיים זוננפלד שליט"א רב ואב"ד לעדת האשכנזים בעיה"ק ירושת"ו אשר נשאל על אודות החברות הנמצאים בזמן הזה כגון חברת ת"ת ובני ברית וכיוצא וזאת היא תשובת **"כל חברה אשר לא נחקרו כל רזיה וסתריה ע"י בדה"ץ אסור לשום אדם להיות מחברתם ובפרט בזמן הזה שנתרבו המסיתים** שומר נפשו ירחק מהם לכן באנו בשורות אלו לפני כבודו פיו יהגה חכמה ודעת ובפרט לדרשנים ובית דין הצדק למען כל ירא שמים ישמור עצמו ויתרחק מכל החברות ושכמ"ה [ושכרו כפול מן השמים] עכ"ל

(ג) בספר אוצר ישראל המפורסם כתוב וז"ל:

החברה בני ברית נוסדה על דרך הבונים החפשים (פראמסון) **וחברות אחוה שאינם בני ברית** יען כי ברוב הלשכות שלהם לא רצו להכניס יאודים בחברתם ולכן עשו חברה מיוחדת לבני ברית, אולם הם הבדילו בין בני ברית אשכנזים לבין בני ברית רוסים. ולכן הוכרחו יאודי רוסיא ליסד להם במה לעצמם. וראש לכלם היא חברת ברית אברהם. והורידו את ערך חברת בני ברית עכ"ל.

(ד) מ"ע הרה"ג בדה"ץ דקהלתנו ועט"ר מוה"ר כמוהר"ר עזרא חמווי שליט"א בראשם כבר הסכימו והכריזו ברבים שאסור ליכנס בחברת בני ברית גם כל חכמי ורבני אר"ץ יע"א הסכימו עמהם לאסור מפני חששות גדולות להריסת הדת והתורה ח"ו ויחד כולם כתבו וחתמו הסכמה המורה בכל חוזק ובכל תוקף לאסור הכניסה בחברת בני ברית וחדשו ההכרזה שנית: והנה החברה הנ"ז פרסמו פתקא לקחת לב תמימי דרך והננו להביא דבריהם בכור בחינת האמת להראות שכל דבריהם אין להם שחר. בנויים על יסודות התוהו והבוהו.

(א) העתיקו מכתב מהרה"ג מהר"י מאיר יצ"ו והמתבונן בדבריו יראה א) הוא רק כעד מפי עד. ב) **ואם כמו שאומרים ח"ו שהוא מחברתם עדותו לא תקובל**

מפני שהוא נוגע בדבר. ג) ועוד שהוא יחיד בדבר נגד חו"ר ירושת"ו ורבני אר"ץ יע"א ואחרי רכים להטות.

(ב) העתיקו מכתב מאנשי חברתם בצפת ונתנו להם תואר חכמי וכו' בלי הזכיר שמותם. מובן שכל אלה נוגעים בדבר ואולי שהעלימו שמותם כדי שלא יגיעו דבריהם לבני ארצם **ששמענו מפי מגידי אמת שיש שם הסכמות בנדויים וחרמות שלא ליכנס בחברת בני ברית** ועוד שאמרו שהמכתב בא למוה"ר ראב"ד יצ"ו בעוד שבאמת מוה"ר לא קבל מאומה.

(ג) העתיקו מכתב מאחד מחברתם מהר"ר חיים ביג'אראנו מ"מ חכם כאשי בקושטא ונתנו לו תואר ראש הרבנים ובודאי שדבריו לא יקבלו מפני שנוגע בדבר.

(ד) בסוף אמרו דברים משם מוה"ר עט"ר ראב"ד מקודש נר"ו והוסיפו וגרעו בדברות קדשו בחפזם. ואנחנו תמיהים מאד איך לא יבושו לשנות את הידוע לכל הלא מוה"ר נר"ו הוא הראשון המסכים לאסור ומכריז עליה ברבים ומקרוב חתמו ההסכמה את ההכרזה שנית.

(ה) הנה גלינו לכם קצת דרכי החברה הנ"ז ואיך משתמשים לקחת לב התמימים למען יכירו אחינו היראים את ה' הנזהרים בתפלה, ובתפלין ובשמירת שבת ומאכלות אסורות ומתרחקים מגזלה ותרמית, וגנבת דעת אוהבי התורה ומוקרי לומדיה למען לא ישמעו לדבריהם ולא יחושו ללעג הלועגים ויחושו לנפשם שלא יעברו על ההסכמה, שכל העובר על ההסכמה כעובר על החרם.

(ו) אנחנו בטוחים שכל בני ארצנו השלמים עם ה' ועם אנשים שומרי תורה ומצות ההולכים בדרכי אבותינו וחכמי תורתנו הראשונים ואחרונים שלא יתחברו לחברות סודיות והמעשים הטובים יעשו אותם בפומבי כמו שנגלה ה' על הר סיני ונתן לנו תורה ומצות בפומבי לעיני כל העולם וכולנו נהיה לאגודה אחת לעשות טוב באמת ובמישור ובזה תצליח ותאשר עדתינו ברוב אהבה בשלום, והאמת והשלום אהבו.

י"א מנחם אתן שנת צדק צדק תרד"ף למען תחיה וירשתה את הארץ.

ועד אור תורה באר"ץ יכב"ץ

סוף דבר הודות לתושייתם ועוז רוחם של חכמי ארם צובה היוזמה להקמת שלוחת בני ברית בעירם לא יצאה לפועל נציגי האגודה אולצו לשוב איש איש למקומו ולעירו חלקם גורשו בבושת פנים לאחר שקלונם נחשף ברבים וליהודי ארם צובה היתה הרווחה החשש מפני חזירת רוחות זרות שיפגמו בחינוכם הטהור של ילדי ישראל ויפרוץ בגדרי שמירת התורה והמצוות - פרח וצלל בתהום הנשיה.

והאמת והשלום אהבו

לסמן דעת אחת בני ישראל הישירים והטובים... האמת והשלום אהבו

א) ביהודי החלבים שבחזקתנו אסור במתבם לעשרי... האמת והשלום אהבו

העשר יתקן יחיד הלוי... האמת והשלום אהבו

ב) במכתב לאחר מן הנדלים נאמר בהול...

את זה סברו אשר ישמעו במחוק רבים... האמת והשלום אהבו

ג) במפר אצור ישראל המפורסם כתוב חיל...

החברה בני ברית נסדרה על דרך המנוח החששים... האמת והשלום אהבו

ד) שני חרדים ביהודי קהילתנו... האמת והשלום אהבו

ובכל תעקף לאשי הנעשה בחברת בני ברית והרעיון ההכרחי שנית:

ותנה האצורה וכו' פרסמו חקק לקחת להם תפיס חוק... האמת והשלום אהבו

א) העניוק מכתב משהיה סריו אורי יצוי... האמת והשלום אהבו

ב) העניוק מכתב מאשי חרדים צמח... האמת והשלום אהבו

ג) העניוק מכתב סאיד מטרנלם... האמת והשלום אהבו

ד) בעק אשור רבים שמש סריו... האמת והשלום אהבו

ה) דנה נליט לכנס קצת דרכי החברה... האמת והשלום אהבו

ו) ארנו מודיע 'שכל בני ארצנו... האמת והשלום אהבו

ועד אור תורה בארץ... האמת והשלום אהבו

'מעשה רב' של רבי **עזרא הררי רפול**⁶⁴ ז"ע"א (מתוך הקונ' הכין עזרא, תולדות, פעולתיו הצבוריות, עמ' יד-טו⁶⁵):

ר' עזרא השיב מלחמה שיערה בקנאו קנאת ה', ולא חת מפני איש. כולו היה נסער ונרגש בשומעו אף זלזול קל בעניני אמונות ורעות ובקיום מצוות, ומכאן דאגתו ליסוד בתי אולפנא ותלמודי תורה בשכונות ירושלים כשנודע לו שבאחד מתלמודי התורה נתקבל מורה ללימודים כלליים שאינו ירא ה' וחפשי בדעותיו, לא נח ולא שקט עד שמורה זה עזב את התלמוד תורה.

בתמוז תרפ"ד הונח יסוד ללשכת "בני ברית" בארם-צובא, הדבר בשעתו עורר פולמוס רב, בירחון "מנורה" היו"ל ע"י "בני ברית" בקושטא הובאו פרטי הויכוח, (שנה ב' יולי-אוגוסט 1924 גליון 7-8 עמ' 227-229), ושם גם הצהרותיהם של הרבנים רבי חיים ביג'אראנו רבה של קושטא ורבי יעקב מאיר המופנות להראב"ד מרא דאתרא רבי עזרא חמווי ולועד "אור תורה" באר"צ. **בסוגיא זו בולטת קנאותו הרבה של רבי עזרא רפול שיצא בכרוז חתום בתור חבר בדה"צ לעדת החלבים בירושלים בתאריך הנ"ל**, ולהלן תוכן פסק הדין הנקרא בשם "קשט דברי אמת":

"למען דעת אחינו בני ישראל הישרים והטובים לשמים ולבריות, הננו להגיד הדברים הנאמרים באמת מפי רבני וגאוני ישראל החרדים על ענין חברת "בני ברית" החדשה. אודות חברת "בני ברית" לשמע און דאבה נפשנו ומאד נצטערנו ואין בידינו לברר כיון שהיא חברה חשאית ודעת רבני האשכנזים הע"י היא, ונסתרה והיא נטמאה, וכל איש ישראלי החרד לדבר ה' ולתורתו ימשוך עצמו מחברות כאלה כאלה.

הצעיר

הצעיר

אברהם עדס

עזרא הררי רפול

יוסף ידיד הלוי

ר' עזרא קיים מגעים הדוקים עם ראש רבני האשכנזים בירושלים כמהר"ר יוסף חיים זוננפלד זלה"ה בכל הנוגע לפרצה בדת, והצטרף לשורת הרבנים היוצאים במחאה על עוברי עבירה כענין החינוך החילוני, גילוח בתער ועוד פרצות יצוין בזה כי הצטרף עם חו"ר הספרדים בכסלו תרפ"ו בענין איסור השתתפות באסיפת הנבחרים ליהודי א"י המשותף לאנשים ונשים כן מוצאים אנו שחתום עם רבני הספרדים והאשכנזים בימי השובבי"ם של שנת תרפ"ו בתור חבר

⁶⁴ מייסד וראש ישיבת 'אוהל מועד', מקובל ועסקן ציבור (כ"ד באב ה'תרי"ז-י' בסיון ה'תרצ"ו).

⁶⁵ ראה גם בספרו של משה דוד גאון, יהודי המזרחי בא"י, ח"ב, עמ' 219-220.

בדה"ץ החלבים בירושלים בענין חומר הצניעות באסיפות וכינוסים ובפרט בחתונות ושמחות מצוה (עיין לשעה ולדורות ח"א עמ' 41). הוא חתם גם עם רבני הספרדים בתור ראש עדת החלבים בענין היציאה מה"ועד-הלאומי", (עיין "מן המקור" ח"ב עמ' 152).

'מעשה רב' של רבי **אברהם עדס**⁶⁶ זיע"א (מתוך הספה"ק **האיר מזרח**, על משמר הדת, 57-56⁶⁷):

'בשנת תרפ"ד הונח יסוד ללשכת "בני ברית" בארם צובא, מפעל שלא היתה רוח חכמים נוחה הימנו, על כן יצאו נגדו גדולי הרבנים - ורבי אברהם בתוכם, בכרוז חריף הנקרא "קושט דברי אמת", וזה לשון הכרוז: "למען דעת אחינו בני ישראל הישרים והטובים לשמים ולבריות, הננו להגיד הדברים הנאמרים באמת מפי רבני וגאוני ישראל החרדים על ענין "בני ברית" וכו'. לשמע אוזן דאבה נפשנו ומאד נצטערנו, ואין בידינו לברר, **כיון שהיא חברה השאית**, ודעת רבני האשכנזים, ה' עליהם יחיו, היא, **נסתרה והיא נטמאה** (=השווה במדבר ה, יג) וכל איש ישראל החרד לדבר ה' ותורתו, ימשוך עצמו מחברות כאלו.

הצעיר	הצעיר
אברהם עדס	יוסף ידד הלוי

באותו מסמך מובאת דעתו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל (רבה הראשי של היהדות החרדית בארץ ישראל), וגם דעת כל חכמי ארם צובא - בראשם הדין המצוין הג"ר עזרא חמווי זצ"ל - נגד ארגון זה יש להוסיף, כי קשר הדוק היה בין רבי אברהם עדס לרבי יוסף חיים זוננפלד, והיה הרב זוננפלד מגיע לבקרו מדי פעם. **ומסופר כי כשהגיעה השמועה לרבי אברהם על סוד חברה זו הלך אל הרב זוננפלד יחד עם רבי עזרא הררי רפול, לברר מפיו אודות ארגון זה, ולאחר מכן יצא במחאה הנ"ל. כך עמדו יחדו על משמר דת קדשנו'.**

רבי **ששון ב"ר כלפון משה הכהן** זיע"א, גאולי כהונה, מנהגים, מערכת ת', אות טז (מובא בסוף הספר ברית כהונה, עמ' תרה)⁶⁸:

'תלמוד תורה מנהגינו פה אי ג'רבה יע"א שלא ללמד התלמידים רק לימוד תורה לבד **בלי לימודים אחרים** והכל לפי ערך השגת והבנת התלמיד בתחילה תורה

⁶⁶ מגדולי מקובלי ירושלים, חבר בית הדין לעדת אר"צ בירושלים וממייסדי ישיבת המקובלים 'רחובות הנדר' בירושלים. ומקורב לרבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א. נפטר בעקבות כך שנדרס ע"י אוטובוס (ה'תר"ך-כ"ח באב ה'תרפ"ה).

⁶⁷ ראה עוד הירחון התורני אור תורה, אב-תשנ"ה, מגדולי ישראל, עמ' תתצ.

⁶⁸ ראה לקמן בפרק 'החדר המתוקן כ"ח' והחרם בטוניס', עמ' 58-57.

ואחר כך גמ' וכן הלאה. וכשבאו אנשי "אליאנס" חברה הנקראת בשם "כל ישראל חברים" לקבוע בית ספר ללמוד בה תורה גם לימודי חול שפה צרפתית ועוד, עמדו כל רבני העיר וראשי הצבור והתנגדו לזה בכל תוקף (וכנזכר בספר אמו"ר ברית כהונה [א"ח] מערכת ב' אות יו"ד ע"ש) ושמעתי שהרה"ג מוהרס"ך⁶⁹ זצוק"ל (הרב ברכת ה' וזרע דוד ועוד) מארא דאתרא אז הסתובב ביום השבת בכל בתי כנסיות שבעיר והכריז בכת חרם שבכל שטח ישוב הנמצא באלחארה' אסור לקבוע בו בית ספר כזה ובאה לידי הסכמה חתומים בה רבני העיר וראשי הקהל קדוש לאסור איסור על כך ובדורות שאחריו כל זמן שיהיה איזה התעוררות מהממשלה או מאיזה מוסדות לעשות כזה תמיד עמדו רבני העיר וראשיה על המשמר בכל תוקף שלא להרשות קביעת בית ספר כזה וברוך ה' זה גרם לשמירת התורה ומצוותיה וחינוך דתי ועירונו ג'רבה נשארה מכל המחוז לשם ולתהלה'.

'מעשה רב' מרבי יצחק ב"ר יעקב חיים ישראל רפאל אלפייה זיע"א (מובא מתוך הספה"ק אור השמש, מדרשו של שם, עמ' רא-רב⁷⁰):

'בר לבבו ונקיון כפיו היתה גדולה מאד, הוא נזהר מאד מפני פרוטה שאינה שלו, ולמרות כל זהירות בזה חש לעצמו שמא נכשל בקבלת כספים שלא כדין, הדפיס על כן ספר אחד מספריו לחלקם בבתי כנסיות חנם אין כסף וביותר נזהר שלא לקבל כספים מכופרים ומחללי שבת וכדומה, ויצויין בזה כי משנת תרע"א עד שנת תרע"ה היה מלמד בבית הספר של המושבה ראשון לציון ולאחר ארבעת השנים נודע לו כי היא נתמכת על ידי הבית "אליאנס" חברה זרה לרוחה של הדת עמד ופרש ממשרתו ואף החזיר להם את כל כסף המשכורות שקיבל מהם במשך ארבעת השנים למרות שהיו אז ימי מלחמת העולם הראשונה והדוחק בפרנסה היה קשה עד מאד'.

רבי יצחק ב"ר יעקב חיים ישראל רפאל אלפייה זיע"א, קונטרס היחיאלי, בית השם, מדות טובות, אות כב, סוף דף נ ע"ב-נב ע"א:

'באשר שאלתני מאודות ענין החברה הנקראת מאסונים אם ראוי לו להאדם החרד אל דבר ה', להיות חבר להם אם לאו? וספקך הוא אם נאמר, הואיל ועינינו הרואות שיש בה מבני עמנו, ועפ"י הרוב כל הנכנס בה, הוא יהיה מוצלח תמיד בצלח העודף, א"כ מותר לכל ישראל הכשרים להיות בחברתם? דאילו היה בה שמץ של איסור, בודאי היו פורשין ממנה, ומזהירין לכל בר ישראל להתרחק מן

⁶⁹ רבי סאסי מעתוק הכהן יהונתן זיע"א, נולד בשנת ה'תקצ"ב. שימש כראב"ד של ג'רבא. נפטר ביום ה' מר-חשון ה'תרס"ו.

⁷⁰ נשנה כמו"כ ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ג, עמ' 1227.

הכיעור הזה? או נאמר כי לא טוב היות בחברתם, הואיל ויש להם סודות כמוסין בענין, ובשום אופן אי אפשר להם להגיד, וכשמתעלה האדם אצלם ממדרגה למדרגה אז הוא נכנס לו באבי אבות הטומאה, ולא יכול עוד לצאת מרשותה, וגם לא להגיד מסתוריה פן יבולע לו, ואין לנו להביא ראיה מאלו היהודים הנכנסים, כי בתחילת כניסתם אינם רואים כל כך איסור בדבר כי אם שמץ מנהו, ובחושקם לדעת סוף הדבר ועד היכן תכלית מטרתם של אלו המאסון, לזה הם נשארים בה, בחושבם שבהגיעם אל גוף הדבר העיקרי יפרשו, אמנם לא כן הדבר, כי אז איננו יכול עוד לצאת מרשותה, כמ"ש כל באיה לא ישובון, דאי לא תימא הכי **וכל מעשיהם כשרים מדוע הם מכתדים מן העם את כל תנאיהם?** ואין ראייה מהצלחתם שהיא בכשרות, **כי יש לומר מעשה שטן מצליח בשאר בעלי עבירות כידוע.** ובכן איזה דרך ישכון אור בארץ, החיים? ללכת בעקבותיהם? או להשאיר מחוץ להם מתבודד בעצמו, ויהיה ה' אלהיו עמו, אבקשהו לחוות לי דעתו בזה, במה שיורהו ה' ושכמ"ה.

אם כי ידעתי בעצמי שאין בי שום חכמה ותושיה. אפילו בדברים הכתובים בפירוש לכל חכם לב. ומכ"ש לדבר נסתר ומסותר, לעין כל בריה, שאין בשום שכל אנשי להבינהו על בוריו, אם לא תוקדם אליו ידיעתו, ולכן אין לי להגיד בזה דבר מה הואיל ואין אתנו יודע עד מה. אכן בחופשי בספרי הראשונים כמלאכים. והנה אינה ה' לידי, ע"י אחד הת"ח, מאהובי זרעי ודוד הוקם על, שהקים עולה של תשובה (מ"ק ט"ז) הראני תשובה מאהבה, להרב הדגול מרבבה חסידא קדישא ופרישה, מר דינא ברישא הרב הגדול וכו', וכו', כקש"ת יצחק עקריש ז"ל. בס' הבהיר קרית הארבע, שאלה סי' י"ד דף קצ"ג ע"ב, ג' וד', **ולכן אמרתי בלבי לא עת לחשות אלא לעורר התשובה, לגודל אהבתך את ה' אלהיך ללכת בדרכיו וליראה אותו כל הימים, אשר אתה חי על האדמה באמת ובתמים,** והנני מציגיה לפניך, אות באות, תיבה בתיבה. וממנה תבין ותשכיל לעבוד אלהיך שבשמים עבודה תטה לבל תמוט לעולם, ולא תלך אחרי ההבל אשר יבלו, אלא בטח בה' אלהיך תמיד. והוא יושיעך מכל צרותיך, ויצילך, והיטבך. והרבך מאבותיך. ואחריתך ישגה מאד ברב הונ"א ורב חיי"א ורב בני"א אמן.

וז"ל הרב ז"ל: קנאת ה' צבאות תעשה זאת להגיד קושט דברי אמת. ע"ד צרה אשר פשתה המספחת הן בעון אמונת המאסון ע"י החטאים האלה בנפשותם המסיתים ומדיחים, לאחינו בני ישראל בחלקלקות לשונם, ופיהם און ומרמה, באמור להם כי אמונה הרעה הלזו. אינו נוגע כלל לענין תורתנו הקדושה ומאמתים דבריהם, באמרם כי כשבאים מתחילה אצל הקאפוראליס של כת הפאראמאסוניס להיות אצלם ולעשות הברה עמהם, להיות להם יד ושם הפארמאסון הנה הקאפורליס משביעין אותם שישמרו את כל התורה, ואין זה

כי אם ענין חברה ופובליקאמיינטו⁷¹ מכל אומה ולשון ויעשו כלם אגודה אחת, ובכלל דבריהם אומרים שבכל המקומות שם נמצאו ושם היו כמה גדולים וחשובים מכל אומה ולשון, שהם שומרים דתם ואמונתם, **אף שהם מכת הפארמאסון הנז'** וכיוצא מדברים אלו דברי פתויים, אשר יצא עתק מפי הגאזיטה, אשר ל"ו רבו עליה, והיא לו נדפסה בסוף חדש אדר מ"ש התרכ"ב נ"ו, כידוע לכל באי שער עירנו קושטא יע"א. ועל זה אמינא דבכגון דא, היא מצוה רבא, וחיובא רמיא עלן, להודועי על דין עסק ביש, **כי נתברר לנו מפי מגידי אמת כי אמונה הרעה הלזו, היא בת בליעל ע"ז גמורה שורש פורה ראש, מדור הפלגה, וה"ה כמבואר בס' אשל אברהם בסדר נח בסימניו ומצויו,** אשר מסמנין ביניהם וסו"ד להם כיעו"ש ועוד זאת ענין הראש, והנר דלוק לפניו, אשר נרמז בגאזיטה הנז'. ראינו כי בא הדבר מפורש בפרקי ר"א הגדול⁷², ובילקוט ראובני ובס' הישר, כי הוא זה ענין התרפים, אשר היו ללבן הארמי, והם תולין בגדולי ישראל ח"ו ואומרים כי בימי דוד ושלמה הע"ה, היו משתמשים בבת ראש הנז' וח"ו כי לא להזכיר! כי היא שורש פורה ראש, האמור בתורה בלי ספק, ויעויין בזה"ק פ' ויצא ובהרמב"ן עה"ת ז"ל שם, ובפ"י ה"ר נ' עזרא ז"ל שם ובמפרשיו ז"ל וברד"ק ורלב"ג זה"ה בפ"י לשמואל א' קאפי"ט ו"ט, ועי' לה"ר נ' עזרא והמפרשים להילקוט ראובני הנז' במה שסיימו בלשונם שהיו רוצים להאריך, אלא שלא היו יכולים לפרש, ויש להתיישב מה רמזו בזה, ועי' בס' "ולא עוד אלא" להרב החסיד תנא דבי אליהו ז"ל, והוא כהן לאל עליון בעל שבט מוסר ז"ל, מה שהעמיק הרחיב בפירוש ולא עוד אלא האמור בפרקי ר"א⁷³ הנז' ודי בזה הערה למעיין, וכן ראיתי להרב הגדול במוהר"ם אלשיך ז"ל, בסדר ראה ע"פ איכה יעבדו הגויים האלה⁷⁴, שם רמז לאמונה הרעה הלזו, על הראש והנר

⁷¹ מרסום בלע"ז.

⁷² פרקי דרבי אליעזר, פרק לה: 'ומה הם התרפים שוחטין אותן בכור ומולקין את ראשו ומולחין אותו במלח ובשמן טוב וכותבין על טס זהב שם רוח טומאה ומניחין אותו בכר ומדליקין נרות לפניו ומשתחוין לו והוא מדבר עמהן ומניין שהתרפים מדברים שנ' כי התרפים דברו און לפיכך ננבתם רחל שלא יגידו ללבן שברח יעקב ולא עוד אלא להכרית ע"ז מבית אביה ולא ידע יעקב בכל אלה'.

⁷³ שם, דף צא ע"ב.

⁷⁴ האלשיך הק' זיע"א, תורת משה על דברים, פרק יב פסוק ל: 'ועוד יש דרך אחרת שיהיה אפשר לכם לחטא בלי הפלגת זמן, והוא, ופן תדרוש לאלהיהם כו'. והוא, בשום לב אל אומרו הגויים האלה, כי ידוע שעל אלה ידבר. אך הוא במה שידענו כי הגה בזמנים ההם עובדי עבודת גלולים חכמים היו להרע, שהיו יודעים כוחות עליונים ומדברים אתם ועושים אתם דוגמתם בחכמתם ולהטיהם, שהיתה העבודת גלולים ההיא באופן שמדברים ושואלים ודורשים ממנה איכה יעבדום כאשר נשמע גם מדורות קרובים, שהיו עושים ראש של מתכת ופניה חפו ונר לפניה דולקת ושואלים אותה איכה יעבדוה רחמנא ליצלן. ועל זה אחשוב הוצרך להזהיר, ואמר ופן תדרוש לאלהיהם שתדרוש מאלהיהם לאמר הם לך, איכה יעבדו הגויים ההם אשר נשמדו את אלהיהם, והוא שלא אמר איכה עבדו כי אם איכה יעבדו, והוא, כי תאמר בלבבך כי אולי לו חכמו לדעת לדבר עם יראתם ולדרוש מהם איכה יעבדו אולי לא נשמדו שהיו טומאותם עומדות להם, אמנם אני בחכמתי כי בינותי אדרוש מהם איכה היה ראוי יעבדו

דולק. וכו' יעוש"ב. ועוד שמעתי כי הן לו הובא ענין הראש הנז' בתרגום ירושלמי פ' ויצא בענין התרפים אשר ללבן יעו"ש. ועוד ראינו מענין השמות שמשמשים בהם הכת הנז' בב"ת רא"ש הנז' כמו שם ידב וכיוצא נתברר לנו, שהוא' שם משמות הטומאה מהסט"א כמובא בס' דבק טוב, ועוד ראינו שיש בו מענין אחות תובל קין נעמה וכו'.

וגם שמענו, מענין אמת הבנין שבידם, ומציירים ציור המקבות והגרזן, כל כלי ברזל, והמרכז אל הנקודה ותולין הצואר הנז' קצת מהם על צוארם, ומכסים אותם תחת בגדיהם. והיה להם לציצית, המבדיל וכו', וגם רומזים בשם יו"ב הנז' בר"ת לשני עמודים יכין ובוועז וכו': **ועוד נתברר לנו, מפי המתגוררים עם כת המאסון, הנז' איך יש להכת הנז', בית מיוחד, שהם מתוועדים שם, כפעם בפעם בימים המיוחדים להם, ויש לבית הנז' בית חיצון, ובית פנימי, ובבית החיצון יש שם כמין תיבה פרוצה, וכל אחד ואחד עובר לפני התיבה בגילוי ראש, ונותן ראשו עליה. שיעור שעה אחת, ומתפלל שם בחשאי, ויש להם מטפחות מיוחדים, ומצויירים שם צורות הנז', ולובשים אותם בעת תפלותם הנז', ואח"כ נכנסין לבית הפנימי בבית הסתרים, ושם בסחר שוהים וכו' ואין אתנו יודע כעת מה הב עושים שם? ובודאי כי לא דבר ריק הוא מהם, כי כל הענינים הנז' מורה ובא, כי **וקסמים בידם ועובדי ע"ז** וכו' הם ביום הנז', וכ"ז ידוע לגדולים שבהם, ולדידי על הכת הנז', היה מדבר ומרמז שמואל הנביא ע"ה. באומרו כי חטאת קסם מרי, און ותרפים הפצר, ודו"ק במפרשי הס' הנז' ובפרט ברלב"ג שם, ובקהלת יעקב שם.**

ואף גם זאת שמענו שומעם כי אחרי מותם מסמנים ביניהם סימנים, כדי שיהיו ניכרים ונותנים המטפחות הנז', המצוירות על התכריכין וכותבים ניר ונותנים תחת שחיו של מת ב"מ, וכיוצא, עושים דברים אשר לא שערום אבותיהם, וע' במהרש"י ז"ל, בפ' האגדות, פ' הרואה פי' על הירושלמי דמ"ב, סי' ח"י, במה שנתן טעם, על מה שלא מיחו בפסל מיכה, וע"ש במה שהאריך כי קצרת, וכזאת יש להם מה שאין הפה יכולה לדבר אפס קצהו ל"ו יראה, וליו ימצא. בגאזיטה הנז', ומשם בארה ר"ל ולישיזבנן. וכבר בא לידינו ספרים שבידם של הכת הנז', בל' פראנסיס. וכתו' שם רמז אמונתם הנז', **עפ"י מה שהגידו לנו יודעי ס' ול' פראנסיס הנז', וא"צ להאריך עוד בזה, כי ניכרים הדברים דברי אמת וצדק, כי הוא שורש פורה ראש ולענה ככל הנז"ל.**

את אלהיהם ושאעשה כן גם אני כאשר היה ראוי יעשו הם. אך דע לך כי אין צריך לומר לעשות כן אתה לאלהיהם, כי רע ומר המעשה חלילה כי אם גם לעשות כן אותם העבודות לה' אלהיך אל תלמד מהם לעשות'.

ומאחר עלות כל האמור, הדבר מבואר מעצמו. כי אין אנחנו אחראין וכו', לדברי המסיתים והמדיחין. כלל בזה כי כבר נראה בעליל, כי לנו עדת בנ"י, אשר קבלנו תורתנו הקדושה מהר סיני, ותורה שמענו מפי עליון. מפי המקום ביה, על ידי נאמן ביתו משה רבינו ע"ה, כי דבר זה הוא אסור אצלנו, כדבר האסור מן התורה, ומן הנביאים, ומן קדמונינו מעתיקי התורה חלקם. בחיים, דהא מילתא ע"ז גמורה היא שורש פורה ראש, כמו שנתבאר לעיל ביאור רחב מפורש כנזיל, א"כ מה לנו ולעדות הנז' של אלו? ואדרבא כל לגבי דידן ראוי והגון להעלות על ספר, **וגם לשלוח אגרות בכל תפוצות ישראל כדברים האלה כי דבר זה נוגע לענין תורתנו הק' כנז' ולהזהירם.** על זה, ולהודיעם שלא יבא ולא יהיה שום בר ישראל בכת הזאת, כי לכל העם בשגגה, ואינם יודעים שיש איסור בדבר. ואף כי האדם יראה לעינים דברים טובים שיש בהם שהם. מחזיקים ברכיים כושלות וככל הנז', הנה כבר מילתא אמורה דכל זה איננו שווה כנז"ל, והלא תדעו נאמנה כי דבר זה הוא טובל ושרץ בידו, כי תחתיה תעמוד הבהרת שורש פורה ראש וכו'. וכך אומנותו של היצה"ר לפתוח לו להאדם בדבר טוב, ועי"ז יצודנו למדחפות רח"ל כנודע מדברי רז"ל זיע"א ובודאי ישראל קדושים לא ידעו ולא יבינו והשומע ישמע, והחדל יחדל, ועליו תבוא ברכת טוב אמן עכ"ל.

א"כ אחרי ראותך את כל זאת, בטח תבין כי דרכם. דרך לא סלולה. ולא רק הם, **אלא כל מין חברה וחברה שיש בה סוד מסתרים, הרחק עצמך ממנה.** שבודאי סם מורעל להדת והאמונה יש בהם, והנה תורתנו הקדושה שיש בה סם חיים "לעושיה ולשומרי פקודיה כשנתנה ה' לעם בחיר יה ישראל נחלתו, נתנה בקולי קולות מפורסמת לעין כל, גם רז"ל הקדושים כל דבריהם שהיו בה היו בגלוי כמאמר שלמה בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר, אמריה תאמר, ולכן היא נותנת עץ החיים לכל הולך בדרכיה אבל אלו שנתקיים בהם והיה במחשך מעשיהם קרינן בהו, סורו טמא קראו למו, סורו סורו אל תגער, ואך אם נמצא **בהם איזה יהודי גדול בחכמה ובמנין**⁷⁵, **אחרי שנלכד ברשתם ונמנה עמהם אין להתלמד ממנו,** כמ"ש אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו, ופן ואולי לרוב גדולתו, הוא יכול לשמור יהדותו? אבל יתר העם ומאן דהו לא יוכל לכפות את הסט"א הנדבקת במעשיהם, ואם ח"ו נאמר שגם בזה הגדול נפל לו בפח א"כ צריך לומר, אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי קיר? ולכן הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו, ולא תלמד ממעשיהם, ותשאר ביהדותך ובאמונתך, ורעך וריע אביך אל תעזוב, וה' יהיה בכסלך, ושמו רגלך מלכד, ובטח בה' כי הוא ימלא כל מחסורך בתורה וביראה. ובמצות והוא יצליח את דרכיך

⁷⁵ כגון הראי"ה קוק וכת דיליה כפי שתראה לקמן.

וכל משאלות לבך לטובה ימלא בעושר וכבוד, ובישוב טוב בארץ ישראל עה"ת ועה"ע אמנ'.

רבי יצחק ב"ר יעקב חיים ישראל רפאל אלפייה זיע"א, אור חדש וצמח צדיק, דרשות (ד), סוף עמ' צז-צח:

'והראשונים כמלאכים בעומדם על סודם של דברים ובראותם כמה צעד ונזק ואורך גלות וחסרון שפע מגיע לשונאי ישראל בעשיית האומות חסד לישראל כמ"ש וחסד לאומים חטאת **לכן החמירו והכריזו בכח ובאלה ששום בר ישראל לא יכנס לבית החולים האנגלי המאסון והמיסיון**⁷⁶ ובכדי שהציבור יהיה ביכולתם לעמוד בגזירותיהם תקנו להם רופאים ורפואות ובתי חולים, [למען ציון, אגודות ישראל, שמנו רופאים לבקר את החולים בבתיהם בחינם וכו' ובתי חולים העמידו להם, בקור חולים, רוטשילד, משגב לדך, ובית החולים וולך וכו'], בחינם אין כסף כעשיר כעני ולא חשו להנאת הרמאים כמתרושש ויש לו כל, כי אלו הם מיעוטא דמיעוטא ולא חיישינן להם ורובא דרובא תושבי עיה"ק ירושת"ו הם דלים ואביונים וצריכים לזה ואם העולם כולו לא גברא אלא לצוות לזה ק"ו וכ"ש לרוב המון העי"א'.

כדי להביא תיאור לכך שאסרו גדולי ישראל דאז מתקופת רבי שמואל מסלנט ובית דינו זיעועכ"א, להכנס למקומות הללו הנה תיאור לכך מדב"ק של רבי אהרן שלמה ב"ר אברהם משה הלוי קאצינעלינבוין זיע"א, דברי הימים⁷⁷, פרק ט-יב

בשתי חזיתות היתה המערכה והתנהלה המלחמה של הקדושה נגד הטומאה, האחת היתה מלחמה באבי אבות הטומאה הנצרות בעצמה רח"ל, אשר שינו אז את דרכם ובאו בתחבולה חדשה, כי עד אז היתה דרכם ע"י גירושים, אינקוויזיצ'י, ענויים וכדומה, וכשהדרכים האלה לא השיגו מטרתם, אף כי הפילו חללים ונפלו הרבה בעוה"ר מבני ישראל, אך עם ישראל בכללותו יצא מחוסן וביתר תוקף ועוז באמונה ויר"ש, ובאחרונה החליפו שיטתם, בחו"ל ע"י שיטת ההשכלה הארורה והדברים ארוכים ואין כאן המקום להאריך בזה, ואחרי שהכו שורש

⁷⁶ ושניהם קרובים זל"ז בדרכיהם מכיוון ששניהם נוסדו ע"י המכירים בבוראם ומתכוונים למרוד בו, וכן איתא בספר אוצר ישראל, חלק ג', הנהגת החברה ועבודתה במדרגות השונות, עמ' 5
הבלתי מאמין בה' לא יקבלו בחברתם, ויוכל להאמין באיזה דת שירצה, אמנם המעלות הגבוהות נוסדו על אמונת הנוצרית כאשר יבואר להלן, ובכ"ז לא נמנעו יהודים רבים להמנות עמהם מבלי להמיר דתם.
⁷⁷ המאמר דלהלן מתאר מעט את תולדות מלחמת היהדות החרדית בעיה"ק לפני למעלה משמנים שנה, נגד ההשתלטות הציונית על היהדות החרדית בכלל, ועל החינוך בפרט. מאמר זה עשה רושם כביר בזמנו, ומפאת חשיבותו בדברי ימיה של היהדות החרדית, הודפס מספר פעמים בגליונות שונים (מובא מהקנטרס הק' שלהבת א"ש (ירושלם, ה'תשס"ד), עמ' דש-שט).

בחו"ל והצליחו בעוה"ר בשיטת ההשכלה, שלחו פארות'ה כאן באר"י, **בתחלה על ידי דרכי חנופה בכל מיני הטבות ופתויים, כאשר נבאר להלן.**

...כאמור, דמותו והופעתו של הסט"א משתנה מפעם לפעם, פושט צורה ולובש צורה בלבושים שונים ומשונים, במטרה האחת לעקור משורש קדושת ישראל והתקשרותם לאביהם שבשמים.

הנצרות הטמאה בהיותה אחת מצורות הטומאה של הס"מ במלחמתו בקדושה, הרבתה מאז ומתמיד בכל מיני תחבולות לצוד נפשות ישראל, ואף ניסתה בכל מיני דרכים לקעקע לגמרי ביצתן של ישראל ח"ו, **להפוך הקערה כולה על פי כאשר כבר כתבנו במאמר הקודם, ואף התחבולה השטנית בדמות "מדינה יהודית" אף היא מבית אוצרה של הנצרות נולדה, והם הם הממציאים וההוגים הראשונים של המצאה טמאה זו, בהיותם סבורים שעי"ז יקל בידם לצוד את עם ישראל ברשתם, באמרם אשר עם ישראל בגלותו אינו רוצה לעזוב אמונתו מפחדו פן יתבלע בין גויי הארץ ויכחד זכרו מארץ החיים, אמנם בהיותו יושב על אדמתו שקט ושאנן באין פחד התבוללות לנגד עיניו, נקל יהי' לרצותו לקבל אמונתם.**

אמנם ידעתי גם ידעתי כי יפלא מאד בעיני הקוראים, ובדבר מוזר יראה בעיניכם דבר זה, אבל אי אפשר להכחיש את המציאות, וכמה מסמכים ועדויות ברורות נמצאים בידי המאשרים דבר זה ללא צל של ספק. הי' בדעתי בתחלה להרחיב הדבור אודות זה, אבל מכמה טעמים הנני נמנע לע"ע מזה, וגם אודות עבודת המסיון הגלוי' כאן בארץ לא אאריך ביותר ואכתוב רק דרך עבודתם באופן כללי, למען נקבל מושג מעט מזעיר, ואופני המלחמה שניהלו אבותינו ורבוה"ק.

- יא -

עבודת המסיון בכללותה

עקב העניות הגדולה ששרתה אז, המחלות התדירות והמחסור הגדול ברופאים ברוקחים וברפואות, (הרופא הראשון שהביאו לכאן הר"ר אסיא הרופא ז"ל ג"כ לא האריך ימים), מצאו המיסיונרים כר נרחב לפעולתם, **ופעלו בחסותו של הקונסול האנגלי שהי' הקונסול הראשון כאן בארץ וגם בעזרתו הפעילה, ולדוגמא הוא קבל כל יהודי שרק רצה בכך, בתור נתין אנגלי.**

ראשית מעשיהם הי' להביא לכאן רופאים ורוקחים ואחיות רחמניות בדמות נזירות, והציעו עזרתם ברפואה והצלה לכל מאן דבעי.

גדולי וגאוני ירושלים דאז, אשר כצופים עמדו על המצפה לקדם פני כל סכנה במטרה לעמוד על המשמר להלחם עם הכפירה ולהגן על חומת בת ציון, ואשר בעינם עין הבדולח צפו למרחוק וראו את הסכנה בעודה באבה, **הכריזו איסור חמור להשתמש ברופאיהם ולקבל מהם תרופות ומכש"ב להזקק לביה"ח שלהם**, ופסקו שזאת הוא מאביזריהו דע"ז שאין מתרפאים בהם אפי' במקרה הנוגע לפיקוח נפש, ושע"ז נאמר יהרג ואל יעבור. כן אסרו שחיטתו של שוחט אשר ישחט עבורם, וטבח וקצב שמכר להם בשר כשר (כי הקפידו לסדר מטבח כשר בבה"ח שלהם), אבד כשרותו וחזקתו.

גדולי ישראל דאז, לא שעו לקול מערערים ונוקפים על חומרת האיסורים, והחזיקו בהם בכל תוקפם וחומרתם. מאוחר יותר אף הכריזו ח"ח על כל חולה שישיב בבה"ח הזה, ואם ימות אסור לקוברו בקבר ישראל.

קרה מקרה שחולה לא עמד בנסיון ונכנס לביה"ח שלהם ונפטר שם. בני משפחתו באו בתחנונים והשתדלו באמתלאות שונות אצל הח"ק לקוברו בקבר ישראל, וכאשר הח"ק לא רצו להקל בחומר האיסור, פנתה המשפחה לקונסול האנגלי והוא פנה לממשלה, והממשלה הוציאה פקודה שמוכרחים לקוברו בקבר ישראל מאחר שלא השתמד, ושלחה כוחות משטרה לקיים פקודתה. רבני ירושלים לא נרתעו מאימת הממשלה (ואין בזה משום מרידה באומות, כדאייתא בגמ' שאמרו חנניה משאל ועזריה לנבוכדנצר "אם למסים מלכא את ואם להעביר על הדת את וכלבא שוין"), והכריזו שכל הקהל יתאסף במורד הר הזיתים, ובזמן מועט נתקבצו כל קהל ירושלים במקלות וקרדומים כמוכנים לקרב בהחלטה נחושה לא להרשות הקבורה בשו"א.

הפאשי (מושל העיר) בראותו כי עוד מעט תפרוץ מלחמת דמים ממש, נתן פקודה להפסיק את מסע הלוויה ונסה לשדל את החכם באשי, אך ללא הועיל, ולמרות פקודת הממשלה הוכרחו לקוברו בחלק השדה במורד הר ציון הנקרא טנבורסקי, ורק אז חזרו כל הקהל לבתיהם.

מטעם הרבנים הועמדו משמרות קבועות ליד בית המרקחת שלהם, כי הם חלקו תרופות חנם, אפילו לפי פתקים של רופאים אחרים, ופעם קרה שאשה אחת בקשה להכנס לבית המרקחת ולא שמעה לקול האזהרה, שברו את הצנצנת שהחזיקה בידה לקבל את התרופה, ונחתכו ידיה משברי הזכוכית וזב דם רב מידיה, ולקול בכיותיה הוזעקה המשטרה שעשתה שפטים, אולם הדבר לא הרתיע את שומרי החומות, והשמירה נמשכה.

הקונסול האנגלי ואשתו, קנו כברת ארץ (אשר כהיום עומדת עלי' שכונת מקור ברוך) והביאו אגרונם מחו"ל, ואמרו ללמד את בני" תורת הנטיעות, ונתנו לכל מתלמד

שכירות יומית. גם על דבר זה יצא אסור חמור מהרבנים, שחלילה לכל יהודי ללכת לעבוד שם. בראותם שגם זאת לא יעלה בידם, עמדו וחפרו בורות גדולים שיאגרו הרבה מים, ובירושלים דאז השתמשו לכל צרכיהם במי גשמים מבורות שהי' בכל חצר, אמנם עפ"י רוב לא הספיקו הבורות לכל השנה ובפרט בשנה שחונה שלא ירדו גשמים במרה מרובה, הי' מחסור גדול במים, ומחירם עלה למעלה ראש, והקונסול בקש למכור מים במחיר נמוך, אך אין קונה ממנו לרגלי הכרזת האיסור.

כעבור כמה שנים קנו את אדמת ארטוף, ועשו אז חובבי ציון הרשעים - אבותיהם ורבותיהם של אפיקורסי זמננו - תעמולה בין היהודים שנפגעו בפוגרום בקשינוב הידוע, שיהגרו דוקא לאר"י. הללו הגיעו לכאן בערום ובחוסר כל, וכאן מצאו המסיונרים נפשות לצודם וקיבלו אותם בזרועות פתוחות בנתנם להם עבודה בשכירות יומית כדי מחיתם.

רבני ירושלים ת"ו, אף שלא הי' להם במה לפרנסם, יצאו באיסורים וחרמות ובאזהרה שאם לא יחזרו ויפרשו מהם, יבדילו אותם מכלל ישראל. חלק גדול שמע לקול האזהרה ועזבו תיכף את המקום, אך חלק ניכר לא עמדו בנסיון ונשארו, אך לא התקיימו זמן רב ורבים מהם נפטרו תוך זמן מועט בזה אח"ז.

בינתיים באו הללו שלא עמדו בנסיון אל ממוני הכוללים, ובקשו להקציב להם חלק בחלוקה שהיתה נהוגה אז. כמובן שממוני הכולל לא רצו לתת להם בהיותם עבריינים, אז נתקבצו כולם ובאו לירושלים לחורבת ר"י החסיד ובקשו לפגוע בהגרש"ס זצ"ל שהי' ראש ומנהיג כל הכוללים. כשנודע הדבר התקבץ קהל רב מאנשי ירושלים, והחביאו את הגרש"ס במערה אחת שבחורבה.

[כדאי לציין את העובדא שאמי מורתי רבקה צבי ע"ה ספרה לי מה ששמעה מזקנות ירושלים, שבשעה שהתחילו לבנות את בהכנ"ס הגדול בחורבת ר"י החסיד, הי' בצד מזרח בנין רעוע וכשהרסו אותו מצאו מערה בתחתיתו ורצו לסתמה ולא הניחם הגרש"ס זצ"ל, ובנו במקום ההוא את ארון הקודש וסדרו מתחת לארון מין מעבר למערה בפקודתו של הגרש"ס זצ"ל, ובעת המהומה הנ"ל כשלא מצאו מקום להחביאו, הורידוהו בתחבולות שונות בעד חלון בהכ"נ לתוך המערה, והי' שם עד עבור זעם.]

להנאספים שבקשו לנקום בהגרש"ס, אמרו שר' שמואל איננו בבית, והתחילו בויכוחים ועברו לתגרות ידים, ויהודי אחד מאנשי ירושלים נפל מתבוסס בדמו ומת, ולולא המשטרה מי יודע כמה דם הי' נשפך, והסוף הי' כי גם אלו התחרטו וישבו בתשובה, ועזבו את המקום.

בעצמם אמרו אח"כ שראו ונוכחו שאכן צדקו רבני ירושלים, כי אף שבתחילה לא דרשו הנוצרים מהם דבר, אבל לאט לאט מפעם לפעם נפלטו מהם דבורים כארס של עכנאי ומיד החליטו לעזוב את המקום.

גם בית המלאכה לנערות בהחצר הגדול ברחוב יפו, הוקם ע"י הנוצרים שהשקיעו שם הון תועפות ללמד מלאכת תפירה ורקמה במומחיות גדולה, ועשו זאת בצינעה ופזרו נתינות והלואות. אמנם לא עבר זמן רב עד שיצא איסור על בית זה, שנתרוקן מכל וכל.⁷⁸

רבי יוסף שני (שבתאי)⁷⁸ שליט"א, שער יוסף⁷⁹, דניקן, עמ' קע:

...האם לא ייתכן כי המערות היו להם מקום כינוס לצרכים מיסטיים למרות שהם עצמם גרו בבניי אבן, האם בימינו אין אנשים העוסקים במיסטיקה מתכנסים במערות, לדוגמא: הכת הבינלאומית של המאסונים היו מתכנסים עד לפני כמה שנים במערת צדקיהו שבירושלים⁸⁰, ועד היום תראה כתובות מהם כתובות על תקרת המערה.

חכמי אשכנז

רבי משה סופר 'החת"ס'⁸¹ זיע"א (מובא מתוך הספר אישים בתשובות חתם סופר, עמ' שנ"ד, סי' תקע"ז, בערך רבי צבי הירש לעהרן מאמטרדם)

...הירשפעלד⁸² כיון שהוא מכת הידועה וודאי אינו הגון הוא, ותדע שכך קבלה בידינו מהרב הגאון הגדול בישראל מוהר"ר חיים יוסף דוד אזולאי זצוקללה"ה

⁷⁸ רבי יוסף שני (שבתאי) שליט"א – נכדו של רבי מנחם מנשה זיע"א (בעה"מ של הספה"ק 'אהבת חיים'). חייב את הקונטרסים: תקות שני, חוט השני; חמדת שני.

⁷⁹ ירושלים, ה'תשמ"ג

⁸⁰ המנהג להתכנס במערת צדקיהו נהג עד היום, וכן כתב ר' אהרן צורף, מבשר טוב – ירושלים, עמ' 1005–1006

הירידה במערה מובילה לאולם הגדול המכונה אולם הבונים החופשיים האנגלים האמינו שמכאן לקח למה המלך אבנים לבניית המקדש הראשון ולכן כונתה המערה 'מחצבות המלך שלמה' מאחר שחברי אגודת הסתר הבינלאומית הבונים החופשיים מאמינים בין השאר כי שלמה היה גדול וראשון הבנאים ומכאן שם האגודה הם ראו בה אתר הולם לביצוע טקסיהם הסודיים והחלו בכך עוד בשנת 1854, לאחר שקיבלו אישור מהשלטונות העות'מאניים אחד מהמשתתפים בטקסים אלה היה קפטן צ'רלס וורן מגדולי חוקרי ירושלים במאה ה-19...

⁸¹ ז' בתשרי ה'תקכ"ג–כ"ה בתשרי ה'ת"ר

⁸² משיחי השקר ומתנגדיהם, עמ' 421: 'אפרים יוסף הירשפלד (ימ"ש) מראשוני המשכילים ואחרוני הפראנקיסטים'. עי' ערך עליו בויקיפדיה Ephraim Joseph Hirschfeld ועל השתייכותו לפרנקיסטים, הבונים החופשיים וממקימי תנועת ההשכלה (1758–1820 למניינם).

שעשה שאלת חלום על ענין זה והשיבו לו מן השמים כי היא טומאה רצוצה וע"ז גמורה.

ועוד איתא 'מכתב קודש' מאת רבי חיים יוסף דוד אזולאי 'החיד"א' זיע"א (מובא מתוך הספר רבי חיד"א - תולדות החיד"א, למאיר בניהו, הנהגות חלומות ורשומות, מס' 22, עמ' תקסא):

...בו ליל ש"ק. חלמתי עם מהרא"י⁸³ ומהרי"ז⁸⁴, ומהרי"ז ברכני מאד והראה לי ענוה גדולה וכיבדני כבוד גדול. ובחש"מ⁸⁵ שאלתי על הפראנק מאסון והשיבו לי ואמרו: איכה ידע אל ויש דעה בעליון הנה אלה רשעים ושלו עולם השגו חיל⁸⁶.

רבי נתן מברסלב 'מוהרנ"ת'⁸⁷ זיע"א, ליקוטי הלכות, או"ח, הלכות בית הכנסת, הלכה ו אות ט:

'נמצא, שעקר בנין הבית הכנסת והבית המדרש הוא בשביל רבוי כבודו יתברך על ידי רבוי הנפשות וכו', על כן צריכין לזהר מאד מאד בבית כנסת ובית מדרש לבטל כבוד עצמו לגמרי, רק להרבות כבוד המקום כנ"ל. וכל העוסקים בבנין הבית כנסת ובית מדרש ובקיומו להספיק הצטרפות הבית הכנסת והבית המדרש וכן כל הנכנסין לבית הכנסת ולבית המדרש, שהם עקר קדשת הבית הכנסת ובית המדרש, שכלם לא יהיה כונתם חס ושלו, בשביל כבוד עצמן רק בשביל כבוד המקום ברוך הוא, כי עקר התקון על ידי הכבוד, דהינו על ידי כבוד שמים שנחרבה על ידי קבוץ הנפשות כנ"ל, שעל ידי זה זוכין לבחינת רוח נבואה וכו' וכל התקונים הנ"ל. ועל כן כל מי שעוסק בבנין הבית המדרש ותקונו וקיומו, או כל אלו הנכנסין לבית המדרש וכונתו בשביל עצמו כבודו חס ושלו, הוא פוגם מאד כנ"ל, בפרט כשבאים חס ושלו, לכלל מחלקת על ידי רדיפת הכבוד של כל אחד ואחד שכל אחד רוצה שהוא יהיה מראשי הקרואים לספר תורה ויעלה לששי וכו' וכו', כמצוי הרבה כל זה בעוונותינו הרבים, מכל שכן וכל

⁸³ רבי אברהם יצחקי זיע"א.

⁸⁴ רבי ישראל זאבי זיע"א (בעה"מ הספה"ק אורים גדולים).

⁸⁵ ובחש"מ - ר"ת 'ובחולו של מועד'.

⁸⁶ תהלים, פרק עג פס' יא-יב. ופירוש שם המלבי"ם זיע"א, חלק ביאור העניין: 'איכה ידע אל, ויש דעה - לא ידע, יפול גם על מי שהוא בן דעת ואינו יודע ענין פרטי, אבל אין דעה, מציינן שלא נמצא אצלו דעת כלל, תחלה יאמרו שאינו רוצה לדעת מעניני עולם השפל, באומרים עזב ה' את הארץ, ואח"כ יאמרו כדעת המינים שלא יצוייר אצלו דעה כלל, וכדעת הפילוסוף שהביא הכוזרי ונמו"נ, וכמ"ש חז"ל מה העמוד הזה וכו'.

דהינו בתחילה יטענו טענות של אפיקורוסיות, ואח"כ יגיעו לטענות של מינות (כפירה במציאות השי"ת), ה"י.

⁸⁷ ס"ו בשבט ה'תק"ם - י' בטבת ה'תר"ה.

שכן כשחולקים על יראי ה' האמתיים הנמצאים בכל בית המדרש החותרים ומתייגעים להתפלל בכונה עד שמכרחים להגביה קולם לעורר הכונה, ושאר העם לא די שאינם מיגעים עצמם בזה להתפלל בכונה והם טרודים במחשבתם בשעת התפלה בכל מיני שטויות ובלבולים שלהם במשא ומתן וכו', כאשר הם יודעים בנפשם, אף גם הם חורקים שנים וגוערים על המתיגעים להתפלל בכונה ומבלבלים אותם מן הכונה, והם עוסקים בדברים בטלים ושיחות חלין בשעת התפלה ובשעת קריאת התורה וכו' ומבלבלים התפלה. ועוד הם מחציפים פניהם ואומרים שאלו היראים המגביהים קולם בתפלה הם מבלבלים אותם מבלבול מחשבות רעות שלהם. וכל אלו וכיוצא בהם הם בכלל מחריבי הבית הכנסת ובית המדרש, ועל כן לא כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שוין ולא כל העוסקים בבנינם ותקונם וקיומם ובכניסתם לשם שוין כי יש שהם בכלל מחריבי הבית הכנסת ובית המדרש, כי עקר חרבן בית המקדש היה על ידי שנאת חנם שנתרבה על ידי רדיפת הכבוד של כל אחד וכו' ועל ידי זה כל אריכת הגלות (כמו שכתוב במקום אחר בהתורה "אני ה' הוא שמי" בסימן יא). אבל סתם ישראל הכשרים רבם כונתם לטובה, אך בעוונותינו הרבים יש בתי כנסיות לרעה ממש והם אלו שנתחדשו עכשיו וכו', המקום ירחם. בפרט אותן הנשמעים מרחוק ריחם הרע שפרקו על לגמרי וכו', אשר הם בעצמן מעידין שעדין לא היתה כזאת רק זה כמו עשרים שנה שנתחדשו (שנקראים קירחע) אשר גם רב מלכיהם געלו ומאסו בהם, כאשר כבר נדפס גדל הרעש שנעשה שם עד שרב הרבנים הכשרים פעלו אצל השרים לעקרום ולבטלם, או לאזנים שכך שומעות, או לדור שעלתה בימיו כן! ועל כל אלו הבתי כנסיות לרעה נאמר מה שכתוב בזהר הקדוש (בראשית דף כה ע"ב) **שהם בכלל בוני המגדל, כי כל בוני המגדל היו כופרים באמונת** **חדוש העולם שמשם היו כל טעותיהם** (אשר גם עתה כל הכופרים הגדולים נקראים על שמש פ"מ⁸⁸ כידוע). ועל כן אמרו (בראשית יא), "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים", כי הם ההפך מכל התקונים הנ"ל שעל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם, כי הם אומרים, הבה נבנה לנו עיר, כי את זה לעמת זה שרוצים להתקבץ ולבנות עיר מבתי רעים שלהם מבניני דעות רעות שלהם עד שרוצים לעשות מגדל וראשו בשמים לבנות בנין גבוה מדעות רעות שלהם עד שיגיע ראשו בשמים למרד נגד המקום להפך הקערה על פיה חס ושלום, ולכפר בעקר, כמו שכתוב שם, "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים". ופרש רש"י, ודברים חדים אמרו וכו', שכל זה הוא בחינת כפירות בחדוש העולם, כמובן למשכיל. כי בודאי לא היו משגעים וטפשים גמורים שאמרו שיעשו מלחמה עם הבורא יתברך, רק כל כונתם היה שיעשו מלחמה בדעותיהם הרעות שיבנו שם נגד הדעות האמתיות של אמונת חדוש העולם שהם מכניסים וקובעים בלב כל אחד ידיעת אלקותו יתברך. והם רצו לסלק שכינתו מן התחתונים שלא יזכר חס

⁸⁸ פ"מ – ר"ת 'פרי מיון' (דהיינו הבונים החופשיים).

ושלום שם ה' עוד, שזה כל פנימיות כונתם הרעה של בוני המגדל שהיה אז ושל כל הכופרים של עכשיו שהם גם כן בבחינת בוני המגדל. וכמו שכתוב, "החושבים להשכיח את שמי וכו'". ועל כן אמרו, ונעשה לנו שם, כי רוצים להמשיך השם והכבוד לעצמו, כי הם פוגמים בשם ה', שהוא בחינת כבודו יתברך, כמו שכתוב (תהלים עב), "וברוך שם כבודו לעולם" וכו'.

רבי שלמה ב"ר פנחס משה אלחנן וועקסלער⁸⁹ זיע"א, הגהות כתי"ק על ליקוטי הלכות, שם:

ר"ת פריי מויערער, שרוצים לבנות כמגדל ובית למרוד בעול מלכות שמיים וליצא ממנו לעשות תאוות לבבם הרע, כי עבד'א בהפקיר'א ניה ליה, ימ'ח ש'מם וז'כרם'.

רבי דוד לוריא ר'ד"ל⁹⁰ זיע"א, הגהות הרד"ל על פרקי דרבי אליעזר פרק כד⁹¹, ס"ק י"ז:

וכה משפט כל ההולכים בדרכיהם כגון כת הבונים החפשיים, אשר הסתעפו מדעותיהם המהבילים לאחוז באחדותם יחד באחוה וסופם באו לפריקת עול מלכות מעליהם והי' עונשם כדור הפלגה להיות אחריתם חרב איש ברעהו להשחית ועצת ה' הממליך מלכים היא תקום להיות מלכותא בארעא כעין מלכותא דרקייעא'.

כהקדמה לתשובתו של רבי אליעזר ברגמן זיע"א, אביא הקדמה שמופיעה בסוף הספר חידושי תורה לש"ס הלכות התלויות בארץ שאלות ותשובות⁹², עמ' 246

למעלה, בעמודים 20-22, 22, מועתקת תשובתו לתלמידו-חבירו, רבי נתן כ"ץ מסינסינאטי שבאמריקה, **שביקש ממנו הצעת 'תשובה' לאיש 'שהיה נכנס בחברה פ"מ וכולי'.** הוא אמנם פסק לאיש, כדרכו, פסק שקול, שחכמתו הרבה

---

⁸⁹ רבי שלמה וקסלר זיע"א, נולד בגרמניה. אביו רבי פנחס משה אלחנן וקסלר זיע"א, כיהן כרבה של העיר הוכברג. בשנת ה'תרמ"ח עלה לארה"ק, והתיישב בירושלים בביתו של רבי עקיבא יוסף שלזינגר זיע"א, ואף שידך אותו עם בתו של רבי מנחם מאניש שיינברגר זיע"א. ה'תנאים' נערכו בבית המהרי"ל דיסקין זיע"א. לאחר חתונתו התיישב בשכונת 'בתי מחסה' למעלה מיובל שנים, (עד לנפילת העיר העתיקה, בשנת ה'תשי"ח, לידי הירדנים). בשנת ה'תרנ"ד, עלה ארצה רבי אברהם בן רבי נחמן חזן זיע"א, ונקשר אחד לשני, והעלה מפעם לפעם את דב"ק על הכתב. מעט מהדברים נדפס בספרים 'כוכבי אורי' ו'יחכמה ותבונה'. נפטר ביום י' אד"ב ה'תשי"ד.

⁹⁰ ה'תקנ"ח-ה' בכסלו ה'תרט"ז.

⁹¹ פרקי דרבי אליעזר, פרק כד: ... 'ואם נפל אדם ומת לא היו שמים את ליבם עליו, ואם נפלה לבנה אחת היו יושבין ובוכין ואומרים אוי לנו אימתי תעלה אחרת תחתיה'...

⁹² ירושלים, ה'תשל"ה.

ורחמיו עוד ריככוהו בסיפא של דבריו, **אולם על החברה עצמה שפך את מלוא זעמו**; רושם קשה מרדיפות ומעשי-פוגרומים נגד יהודים, שהיה עד להם בצעירותו בבאוואריה, ומתעלוליהם של מוסדות המיסיון בירושלים בימי שבתו כאן, **הגבירו את רגישותו וגיבשו בלבו יחס-של-איבה כלפי המסיתים וכלפי כל מי שעשוי היה להיחשד כנמנה עימם**. אפשר שבימיו גם היה מקום לחשד זה כלפי אותה חברה; **מכל מקום, הוא חש סכנת-נפשות מעיסוק בנושא עדין זה, וראה עצמו אנוס לנהוג בזהירות מיוחדת**, בפינקסו אמנם רשם בעצמו את תשובתו, אך הוא מוסיף (בהעתק מכתב-הלואי, שבימונו) את הדברים האלה:

‘כ”ח כסלו התר”ח... ובכן בדבר השאלה ששאלת... ראינו להעתיק לך התשובה, אשר כתבנו על זה בתוך ספר מחידושי-תורה שלנו, על-ידי אחד מתלמידינו יח’י, והיא מצורפת בזה, כי בכוונה לא רצינו לשלוח דברים ההמה על-פני חוצות בכתב-ידי **ממש מחשש סכנת-נפשות רחמנא-ליצלן, ומטעם זה גם לא חתמנו בשמנו**, אלא אנו מאשרים את הכתב המצורף על-ידי מכתבנו זה, **לאמר שממני הצעיר יצאו דברים כבושים ההמה, ודי לזה...**’

לא בשמו המפורש חתם, אלא בפסוק מלאכותי, משונה במקצת, בניקוד על ראשי-התיבות. לפי מפתח זה פתרנו את החתימה המוצפנת; רק ארבע האותיות המנוקדות האחרונות לא מצאנו להן פשר - אלא אם נהפוך בהן את היוצרות, כלומר נחשוב את האותיות המנוקדות כמבוטלות, ואת כל הנותרות כמקוימות; המנוקדות האחרונות הן כ’ וך’ (תחילית וסופית של ‘כמבוקשך’), ר’ של ‘בברכה’ וש’ של ‘ושלום’. גימטריה של האותיות הבלתי-מנוקדות היא תקנ”ט – שנת לידתו של המחבר. אך שמא אין זה אלא מקרה’.

וכל הנ”ל הבאתי להראות עד כמה הי’ לחשוש מהם, כפי שמצינו כבר שהיו נוהגים להרוג כל מי שהי’ עומד בדרכם ו/או מדבר נגדם.

רבי אליעזר ב”ר יוסף ברגמן **‘איש ירושלים’**⁹³ זיע”א, דרך תשובה לבא לשוב מחברה טמאה⁹⁴:

⁹³ כ”ט בתמוז ה’תקנ”ט-י”ט בניסן ה’תרי”ב (דרשן ושד”ר, ממייסדי כולל הולנד ודויטשלנד (הו”ד) ומבוני היישוב הישן בירושלים).

⁹⁴ מפנקסו של ר’ אליעזר ברגמן, י”ל ע”י דוב הימן, התפרסם ברבעון אור המזרח, (נ”י ניסן ה’תשט”ו, שנה ב’ חוברת ב’ (ו’), עמ’ 37-41, 48; נשנה בספר **שערי אודה**, קונטרס אחרון שערי אביב (בני ברק,

שאלני ידידי ר' נתן כ"ץ י"ו ב"ק ז"ל בסיוסאנעטע אשר בחלק אמריקע מה תהא תשובת האיש פב"פ שהי' נכנס בחברת פ"מ⁹⁵ והיה נמנה עמהם זמן מה ועכשיו ע"פ תוכחה ומוסר יצא מהם ועזב את החברה המטומאה הנז' וכתב רנב"ך י"ו הנז' אשר כל הענין והעון של הטמאה הנז' ידוע לרב"ל⁹⁶ י"ו עכת"ד.

השכינה, שהרי העולם אומרים שכל הנכנס לח"ט⁹⁷ הנז' מוכרח ע"פ נימוסיהם ר"ל שיאמין בדת ישו הנוצרי אלא שרב"ל⁹⁸ הנז' אומר, ויותר מזה אומר שאינו יודע כלל מעניניהם, שאינו מוכרח לזה רק המתטמא במדרגה הז' שבהם ר"ל, שהיא בבחינת הזב, עי' משנה ב' פ"ק דכלים ודוק⁹⁹. אמנם אפי' לפ"ז רע ומר לכל הנכנס להם בפרט מאב"י הי"ו כיון שמגמתם עכ"פ לכפור בד' או"א יו"י שהג"ל¹⁰⁰ שהוציאנו ממצרים וכו'. ע"ס הכוזרי מ"א סי' י"א ולהלן. ומשל למה"ד לנכנס לבית שיש בו בורסקי או ביהכ"ס פתוח אפי' חדר לפנים מחדר, קולט את הריח רע וכתוב צא תאמר לו (ישעיה ל' כ"ב) דר"ל ע"פ המסורת ל' טינוף כש"כ, הרד"ק בשרשים, ורק בדרך דרשא מפרשין לי' ר"פ רע"ק¹⁰¹ הכנס אל תאמר לו ע"ש ודוק. וכן בית שיש בו ריחים או מוקד של פחמים וכה"ג כולו מתלכלך מאבקן. וד' אבקות של איסור הן ושל ע"א א' מהן ע' תוספתא פ"ק דע"ז ודוק. והרי אפילו במצוה פרטית ארז"ל 'לך לך אמרי' לנזירא¹⁰² וכו'. וק"ו ב"ב של ק"ו בכה"ג שאין לא' מאב"י הי"ו להמנות מהם ולא מהמונם וכו'. וכבר בא על כה"ג עשה מפורש בדברי קבלה (משלי ה' ח') הרחק מעלי' דרכך, ע' פ"ק דאילי' דף יז: והלאו שבתורה ולא תתורו אחרי לבבכם (בפ' ציצית) וכו' דמפרשי

ה'תשכ"ט), עמ' קלב-קלד; בהר יראה, חידושי תורה לש"ס הלכות התלויות בארץ שו"ת, (ירושלים, ה'תשל"ה), עמ' 22-20.

⁹⁵ 'פריי מאויער' דהיינו 'הבונים החפשים'.

⁹⁶ ר' בנימין ליליינטאל (הי"ו) [זצ"ל] שהיגר מגרמניה לאמריקה ועלה לאה"ק בראשית שנת ה'תר"ז והתאכסן בביתו של ר' אליעזר ברגמן ד' שבועות, ועי' מאמרו של א"מ הברמן 'מסעו של ר' בנימין ליליינטאל לארץ ישראל לפני מאה שנה' (סיני, כרך כד, עמ' רלו-רמוז).

⁹⁷ ח"ט - ר"ת 'חברה טמאה' דהיינו 'הבונים החפשים'.

⁹⁸ ר' בנימין ליליינטאל (הי"ו) [זצ"ל].

⁹⁹ מסכת כלים, פ"א מ"ב: 'למעלה מהם, נבלה, ומי חטאת שיש בהם כדי הזיה, שהם מטמאין את האדם במשא לטמא בגדים במגע, וחשוכי בגדים במגע'.

¹⁰⁰ ה' או"א יו"י שהג"ל - ר"ת 'ה' אלקינו ואלקי אבותינו, יתברך וישתבח, שמו הגדול לעולם'.

¹⁰¹ ריש פרק ר' עקיבא (שבת דף פב ע"ב).

¹⁰² מס' עבודה זרה, דף נח ע"ב: 'בעא מיניה ר' אסי מר' יוחנן יין שמסכו עובד כוכבים מהו א"ל ואימא מזגו א"ל אנא כדכתיב קאמינא (משלי ט, ב) טבחה טבחה מסכה יינה א"ל לשון תורה לעצמה לשון חכמים לעצמו מאי א"ל אסור משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב, רבי ירמיה איקלע לסבתא חזא חמרא דמזגי עובד כוכבים ואישתי ישראל מיניה ואסר להו משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב אתמר נמי א"ר יוחנן ואמרי לה א"ר אסי א"ר יוחנן יין שמזגו עובד כוכבים אסור משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב'.

לי על מינות והרהור ע"ז בספ"ק דברכות דף יב: ¹⁰³ ועפירש"י (בד"י) במתני' סו"מ סוטה אדתנן התם והמלכות תיהפך למינות ¹⁰⁴. וידוע דרז"ל בכ"מ דאינהו וכל אביזרייהו יהרג ואל יעבר ועי' ש"ע י"ד סי' קנ"ז בהגה' דס"א ד"ה ודוקא כשאומרים וכו'.

איברא אם לא הי' עון הח"ט הנז' ¹⁰⁵ רק מאיסורי ע"א) לחוד וכנז' לא היו צריכין להסתיר במחשך מעשיהם שהרי רוב האומות שבזה"ז עע"א הן, שאפי' הישמעאלים שהם מיחדים בפיהם כבר שמענו עליהם ממהימני שהם עובדי מרקוליס שיש להם מין מרקוליס במעקא מקום קבורת חמור שלהם. ועוד העיד לי א' מתלמידי חמד... אשר גם פאה"ק תובב"א כו"כ מרקוליס בדרכים ובמצרני שדות ג' אבנים א' ע"ג ב', עפירש"י במס' ע"ז ר"פ ריש"א, ולכן מה שאומרים בל' ערבי ונחרז ג"כ באיזו שיר ידוע בלה"ק בצורה זו: אין יחוד כיחוד הישמעאלים, הוא שקר מוחלט וכמו שאמרתי ג"כ, מאז בלא"ה מטעמי' אחר' ר"ל מהאי דעתא.

ולכן מסתברא טובא דניחא להו בהפקרא לחוד ופרקו מעליהם עול כל המצוות ואפי' אותן הנקראים אצל חכמי המחקר של אחינו בני ישראל הי"ו מצוות שכליות כ"ש השמעיות. ורבי המובהק הראב"ד מ"כ מו"ה אב"א ¹⁰⁶ זללה"ה כבר העלה בחכמתו הגדולה ותבונתו הנפלאה **שאצלינו ב"י הי"ו כולם שמעיות כפי הקבלה האמתית וכנראה ג"כ מזרמב"ם ז"ל ספ"ח ממלכים**. וט"ס שם מה שנדפס בספרינו ולא מחכמיהם וצ"ל אלא מחכמיהם וכן הוא בתשו' מהר"מ אלאשקר דף קצב: והובא בספר תולדות אדם דר"ז ¹⁰⁷ ז"ל ודוק. ורובם כן כולם מחשבתן ניכרת מתוך מעשיהן לרוע שהן מחללי שבתות ר"ל ואין משגיחין בשום מצוה ממצוות תוה"ק וכש"כ בשל דרז"ל. ונימוסיהם כמדומני שהם ע"פ דעת זרה א' מחכמי היונים (הנזכרים בדרז"ל פ"ק דבכורות דף ה; בשם סבי דבי אתונא ע"ש) שהיה מבקש שישתמש העולם כולו בכיסים וכוסות (ר"ל נשים ע' ש"ע א"ח סר"מ ס"ב) כאחד, **וכן שמעתי מאדמ"ו זללה"ה הנז' שאין איסור אצלם להחליף**

¹⁰³ עיי"ש במהרש"א, וק"ל.

¹⁰⁴ פירש"י, שם, דפוס ישן: 'והמלכות השולטת על רוב העולם תהא למינות, נמשכים אחר הטעות שלו [ישו] ותלמידיו נקראו מינים. (העתק מדפוס אמשטרדם ישן)'.
¹⁰⁵ ח"ט – ר"ת 'חברה טמאה' דהיינו 'הבונים החפשים'.

¹⁰⁶ האב"ד מע"כ מו"ה אברהם בן אנוש הלוי [בניגן] זכר צדיק לברכה לחיי העולם הבא, אב"ד דווירצבורג, נפטר הי' אדר ה'תר"א [עי' הקדמת ספר זכרון אברהם (כרעסבורג, ה'תרנ"ב)].

¹⁰⁷ תולדות אדם דרי' זלמן מוולאזין (מחובר ע"י ר' יחזקאל פייוויל מ"מ דווילנא).

נשותיהם וכה"ג¹⁰⁸, ולפי שאי אפשר שתתקיימנה חוקי המדינות בהנהגה זו משום הכי מוכרחים להסתיר רוע מעלליהם, ומאחר שהסכימו ונתישנו בח"ט¹⁰⁹ הנז' וכפירה זו ר"ל, כבר מצא מין את מינו כח טומאה מה מן החיצונים השייך למרד ומעל זה והוא המסייע והמחזק ומנהל אותם בדרך רשע זו אשר בחרו להם ונשתקעו בו, ועי"ז אפשר להם להזיק ר"ל לאדם המתגרה בהם, אפי' בריחוק מקום. ועל דרך שארז"ל בכשפים למה נקרא שמם כשפים וכו' (סנהדרין דף סז: ועי' ג"כ בירו' שם ס"פ ד' מיתות) וכן אמר לנו א' מן התלמידי החכמים שבכאן תובב"א רי"א מליבנ¹¹⁰ שהרה"ג דק"ק חברון תוב"א ח"ר ג'ליבי אליקים¹¹¹ ז"ל שנסתלק בסמוך כתב ג"כ תשובה על ענין זה שכל כהן הנמנה מח"ט¹¹² הנז' פסול לעלות לדוכן וכמדומני אפי' במדינות אלה שהכהנים עולים בכל יום, ויש בזה פרסום גדול.

עם אשר מגמתם ותכליתם להחזיק בדת ישו כנז' שהיא א' מד' קליפות הרשומות בדברי המקובלים קבלת אמת ז"ל. וכתב גם את זה לעומת זה

¹⁰⁸ כפי שנוהגים השבתאים, שמהם השתלשלו כת הדונמה שהצטרפו לבונים החופשים בשלוניקי (ראה מאמרו של יצחק בן צבי (מצודה, כסלו, ה'תשי"ד); אהרן צורף, מבשר טוב – חנוכה ופורים, החשמונאים החדשים, עמ' 306–305).

ואביא ציטוט מתוך דבריו של השבתאי יצחק בן צבי שר": 'עוד בסוף המאה הי"ט, בעוד השבתאים יושבים שקטים בעירם ושלומים בשכונתם, התחילו להקים להם בתי-ספר מודרניים לחינוך בניהם; הזמינו מורים מחו"ל, בעיקר מצרפת להדרכת בניהם. שני בתי-ספר כאלה נוסדו בשלוניקי – "פאיז אלסביאן" ו"פאיויה". בעלי האמצעים שבהם שלחו את בניהם לאוניברסיטאות באירופה, נוסף על אלה שנסעו לשם השתלמות והכשרה לבתי הספר ולפקולטאות של אסטנבול הבירה, ובקרוב נתברכה העדה ברופאים ועורכי דין וכו'. כך קם אצלם מעמד של משכילים בעלי-מקצוע. מאידך גיסא גברו אצלם הקשרים עם ארצות המערב, מסחרם פרץ, ורבו ביניהם המתעשרים. לרגל הקשרים עם ארצות המערב נתרגלו לרעיונות חדשים ולמנהגי האומות המתקדמות. בשנת 1908, בומן המהפכה התורכית הראשונה ("חוריה"). היה רובו של הנוער כבר משוחרר מהאמונות הקדומות ביעקוב קירידו ובעותמן בבא. רבים מהם היו חברים בלשכות הבונים החפשים (מאסונים), ומהם נצטרפו למפלגת האחדות וקדמה ("התורכים הצעירים"). טבעי הדבר, שבמהפכה זו (1908) היו השבתאים פעילים ביותר בשורות "התורכים הצעירים" וחדרו גם לשורות המנהיגות. מקצתם עברו לשאר ערי תורכיה והתחילו עוסקים במדיניות, והתיישבו בעיר הבירה.

ראוי לציין כי השבתאי יצחק בן-צבי שר", לא לחינם שינה את שם משפחתו מ'שימשלביק' ל'בן-צבי', הוא גם בין היתר הי' אחראי לרציחתו-הפוליטית של ד"ר ישראל יעקב דה-האן הי"ד.

¹⁰⁹ ח"ט – ר"ת 'חברה טמאה' דהיינו הבונים החפשים'.

¹¹⁰ רי"א – ר"ת 'רבי י? א?'

¹¹¹ רבי יום טוב אליקים זיע"א, נולד בשנת ה'תקי"ו. שימש כרב בסופיא. בהיותו כבן חמשים שנה עלה מאירופה לארה"ק עם אשתו וילדיו כדי להקבר בארץ הקדושה. בתחילה הגיע לצפת, ולאח"מ השתקע בחברון. בשנת ה'תקצ"ג היה רבה הראשי של הקהלה היהודית בחברון. בשנת ה'תר"ג הוא חתום שם כראש הרבנים על תקנת הגאבילה. 'חכם באשי' רבי חיים אברהם גאגין זיע"א כתב בספה"ק חקי חיים דברי-שבח מרובים. עלה מחברון לירושלים, נפטר ביום ט"ז בתשרי ה'תר"ו, ושם מנו"כ.

¹¹² ח"ט – ר"ת 'חברה טמאה' דהיינו הבונים החפשים'.

עשה אלקי, וד"ל. ועפ"ז כשתעיין בס' הכוזרי מ"א סע"ט ומאמר ד' סי' י"ג אך אלה האדומים וכו' תבין כיצד תהי' הכניסה לצל לח"ט⁹⁷ הנז' כמו כוונת יציאה מוחלטת ר"ל מתחת צל כנפי השכינה ודתי תוה"ק אשד קבלנוה עלינו ועל בנינו ועל דודותינו בכמה וכמה רבוא רמאות בריתות ואלות ושבועות עי' תוס' סוטה דף לז: ד"ה אמר וכו'. ובאמת אי אפשר בשום אופן וענין כלל בין לא' מאזרחי ישראל בין לא' מן הגרים שנכנסו לנו לצאת ממנו לעולם וכמפורש ע"י יחזקאל והעלה על רוחכם וכו' (שם כ', ל"ב ול"ג) וע' סנהדרין דף קה. עד שאפי' אם עבד ר"ל ע"א כל ימיו לעולם גטו גט וחליצתו חליצה וקדושיו קדושין לדעת כל הפוסקים ראשונים ואחרונים ז"ל. ועתיד לתן את הדין על כל עברה קלה שעשה בהמרותו כמו על החמורות ר"ל.

ואם כנים אנחנו במה שהעלינו בזה הרי עונש הממרה ונמנה עם הח"ט⁹⁷ הנז' מפורש בקרא דסוף סדר שלח כי דבר ה' בזה וכו' דמפרשי' לי' בספ"ק דשבועות דף יג. בפורק עול וכתוב להלן הכרת תכרת ר"ל וע"ש בגמ', וע' ג"כ ברמב"ם ספי"א מה' עדות ורפ"ג מממרים ודוק.

אמנם כלפי מה שהחמרנו באיסור של הנמנין בח"ט⁹⁷ הנז' כן נראה שלא להחמיר בתיקוני התשובה של היוצא ביסורין ע"י עצמו ממנה ועוזב אותה עזיבה גמורה ומוחלטת בלב שלם ובחדוה גמורה. לא כחומר שכתוב בס' הרוקח סי' כ"ד ולא כתשוב' מהרי"מ ח"א ח' ח', ואפי' לא כדהר"ב עיר מקלט¹¹³ בסדר יתרו בפסוק לא יהי' לך וכו', ובסו"ס מצות השם בתיקוני תשובה סי' ח"י¹¹⁴ ע"ש. רק להקל עליו ע"פ הגהו' הרב חיד"א ז"ל שם בס' ע"מ, והרב תרומת הדשן סי' קצ"ח וקצת מדברי הרב הנז' בפסקים וכתבים שלו סי' ס' ואחריו הר"ב בנימין זאב סי' ע"ב ורמזם הר"ב זכור לאברהם ח"א וח"ג בא"ח בערך תיקון.

ועפ"ז ועם מה שקבלתי מפי אמו"ר הראב"ד זללה"ה בענינא נראה דדי לו שיתענה הנך ש"א תעניות שכתב הר"ב עיר מקלט ז"ל שם במשך ד' או ה' שנים רצופות או פעם א' או פעמים בכל שבוע ושבוע בב' וה', ולא בראשי חדשים ומועדים וחנוכה ופורים וכה"ג ימים שאין מתענין בהם, אחד שטבל את עצמו במי מקוה טהרה, **תיכף ומיד בהגיע דברינו אלה לאזניו וקבלם בלבו ובדלק' אי"ה בזה,** ולא ימשוך ויתעדן בבשר ויין בפרט בלילי התעניות לפניהם ולאחריהם. ואם יגדל זקנו לשם מנהג יהדות שלא יגלח כלל שום פאה מפאות הזקן יש לנכות לו מסך תעניות הנז' מספר זק"ן, עד שלא ישארו רק קמ"ד יום וזה נקל לו מאד להשלים במשך שלש שנים רצופות בכל שבוע יום א' או בשני או בחמישי, והפסקה א' של ב' ימים וב' לילות רצופות תעלה למספד

¹¹³ כדברי הרב בעל (רבי דוד לידא זיע"א (דיהרנפורט).

¹¹⁴ ובסוף ספר (רבי ברוך ב"ר צבי הירש היילפרין, לבוב תקנ"ב ועוד הרבה).

ז"ך יום לנכות ממספר ש"א או קמ"ד הנז', וכל ימי חייו יתענה בכל שנה לכל הפחות באותו יום שנכנס להמנות עמהן וגם ביום שנולד, ובאותו יום שזכה לצאת מקשר רשעים שלהם יעשה לו קצת י"ט להרבות קצת בסעודה ולתת צדקה הגונה לעניים בני טובים בתורה ומצות, וכל הנז' יעשה בנפש חפצה ובשמחה, שכל עבודת ה' צריכה להיות בשמחה ובטוב לב, עם הדאגה והחרטה והוידוי על העבר וכדכתיב וגילו ברעדה. וכן כל מיני ייסורין שיבואו עליו מן השמים יקבלם בשמחה גמורה. וע' ערכין טז: וס"פ היו בודקין אינו דומה מתבייש מעצמו למתבייש מאחרים ואמרי' ספ"ק דברכות כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו וכו' ע"ש. וע"י הצומות כנז' יהי' נקל ביזו לקיים ככל דברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"ב מה' תשובה שלו ה"ב, ג', ד' וה', עש"ה, ושב ורפא לו.

ועל שאר עבירות ר"ל שעבר בקום ועשה או בשב וא"ת בזמן היותו נמנה בח"ט¹¹⁵ וקשר רשעים הנז' יש לך לשפוט ע"פ הספרים הנ"ל עם ס' יסוד התשובה למו"ה שמעון בן גמליאל¹¹⁶ ז"ל וראשית חכמה שער התשובה פ"ז וס"א המדברים בענינא הרשומים בבאה"ט¹¹⁷ א"ח סי' תר"ג ואחריהם דברינו אלה שבזה.

ברם דע לך בני הי"ו שכל מה שכתבתי בזה הוא ע"פ מעט התורה אשר בידינו ולפי הספרים שלפנינו וע"פ דברים אחדים אשר שמענו מרב"ל¹¹⁸ י"ו הנ"ל ממהות האיש רפב"פ¹¹⁹ ש' הנ"ל, אשר באת השאלה אודותיו אמנם זכור אל תשכח דרז"ל ביבמות דף סה: דא"ר עילעא משום ראב"ש כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה וכו' ור' אבא מסיק עלה חובה שלא לומר דבר שאינו נשמע וכיון שאתה יודע ומכיר בטוב את האיש רפב"פ¹⁰⁴ י"ו הנז' ואת שיחו תשער את כל הענין ע"פ הרב חיד"א ז"ל בהגהותיו שם המובאים בס' זכור לאברהם ח"ג שם שכתב ז"ל: והשואל תשובה בזה"ז אין להכביד עליו שלא ימנע וכמ"ש הר"ב תרומת הדשן והאחרונים ז"ל. והאיש החכם יעשה לפי המקום והזמן ומהות האיש עכ"ל. ולכן תשתמש בכל הדברים הנ"ל כחכמתך דוקא אם להוסיף או לגרוע כפי אשר יחנך ויורוך מה"ש.

¹¹⁵ ח"ט – ר"ת 'חברה טמאה' דהיינו 'הבוניים החפשים'.

¹¹⁶ מיוחס בטעות לרבי שמעון בן גמליאל זיע"א, אבל בפועל מחברו רבי יצחק ב"ר משה עלים זיע"א (קראקא, ה'שמ"ג).

¹¹⁷ בבאה"ט – ר"ת 'באר היטב'.

¹¹⁸ לר' בנימין ליליינטאל (הי"ו) [זצ"ל], ראה לעיל.

¹¹⁹ רפב"פ – ר"ת 'ר' פלוני בן פלוני'.

שוב נדברתי בענין זו גם עם ידי"ן¹²⁰ הישיש הרה"ג מו"ה זונדל נר"ו מסאלאנט¹²¹ יע"א ואמר לי ג"כ שכפי הנשמע לו מאז הם מפורסמים למופקרים ר"ל וכופרים בעיקר, וספר לי על אדם א' שהיה ג"כ ביניהם ונתחרט ושב ועזב, אלא שנתפחד מרדיפות שלהם או ע"י כח הטומאה הנ"ל או בדרך טבעי שהם מודיעים זל"ז ואפי' למקומות הדחוקים לרדוף את היוצא ההוא עד החרמה ולהרגו בדרך טבעי ר"ל, ובא אל חכם ורב א' שאמר לו אשר תיכף ומיד בהסכימו לעזוב אותם לעולם וכנז' יטבול תכף ומיד במים מטהרים ושוב לא יפחד מהם ומהמונם כלל רק יבטח וישען בה' או"א יו"י שהג"ל¹²² ולא יוכלו להזיק לו שוב כלל וכן עשה והצליח. עוד הוא אמר לי ויהי מעשה בגוי א' שנסתכן וראה בהם עובדים במים ולחישות ופטפוטים עד שברח מלראות וכו' ע"ב. וע' ספ"ב דחולין דף מ. ומא:, וברמב"ם פ"ג מהלכות שגגות ה"ה והי"ד דיש שעובדים למזל מים ונהרות ולבבואה שבמים.

וכל הדברים הנ"ל יהיו לך לבדך ואין לשום זר אתך כי כן וכאן היו דברים שח"ו תלויים בהם ולא נאמרו לקרות אלא לצנועין כמוך בני י"ו וח"ו לפרסמם ברבים רק כדכתיב ואת צנועים חכמה (משלי יא ב') סוכ"ס אין עונים יוצא מידי ע"ז וכפירה מוחלטת ר"ל (וממילא שנשאר משפטן וחזרתן כדכתבין).

תו נדרשתי בענינא שוב גם עם ידי"ן הרה"מ הישיש וכו' חו"ר משה תורגמן¹²³ נר"ו אלפאסי, והגידני משם הרב המפו' המקובל אלקי חו"ר שלום שעראבי ז"ל שהי' דורש ומפרש על הח"ט⁹⁷ הנז' שכבר רמיזא בתורה בקרא דכי יסיתך אחיך וכו' בסתר לאמר נלכה ונעבדה א"א וכו' (ראה יג, ז) כקשר רשעים הנז' שעע"ז

¹²⁰ ידי"ן - ר"ת 'ידיד נפשי'.

¹²¹ רבי יוסף זונדל מסלנט זיע"א (תלמיד הגר"ח מוולוז'ין).

¹²² ה' או"א יו"י שהג"ל - ר"ת 'ה' אלקיננו ואלקי אבותינו, יתברך וישתבח, שמו הגדול לעולם'.
¹²³ רבי משה תורגמן זיע"א, נולד בעיר פאס שבמרוקו עלה לארה"ק והתיישב בתחילה בטבריה, שם חי חיי צער ועוני וכמה ימים עברו עליו בלי לחם, נודע כיהודי בעל רוח"ק שחי בטבריה והזהיר מפני הרעש. הספרדים שם הרחיקוהו מפני שהיה אישיות מיוחדת במינה בעל רעיונות ומחשבות תקיף ועומד על דעתו, מפני סכסוך משפחתי נבאש ריחו עוד יותר בעיני הספרדים ולכן התקרב יותר אל האשכנזים והיה ישן בבית-המדרש שלהם זה היה לפי דבריו חטאו הגדול ביותר שלא יכלו הספרדים לסלוח לו. אחרי הרעש עבר לירושלים אבל שם רדפוהו הספרדים בהיות כך שקבל ע"כ שעדות אמ"ת אינם מקבלים מכספי השד"רות, עד כדי כך שכלאוהו בבית האסורים יחד עם בנו, עדת המערביים העומדת מאחוריו ותומכת בידו רצו לענות על הקונטרס שיצא נגדו וחיברו את הקונטרס משפט לאלהי יעקב (ירושלים, ה'תר"ח). מתשובה זו יוצא שכל העלילות שהעלילו עליו אינם נכונות, וכל הסיבה שיצאו נגדו היא מכיוון שרצה לארגן את בני עדתו ולייסד כולל מיוחד עצמאי ונפרד מכולל הספרדים, בסופו של דבר הגיעו לעמק השווה. נפטר ביום כ"ט בחשוון ה'תר"ט. בנו רבי יעקב תורגמן זיע"א (הינו אחיינו, חתנו ותלמידו של אדמו"ר רבי יעקב אבוחצירא זיע"א).

בסתר, וא' לי אשר חור"ד נ' חסין¹²⁴ ז"ל חיבר על ענין זה שיר מיוחד בלה"ק ופרסם בו ג"כ ענין נבלותם והתפקרם וכפירתם ר"ל.

אם שנת פטירתו של רבי אליעזר ברגמן היתה בשנת ה'תרי"ב ואגודת בני ברית הוקמה בשנת ה'תר"ג.

אזי שיש לשער שלא דיבר על כניסה ללשכת בונים חופשים נוצרית אלא ל'בני ברית', וכן שבעצם המוצא של מייסדי בני ברית היא מארצות אשכנז ולכן כתב לרבי אליעזר ברגמן זיע"א שהי' כמו"כ ממוצא ארצות אשכנז.

אזי באמת לפי ידיעתו בני ברית עסקו בטקסים נוצריים לפי תשובתו הרמה...

'מעשה רב' מרבי אברהם רייס¹²⁵ זיע"א (מובא מתוך הישיבה הרמה בפירוזא להרב ב"ש המבורגר, רבי אברהם רייס: חלוץ התורה באמריקה, ג, עמ' 612-126):

---

¹²⁴ רבי דוד ב"ר אהרן חסין זיע"א, מחבר ספר שירים תהלה לדוד (אמשטרדם, ה'תקס"ז), ואני כתבתי לפי המשוער לאיזה שיר התכוון ומקווה שכוונתי נכונה.

¹²⁵ רבי אברהם רייס זיע"א, נולד בשנת ה'תקס"ב, בעיר גוכסהיים שלייד וירצבורג. למד בישיבת פיורדא עד לסגירתה בשנת ה'תק"ץ. אז עבר לישיבת וירצבורג והיה תלמידו של רבי אברהם בינג זיע"א (שבין היתר רבו של רבי אליעזר ברגמן זיע"א). נסמך להוראה אך לא יכל לכהן כרב בבואריה כי לא רכש השכלה אקדמית. בין השנים ה'תקצ"ב-ה'ת"ר שימש ר"מ בישיבתו של רבי מנחם מנדל רוזנבאום זיע"א, שלייד וירצבורג. בשנת ה'ת"ר נשלח בידי רבותיו לשמש כרב מוסמך בארצות הברית. בתמוז ה'ת"ר, הגיע לניו יורק ולאחר שנדחתה מועמדותו לכהן כרב קהילת 'אנשי חסד' בעיר, הוא ניסה להשיג משרת רבנות בקהילת 'ישועת ישראל' בניו-פורט, רוד-אייילנד, אך גם ניסיון זה לא צלח. בשלב זה הוצעה לו רבנות הקהילה 'נדחי ישראל' בבולטימור, מרילנד, שנוסדה למעלה מעשור קודם לכן (ה'תקפ"ט). הוא קיבל את המשרה, ובכך היה לרב המוסמך הרשמי האשכנזי הראשון באמריקה. הוא הקים בבולטימור מערכת חינוך, ניהל פולמוסים עם הרפורמים על גבי העיתונות, תחילה רק בגרמנית וכשהיה בטוח באנגלית שלו, גם באנגלית. הוא פרסם מאמרים בקביעות באוקסידנט, ירחונו של יצחק ליסר. במשך כל העת המשיך מצבה הרוחני של קהילתו ושל היהדות בארצות הברית בכלל להתדרדר. הוא שקל שוב ושוב לעלות לארץ ישראל, ונמנע מכך לאחר שידידו רבי יעקב עטלינגר מאלטונה זיע"א, התריע בפניו על מצב העוני הקשה השורר בארץ ישראל. בפסח של שנת ה'תר"ט, הודיע על התפטרותו ממשרת הרבנות מקהילת 'נדחי ישראל' בתוך חצי שנה, בשל פרצות בשמירת מנהגי ישראל ואי קבלת דעתו במספר נושאים עקרוניים, ומימש את התפטרותו בערב חג הכוכות של שנת ה'תר"י. הוא המשיך לענות לשואליו תשובות בהלכה והתפרנס מחנות שאותה פתח. במקביל המשיך להיאבק מעל דפי העיתונות במובילי הרפורמה כמו יצחק מאיר וייז ודוד איינהורן שר"י. לקראת שבת הגדול של שנת ה'תרכ"ב, בעיצומה של מלחמת האזרחים בארצות הברית, החזירה קהילת 'נדחי ישראל' את רבה למשרתו כשכל תנאיו התקבלו. בתחילת חורף ה'תרכ"ג לקה בלבו ונפטר בבולטימור.

¹²⁶ מאמר המבוסס על ספרו האנגלי של שרפמאן על ר"א רייס בהוצאת פנגלוס, ועל ספרו ההגיוגרפי של Singer על ר"א רייס בהוצאת ארטסקרול מסורה).

בתקיפות מנע בבית הכנסת שלו את העלייה לתורה של מחללי שבת. לכן נטשו את קהילתו אותם חברים שפזלו לעבר הרפורמה שהחלה להתפתח באותם ימים בארצות הברית הללו יסדו את הקהילה הרפורמית הראשונה בבולטימור בשם המטעה 'הר סיני' בעזרתם של רפורמים יוצאי המבורג על פי הדוגמה של 'ההיכל' הידוע לשמצה שנוסד בה.

מעולם לא ניסה למצוא חן ותמיד אמר את אשר חייבו מצפוננו, כך עשה פעם כאשר הלך לעולמו חבר קהילה בכיר שהשתייך לאירגון 'בונים חופשים', ובלוויתו נערכו טקסים של האירגון, הרב רייס הוקיע את הטקסים האלה כעבודת אלילים שאין מקומם בלוויה יהודית, ועורר עליו רוגז רב.

תשובת בית הדין בלונדון (מובא מתוך הספה"ק תפלת בית עלמין¹²⁷, דף ה' ע"א¹²⁸)

We learn further from p. 5a that the London Beth Din
The entry reads .prohibited Jews from becoming Freemasons

גא גואב שאלת אל פרימיסן, מן לנדן אנ[הו] אסור.

דאז מי ששימש כרבה הראשי של בריטניה הי' רבי נתן 'מרקוס' ב"ר מרדכי הכהן אדלר¹²⁹ זיע"א, ונראה שראוי לציין שזה כבר תלמיד שלישי של רבי אברהם בינג¹³⁰ זיע"א, שמצינו שדיבר נגדם.

¹²⁷ כולכתא, ה'תרי"א.

¹²⁸ מובא מתוך הספר אהל דוד (ח"א), לר' דוד סלימאן ששון זצ"ל (נד' בטבת ה'תרמ"א-כ"ז באב ה'תש"ב) היה חוקר, פילנתרופ ואספן נודע של כתבי יד יהודים נדירים, בן למשפחת ששון שמוצאה מבגדאד וצברה הון מופלג באמצעות מסחר הבינלאומי מהודו והמזרח הרחוק לבריטניה. אוסף כתבי היד שהקים הוגדר בזמנו כאוסף כתבי היד העבריים הגדול ביותר בעולם המצוי בידיים פרטיות).

¹²⁹ רבי נפתלי ב"ר נתן אדלער זיע"א, נולד בשנת ה'תקצ"ט, בהנובר (גרמניה). נגיל שש יצא יחדו עם אביו רבי נתן אדלער זיע"א (בעה"מ הספה"ק נתינה לגר), בעת שנקרא לשבת כרבה של אנגליה. את חינוכו קיבל בלונדון אצל רבי מרדכי קאליש זיע"א, אח"כ השתלם ג"כ במדעים ובלשונות עמים. עוד בבחרותו כבר היה דורש בבתי כנסת שבלונדון. בשנת ה'תרל"ט כשאביו זקן היה קשה עליו משא הרבנות, החל לעמוד לו לעזר בהנהגת משרתו, עד יום מותו ביום א' שבט ה'תר"ן, שאז נבחר ע"י הקהילה לשמש כרבה הכללי של יהדות אנגליה ואבי"ד בלונדון הבירה. כמו"כ עסק ג"כ בצרכי צבור ועמד בראש כמה מוסדות חשובים. השפעתו היתה גדולה על האיים הבריטיים והמחוזות שמעבר לים שהיו בחסות בריטניה. בהזדמנויות שונות הגן על כבוד ישראל בתשובותיו לשונאי היהודים שפרסמו כתבי פלסתר נגד היהודים. הדברים עוררו רושם גדול בקרב הממשלה ובצבור. חיבר את הספה"קים: נפתלי אלקים; חידת התלמוד. נפטר בלונדון בכ"ב תמוז ה'תרע"א.

¹³⁰ רבי אברהם הלוי בינג זיע"א, נולד בשנת ה'תקי"ב, בפרנקפורט. רבותיו הינם: רבי נתן אדלר, רבי פנחס הלוי איש הורוביץ בעל ההפלאה' זיע"א. מגדולי רבני יהדות גרמניה, רבה של מדינת וירצבורג

וראוי להביא את דרשת קודש של רבי נתן 'מרקוס' ב"ר מרדכי הכהן אדלר שדרש בשנת ה'תרנ"ט, שיש בה הרבה מעניין הנ"ל (מובא מתוך הספה"ק אור לישרים, עמ' 63):

...לפנים, בעמוד על הפרק פתרון שאלה הנוגעת עד נפש האומה, היה מזרח אבותינו לשאול לנער היוצא מבית הספר ולאמר לו: "פסוק לי פסוקך". הדבר לא נעשה כדרך נחוש או סגולה, כי אמנם חכמי התלמוד ידעו היטב את נפש גדולי המורים כי בעת התרגשות שאלות האומה, למדו לתלמידיהם דברים נובעים מהתורה והנביאים כאלה אשר בהם יש עצה ותבונה למתבונן בהם איך לעשות ובאיזה דרך לאחוז, והנני שואל אפוא לנפשי: ההיתה בזמן הנביאים והחוזים תנועה דומה לתנועה כזאת אשר בימינו?

כאשר גלו לשראל מעל אדמתם ויבאו בבלה, היו היהודים כאלה אשר סבלו ולא מצאו מנוחה תחת שבט הנוגש, וכל ישעם וחפצם היה לשוב אל אדמתם, ונביאים אחדים נבאו מלבם הות נפשם למרוד במלך בבל, אז כתב ירמיה הנביא מירושלים אל יתר זקני הגולה ואל הכהנים ואל הנביאים (ירמיה כ"ט) כה אמר ה' וגו' בנו בתים ושבו ונטעו גנות וגו' קחו נשים והולידו וגו' ודרשו את שלום העיר וגו' אל ישיאו לכם נביאיכם אשר בקרבכם וקוסמיכם ואל תשמעו אל חלומותיכם אשר אתם מחלמים כי בשקר הם נבאים לכם בשמי וגו' ובקשתם אותי ומצאתם כי תדרשני וגו' ושבת את שבותיכם וקבצתי אתכם וגו'. ונשא המכתב הזה אמנם ארוך הוא אבל יאות מאד למענה על התנועה הזאת, ואומר אני, אם בגלות בבל אשר היה להם קץ מגולה ותשועתם היתה קרובה להגלות לקץ שבעים שנה, ראה ירמיה להזהירם מאד על פי ה', לשבת תחתם ולבלתי עשות דבר מצדם, עתה כאשר קץ הפלאות סתום וחתום, ובשגם מושבעים ועומדים אנחנו לבלתי עשות מאומה, על אחת כמה וכמה שאין לנו לזוז מדברי הנביא בספר אשר שלח אז אל הגולה.

אחי! הנני מתבונן על התנועה הזאת בדאגת נפש, יען א חשוב אותה למתנגדת לתורת היהדות ולהפוליטיקא, וסכנת אסון צרורה בה, ועל כן אינני רואה בה את הערך הנכבד של אהבת ציון...

בחבל פרנקוניה שבממלכת בוואריה. מרא דאתרא, אב"ד, פוסק וראש ישיבה. מתנגד נחרץ למשכילים הקיצונים ולרפורמים. על תלמידיו נמנו רוב רבני נסיכויות גרמניה באזור מזרח הריין. ומהם אף שימשו ברננות ברחבי אירופה, ומראשי היישוב הישן בארץ ישראל. מבין תלמידיו נמנו רבי יעקב אטלינגר, רבי נתן מרקוס אדלר, רבי אליעזר ברגמן, רבי יצחק ברנייס, רבי נתן אדלר (השני), רבי יעקב לוונשטיין, רבי יצחק דב הלוי במברגר, רבי יעקב רוזנברג, רבי יהוסף שוורץ זיעועכי"א. כל תלמידים ידועים כמתנגדים חריפים למשכילים ולרפורמים. נפטר ביום ה' באדר ה'תר"א.

...הנה עוקצים אותנו לאמר: אין פלא כי משפילים אנחנו ערך הצעת התיסדות מדינת יהודים, יען כי יושבים אנחנו ספונים בארץ בריטניא הטובה במנוחה שקטים ושאננים מפחד באין מחריד אבל מה הוא פתרון שאלת היהודים אשר אתם מציעים? איזה דרך תבוא ישועה למליונים מעונים ומדוכאים שהם לשחוק, לקלסה ולחרפה בעיני העמים, מגכלים ומגדרים בכל דרכי חייהם?

...אחים! אין לנו לשום לב לחרפה של ההתאוננות הזאת אשר הם מתאוננים עלינו. הנני יכול לערוב בעד אחינו יושבי בריטניא, כי מעולם לא האטימו אזניהם ולא אמצו את לבבם לצעקת אחינו האומללים. אנחנו יחד עם אחינו בארצות אמעריקא, לא חשכנו נפשנו מכל אשר רק ה' בכחנו לבקש מחסה ומפלט בעד הנוודים מארצות אשר לא נשאו אותם, ואם איננו לוקחים חלק בהצעה החדשה, לא מחסרון רגש האהבה לעניי עמנו אנו מושכים את ידינו כי אם מפני אשר נחשוב אותה ללא אפשרית וכי סכנה כרוכה בעקבותיה, כי היא כמו כלה מסוגלת לשוב להחיות את העלילה הנושנת והכוזבת כי אין לנו אהבה לארץ מולדתנו וחסרון אמונה בנו, בארץ אשר קבלה אותנו, עם היות העלילה הבדויה הזאת מתנגדת לתורת היהדות. כן עלינו להתנצל משאלתה שנית שהם שואלים אותנו לאמר: "אם מתנגדים אתם לרעיון מדינת יהודים ואינכם מאמינים בהתישבות מיליונים יהודים בארץ הקדושה, אין תתאימו את אי אמונתכם זאת עם כמה תפלות המפוזרות במקומות רבים המיוסדות בחפצינו ובצפיתנו לשיבת ציון, וכי תפוצינה ערי יהודה מצאן עמנו? איככה ערכתם בפיתכם ובשפתכם היום את התפלה: "הי רצון שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו", אם לא תתנו אמן בהתנועה הערוכה למלאות אחרי התפלות האלה? " על השאלה הזאת אני משיב: בספרי הנביאים לא נאמר כי שיבת ציון תלוי בהשתדלותנו ולעת אשר נחפץ אנחנו. מפורש נמאר כי גאולתנו תבא רק על ידי ה' בעת אשר יעלה רצון מלפניו לשלוח לנו משיחו, וכל העמים יתאימו ויתאחדו להשיב את אחינו הנפוצים לארץ אבותינו. היש גם רמז קל ואיזה רושם מאותות המשיח כעת הזאת? כשם השם יאמר הנביא ישעי' (ס) "אני ה' בעתה אחישנה", כי בבוא עתה של הגאולה - אז אחישנה. על המקרא בשה"ש "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו" וגו' דרשו חז"ל שהשביענו הקב"ה בשלש שבועות לבל ידחקו את הקץ וכו' לפני בואו.

הנני נמנע מהביא ציטאטין רבים לדבר הזה, ורק בשם אווטאריטאט ידוע הנני אומר כי התקוה אשר השרישה דתנו בלבנו, לא תוכל להביא אותנו לאינטריגעס, לתחבלויות דיפלומטיות, למרד ולקטטות למען רשת את ארץ אבותינו ולעשות בה מלוכה.

להיפך אמונתנו תורנו לבקש שלום העמים אשר בצלם אנחנו חוסים ולקחת חלק בעבודתם הלאומית ואשרם ולצפות בדומי' לעת אשר יבאו דברי נביאים הטובים.

ואם ימצא חברים נלהבים אשר¹³¹ כי יצליחו לכבוש בידם את פלשתינא בכח הנשק או לרכוש אותה להם בקנות אותה מיד בעליה, אין לנו לחשוב זאת גם ברק זריחת תקותינו העתידה¹³², זאת היא הדרך אשר קבלוה ראשי האומה בכל העתים, רק לחכות מבלי עשות מאומה.

צרות רבות ורעות כבר עברו עלינו, ואלה האנשים אשר הציעו באיזה עת ליסד מדינת יהודים, היו אנשים כאלה הנתעים אחרי שבתי צבי'...

כ"ק האדמו"ר מחב"ד, רבי שלום זובער ב"ר שמואל שניאורסאהן 'הרש"ב'¹³³ זיע"א, אגרות קודש מאת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, כרך ד', אגרת תתסד, עמ' נ-נב:

'ב"ה אור יום ג' ר"א אדר תרס"ד לפ"ק, פאריז, בני יקירי שי' כלתי הצנועה והכ' תי', נכדוטי היקרות יחיו, ת"ל בעד החוה"ש כה לחי.

מכתב כלתי תי' מאור ליום ה' נתקבל היום לגודל קו"ר. ולפלא שאין מכתב מאתך בני שי'. כלתי תי' כותבת שכתבת ביום ג' ולע"ע לא נתקבל ויתן השי"ת שנקבל מחר אי"ה מכתב מאתך.

גם לפלא שלא שלחת לי המכתבים בדבר הציונות¹³⁴ אשר רציתי להראותם פה לאחדים, כי נמצאים פה הרבה מהיראים שהם ציונים¹³⁵, גם האשכנזים היראים מהם המה ציונים, רק אחת סותר להם, מה שכופר בעיקר ר"ל כהערצל עומד בראש הציונות, אבל לולא זאת המה מסכימים עם הרעיון הזה.

באשר רואים פה, הן המה הדרים פה, והן אותן הבאים ממדינתנו, שאינם שייכים כלל אל הדת, ואינם יודעים כלל מיהדות, וכ"ש מהשפה העברית, ומ"מ אינם מתאחדים עם הצרפתים ג"כ, וביחוד אותן שממדינתנו גם בהיותם פה כמה שנים, שרשם הראשון ונקוד[ת] היהדות שנשרשה בהם מקודם, אינו מניח אותם להתערב ולהתאחד עם הצרפתים, ואינו לא יהודי ולא צרפתי, ולזאת חושבים, שטוב להם גם היהדות הזאת שיהיו לאומים, ויהיו עכ"פ יהודים כאלו, ובשם

¹³¹ השלמה לצורך הבנה: "...ואם ימצא חברים נלהבים אשר לו יצויר כי יצליחו".

¹³² דהיינו שאין זו 'אתחלתא דגאולה' גם אם יצליחו...

¹³³ כ' בחשוון ה'תרכ"א - ב' בניסן ה'תר"פ.

¹³⁴ שם, הערת שולים, עמ' נ: 'המכתבי' בדבר הציונות: כבקשת רבנו לעיל אגרת תתנב'.

¹³⁵ שם, הערת שולים, עמ' נ: 'הרבה מהיראים שהם ציונים: ראה גם לעיל אגרת תתנא'.

יהודי יכנה, אשר זה מעמיד אותו עכ"פ באיזה מציאות, ואפשר זה יהי' נוגע לבניו הבאים אחריו שלא יתאחדו עם הצרפתים, ויהיו במובן הזאת לאומיים, ומכ"ש אם ידעו שפת לשון הקודש, חושבים זה לדבר גדול.

וכ"ז הוא מפני שהאשכנזים בטבעם אין להם טבע העומק להעמיק באיזה דבר ולידע אותו על בורי', ויוצאים רק בידיעה שטחיות ע"פ כללים מוחלטות שאין להם שום מקום כלל. וכן הוא בענין הזה, אינם חוקרים לידע הדבר לאמיתתה, לאמר ומה יהיו כשיהיו יהודים באופן הנ"ל, האם זהו יהודי כאשר אין לו תו"מ ר"ל, ומה נרויח כשנעמיד אותם במציאות הזאת, יהי' ח"ו מציאות עם כמו להבדיל הלוטעראנים¹³⁶ וכדומה, שיש כאלו שאין להם שום דת, והם עם אחד רק בשמם אשר יקרא להם, וכמו שהיו חבורת 'אגודת אחים' בשנים הקודמים וכדומה שישנם גם עכשיו באיינגלאנד.

ובפרט שע"י שמעמידים אותם במציאות הזאת "יהודים לאומיים", נוטלים מהם ענין התשובה, שלא יבאו לידי תשובה לעולם ח"ו, וכמבואר בהמכתב הב'¹³⁷, ויותר טוב להניחם כמו שהם אשר חלק מהם יש לקוות אשר סוף כל סוף יבאו לתשובה...

והאשכנזים¹³⁸ רחוקים בכלל מרעיונו ומחשבונות האמיתיים האלה, ויש מהם יראים אשר עומדים בראש הנהגה מאיזה אגודת יהודים כשרים, כאשר יש בפה מספר נכון מיהודי מדינתנו מפלכי פולין, יושבים בחלק א' מהעיר הזאת, ולקחו להם לרב ולמנהיג אשכנזי אחד בפה, יהודי כשר בתכלית יראת שמים באמת, אבל הוא אשכנזי (ואני מכיר אותו היטיב זה שנים רבות), ועלול הדבר אשר יפסידם ח"ו ע"י הנחות והנהגות כנ"ל ובכדומה לזה, ותמול הי' לי שיח ושיג עמו בענין הנ"ל, ואלו הי' לי המכתבים השניים בענין הציונות, הי' [א] למותר ליתן איליו, אולי יתן אל לבו לעשות הנחות אחרות בענינים אלו.

...והשי"ת ירחם על אחינו בני ישראל, ויישב לבות מנהיגיהם ומדריכיהם שניהלו את צאן מרעיתם במקום מרעה טוב, וירום קרנם ברו"ג מעלה מעלה כו'.

...ותקבלו החוה"ש והברכה מאדה"ש כאוות נפשכם ואביך וחונך וא"ז דו"ש מלונ"ח תכה"י שלום דובער'.

¹³⁶ לותרניזם הוא ענף בנצרות הפרוטסטנטית.

¹³⁷ שם, הערת שולים, עמ' נא: 'בהמכ' הב': ע"ד הציונות, דלעיל ח"א קכב'.

¹³⁸ יהודים ממוצא גרמני.

ר' משה קליין¹³⁹ ז"ל, בנין עולם (מובא מתוך קובץ **כנסת ישראל**, טור 1012-1007¹⁴⁰):

...כמעט טבלתי עטי במי-שיחור ודליתי בו קורטוב של דיו והנה רוח מבינתי שאלני טפה זו מה תהי עלה? רעיונך המקופל במוחך כילד במעי אמו-מפרכס לצאת לאויר העולם, ומה תהי תארו ומדתו משפטו וחוקתו? - אולם רגשותי הניעו את ידי מבלי משים, לכתוב הפעם וכוח חכמים גדולים בהשאלה, **מדוע נפגוש את ישראל בהרבה מקצועות החכמה והמדע זולת בחכמת הבנין?** נקבתי את מאמרי הקטן הזה בשם "בנין עולם".

באחד האולמים שבהיכל "הבונים החפשים" בעירי פהילאדאלפיהא נשמעו דברים האלה: קסם על חרבות עתיקי-ימים למשוך את תמהון לבנו מההוה אל העבר; מעל פסגת מגדליהם נשקיף על שנות אלפים שעברו, **ולעינינו תשתרענה המון גוים גדולים וממלכות עצומות עולים ויורדים. נבראים וכלים; אבני מצבותיהם אלה תזעקנה על אבדן חכמת מיסדיהן ובינת בוניהן הסתתרה**, ולבנו ירחש רגשי כבוד ותודה לזכר עמי יון ורומא בעמדנו נוכח חרבותיהם השרידים הנצלים משן-העת להגיד לדור אחרון את הגדולות והנצורות שעשו בונייהם בחכמת-הבנין בימי קדם; ומדוע נפלאו "יהודה" ו"ערב" שבטי בני שם אשר דבר אין אתם שיעיד על הין ערך בוניו בימי אשרם והצלחתם? החרשי אבן לא היו ביהודה אם בונים לא היו בערב? אין זאת: כי אם התקופה המאושרה שלא נמשכה זמן רב אצל שבט יהודה, ותרדמת העצלות הארוכה של שבטי הערביים, הניאו את העמים ההם לעשות להם שם עולם במקצוע זה, אמר היושב ראש.

- אחי! (השיב לו חכם אחד), אחי! אם יצדק משפטך על הערביים, לא יתכנו דבריך על היהודים, כי הלא המה חצבו בהררי מצרים הקימו פארי-עמודים על קברי מלכיה ובמות אחד ממלכי מצרים בטרם נשלם פאר - עמודו נאנח ישראל ויזעק ותעל שועתו אל האלהים מן העבודה! וזה לא כביר נתגלה, במעבי אדמת מצרים על יד תעלת יוסף, חרבה אחת מעיר פיתום המפותחת פתוח-החרטומים וזמן הבנותה נושא בד בבד עם זמן עבודת בני ישראל תחת סבלות יד פרעה רמס השני. שרידי חרבות הענקים האלה יתנו לעד את תוקף ישראל וכי בימים ההם לא היה נופל בחכמת הבנין מתלמידי חכמי הבונים ביון ורומא שקבלו ממצרים החכמה זו בשנות מאות אחריו; **וכשקבלו בני ישראל את תורתם במדבר, רק אז מאסו את מלאכת הבנין בתי-חומר ולבנים ומהר סיני הסיעו להם אבני קודש-לוחות אבנים ויבנו בהן כמו רמים את מקדש האמונה באל אחד; מקדש - אשר**

¹³⁹ יהודי תושב פילדלפיהא, אמריקה.

¹⁴⁰ וורשא, ה'תרמ"ז.

לא יחרב לעולם... ובמה נחשבו היכלי אפאללא ויופיטר-משואות יון ורומא לעוימת היכל

עתיק הזה הנקרא בית תפלה לכל העמים!?

- אכן (ענה חבר אחר), אכן "אמונת ישראל" רבה היא על כל סביביו, ובית ישראל - בית תפלה הוא לכל העמים הנאורים, אך לא לעצמו, אחרי כחדו את עמתו והמרו את לאומתו בלאומית גוים שכניו! "אמונתו" גם היא נקפאה, ורק למראה עינים, חנוטה היא כמלכי מצרים, מבלי היות בה כל רוח חיים; כעדות אספות הרבנים-בפוררה, הפושטת צורת ישראל מעל היהדות ונותנת לה צורה חדשה הנאותה לרוח המקום והזמן. לו יקום ישעיהו בן-אמוץ, הנערץ והנקדש בין המתקנים, מקברו, וישמע את שמונה העקרים שעליהם יסדו כהני-און אלה את דת היהדות-החדשה, או אז, יצעק חמס על מאשרים מתעים האלה ויקרא ריב לה' צבאות עם עמו ועם המתקנים יתוכח; ועתה הגידה נא לי במה גדול כח העם הזה כי תדמה את בניו שרידי-חרב לענקי יון ורומא? היופיעו גמלים בעיניך בדמות שנהבים? - לדעתי טוב יעשו האדונים האלה אם יסירו מצנפת הקדושה מעליהם, ולא יתנשאו עוד בתור כהני ה' וצירי אל עליון להטיף לכל העמים אמונת ה' - הרחוקה מכליותם.

...הלאיתך אחי בהשקפתי זו, כדי לפשט עקמומית שבלבך על ישראל ואמונתו; ועתה נלכה ונשובה אל השאלה העקרית, מדוע הצטיינו עצמם שבטי בני-שם ושבט יהודה בחכמת הבנין? אשר שאל אחינו היושב ראש; המענה אשר ענה אחינו ה' פ-ק. טובה ונכוחה היא מאוד אך קצר במקום שהיה ראוי לו להאריך, ולכן הננו למלאות את דבריו הנחמדים והמיסודים על אדני דברי ימי הבונים החפשים, הלא כה דבר החוקר הגדול געארג פי פארט בספרו The Early History and antiquities of Freemasonry צד קנ"ב: "מארציאויס קאפעללא" במאה החמשית חלק את חכמה הכללית לשבע, וכן אלקונוזם במאה השמינית נשא על שפתיו "שבע חכמות" אשר מוצאן. לפי החלטתם בספריהם, מרחם משחר ילדות הגוים; אחד מבני למך היה אבי כל "תופש כנור ועוגב", והשני אבי "כל חרשי נחושת וברזל", בבנין "מגדל בבל" הוצבו בני אדם וירו אבן פינת 'הבונים החופשים', 'נמרוד' עמד בראש "הבונים החפשים", ובמצותו ופקודתו בנו ערים שונות, כן צום לחיות באחדות גמורה איש את אחיו

ולעבוד באמונה את אדוניהם בשכר. "אברהם" ירד מצרימה וילמד שם את שבע החכמות להמצרים וחכמת הבנין בכלל¹⁴¹.

...ואתם אחים: הנכם שואלים, מה פעל ישראל בחכמת הבנין? **עליכם ועל ישראל הנני קורא: אבן מאסו הבונים - היתה לראש פינה!.**

דעו נא אחי, כי ביהודי Antokolsky ראש חרשי אבן בימינו, כן היו חרשי אבן ובונים בעמו, עת שכן בטח על אדמתו! אולם מאז פרש טיטוס ידו על כל מחמדי ישראל, הרס ולא חמל את כל נאות עקב, ויגלהו מארצו - שפך ישראל את חמתו על עצים ואבנים, וכאבותיו על נהרות בבל בכה גם הוא: איך אבנה בנינים על אדמת נכר? רבי יוחנן בן זכאי ראה את קץ ממשלת יהודה החומרית וידע כי אין לישראל עוד תקומה פוליטיקית בארצו, אסף אליו המון תלמידים לעיר יבנה, שם להם חק ומשפט ויטיף להם תנחומי אל במוסר-השכל ותורת חסד ברוח דעת ויראת ה'! אמת הדבר, כי אויבים רבים צררו את ישראל גם על אדות קניניו הרוחניים, אולם הם ברוח ה' אשר עליהם ובדברו אשר בפיהם קמו ויתעודדו, ואויביהם - עובדי האלילים ספו תמו מארץ החיים, קודש ישראל לה! וכל עבודתו בעולם הרעיון והמחשבה, הוא רודה בכל אפסי רוח הזמן המתקומם לו, וסוף סוף יכריע ישראל גם אותו תחתיו, **מקדשיו הראשונים שנבנו בידי אדם נהרסו, ומקדשו האחרון יבנה הקב"ה בעצמו**¹⁴², שנאמר: **"בונה ירושלים ה', נדחי ישראל יכנס" ונאמר: "אני אהיה לה חומת-אש נאום ה', ולכבוד אהיה בתוכך**

פילאדלפיא בארצות הברית אשר באמעריקא, אשר באמעריקא הצפונית.

אדר ה'תרמ"ו. משה קליין'.

רבי אהרן ב"ר מאיר מארכוס¹⁴³ זיע"א, קסת הסופר, פרשת נח, סוף דף קמד ע"ב:

וכמו שהתורה נצחית כן עניניה נצחיים בהנהגת גלגול הקלקולים והתקונים כי המחשבה המקולקלה של דור הפלגה לא בטלה לגמרי אך נתחדשה בזמנים שונים וכמו שרמז מהר"ל מפראג זכר קדושתו נצח כי באלופי עשו נאמר אלוף

¹⁴¹ אדלג על הקטע הבא מכיוון שמביא ציטוטיהם שקשורים לבדיות שהמציאו לגבי המסורת של הבונים החופשים על חירם, אותה ניתן למצוא בהרחבה בספר אוצר ישראל, ח"ג, עמ' 4-6 ובסדרת המאמרים רזי עולם.

¹⁴² לצורך הבנת מושג זה, נא עיין בקונטרסי בשם 'בית המקדש בנוי ומשוכלל מן השמים'.

¹⁴³ י"ב בשבט ה'תר"ג-א' באדר ב' ה'תרע"ו.

מגדיאל אלוף עירם וארז"ל מגדיאל זה רומי והרמז על העיר והמגדל וכמו שאמר דניאל על החיה הרביעית כאשר פירש החזון (בפ' י"א ל"ט ועשה למבצרי מעזים עם אלוה נכר אשר הכיר ירבה כבוד והמשילם ברבים ואדמה יחלק במחיר ושם נאמר אכלה ומדקא ושאר א ברגליה רפסה, זאת ועוד אחרת אשר נתקוממה חברה על שם בוני המגדל ממש וקראו עצמם בונים חפשים וסימנם הקנטר של בנאי (מורערקעללע בל"א¹⁴⁴) ומגמתם לבטל כל הבדל לאומי ודתי' ולחבר את הכל על ידי הסד חנם¹⁴⁵,

ופעם אחת בא לידי מגלת סתרים שבה דרש אחד מחבריהם באמעריקא והזכיר סוד דתם בשם דתם השר הגדול (דער גראססע סאר) דומה ממש למה שאמרו המקובלים בענין קצוץ בנטיעות בעבודת השר הממונה על השרים וגם יסוד קבוץ הלאומי בארץ החדשה אמעריקא בתערובת שבעים אומות בנוי על דרך ממוצע בין שתי הכתות הנזכרות.

וכל אלה כעשן יכלו לעתיד בשלימות התקון בהתקיים אז אהפוך אל עמים שפה ברורה יחד כי כל התהפכות כולם וקלקוליהם הכנות לתשלום כונת רצון העליון כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה'.

רבי יקותיאל ליב עליון זיע"א, חבת הקודש¹⁴⁶, דף קלד ע"ב:

'הוא אשר אמר בעל הילקוט הלאה במעמדיכם הזה אשר לא תראו להתדבק לאומה זו באחת משתי אלה הנכם כדור המבול אשר מסבת רוע מעמדם השפל בעבודתם הפסולה למקום באו לידי מעשים היותר מגונים עד אשר העיד עליהם הכתוב כי אז מלאה הארץ חמס מפניהם וכי השחית כל בשר את דרכו על הארץ ובנדע דרשת חז"ל ע"ז (סנהדרין ק"ח) ותבואו עוד לידי מעמד נורא ורע מאלה וכאותם שכתוב בהם והחומר היה להם לחמר הן המה דור הפלגה אשר אבו לבנות מגדל וראשו בשמים להכחיש את ההשגחה העליונה וכאמרם (סנהדרין ק"ט) נבנה מגדל ונעלה לרקיע ונכה אותו בקרדומות כביבול, או כפי אשר יבארו החדשים ע"פ שטת המעטרעיאליסטים הקדמונים או כפי שטת הבונים החפשים בימינו הוא אשר אמרנו כי תורה נמוסיית תוליך לאבדון והננו מוכרחים להטיב את דרכינו'.

¹⁴⁴ או 'מורערקעללע', באידיש: כף סיידין.

¹⁴⁵ ולכן מובן מדוע ישנו טשטוש גבולות בכתבי הרא"ה קוק, וכל שיטתו היא על דרך האורות והאחדות והאהבה והאחוה וכיו"ב.

¹⁴⁶ וורשא, ה'תרנ"ט.

מעשה רב¹⁴⁷ מרבי משה יהושע יהודה לייב דיסקין 'השרף מבריסק'¹⁴⁸ זיע"א:

'זוכרני כשנוסדה חברה השאית, שמטרת יסודה היה שכל מהחברה יעזור לרעהו בחברה וחוזר חלילה, נכנסתי לפני הרב מבריסק ושאלתיו דעתו על זה בראשונה אמר לי: "מאי נפקא לך מינה", ורק אחרי שאמרת לי שלפי דעתי דבר נכון הוא, כי הרי יסודם הוא במצות "ואהבת לרעך כמוך", אמר לי שענין זה אינו כלל בגדר "ואהבת לרעך", אלא אהבת עצמו הוא, שכעת דואג הוא לחברו ואח"כ חברו לו, וזה נגד מצות התורה, שצריך לאהוב את כל מישראל, אפילו שאינו חבר בחברה זו, ואף במי שעשה לו רעה נאמר "לא תקום ולא תטור" וצריך להיטיב לו, והרב סיים: "חלילה לך מלהכנס לחברה זו, שנגד התורה היא".

מעשה רב' מרבי משה יהושע יהודה לייב דיסקין 'השרף מבריסק' זיע"א (בשם הר"י שעכטער שליט"א):

'מעשה היה וקמה בשעתו חברת "אחווה", והגאון ר' אורי אורינשטיין זצ"ל ראה כי זה נגד הדעה הטהורה של היהדות, ובא לספר להבריסקער רב בענין זה, ובתחילה לא שם לבו אל הדבר, יכול להיות שעדיין לא בירר מספיק מה לעשות בזה, ר' אורי היה בצער על זה על שהבריסקער רב לא שם ללבו על זה.

הלך והתלבש בשק והתיישב על הארץ בבית הבריסקער רב, והתחיל לומר זכור ה' מה היה לנו, והזכיר פסוקים "אשר אמרנו בצלו נחיה", והזכיר פסוק "משיח ד' נלכד בשחיתותם".

עד שהבריסקער רב ראה את אנחתו, קרא לר' אורי אורי, ואמר לו לספר לו מה שיש לו לספר בענין ועוד פעם סיפר את הענין הנ"ל.

שלח הבריסקער רב לקרוא את אנשי "אחווה", ואמר לפניהם שני דברים, א' **ונסתרה ונטמאה, חברה המיוסדת על סוד מבלי שיוכלו לעבור בקורת עליה פסול הוא, ועוד חברה צריכה להיות מיוסדת בחברת ש"ס, אפילו החברה קדישא היה להם שעור להחברים בלימוד ש"ס, וציווה לפרק את החברה הנ"ל.**

¹⁴⁷ מובא מתוך דב"ק של רבי בן-ציון ב"ר יצחק זאב יאדלר ז"ה מגיד הירושלמי זיע"א (ח' בכסלו ה'תרל"ב-ט"ו באב ה'תשכ"ב), בטוב ירושלים (בני ברק, ה'תשכ"ז), פרק שלוש עשרה, עמ' שמ"ה; נשנה שנית בדב"ק של רבי שמואל דוד ב"ר יו"ט ליפא הכהן פרידמן שליט"א, מצווה ועושה, עמ' תמז-תמח; בדידי הוי עוברא, עמ' רלט; שדה אחוזה, עמ' תשמג; להגיד - חומש המגידים, כך ב', פרשת קדושים, עמ' 360.

¹⁴⁸ י' בכסלו ה'תקע"ט-מוצש"ק ליל כ"ט בטבת ה'תרנ"ח.

המסכילים של אז, היו מתרעמים על כך בספריהם על שהבריסקער רב פירק את חברתם.

רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א (מובא מתוך הקול קורא 'קושט דברי אמת' שהתפרסם באר"צ)¹⁴⁹:

'כל חברה אשר לא נחקרו כל רזיה וסתריה ע"י בדה"ץ אסור לשום אדם להיות מחברתם ובפרט בזמן הזה שנתרבו המסיתים שומר נפשו ירחק מהם לכן באנו בשורות אלו לפני כבודו פיו יהגה חכמה ודעת ובפרט לדרשנים ובית דין הצדק למען כל ירא שמים ישמור עצמו ויתרחק מכל החברות ושכמ"ה [ושכרו כפול מן השמים] עכ"ל.

כהקדמה לדא"ח הבא 'קול קורא מהיכל - מודעה וביטול כתר הרבנות' אביא תיאור מתוך הספר **האיש על החומה**, ח"ג, הזמנת הרב קוק-מבצע סודי, עמ' 167-168:

'ראשי הוועד הכללי'¹⁵⁰ נרתמו בכל המרץ למימושו של רעיון זה. אולם מתוך שהיו מודעים היטב למוקשים הרבים שעליהם עוד לעבור לפני שיוכלו לראות את הרב קוק יושב על כסא הרבנות בירושלים, נקטו 'ראשי הוועד הכללי' בכל דרכי ותכסיסי הסודיות והקונספירציה המלווים למבצע סודי מעין זה.

בראש חודש אלול של שנת תרע"ח נתלקטה חבורה מכובדת של "פני העיר" וקובעי המדיניות של "הוועד הכללי", שהיה בעבר כעין מרכז שלטון מקומי, **וחבר מושכי החוטים מאחורי הקלעים של אגודת הסתר "אחווה"**.

עוברים ושבים שנקלעו באותו בוקר של שלהי דקייטא ליד "התחנה המרכזית" של הכרכרות שליד שער יפו, נעצו מבטים תמהים בכרכרות העמוסות נכבדים וכל העסקונה הוועד הכללית. וכשסקרנים קצרי-רוח העיזו לשאול לאן כל המחנה הזה? ונענו - חברונה! גברה סקרנותם עוד יותר.

כל אותה הדרך שארכה עד הצהרים, התנהלו דיונים והתייעצויות קדחתניות על דרכי הפעולה ועל אופן הטיפול במבצע הסודי, שתכליתו להביא רב ראשי לירושלים.

¹⁴⁹ התפרסם בתוך הספה"ק איש היה באר"ץ, פרשת בני ברית, עמ' 104.

¹⁵⁰ "הוועד הכללי" הינו גוף ששימש עד למלחמת העולם הראשונה ובתוכה, תפקיד מרכזי במתן שירותי סעד ודת לציבור, ומילא את הפונקציה של עירייה בזעיר אנפין. מוסד זה היה מורכב מנציגי רוב הכוללים שפעלו בירושלים. גם משכורות המרא דאתרא וחברי הבד"צ מומנו על ידו, למעשה חלש "הוועד הכללי" עד המלחמה העולמית על רוב עמדות ומוסדות הציבור בירושלים. אך מעמדו נתרופף מאד עקב המלחמה, והוא ראה ברעיון זה של מינוי הראי"ה קוק כקרב הצלה אחרון למעמדו הצבורי הירוד.

אחרי שכל הכבודה גמרה להשתטח על קברי האבות במעלות "שבע המדרגות" למערת המכפלה, פנו לאכסנייתו של ר' זלמן שניאורסון וישבו לנסח מכתב להרב אברהם יצחק הכהן קוק, ששהה באותו זמן בלונדון.

העברת המבצע מירושלים לחברון, מוסבר בצורך לשמור את הענין בסוד, מחשש תגובתם הנמרצת של חרדי ירושלים, והקבוצה הקנאית שנקראה "אגודת הקודש", שלבם היה מלא על הרב קוק בגלל השקפותיו והתבטאויותיו¹⁵¹.

אבל הנה מה שנמצא לקמן בדא"ח הנ"ל הוא שהם הכחישו את מערבותם בכך ותלו את קלקלתם בכלכלתם, ולכן חתמו על כתב המינוי של הרא"ה קוק¹⁵².

אגודת הקודש¹⁵³, קול קורא מהיכל - מודעה וביטול כתר הרבנות (של קוק)¹⁵⁴.

וזאת לדעת כי אלו המעט שחתמו על התמנתו הרבה מהם אנשים פשוטים

¹⁵¹ שם, הערת שולים 15: 'חרדי ירושלים שמרו בזכרונם את הספדו על הרצל שהשווה אותו למשיח בן יוסף, וכן מה שאמר בשנת תרס"ז ליוסף קרליבך (מורה סמינר ביפו): "כשיהיה רב בעיה"ק ירושלים יבטל את החרם על בתי הספר". ("מזכרונות איש ירושלים" לאפרים כהן, עמ' 300, מהדורה שניה). ראה גם להלן בפרק "האמת והעיימות". (בספר האיש על החומה, עמ' 421-399, אבל יותר מומלץ לעיין בכל עניין זה בספח"ק מרא ארעא ישראל!)

¹⁵² כל אחד יפתח את הר"ת לפי דעת רבותיו.

¹⁵³ האיש על החומה, ח"ג, עמ' 179: "אגודת הקודש" של קנאי ירושלים פירסמה "מחאה עזה" נגד בואו של הרב קוק תחת הכותרת "קול קורא מהיכל - מודעה וביטול כתר הרבנות". אגודה זו אף פירסמה לאחר-מכן חוברת באותו נושא תחת השם "אמת מארץ תצמח". (לכל המעוניין יכול למצוא את ב' המסמכים הללו באתר ילקוט השבעתי אתכם, מאמרים ודא"ה, לפני הקמת מלכות של מינות).

¹⁵⁴ מינוי הראי"ה קוק לרבנות ירושלים נעשה ע"י יחידים בחשאי ורבני ירושלים לא חשבו שקוק יקבל את המינוי לכן לא יצאו למחות ברעש גדול אבל ברגע שהבינו שהוא מקבל עליו את המינוי יצאו רבני ירושלים ובני ירושלים בחרב וחנית נגד הראי"ה קוק. בין היתר מופיע שם מכתנם של רבי חיים ברלין, רבי חיים זוננפלד, רבי יצחק ירוחם דיסקין, רבי יוסף הופמן, רבי משה נחום וולנשטיין, רבי מרדכי ליב רובין, רבי יצחק פרנקל, רבי עקיבא פרוש, ועוד כמאה רבנים מירושל"ה. יו"ל ע"י אגודת הקדש בירושלים, בשנת הריים העטרה מהא"י הכהן לפ"ק (ה'תר"ף).

וצעירים מחברות ואגודות החדשות, ציונים מזרחים, אחוה, בני ברית. והרבה מהם אמרו לנו בפירוש שלא חתמו ברצונם הטוב רק מפני הפחד שלא יפסיקו מלתן לחם הספקתם אשר היא רק להחיות נפשם וב"ב וא"א לבאר כל או"א בפרטות, וגם אלו המעט לא היו כולם יחד באסיפה ובמעמד אחד, אלא השמש הלך לכל או"א בפ"ע בחשאי, ובפה מלא אומרים שלא חתמו רק בתנאי שכל בני העיר או לכה"פ רוב מנין ורוב בנין מהצבור יחתמו נ"כ ע"ז; ואפי' לוא הי' במציאות שיחתמו עליו רוב הצבור הלכה פסוקה היא דבעינן דוקא לרוב הבא מתוך כולו ושיהי' המשא ומתן במעמד כלם יחד, או כל בני העיר או כל הנבחרים ונבררים ע"י בחירה מכל בני העיר, ואם לאו אפי' יחיד יכול לעכב ולמחות (עי' מנ"א סי' נ"ג ס"ק כ' ובחו"מ סס"י רל"א בבאה"ט ובפ"ת שם ועי' לקמן) כ"ש אנן בדידן דרוב מנין ורוב מנין וביחוד היראים מתנגדים ועומדים וצוחים ומוחים על הנבלה הזאת; - **וטעמי ההתנגדות רבים הם** וא"א לפורטם פה **רק בקצרה**;

ה' א' שאינו גדול בתורה ויראה, ובהוראה מכפי הערך שבירושלים ת"ו שנמצאים בה גאונים יחידי הדור צדיקי עולם, וכמה וכמה רבנים גדולים ממנו, ות"ח מפורסמים למאות, יוסף ד' עליהם ויארץ ימיהם.

ה' ב' והוא העיקר שאיננו רב מדור הישן, אלא רב נאור מדור החדש, רב לאומי, יש אומרים שהדתיות והלאומיות תאומים הם אצלו, ויש אומרים שהלאומיות היא ראשית אונו המביאה אותו להאלקים ודתו, הלא זה מלגלג על הרבנות וההוראה במאמר דרך התחי'...

אום אני חומה - ילקוט מאמרים מאנשי נטורי קרתא, מדור קו לקו, "אחים נאמנים" ו"עם התורה", עמ' צה-צו (כ"ב בתמוז ה'תש"א):

'ברוכים אנו באגודות וחברות סתר, מפעלים חשאיים העושים מעשיהם במחשך, פועלים במרתפים ולאור הנר, מתאספים באופל ורוקמים ב"מחתרת" מעשים אשר יעשו ואשר לא יעשו.

על חשבון הצבור אי אתה רואה את מבצעי הפעולה.

לפעמים אתה רואה פעולה מסוימה מבוצעת הזאת, אי אתה יודע מי מושך את החוטים אי אתה יודע מי מפעיל ומי מנצח על עבודה פלונית או אלמונית, אבל רואה אתה ומרגיש שמישהו עומד מאחורי פעולה זו ומישהו מדרבן ומכוון, ואתה נלאה לתפוס את האב מלאכה את הבעלים הבוחשים בקדרה אי אתה מוצא את מקומות המחבוא של פועלי סתר אלה ואין אתה מוצא את הקן של צפרים עפות אלה שאין העין שולטת כלל בהם.

הנה מופיע מודעה מטעם רשימת ג', **בה נאמר שבש"ק ידרשו פלוני ואלמוני בבתי הכנסיות לפני קריאת התורה על דבר רשימת ג', ולא תעלה על דעתך כי הדרשנים שלפניך שייכים למשל לאגודת סתר ששמה "אחים נאמנים" לא תעלה על דעתך כי אגודת סתרים זו מופיעה כיום תחת מסוה של "עם התורה" לרמות הבריות ולצוד קולות כדי להבטיח "כסא" ל"אה" פלוני ואלמוני.**

אגודות סתרים משונות המעונינים להתבצר על חשבון הכלל. מטילים על "דרשנים" בהתלהם להציג שמם על מודעת תעמולה של בלוק ג', **מסיתים ומדיחים את הצבור להשתתף בבחירות אסורות, ועוטפים את המגמות הפסולות שלהם במעטה של אגדת ישראל ועם התורה להוליך שולל את הצבור.** - ארור מכל רעהו בסתר'.

והנה הדא"ח הבא לא נאמר בו במפורש על 'הבונים החופשים', אבל כן על ענייניו, כי זה העיקר שאנו צריכים להבין כי **מטרתם היא להפריד בנינו ובין אבינו שבשמים, וכן הרי גוג ומגוג' הם ממשיכי דרכם של 'בוני המגדל' וכן איתא בדב"ק של רבי נתן נטע שפירא זיע"א, מגלה עמוקות, פר' נח:**

...**'סנחרב מלך אשור הי' מגלגול דור הפלגה שהוא נמרוד שהוא סנחרב, הנקרא פול, ואמרו בגמ' שהוא גוג ומגוג שיבא עם ע' אומות וילחם על ה' ועל משיחו'.**

רבי יוסף טראני זיע"א, דרשות המהרי"ט, פרשת נח, דרוש ראשון:

'ועוד נראה שבקשת יהושע היתה לפי שאמרו במדרש (ילקוט שמעוני יהושע רמז ט) **בג' מקומות עמדו אומות העולם להלחם נגד הקב"ה, בדור הפלגה דכתיב (בראשית יא, א) "שפה אחת ודברים אחדים", ובגוג ומגוג לעתיד לבוא, וכאן בימי יהושע פה אחד כנגד יחידו של עולם, וזהו שאמר הכתוב (תהילים פג, ו) כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו'.**

רבי צבי אלימלך שפירא מדינאב זיע"א, אגרא דכלה, דף שפ ע"א:

"ודרך "רשעים" תאבד **שהן דור הפלגה, לכן אמר מיד מזמור "למה רגשו" (תהלים ב א), שהוא על מלחמות גוג ומגוג שהוא מגלגול דור הפלגה'.**

ועוד אמר רבי יוסף חיים הבבלי זיע"א, בן יהוידע על ברכות, דף י ע"א:

'אך **דור הפלגה עשו כמו גוג ומגוג שבאו לבנות המגדל לעלות לרקיע להלחם ח"ו, ונמצא דהוה מחשבת פיגול זו בעולם'.**

ולכן ראוי ג"כ להבין עניין טמיר ונעלם שנאמר ע"י כ"ק האדמו"ר מסאטמר, רבי יואל ב"ר חנני' יו"ט ליפא טייטלבוים זיע"א, על הגאולה ועל התמורה, סי' סג:

ויבואר עוד על פי מה שאמרו באסתר רבתי (פ"ז סכ"ג) על הפסוק (אסתר ג', י"ב) ויקראו ספרי המלך וגו', וכן הוא (בילקוט) [במדרש] תהלים ב' על הפסוק (תהלים ב', ב') "יתיצבו מלכי ארץ וגו' על ה' ועל משיחו", וז"ל, אמר רבי לוי, ארורים הם הרשעים, שהם מתעסקים בעצה רעה על ישראל, וכל אחד ואחד מהם יועץ לפי דרכו ואומר עצתי טובה מעצתך. והולך ומונה, פרעה אמר שוטה היה עשו וכו', המן אמר פרעה שוטה היה, שאמר (שמות א', כ"ב) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וכי לא ידע שהבנות נישאות ופרות ורבות, אני איני עושה כך, אלא להשמיד להרוג ולאבד וגו' (אסתר ג', י"ג). ואף גוג ומגוג לעתיד לבוא, עתיד לומר שוטים היו הראשונים, שהיו מתעסקין בעצות עם מלכיהם על ישראל, ולא היו יודעין שיש להם פטרון בשמים, אני איני עושה כן, אלא הריני נזדווג עם פטרונן תחלה ואחר כך אני מזדווג להם, שנאמר יתיצבו מלכי ארץ וגו' על ה' ועל משיחו וכו'. וכן דרשו ליה להאי קרא בזוהר הק' פרשת בשלח (ח"ב נח:).

וכתב היפה ענף () על המדרש הנ"ל, דלא יתפרש זה כפשוטו, כי מי הוא האויל אשר יצא למלחמה נגד ה', וממה נפשך אם יאמינו בהשי"ת, הרי יודעין שאי אפשר להלחם עמו, ואם לא יאמינו, לא יחשבוהו גם כן לפטרונם של ישראל, ומה בצע ללחום עמו. אמנם יתחכמו גוג ומגוג להפריד הדבוק האלקי בין ישראל לאביהם שבשמים, ויבטלו התורה והמצות מישראל, ובזה ינתקו את המוסרות המקשרות את ישראל לפטרונן זה הקב"ה. וזה כוונת אומרם שיזדווגו בפטרונם של ישראל, שיתעמלו להדיח את ישראל מתורה ומצות, כדי שלא יציל אותם פטרונם. וכן כתב בהגהות על מדרש תהלים (ביאור הרא"מ אות י"ג) שהעתיק מה שכתב הגאון רבי שמואל יהודה מיניץ בן הגאון מוה"ר מאיר פאדואה זלה"ה בספר שנים עשר דרשות (), כי כוונתן לבטל את ישראל מתורה ומצות, והיינו שיזדווגו לפטרונן, כי כאשר יחטאו אז אין הקב"ה בתוכם, ויוכלו להרע להם ח"ו כרצונם עכת"ד.

והרשעים האלה עושים הכנה למלחמת גוג ומגוג, וכבר התחילו ועשו פעולות שונות לנתק את ישראל מפטרונם ולהדיח אותם מתורה ומצות, ולפעולה זו המה מסוגלים יותר מכל האומות, וכמו שכתב רש"י ז"ל בפרשת בחקותי על הפסוק (ויקרא כ"ו, י"ז) ורדו בכם שונאיםכם, שאיני מעמיד שונאים אלא מכם ובכם וכו', שאומות העולם אינם מבקשים אלא מה שבגלוי וכו', אבל אלו שהם מכם ובכם, הם מחפשים אחר המטמוניות שלכם עכ"ל, והמטמוניות המה לבבות בני ישראל ויחפשו אחרי זה, לנתקם מפטרונם ולעקור כל זיק ושורש האמונה מלבבות בני ישראל, וזה כל פעולותיהם, לעשות הכנה למלחמת גוג ומגוג.

ומעתה, אין תימה שכדאי להשטן לעשות כל אותות ומופתים שבעולם, וגם הצלה והצלחה בצורות שונות ומשונות, **כי כל זה הוא הכנה למלחמת גוג ומגוג, וליתן כח ועוז למלכות הרשעה שיוכלו להזדווג לפטרונן של ישראל**, כבחיינה הנ"ל. ואפשר למצוא רמז במה שאמר הכתוב (תהלים ב', ד') על גוג ומגוג וחיילותיו, "יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו", וצריך ביאור, דמה ענין שחוק לכאן. ואפשר, דהשי"ת ירבה להם גדולה ושחוק בעולם הזה, כדי להגדיל כבוד שמים במפלתן'.

וניכר שבזה הדא"ח מסכם כל העניין הנ"ל של דרכי ההתמודדות מול הכת הנ"ל, כי אנו צריכים לעשות השתדלות בהפך מרצונם והוא לחזק ולקשר כל יהודי בחזרה לכור מחצבתו, את הדבוק האלקי בין ישראל אביהם שבשמים, **ע"י תורה והמצות.**

פסק של בית דין דיני ממונות ולבירורי יוחסין¹⁵⁵, חלק יד, עמוד תס-תסד:

'הרקע לדברים, הנצרות הפרוטסטנטית שהיא היום חלק גדול ביותר של הנצרות העולמית, לבשה בעשורים האחרונים צורה חדשה ומסוכנת ביותר לזהותו ולעתידו של העם היהודי¹⁵⁶.

בשונה מההיסטוריה של הנצרות לזרמיה, קטולים, יוונים אורטודוקסים ופרוטסטנטים, שבמשך אלפיים שנותיה רדפה ודכאה את היהדות וניסתה בכח או בפיתוי להעביר יהודים על דתם ולספחם לנצרות, הרי שהנצרות לאחרונה בארה"ב ומערב אירופה במאה האחרונה ובמיוחד בעשרות השנים האחרונות, השתנתה מצורתה הראשונה. על פי השקפתם, שנות האלף הנוכחי, שהוא האלף השלישי למנינם, אמור משיחם להיגלות, כנאמר ביום השלישי יקמנו, ולפי אמונתם כיון שהסיבה לאי הצלחתו של אותו האיש לפני אלפיים שנה בתפקידו כמשיח היה סירובו של העם היהודי לקבלו, ישנה - לדעתם - חשיבות עליונה להחזרת העם היהודי "הצאן האובדות" לאמונה באותו האיש, ואילו שאר

¹⁵⁵ נוסד בשנת ה'תשל"ח ע"י הגרב"י לוי זצ"ל, גאב"ד ור"מ מקור חיים, הרכב לבירורי יהדות משנת ה'תש"ן.

¹⁵⁶ בתשובת שרו של עשו, כדאיתא בפירש"י על בראשית פרק לב פסוק ל': 'למה זה תשאל - (ב"ר) אין לנו שם קבוע משתנין שמותינו (הכל) לפי מצות עבודת השליחות שאנו משתלחים'. ועוד פירש רבי משה סופר 'החת"ס' זיע"א, על בראשית, שם: 'למה זה תשאל לשמי. נ"ל בדבור זה מרומז שמו של אותו השליחות, שיעקב הי' מחוייב בעונש על שהחזיק באזני כלב ושלח לעשו וכ' רמב"ן שזו סי' למה שהי' בבית שני שהשלימו עם הרומיים ולבסוף נפלו בידם, ועל זה נשלח המלאך להאבק עמו, ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו פי' על שנתחבר עמו כי לא הי' לו להתחבר ולשלוח מלאכים לעשו ע"כ תקע כף ירכו. ורמב"ן כ' למה זה תשאל לשמי אין לך צורך בי כי אם תקראני לא אענך כי ה' לבדו מנהיגך ע"ש, נמצא זה הי' שמו של מלאך בשליחות זו למה זה תשאל לשמי ותשלח מלאכים לעשו, לא היה לך לשאול לשלום לשמי שאני שרו של עשו ולא לעשו זהו שמי ולזה נשתלחת. [וה הקודם משנת תצד"ק].

היהודים שיסרבו להכיר בו - ייהרגו במלחמת גוג ומגוג "ארמגדון" בלשונם.

לפני כשלושה עשורים התקיימו מספר ועידות של המיסיון העולמי בעיר לוזאן שבשווייץ, ובהן הוכרז על ריכוז הכוחות למיסיון בקרב העם היהודי לקראת האלף השלישי.

מכיון שבתרבות המערבית האמצעים האלימים אינם מקובלים בחברה, מנסה הנצרות דרכים "רכות" יותר להשפעה על העם היהודי. על פי שיטתם החדשה אין הם מנסים עוד להשפיע על היהדות מבחוץ, אלא להיפך, הוחלט אצלם להתערב בתוך העם היהודי לזרמיו ולמנהיגיו וללבושיהם השונים, וכך לפורר את ההתנגדות ולגלות ליהודים את משיחם - אותו האיש, באמצעות אנשים שמושתלים בתוך הקהילה עצמה. התערבות זו בציבור שאינו קורא לה מסיונרית, מאפשרת להם גם לעקוף את החוקים המגבילים את פעילות המיסיון בארץ. במסע הצלב הזה של האלף השלישי רוכזו מיטב כוחותיהם, סכומי כסף רבים, ובין המושתלים שלהם מצויים גם קציני צבא (לדוגמא, שידור ב"קול ברמה" עם מנדי ריזל מיום 30/6/14), כל זאת כדי להצליח לפעול למען הייעוד שהוא אצלם הנעלה ביותר - החזרת משיחם עלי אדמות.

מי שמזוהים ביותר עם מסע זה, הם הפרוטסטנטים של חבל ארץ "Bible Belt", נאמני התורה שבכתב והברית החדשה המתנגדים באופן קיצוני לקטולים ולע"ז שלהם, אבל עם זאת הם פאנאטים באמונתם הנוצרית ורבים ביניהם חיים עפ"י הסיסמא "המטרה מקדשת את האמצעים" וכל האמצעים כשרים.

רבות הכתות שביניהם המונות מאות אלפי איש המשולהבים לקראת האלף השלישי, וביניהם "נביאים" הקובעים תאריכי יעד לקראת חזרתו של אותו האיש.

בנוסף, כחלק מאמונתם החדשה גובר בין מאות אלפיהם ההזדהות עם מה שנקרא ten tribes (עשרת השבטים) הרואים בעמי ארה"ב ואירופה את עשרת השבטים - בני אפרים, שתורמים את המידע החשוב של האמונה באותו האיש לעם היהודי, ולכן לנוצרים "בני אפרים" אלו ישנן גם שאיפות לאומניות לשליטה על שטחי השומרון. כמו כן הקימו ממשלת גולה והם פנו למדינת ישראל להכיר בהם. ראה Provisional-Israilite-Council-In-Exile. ולהם לא רק שאיפות. סביב לאלף החדש - שנת אלפיים - כאשר לשב"כ נודע על חששות מפני קבוצות נוצריות משיחיות קיצוניות העלולות לנסות לפוצץ את המסגד בהר הבית כדי להחיש מלחמת עולם - גוג ומגוג - ארמגדון בלשונם, המדינה ידעה אז להתגונן מפניהם והגלתה קבוצה הנקראת נוצרים איכפתיים Concerned Christians, וכן הגלתה יחידים כגון דוד בן אריאל David Ben-Ariel (המופיע

ברשת כחברו של מנהל רוט אנד ברנש), וכן דל גריפין Griffin Dell (בני אפרים Joes) מן הארץ. כמו כן ישנן כנסיות גדולות המונות כמה מאות אלפי איש לאמונה של "British Israel" (ישראל בריטניה), המאמינים בכל לבם שייחוסה של מלכות בית דוד עוברת דרך בית המלכות של אנגליה, ושמטעם זה הזכרים במלכות זו נימולים. בנוסף הקימו בכל העולם קהילות של בני נח, בלשונם "הדת המקורית", כאשר רובם מאמינים באותו האיש, ומתלהבים גם הם לחזור לארץ ישראל ולחיות כאן כ"גרים תושבים". תואר "בני נח" ו"גרים תושבים" אינו אלא במרבית המקרים הסוואה לנוצרים בני אפרים, ראה אתר "Ephraimite Theology" ("Esav-Exposed Introduction-To-Two - House - הבונים החפשיים", ארגון של אחוה אוניברסלי עם טקסים סודיים, הנוטים לע"ז, וקשורים לפרשיות פליליות בקנה מידה לאומי בהרבה מדינות (ראה באנגליה - Operation Tiberius וראה באיטליה Lodge - p2), וגם הם דוגלים בדת בני נח. **הבונים החופשיים רואים את נושא בית המקדש בהר הבית כמרכז לכל שאיפותיהם**¹⁵⁷, ורוב הבונים החופשיים free-mason גם מאמינים בבריטיש איזרעל, והרבה מהאשמות בנושא פגיעות הטקסיות בעולם הופנו נגד הבונים החופשיים.

למימוש הכיבוש - דרך "סוס טרויאני" בדמות היהודים (הנוצרים) המשיחיים -
הנוצרים פירשו את אמונתם הנוצרית והחדירוהו בכל קהילה לפי הסגנון שלה, הן בציבור הלאומי הדתי, כאשר אלפי נוצרים הגיעו להתנחלויות, וכסף רב

---

¹⁵⁷ יש לציין שהבונה החפשי חיים הירשנזון, תמך להקים את בית המקדש ע"פ איך שתיאר בלשונו 'חזון-הבלהות' של הרצל שר"י. וכן תראה שאצל חלק מהצה"ד ארגונים שדוחפים ג"כ לעניין הזה בכל מיני צורת, אם זה לימוד לצורך עשייה, הקרבת קרבן פסח, כניסה להר הבית, וכן קריאה לבנין בית המקדש לפני ביאת משיח בן דוד, וכן הלאה על זאת הדרך הטמאה.

כמו"כ שאיפה זאת היתה מצויה כבר בכמה וכמה מסדרים ולשכות של הבונים החופשיים כפי שתואר במאמר רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 22 מאי 1902 למניינם, עמ' 237 מגליון כא) (ז) "בני נח" חברת בונים חפשיים מקץ המאה הי"ח, שהתייחסו להיות יוצאי ירך נח, שם הפרדס: "הבת נח" ושם הראש "נח הגדול". בגדיהם מצוירים בתבנית הקשת והתבה והיונה עם עלה הזית, חברות מוזרות כאלה וכאלה (ביניהן היתה חברה אחת אשר מטרתה היתה לשוב לבנות את בית המקדש בירושלים) החשיבו מעט את זוהר חברת "הבונים החפשיים" אשר שלחה פארותיה לאלפים ולרבבות בכל העולם עד היום הזה*), מלכים ונסיכים מבקשים קרבתה ומשתמשים בה לתועלתם המדינית, כי רבה ועצומה השפעתה על כל דרכי החיים המוסריים, בכל שנויי מטרותיה ושאירותיה לפי הזמן והמקום.

רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 10 יוני 1902 למניינם, עמ' 277 מגליון כד-כה) ...במאה הי"ח נתגלה במחוז ניאפל, באיטליה חבר בונים חפשיים במספר ארבעה וששים אלף אחים, אשר רובם היו יהודים, בסדר שבע מדרגות, בסודותיהן על בית המקדש של שלמה, אשר נחרב ע"י האשורים, לשוב לבנות אותו,

כמו"כ ראוי לכל ירא שמים ללמוד את הקונטרס שלי ויעמד על ההר אשר מקדם לעיר - בירור דברים בענין איסור הכניסה להר-הבית בזה"ז

מוזרם להתנחלויות "ידידותיות" (ראה אתר Israel Jewish וכן את האתר - Esav Exposed), עשיו נחשף. לנוכח הסכנה פרסמו ועד רבני בנימין כמה הוראות בנושא זה בשם: קבלת תרומות בכסף ובכח אדם מארגונים, קבוצות או אנשי דת נוצריים, מסמך עקרונות. וכמו כן לדוגמא, באוניברסיטת אריאל ישנה תכנית לימודים בשם Heartland - Studies הפתוח לכולם ושהנרשמים לו הם כולם "בני אפרים", כאשר לתכנית משולבת תכנית בהר ברכה, מקום יישובם של הנוצרים המשיחיים מקהילת היובל. **בנוסף הם עוסקים כאחוזי תזזית בכל מה שמריח מקרוב או רחוק לתקופת המשיח, בניית בית המקדש, עלייה להר הבית, מציאת הארון, אפר פרה אדומה, לבישת תכלת, החזרת מטבע מחצית השקל, מלבוש תנכי וכינורות בית המקדש, סנהדרין, גר תושב, קידוש החדש עפ"י הראיה והכרה בהרבה שבטים נכרים בעולם כעשרת השבטים.** כמו כן חלק ממנהיגיהם דוגלים לכן גם בהשבת הפוליגמיה (Koniuchovsky, Aguilar Moshe (Marshall), והשנה בתאריך 25 - 27 במאי 2015 אמור להיפתח הקונגרס הראשון (במקביל לקונגרס הציוני בבזל שהביא ליסוד מדינת ישראל) לבני-אפרים-צפון-ישראל, במלון אשל השומרון באריאל, כשבמרכזו עומדת התכנית המדינית לבני אפרים.

להשלמת כיבוש זה בציבור היהודי, הם סימנו לעצמם גם יעד שקרוב ביותר לאמונה, והוא הציבור החרדי, והם התאימו את אמונתם לפי כל הסגנונות והזרמים. אותו האיש מתורגם לשפת תנ"ך ברסלב, ובמיוחד בקרב חסידי קרליבך השמחים בלי סיבה בכל מצב, וכן התאימו עצמם גם לציבור השמרני והמרכזי של הליטאים, החסידים והספרדים.

כחלק מהתארגנותם, הם פתחו אתרים אינטרנטיים חרדיים להפצת תורה ויהדות ולוחמה במסיון שהם בעצמם אתרים מסיונריים. אתרים אלו משמשים בצורה זו סטרית, גם לכיוון היהודים כבמה לאנשיהם של הנוצרים, שמופיעים בפני היהודים וכאילו הם יהודים דתיים וחרדיים, וכרשת המושכת לתוכה את המתלבטים בדרכם והנבוכים שמבין היהודים והנוצרים, **וגם לכיוון הנוצרים כאתר וירטואלי המאפשר לנוצרים ללמוד תורה ולקבל סמיכה לרבנות!** מבלי שיצטרכו לעבור דרך היכרות אישית עם הרבנים. כמו כן הם חדרו למערך הגיור בארץ ישראל, לארגונים נגד מסיון וכתות בארץ ובחו"ל ושתלו בתוכם אנשים משלהם, וביניהם גם ארגון י"ל. לתיחכום החדירה, הסרת המחיצות, הרדמת הציבור, וריכוך ההתנגדות ל"איחוד", עברו חלק ממנהיגי היהודים המשיחיים, הבני אפרים ומיסיונרים, "גיור", ונהפכו מיידית מהצד היהודי ובשם היהדות, למקרבי בני נח, למתלהבים על הניצוצות שנדלקו אצל הנוצרים הפונדמנטליסטים, ולדוגלי פתיחות ותועלת ודו שיח שבין דתות, ולמומחים אנטי מיסיונריים, והם גם "מבינים" שאין סיכון ואיסור בקבלת תרומות מהנוצרים. כמו כן הם "מומחים" ללמד את הרעיונות האוניברסליים של היהדות

לנכרים, והחיוב עפ"י היהדות לעסוק בזה. שיטות אלו מאפשרות להם לטעון שאינם עוסקים במסיון, וגם להעסיק כמרים כמרצים אנטי מסיונריים, כאשר הם יוצרים בפועל הכרה בנוצרים פרוטסטנטים אלו לתפקיד מקביל (בני אפרים). בכיוון דומה הם דאגו לקבל גושפנקא רבנית להכרה כיהודים באלפים רבים בתואנה שהם צאצאי האנוסים, כאשר בפועל מדובר בנכרים מלידה ונוצרים באמונתם. כמו כן חדרו לעמדות השפעה ויוצרי אימון. אנשים משלהם מוצבים בשבועונים ה"חרדים" באנגלית, ולדוגמא ראויה לציון דז'ון דז'וזף לופטוס שאינו יהודי, איש המודיעין של ארה"ב, ומבכירי רוט אנד ברנש, הוא כותב קבוע במגזין "עמי" Ami Magazine. הרבה מאד מאנשיהם השתלמו בקאוצ'ינג, וביניהם פסיכיאטרים ויועצים לטיפול בילדים שנפגעו ע"י פידופילים (ואף נכנסו לבית יעקב). כמו כן יצרו קשר עם אנשי אימון בחצרות גדולי תורה וחסידות ומקבלים מהם אימון וגיבוי. כסף רב הוזרם לארגוני צדקה וגמחי"ם מקומיים ל"הצלת" ישיבות ומשפחות. הם גם מטפלים באוטיסטים - לחשובים שבהם - ועובדים עליהם להוציא מהם הודעות דרמטיות בעניני נצרות, זאת בנוסף על העיסוק בקודים של התורה לצרכיהם. כל זאת לצד שאר פעילויות של "חסד" כגון טיפול בנוער נושר ועזרה לילדים במצוקה ונפגעי טירור, חלוקת סלי מזון, בית חם לילדים, ותמיכה ליולדות במשברים שלאחר לידה, וכל זאת תחת חזות ושמות חרדיים, שכבר מוכרים היום בכל הציבור החרדי כארגונים חרדיים.

הקיצונים שבהם משולהבים לקראת חזרתו של אותו האיש והארמגדון, ואינם בוחלים למען מטרה זו בשום אמצעי. **כדי לממש את שאיפתם הם יבאו לארץ את השיטה הנוראה של הכתות - שיטת הפגיעות הטיקסיות (Ritual Abuse בילדים - שהיתה נפוצה ביותר אצל כתות וארגונים סודיים אחרים בארץ מולדתם, ואשר הואשמו בהם רבות הבונים החופשיים. באמצעות שיטת הפגיעות הטיקסיות, שיטה המלווה באכזריות מרובה ופגיעות סדירות של פדופיליות ואונס, כדי לשבור את החוסן הפסיכיאטרי של הילד, ולאפשר בכך שלטון מוחי (שטיפת מוח) לצורך הכתות, הארגון והנצרות, הם מקווים בכך להשיג נשמות יהודיות צאן אובדות, וכך לאפשר את החזרת משיחם - אותו האיש.**

הקבוצות הללו של הנצרות שהוזכרו לעיל נחשבות אצל שאר הפרוטסטנטים "השפויים" כסוג של כתות, אבל אין בידם לפעול לעצור את סחף ההמונים למאות אלפיהם, כאשר רובו של הציבור הרחב גם שבוי בתקוה שכל אלו חלק מהתהליכים שביחד מרכיבים את חזרתו של אותו האיש. במיוחד יש לציין ביניהם לרעה את הפסטור הראשי מכנסיית האל "צ'ורצ' אוף גוד" (Herbert Armstrong), שדגל בבריטיש יזרעל, אדם מושחת ביותר מבחינה מוסרית שהקים ממלכה שלמה (שפעל כמו כת משיחית) מלווה באידילוגיה, ששלוחותיה פעילות ביותר בירושלים. וכמו כן הלובי הנוצרי הציוני בארה"ב תומך גם הוא,

רק מתוך אידיאולוגיה נוצרית משיחית, והיא שואפת לצורך ה"משיחיות" רק להשאר היהודים הנוצרים, במדינת ישראל, והוא הלובי הגדול ביותר בארה"ב התומך במדינת ישראל. לצורך הזה גם הקימו בירושלים את הארגון הקרוי "השגרירות הנוצרית בירושלים" (icej), שנתמכת ומוגנת ע"י כל ראשי ממשלות ישראל (כולל נתניהו), ובמיוחד מהאגף הימני, שזקוק לתמיכה הפוליטית של הלובי הנוצרי הציוני בארה"ב.

המשיחיות "האוברסלית" של הפסטור ארמסטונג, השתלבה בין מעריציו גם עם אידאולוגיות אוברסליות שונות, וגם עם אלו הקשורים לתורת הסוד של הנוצרים Gnosticism, של הבונים החופשיים Rosicrucians, ושל הסופים המוסלמי Sufi. המסוכנים ביותר שמבין מנהיגיהם הם אלו המשלבים גם טיאוסופיה (שיטה עפ"י הקבלה וכישוף) ואלמנטים מ"הבונים החופשיים" במדרגותיהם המתקדמות (33), המוסיפים נופך ומימד אידיאולוגי להסרת מגבלות והפיכת הכל "הפוך על הפוך", אידיאולוגיה של הכתות המאפשרת הצדקה "רוחנית" לכל עבירות וזוועות, כדוגמת השבתאים בזמנם וכתות השטן כיום. ביניהם גם השואפים ל"סדר עולמי חדש" הבא מתוך התווה (סגנון של הבונים החופשיים).

ויש הרואים לכן ביהדות האורטודוקסית עם אמונתה העקרונית בנצחיות בלתי מתחלפת בתורה ובזהותו של העם היהודי, את האויב הגדול ביותר שלהם - The Cutting-Edge-News 1052. Bill-Lambert-Theosophy וראה גם Hannah-Newman, Rainbow-Swatika, בנושא התפשטות העצומה בכל רבדי החברה (והגבוהה!) בארה"ב של ה"דת" האוניברסלית המיסטית - קבלית וקיצונית של "התקופה החדשה" New Age, דת הרואה ביהדות האורטודוקסית המסורתית עם זהותה העצמאית, את אויבה המרכזי העומד בדרכה לייעודה.

האידיאולוגיה המשיחית הקיצונית של קהילת הנוצרים האלו, שבאו מארה"ב וממערב אירופה וקבלו אזרחות במדינת ישראל, ומשרתים בצה"ל, ואשר רואים במדינת ארה"ב ובהשקפתה האוניברסלית את קיומו של היעוד המשיחי של אותו האיש שיושלם עם חזרת השליטה של ארה"ב והארצות עם האמונה שלהם על ארץ ישראל, מפתחות לתוך קהילה זו זהות כפולה ובליל של כתות, הדוגלות בלאומנות אמריקאית משיחית קיצונית.

בתוך קהילה זו במדינת ישראל, גם נודעה פעילות שירותי הבטחון של ארץ מוצאם, הן לאסיפת מידע ומניעת סיכונים, ופעמים רבות גם בפעולות "אחרות" באמצעות אותן הכתות "נוצריות" ו"יהודיות" ו"משיחיות" ו"סודיות" ו"אוניברסליות", גם בדמויות עם עבר פלילי כבד, או בשילובם של ארגוני פשע.

כתות אלו התבררו בארה"ב כמסוכנות ביותר, וכגון דוד כורש David Koresh FBI Davidian Branch Daj Adventist - שניהל קרב חמוש עם סוכני FBI והשאיר אחריו בקבוצתו עשרות מתים (אברהם פלד ממכון מכבי עבד בשיתוף פעולה מלא עם זלמן כוהן ודקוסטה היה בקשר גם עם כורש). "ניווט" מוצלח של כתות אלו, ובמיוחד לנוכח הרגישות הבינלאומית לירושלים והר הבית, ביכלתו להשליך על תוצאות מרחיקות לכת. לשירותי בטחון אלו ישנם מיגוון רחב של אינטרסים במדינת ישראל, ובירושלים החדשה והעתיקה, החל מרווחים טכניים ומקומיים ועד פעילויות עם השלכות גיאופוליטיות.

הפעילות הזוועתית של שירותי בטחון אלו במחקרם בנושא של שלטון מוח Mind Control התפרסמה בארה"ב וגרמה זעזוע בחברה שגררה ועדת חקירה ממלכתית והפסקה רשמית של מחקרים אלו, בעוד מקורות רבים טוענים להמשכתם בפועל במקומות אחרים Mkultra Wikipedia כמו כן התפרסמה פעילותם בנושא הפגיעות הטקסיות The Finders Ted Gunderson. בהקשר הזה יש לציין את אחוזם הגבוה מאוד של יוצאי צבא ארה"ב ואנשי ריגול (לשעבר?) בין הפעילים הקשורים לארגונים של פרשת נחלאות, וגם באולפן למתגירות של גב' ש'. לא רק שהמייסד של רוט אנד ברנש Martin Gallin (אביו של אריה גלין) הוא סגן אלוף בצבא ארה"ב, וחבירו של אריה גלין John Joseph Looftus Intelligence Summit, שמכהן כגזבר ארגון R&B היה בכיר ב-CIA וחבר אחר Ralph Peters היה גם הוא בכיר בשירותי הריגול של ארצה"ב, וכמו כן ב-Bruce Brill הקראי, מנהל מחלקת האיסלאם - ישראל ברוט אנד ברנש, מופיע כמי שעבד ב-NSA וכן דוד פלד (בעלה של יונה תמר) ממכון מכבי הקשור לברית - עם, היה קולונל (אלוף משנה) בחיל האויר של צבא ארה"ב, אלא שגם השותפה לנהול האולפן של גב' ש', והיא גב' מיכאלה לאוסון מפרסמת את עצמה בתור בת של קצין ב-CIA כמי שגם עבדה בעצמה בעבר בשירותי הריגול. בנוסף על מידע זה עליו פרסמו הם עצמם ברשת, מסרו תושבי נחלאות מידע נוסף על שייכותם לשירותי הריגול של חברים אחרים אחרים שלהם, הן על אלו שבחיים והן על אלו שכבר מתו.

העובדה שמפורסמת בעולם על אנשי כמורה פדופילים, שמוצאים מקלט עם משרה בירושלים, ושעקב כך נוצר צורך למצוא ילדים בירושלים למלא את צרכיהם השפלים, יוצרת דינמיקה ליצירת "טבעת פיזופילית" שבה פעילים ארגוני פשע, הפועלים כפירמידה עם פיזופילים מקומיים כ"סייענים", ובה פעילים גם ארגונים סודיים אחרים, שידעו להצמיד להם גם את הפאנאטיות המשיחית של הנוצרים (היהודים) המשיחיים. "קשריהם" עם חלקים רקובים במשטרת ישראל (ראה ערך "שבעת הניצבים" 2015) ובשאר הרשויות, והעבודה

הצמודה של שרותי הבטחון של מדינת ישראל עם מקביליהם, והפחד של מדינת ישראל מפני הסתבכות דיפלומטית עם מדינות הכמורה שבעיר העתיקה, וכמו כן התלות של הימין הפוליטי שבארץ בנצרות הציונית שבארה"ב, **יוצרת מטריה של חסינות שמסבירה את מדיניות בת היענה** ("איבוד" תלונות, הכחשת עדות מלאה עם שמות בפני חוקרת הילדים בשכונת סנהדריה, שטענה שהילד לא דיבר כלל! וגם לאחר הבאת הוכחות מוכחות, התגובה היא בעצירה איטית ורדודה ורק פרטנית של הפדופילים המשמשים לארגון כפתיונות וזנב לטאה, במקום לחקור מעבר להם למרחב, טיעונים על נטיות "מוזרות" של הפוגעים בהם בעוד הם תסמינים מוכרים בכל העולם כשל פגיעות טקסיות, סגירת תיקים בהוראה "מלמעלה", ו"העלמות" צוות החקירה וסירוב מוחלט בפגיעות בשאר השכונות להתייחס לכל המידע על ארגון הפשע שהצטבר בעקבות פרשת נחלאות) של הרשויות המעורבים במה שכונה בעתונות פרשת הפידופיליות הגדולה ביותר במדינה. דפוס עבודה של ארגונים סודיים אלו באמצעות השגרירות הנוצרית בירושלים ידועים באמריקה הלטינית Antipas - Ministries - Superman Theology -, ואחת הפעילות מקבוצת נחלאות נצפתה בפעולתה שם. המצב והעובדות מצמררות, שגם לאחר שהורים חושפים את הפוגעים ואת ההתארגנויות שלהם בשכונה, ולפעמים בעזרת רשת מצלמות סמיכה שהוכחה כיעילה, התופעה בירושלים אינה עוצרת כלל, אלא רק עוברת לשכונות אחרות (מנחלאות לעיר העתיקה, סנהדריה ומאה שערים, עזרת תורה וגני - גאולה), וזאת באשר צרכיהם המרובים של הפדופילים הנוצרים ממשיכים ב"דרישותיהם". ואלו יחד עם הפאנטיזם של המשיחיים לכתותיהם השונות תחת הליווי של הארגונים, גובה קרבנות למאות רבים, מילדי ירושלים'.

פסק של בית דין לדיני ממונות ולבירורי יוחסין. חלק יד, עמוד תפא-תפד:

...וכיון דהנוצרים [היהודים] המשיחיים האלו, שיטתם ודרכם לרמות ולעשות ליצנות מבירורי הבי"ד, וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק ואחרי הדלת והמזוזה שמת זכרוןך, ועי' איכה רבה פ"א על הפסוק צדיק הוא ה' וגו', ושם במפרשים ששלוחי יאשיהו המלך באו לחפש את הע"ז כדי לבערה והיו ליצני הדור עושים חציה בצד זה של הדלת מבפנים, וחציה בצד זה מבפנים, וכשפתחו השלוחים את הדלת לא ראו את צורת הע"ז, ומה שתקנו השלוחים בפתחת הדלת קלקלו בסגירתה, ששוב נוצרה צורתה של הע"ז.

וכך גם אלו הנוצרים [היהודים] המשיחיים, פושטים טלפיהם בחוץ לומר ככשרי ישראל אנו, וגם תולים מזוזה בדלתות פתחיהם, וציצית בבגדיהם, ושם מאחורי דלתותיהם בחדרי ביתם מונחים הע"ז שלהם, ולפעמים מאחורי התמונות התלויות על הקיר, וכמו שנתפרסם על חברי הקבוצה הזו של נחלאות. והילדים ש"טופלו" על ידם סיפרו שנלקחו למרתף שבו הטיפו להם לע"ז ועשו תועבות, וכשהדברים פורסמו, מיהרו הללו לאטום את המרתף, ואמרו לרבנים שהנה

לפניכם רצפה בלי מרתף, והכל דמיונות שוא של הילדים.

ולכן על הבי"ד לברר על אנשים אלו שבאים לקבלת דברי חבירות, האם הם עדיין קשורים לאנשי קבוצתם מאז, ועליהם לברר את כל המידע עליהם עד הסוף, ולא להיות מושפע כלל מהכחשותיהם או מבדיקה שטחית בביתם, ושמיעת הוכחות מדומות ע"י אנשים לא מקצועיים שאינם מבינים כלל את אמונתם של הנוצרים [היהודים] המשיחיים, ובמה האמונה שלהם שונה מאלו של הנוצרים הרגילים.

וכיון שתקלה זו בימינו מצויה ונפוצה למאד, וגם רבני קהילות בחו"ל שכבר מודעים לעצם הבעיה של היהודים המשיחיים מ"מ חושבים שדי להם לחקור את המתגיירים האם הם מאמינים באותו האיש, וכלל אינם יודעים שהנוצרים [היהודים] המשיחיים עושים ליצנות מכל חקירות בית הדין. וכמו כן דרכם של אותם היהודים המשיחיים שמחניפים, וגורמים שיטעו בהם הרבנים ושלוחי גדולי ישראל, וכיאשיהו המלך בשעתו, על הבתי דינים כיום לנהוג בחכמה יתירה ובמשנה זהירות, וכל זאת גם לאחר חקירה יסודית גדולה ומקיפה. ויהי רצון שגם אז לא יכשלו ולא יפלו ברשת ליצנותם ח"ו.

ה. ולא רק שטעות ותקלה מצויה כיום בענין היהודים (הנוצרים) המשיחיים, כאשר היהודים האמיתיים אינם יודעים להבחין בתרמיתם של המשיחיים בנושא אמונתם המתהפכת, אלא שגם במעשיהם, רבים אינם מבחינים איך ענינם קשור לע"ז.

וכמו אז בנידון ע"ז של פוער עצמו לפעור, אם הבי"ד והסנהדרין שאמורים לדון באותו מקרה לא היו שומעים ויודעים על הע"ז המבוזה הזו, לא יכלו לדון אותו אלא על חסרון הצניעות שבו, וכן מקריב בנו למולך, אם בי"ד לא היו יודעים על הע"ז האכזרית הזו לא היו דנים בה רק בענין הרציחה של הילדים. ולפיכך היה על הסנהדרין להכיר את כל צורות הע"ז (עי' רמב"ם ע"ז פ"ג ה"ב), כדי להבחין האם המעשים שהעידו עליהם בפניהם קשורים לע"ז.

ובניד"ד כאשר התפרסמו בירושלים מעשים למאות הקשורים למנהגי כתות הע"ז שבחו"ל, והם הפגיעות הטקסיות, שהן פגיעות עם טקס מסויים, המלוות באלימות ובאכזריות פסיכיאטרית קשה בילדים, בצירוף בעיקר במעשה אונס ופידופיליות, כדי לשעבד את הילדים לאמונת הכת. ולפי הספרים המקצועיים בנושא זה, האירועים בירושלים תואמים לפי הספר את שיטת הפגיעות הטקסיות, וגם התקבלה חו"ד מקצועית ממומחה עולמי בארה"ב שקבע חד משמעית שמה שנעשה בירושלים הן אלו הפגיעות הטקסיות. **לכן על הבי"ד כיום לדון את הנושא הזה בירושלים כחלק מהע"ז של כתות מסויימות**

של נוצרים (יהודים) משיחיים ואבזרייהו, שהעתיקו לעצמם את שיטות הכתות, שבהן גם הואשמו רבות הבונים החופשיים.

וכמו כן אותם אנשי מקצוע שאליהם פונים הרבנים והבתי דינים כדי לברר נושא זה, בהכרח שעליהם להכיר כבר את אמונתם של הכתות של הנוצרים (היהודים) המשיחיים, וכן את קשריהם עם שאר הנוצרים ומעורבותם עם הבונים החופשיים. ובהכרח עליהם גם לדעת איך מתנהלות הפגיעות הטקסיות, בליווי האכזריות והתמהונות המכוונות שבהם, ובצירוף מעשי האונס והפיזופיליה, ואיך שכל פעולות אלו הם חלק מכת הע"ז שלהם, משום שבלעדי ידיעות אלו הם עלולים לראות רק את הפרטים של הפגיעות בצניעות והאכזריות, והם יטעו מבלי להבחין כלל את העיקר שכל אלו הם חלק מרכזי של הע"ז שלהם לשעבד את הילדים לעוני הכת. וידועים הדברים בעולם, שרבים מאנשי הכתות בארה"ב ובשאר מקומות, גם מכניסים את ילדיהם שלהם עצמם לפגיעות הטקסיות במטרה לשעבדם לכת, וכמעביר בנו למולך בזמנם. ולצורך גיוס נשמות חדשות של ילדים לעוני הכת, הם גם משקיעים הון ותחכום עצום לחטיפת ילדים באיומים גם לכמה דקות, להסעתם, להובלתם מבית המטפלות שאויימו, למשיכתם ולקחתם בזמני פגרא בערבי שב"ק ומועדים כשהילדים משחקים בכניסה לבית או בחצרות, לקליטתם מבתי ספרם אם ההורים אחרו לקחתם, להעמדת תצפיתנים פעמים רבות בדמות אוספי צדקה או תמהונים שוטטים אחרים, וכמו כן נכנסים בתוך חייזרים שאינם סגורים ומאיימים ופוגעים שם בילדים, ולמשיכתם בתמריצים לבית שבו נפגעים (סוכריות, זהבים, הסתכלות בתרנגולות שחורות, נסיעה על אופנועים לילדים וכו'), וכמו כן שכירת או פריצת כל מיני דירות ומחסנים עזובים, ובתחלופה תמידית, וכך משתמשים הם גם בסמי טשטוש ובשיטות פסיכולוגיות (וביניהם רגשי אשמה), וכן בשיטות פסיכיאטריות מתקדמות ואכזריות, כדי שהפגיעות בילדים לא תהיינה ניכרות כלפי חוץ בהתנהגותם היום - יומית, עם דגש מיוחד שזכרונם יהיה מבולבל כך שלא יוכלו להעיד על הנעשה להם בצורה בהירה ומשכנעת, ובין האמצעים לבלבול הילדים הם משתמשים בתחפושת של זקנים מלאכותיים ותחפושות ססגוניות ומשונות. לכל אלו מתווספים המון איומים על הילדים על רציחתם ורציחת הוריהם אם אי פעם יעזו לגלות על מה שנעשה להם.

וכיון שנושא היהודים המשיחיים והבונים החופשיים, וכן נושא הפגיעות הטקסיות אינם ידועים לתלמידי חכמים, וגם לאנשי מקצוע בארץ, הרי שרבים מאלה הנשאלים טועים בכתות ובאיבחון המקרים, וכבר טעו אנשים שהיו אמורים לברר את התופעות, ועל ידם טעו רבנים שהצטרפו לחזור בהם אח"כ.

ולכן באשה זו שהיא בחזקת מומרת של יהודים משיחיים, וכמו כן כך הדין גם בשאר היהודים המשיחיים ואבזרייהו, או אלו של אבזרייהו של בני נח - בונים החופשיים, שלא יצאו מחזקת עובדי ע"ז, שמכיון שחלק ממנהגי כתות הע"ז שלהם היא העברת הילדים לפגיעות טקסיות, נמצא שבחזקת מומרות וע"ז שלהם כלולים גם את אותו החשד, לאותה פעילות של הכת להעברת ילדים לפגיעות טקסיות. וכיון שאשה זו בנוסף להיותה בעבר - גם לדבריה - יהודיה משיחית, וכמו כן היא גם נולדה בבית של בונים חופשיים, וגם נישאה לאחד שפנה מהיהדות לטיאוסופיה, שהיא שיטה הקרובה לכישופי הבונים החופשיים blavatski, וגם לאחר שנישאה לחרדי היא שוב חזרה לגילולי בית אביה, ולבית אביה בעיר meridian, וביתו של הבונים החופשיים, ולעולם לא קבלה עליה דברי חבירות, הרי שבדין חזקתה כמומרת, כלולים גם כל מעשי ומנהגי ע"ז השייכים לעובדי ע"ז, ושביניהם הוא הנוהג האכזרי של העברת ילדים לפגיעות הטקסיות.

ולא רק שבאשה זו נמצאו הע"ז עם הפגיעות הטקסיות, אלא כך פעלו גם שאר האנשים שהתפרסמו בענין זה בנחלאות. כגון ז'כ' שהיה מרצה ברוט אנד ברנש, ארגון שנוסד ע"י כמרים, ואשר היה הסמכות ההלכתית של ארגון עזרה לאנוסים, ארגון הקשור לרוט אנד ברנש, ואשר היה חבר של האשה הזו, המנהלת של אולפן למתגיירות, וגם הוא לקח חלק פעיל באולפן זה, הוא נאשם והורשע בביהמ"ש בפגיעות בילדים. עדות הילדים ותיאורי הפגיעות בפרוטוקול המשפט שלו מוכיחים בבירור שמדובר בפגיעות טקסיות. כמוהו גם יוחנן שפילברג שמצא את מותו בעת אירועי נחלאות, ואשר הואשם ע"י הילדים בפגיעות רבות, היה מרצה ברוט אנד ברנש וחבר בארגון ברית עם Brit-Am של יאיר דוידי המייצג את שיטת British-Israel, ואשר לקח את יסודות שיטתו - כך לפי דבריו - מהפסטר ארמסטרונג Armstrong של צ'ורצ' אוף גוד, וגם ארגונו נוסד בעזרתו של מייסד רוט אנד ברנש. וכמו כן מעיד הרב ה, ר, ראש חבורה בישיבת מיר שהתגורר לפני שנים בנחלאות, עוד לפני האירועים הפידופיליים, שיהודי רוסי מבוגר הזדעק בפני הציבור בשבת בבוקר וקרא: "איך אפשר שבשכונה משאירים את אותו נוצרי בשם יוחנן שפילברג. הוא סיפר שבער"ש היה מוזמן בביתו והמארח הזכיר את אותו האיש בעת עריכת הקידוש, וגם בכל הסעודה הוא דיבר אודותיו. יצוין, ששפילברג התהלך כיהודי חסידי עם גרטל. כמו כן, פוגע מפורסם אחר בנחלאות בשם ס' מ' ובכינוי ס', אשר נודע כמארגן את הפגיעות והסרטתן, נודע עפ"י עדויות כנוצרי (יהודי מומר) מארה"ב. כך שבשכונת נחלאות התבטאה במלוא חריפותה שילובם של מנהגי הפגיעות הטקסיות לע"ז, בזיהויים הנוצרי של אותם הפוגעים.

והנה בשלושה יסודות בסיסיים טעו אותם שהתערבו בראשית פרשה זו. הם לא

ידעו שדינה של אשה זו כמומרת, אם מפאת שהם לא ידעו שבזמנו היא חזרה לסורה ליהודים המשיחיים, ואם מפאת שלא ידעו את ההלכה שעליה לקבל דברי חבירות. בנוסף הם גם לא ידעו להבחין בין יהודים, ליהודים משיחיים הנראים כחרדים, וביניהם לבין נוצרים רגילים. וכמו כן בנוסף ובמיוחד, הם מעולם לא שמעו על נושא הפגיעות הטקסיות, שהם מעשים פידופיליים ומעשים אכזריים ותמהוניים ומבלבלים, ושהם נלוים לכתות הע"ז. כתוצאה מטעויות אלו הם מיהרו לדון כרודפים את אלו שחשדו בה ונלחמו נגדה, ואילו את האשה עצמה דנו לכשרה וצדקת, והסתפקו בשפיטה לפי מראה עיניהם מהתנהגותה החיצונית שהיא כיהודיה חרדית ממש, וזאת עפ"י דרכם של יהודים משיחיים אמיתיים וכדרכם של אותם הנוצרים הלבושים כחסידי סטמר ותלזות אהרן (שמחה פרלמוטר מעיר אובות), שבראשית דרכה בא"י היא התחברה להם, וכפי הודאתה בבית הדין. וכבר כתב החזו"א באמונה ובטחון שבהעדר שלטון ההלכה נהפכים אנשים שחושבים ללחום בעד הנרדפים לרודפים, **וכמו שכתב עליהם הגר"מ פישר**, וכך גם אפשר שהורו ועשו מעשה, ובמיוחד מתקשים לפרוש מהם אלו שהתחברו איתה. עי' רמב"ם תשובה פ"ד ה"ה העושה אותן ילך אחריהן תמיד והן קשין לפרוש מהן וכו' והמתחבר לרשע מפני שהוא למד ממעשיו והן נרשמים בלבו הוא שאמר שלמה ורועה כסילים ירוע. ועיי"ש שהרמב"ם סיים: אלא אם עשה תשובה מהן הרי זה בעל תשובה ויש לו חלק לעוה"ב. וה' הטוב יכפר בעדם אחרי שיעשו תשובה ויפצו את הנפגעים על ידם אם חייבים לפצותם עפ"י ד"ת, ויבקשו מהם מחילה, כי לכל העם בשגגה.

ו. ולענין הלכה בניד"ד הרי שלגבי גב' ש', יש לה היום בודאות דין מומרת, כאשר גם בעבר כבר התחפשה לחרדיה בעודה מומרת, והסיתה כבר אז ילדי ישראל לנצרות, וקיימות נגדה היום עדויות רבות של ילדים והורים ומטפלות מקצועיות, והיא אינה משיבה לשאלות בית הדין כנ"ל.

דהנה טבח שמכר דברים אסורים, שדינו (עי' שו"ע סי' קיט סעי' טו) שמשמתים אותו, ותקנתו שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה בדבר חשוב או ישחוט לעצמו ויוציא טריפה לעצמו בדבר חשוב, שאז ודאי עשה תשובה בלא ערמה, כיון שאינו חס על ממונו. ופשוט, דאם יתברר שלאחר שעשה הטבח תקנה זו, הוא חוזר ומוכר דברים אסורים, שאז בודאי אין כבר בתקנה זו לגביו שום ראיה, גם אם יעשה תקנה זו עוד פעם, דלגביו נפסלה ראיה זו על ידו. ולכן גם אשה זו, שלאחר שחזרה לסורה בבית הוריה לבשה בגדי חרדיה, ונודע לכולם - וכך היא גם מודה - שעדיין היתה נוצריה, ואנשי ברידז'פורט אומרים שהשפיעה נצרות על הילדים, ולדבריה גם בארץ ישראל כשהיתה נוצריה היתה בקשר עם נוצרים הלבושים כחסידי סטמר ודוברי יידיש, שמחה פרלמוטר מעיר אובות, שכנגדו יצאה העה"ח לפני כשלושים שנה, ולכן פשוט ביותר דאין

בלבושה החרדי של היום שום ראייה להחזיקה ככשרה. וזאת גם מלבד הסיבה להתנהגות כחרדיה לבד עדיין לא מספקת, וכלשון הגמ' בסנהדרין לענין האי טבחא ודלמא קא מערים, אלא צריך קבלת חבירות כדין, ולכן דין אשה זו כמקודם, והיא עדיין בחזקת מומרת לכל דיניה, וכלשון הבעל הלכות המובא בטור יינה יי"נ ופתה פת עכו"ם וכו'.

ולא רק שדינה שהיא בחזקת מומרת משום עברה, אלא די ש להכריע בענינה שגם כיום היא מומרת, עפ"י העדויות כנגדה כיום, **דכנגד אשה זו וקבוצתה קיימות גם הרבה עדויות של המטפלות הפסיכולוגיות וקרימינולוגיות ועדויות הילדים**. וכיון שנודע כבר ברבים, והן אצל הורי הילדים והן אצל המטפלות, הן בנחלאות והן בסנהדריה המורחבת, על קבוצה של פוגעים שחטפו ילדים יהודיים נגד רצון ההורים תוך איומים על הילדים, והביאו אותם תחת שלטון הנוצרים שפגעו בהם בגופם ובנשמתם, ברור הדבר שדינם של החוטפים של הילדים גם כמוסרים לכל דבר, ובמיוחד כאשר הדבר חזר ונשנה בתדירות קבועה בלי שהילדים יכלו להתנגד, ולהורים נודע רק אחרי זמן רב. והנה בשו"ע חו"מ סי' שפח סעי' יד כתב: מוסר מקבלים עדות שלא בפניו. וברמ"א: ואין צריכין לכיון העדות כל כך. ובביהגר"א אות פא ציין לסמ"ע שהביא את תשובת הרא"ש שבטור כאן, ולבה"ג שהביא את שו"ת הריב"ש סי' רנה, ולשו"ע סי' ב. והמתבאר מדבריהם דהטעם דמקבלין עדות כזו הוא משום דמצילין את הנמסר ואת הנרדף מידי המוסר והרודף משום מיגדר מילתא. והיש"ש ב"ק פ"ק סי' מא כתב דבאומדנא סגי, ועיי"ש מה שהעלה הן מדין מוסר והן משום שאין רגילים להיות שם כשרים. ובניד"ד בפגיעות הטקסיות שמלכתחילה הפוגעים מארגנים את הפגיעות כך שרק קטנים יהיו שם, ויקשה לקבל מהם עדות, שייכים שני הנימוקים האלו, ולכן יש לקבל את עדותם. ועי' שו"ת מהרש"ל סי' יא ד"ה ומה ששאל וכו' ידים מוכיחות וכו'. ולכן אשה זו וחבורתה - כנופייתה הפועלים עדיין, דינם בודאי כמוסרים וכרודפים אחרי הזכר, וראוי לדונם להצלת הנרדפים גם בלי עדות מן התורה. וכאשר העידו נגדה הרבה ילדים ומטפלות, ונתקבלה עדות חתומה ע"י ההורים (ומצויה אצל שלוחיו של מרן הגר"ש אוירבך שליט"א, ואצל הבי"ד), בודאי יש להכריע בנוגע לאשה זו להרחיקה מישראל למען הצלת ילדי ישראל'.

פסק של בית דין לדיני ממונות ולבירורי יוחסין, חלק יד, עמוד תצג-תצד:

פסק דין: על בקשת הגב' ש' לקבלת דברי חבירות בבית הדין

הבקשה נדחית משום שלהלכה היא מומרת ומין, ויש להתרחק ממנה גם מדין מסית

דינים העולים להלכה

- א. מי שדינו כמומר וחזר בתשובה אך טרם קבל על עצמו דברי חבירות כדין, פסול לעדות הן בדיני ממונות, הן בגיטין וקדושין והן באיסורים. ולכן אין למנותם לשוחטים, סופרי סת"ם, משגיחי כשרות וכו', ומגעם בין אוסר.
- ב. בי"ד בימינו שבא לדון בדבר קבלת דברי חבירות ליהודים מומרים או נרים שחזרו לסורם, עליהם להיות מתונים מאד בדבר, ועליהם לחקור את המומרים היטב, אף אם הבירור יצריך זמן רב.
- ג. על הבי"ד, גם במקרה של פניה לגירות, **לברר האם הם השתייכו לקהילה של פרוטסטנטים מהעולם המערבי**, והאם הם השתייכו לקהילות האדוקות לכתבי הקודש, **לקהילות אוונגליסטיות, לנוצרים ציונים, לתנועת בני נח, לארנון הבונים החופשיים, לצבא ארה"ב**, והאם הם אומרים שהם מבני עשרת השבטים או בני אנוסים, ועל הבי"ד לברר מה היה מעמדם בקהילות אלו, משום שבכל אלו יש בהם חשש גדול שהם נוצרים (יהודים) משיחיים שרוצים להתערב בעם היהודי.
- ד. חלה חובה על הבי"ד מעיקר הדין שהבירור יהיה חד וחלק להפקיע כל ערמה, ולכן אם בי"ד לא היה מודע לכל הנ"ל, מוטב שלא יקבל אף אחד לגירות או לקבלת דברי חבירות.
- ה. **כדי לדון היום בנושא של הפגיעות הטקסיות Ritual Abuse**, על בית הדין ההכרח לדעת שנושא זה מסונף במיוחד לנושא של ע"ז וכיתותיהם, ולכן מוטל על הבי"ד להכיר כמה דברים:

א. את עברם של האנשים, את מעמדם ההלכתי כיהודים, והבירור שנעשה בענינם בזמן גיורם או חזרתם בתשובה.

ב. על בית הדין להכיר את הנושא של היהודים המשיחיים לכיתותיהם, כדי להכיר את הדת של הע"ז.

ג. על בית הדין להכיר את נושא הפגיעות הטקסיות הנהוג בכתות, ואת **שילובם במנהגי כתות נוצריות מסוימות ו/או של חלקים מהבני נח - הבונים החפשיים, שנעשים למטרת שילובם ושיעבודם של ילדים לכתות, כדי להכיר במעשיו את הע"ז**. כמו כן המומחים שאליהם פונים הבי"ד בנושא של פגיעות טקסיות בענין זיהויים היהודי של הפוגעים, עליהם לדעת לבחון בצורה מקצועית את עברם ומעמדם ההלכתי, ואת הבירור שנעשה בענינם בעת הגיור או החזרה בתשובה. **כמו כן המומחים חייבים להכיר את הנושא של הכתות של היהודים המשיחיים והבונים החופשיים, ובמיוחד עליהם להכיר לעומק ולרוחב את השיטות המתוחכמות והאכזריות של מבצעי הפגיעות הטקסיות בעולם ובישראל.**

- ו. מי שעשה תיקוני תשובה לקבלת דברי חברות ושוב חזר לסורו, אם יחזור ויעשה אותם תיקוני תשובה, אין מכך ראייה שבאמת חוזר בתשובה.
- ז. מי שבא לקבל דברי חברות ואינו מוכן לענות לשאלות וחקירות הבי"ד, דינו כמוךה במומרותו, ולכן אשה זו שבשלב השלישי של החקירות סרבה להשיב לבית הדין, דיבה כמומרת.
- ח. מומר בדבר שהוא מעיקרי הדת, כגון שהאכיל במזיד דבר איסור, אף אם חזר בתשובה, לדעת הרא"ש עדיין לא יצא מהחשד.
- ט. מין לע"ז, פתו פת כותי, יינו י"ג, ספריו ספרי קוסמין ופירותיו טבלין.
- י. מי שדינו כמין, כגון ישראל או גר שעבד ע"ז, משום שתר אחר סכלות לבו, אין מקבלין אותו עולמית.
- יא. אם המומר והמין היה גם מסיונר שהסית יהודים לנצרות, יש להחמיר עליו כדין מסית.
- יב. ילדיו של המסית אינם חייבים בכבודו.
- יג. אסור לאהוב את המסית וצריך להתרחק מביתו, ואסור להכניסו לבית ויש להיזהר מדיבור עמו.
- יד. המינים והמסיונרים שחילקו כספים לצדקות, יזהרו המקבלים והנהנים מלעזור להם, מאחר שהצדקות שהם עושים הוא או מפחד או כדי לגנוב דעת הבריות.
- טו. הקבוצה של הפוגעים - הפושעים מנחלאות, סנהדריה וכו' שהביאו את הילדים לשלטון נוצרים, הן באותן השכונות והן בכנסיות בעיר העתיקה, דינם כמוסרים.
- טז. את המוסרים רנים נם על פי אומדנא. ולכן יש לדון את הפוגעים - הפושעים הנ"ל על סמך דבריהם של הילדים שנפגעו והוריהם, ובחקירות הילדים ע"י הפסיכולוגיות והקרימינולוגיות שנתקבלו באמינות, כדין אומדנא.
- יז. על מורי ההוראה ללמד את ציבור שומעי לקחם על החיוב להלכה משום פקו"ג, למסור את כל המידע לאחראים המכירים את נושא הפגיעות הטקסיות. איסור חמור הוא על מנהלי ת"ת ומוסדות חינוך להכחיש את המציאות אם חלילה נעשו הדברים בתוך מוסדותיהם. מי שהגיע אליו מידע בנושא הפגיעות הטקסיות והוא לא חשש לאותו מידע ולכן לא פעל בעצמו למניעת הסכנה, או לא העביר את המידע לאחראים, מעלה עליו הכתוב כאילו הוא שעשה דברים אלו לילדים, וכמו בגדליה בן אחיקם שהעלה הכתוב עליו כאילו הוא הרג את כל אלו שישמעאל בן נתניה הרגם.
- יח. מותר לחלל שבת כדי להציל ילד מפגיעות טקסיות, וזאת גם בספק, משום חשש לעתיד.
- יט. יש לדון את העיר ירושלים כיום בנושא הפגיעות הטקסיות של היהודים המשיחיים כדין עיר הסמוכה לספר.
- כ. על הרבנים שבשכונות לברר איזה אנשים היו שייכים לחברתם ועל איזה

אנשים סיפרו הילדים שנפגעו מהם בפגיעות הטקסיות, וללמד לציבור שאין לקרבם בשום אופן משום לא תשים דמים בביתך, וכמו נכרי שנחשד בשפיכות דמים, ושכל המחניף להם מסכן את כלל ישראל ועובר על לא תחניפו את הארץ.

כא. כיון שדינה של אשה זו כמומרת ומזיקה את הרבים, חובה על בעלי הבית שהיא גרה בו - הנהלת כולל מונקאטש, לפעול להוציאה מן הבית.

כב. על הבי"ד יש חובה לדאוג לקיום הגדרים נגד המזיקים את הרבים ברוחניות בנפשם ובגופם.

כג. מותר ואף מצוה שההורים יתבעו את הפוגעים בתביעות אזרחיות על הפגיעות הגופניות והנפשיות שפגעו בילדיהם, כדי לחייבם בפיצויים כספיים גדולים, ומה שיזכו יהיה שייך להם.

כד. עפ"י ההלכה יש לקבוע יום תענית בעיה"ק ירושת"ו על הצרה של הפגיעות הטקסיות והשמד שעושים הנוצרים (היהודים) המשיחיים בילדי ירושלים.

כה. אם בנושא של גב' ש' נעשו טעויות, כאשר זיהו את הרודפים כנרדפים והפכו את הנרדפים לרודפים, מפני שלא ידעו שהיא מומרת, מין ומסיונרית, ולא

הכירו את היהודים המשיחיים ומטרת התערבותם בעם היהודי ודרכי רמאותם, ומעולם לא שמעו על הפגיעות הטקסיות **Ritual Abuse**

של הכתות והבונים החופשיים ושאר הארגונים הסודיים, אכזריותם

והדברים התמהוניים שבהם, אם עקב טעויות אלו הורו או עשו מעשה

שלא כדין, עליהם לבקש מחילה, ובודאי כאשר נתחייבו כך עפ"י ההלכה

חייבים לפצות את הנפגעים, ה' הטוב יכפר בעדם כי לכל העם בשגגה.

אברהם דוב לוי, אב"ד; מרדכי אייכלר; דוד יהושע קניג'.

רבי אהרן צבי רומפלר זיע"א, אוצר 'תהלות ישראל', מאמר למען ידעו דורותיכם' (שיחה בסעודת אושפיזין דאהרן תשע"ט), פרק ד', פיס' ד-ה, עמ' ט-158:

ד - עוד דבר רציתי להודיע לצבור כי הגיע הזמן כבר לגלות את זה לצבור ענין זה, אני יודע את זה כבר הרבה שנים אבל הצבור לא רוצים להאמין דבר כזה לכן לא הזכרתי כל כך את זה אלא רק פעם פעמיים כי אני יודע שזה לא יתקבל, אבל צריכים לדעת את זה, היום זה קצת מתגלה יותר שיש ארגון גדול בעולם (יש להם כמה שמות לארגון הזה אחד מהשמות שלהם זה "סדר עולם החדש") שהם כבר קיימים בעוונותינו הרבים שש מאות שנה, והם עובדי ע"ז ממש הם עובדים לס"מ בגלוי, ואע"פ שהם מחזיקים הכל בסודי סודות אבל היום הסודות יצאו קצת.

158 ירושלים, ערב סוכות ה'תשפ"א.

שמעתי מאחד בעל תשובה שהוא בעצמו נתפס למסיונרים כשהיה יתום קטן ונתנצר לא עלינו אבל אח"כ חזר בתשובה, והיום הוא בעל תשובה גדול והוא דורש דרשות ומעורר ומחזיר בתשובה אחרים מאד¹⁵⁹, וסיפר לי בעצמו לפני כמה שנים כבר, שהוא בעצמו היה נתפס עם החברה הזאת וידע הרבה סודות מהם מה שלא כל אחד יודע (הוא גם קרא ספרים שלהם על ענין זה), **ויש להם הרבה אירגונים בעולם תחתיהם שמקיימים מה שהם אומרים להם, ועיקר שפלותם שהם רוצים פשוט לקלקל את כל היהודים, ומה שאומרים שרוצים כאן באר"י לשלב את החרדים עם החפשיים זה הכל בא מהם**¹⁶⁰.

לפני חצי שנה היה אסיפה אצל אחד מהראשים שלהם שישבו ביחד והסבירו לכל אלו שם ששלשים שנה כבר עבדו על ארץ ישראל לשנות את החרדים, והם הצליחו מאד וסיפרו את כל ההצלחות שלהם, שהחרדים היום מאד כנועים אליהם ומאד מתקלקלים ומשנים מאד את החרדים וכבר באר"י הם לא צריכים להוסיף יותר כי זה כבר הולך מעצמו, ומעתה הם רוצים להתחיל בחו"ל וכבר התחילו בחו"ל, וידוע שכבר עשו לאחרונה בחו"ל גזירה מהממשלה על חינוך נורא ואיום כמו כאן שמחייבים להכניס בתוך הלימודים של הת"ת ד' ישמרנו דברים נוראים נוראים שלא יאומן ולא יסופר גם בארה"ב וגם באנגליה, **עדיין לא ידוע כל כך לציבור אבל המנהלים כן יודעים**.

בארה"ב יש גזירות חדשות מהממשלה שכתבו למנהלים החוקים החדשים מה שצריכים ללמוד עם הילדים, שצריכים ללמוד עם הילדים כל האשפה שיש בעולם להודיע להם כל מיני סוגים של השחתות שיש בעולם הם צריכים לדעת הכל, שזה יהיה פתוח להם כדי שידעו איך להסתדר עם כל האנשים האלו, זה הפלפול והטעם מה שהם אומרים למה צריכים לדעת את כל זה, אבל זה לא משנה צריכים לדעת שזה גזירת סדום ועמורה אדמה וצבויים ודור המבול זה דברים נוראים שהאוזן לא יכולה לשמוע ולהאמין את זה, זה הגזירה אבל לא

---

¹⁵⁹ אינני יודע למי בדיוק מתכוון, ולא יכול להיות הכוונה לגבי מאן דהו שמטיף לגבי עניין הלכות אסטרונומיים כגון כוכב ניבירו (מיתולוגיה שומרית) ארץ שטוחה (נצרות יהודים משיחים) אנשי לטאה (ספרים חיצוניים שאסור להגות בהם) כוכב שחור שעושה ליקוי לבנה (מיתולוגיה הודית) וכיו"ב, הרי כל הוא מגוכח כי לא החזיר בתשובה אף אחד, והמעט מאלו שמוכרים כבתור תלמידי הינם כופרים גמורים. וכן פסק הרמב"ם זיע"א, יד החזקה, הל' עבודת כוכבים, פרק ב הלכה ה: 'ישראל שעבד עבודת כוכבים הרי הוא כעובד כוכבים לכל דבריו ואינו כישאל שעובר עבירה שיש בה סקילה מומר לעבודת כוכבים הרי הוא מומר לכל התורה כולה וכן האפיקורסים מישראל אינן כישאל לדבר מן הדברים, ואין מקבלים אותם בתשובה לעולם שנאמר "כל באיה לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים". והאפיקורסים הם התרים אחר מחשבות לבם בסכלות דברים שאמרנו עד שנמצאו עוברים על גופי תורה להכעיס בשאט בנפש ביד רמה ואומרים שאין בזה עון ואסור לספר עמהן ולהשיב עליהן תשובה כלל שנאמר "ואל תקרב אל פתח ביתה" ומחשבה של אפיקורוס לעבודת כוכבים'.

¹⁶⁰ כמו הראי"ה קוק וכת דיליה.

הודיעו לרבנים כלום בענין זה, ואחד מהמנהלים ענה לממשלה ששלחה לו שזה מבוקש שיתחילו להכניס למודים כאלו בתוך הבית ספר, ענה להם על הכל אפשר לדבר אבל זה יעלה לכם הרבה כסף אם יוסיפו להם הרבה כסף אז הם יכניסו את זה, יש מכתב גלוי שענה כך אחד מהמנהלים לממשלה וזה נמצא בתוך הממשלה, כל הדברים האלה יש פרוטוקול מהכל אפשר לברר זה כל אחד יכול לראות זה דברים נוראים שלא יאומן.

בענגלאנד יש כבר גזירות נוראות ויש שם ספר פסול שנכנס ממשרד החינוך של הממשלה, ובבית ספר אחד גדול של נערות בבית יעקב נכנסו לכתה ודיברו לילדות וסיפרו להם ד' ישמור את כל התועבות שיש בעולם, ויש שיטה לעשות מזה שיטה חדשה, אני לא רוצה להכנס בפרטי פרטים.

אנחנו צריכים לדעת, כל מה שקורה בעולם יש אחריות על זה, ומצד שני קורה בעולם אסונות טבע נורא נוראות.

ה - נחזור לענין שהזכרנו על החברה הזאת ששולטים בכל העולם, הבעל תשובה הזה מספר ומגלה שהחברה הזאת שהם שולטים בעולם כבר הרבה שנים, הם שולטים מאד בכל העולם ויש להם שליחים בכל המדינות בתוך הממשלות זה נורא נוראות כמה אנשים תפוסים אתם, ויש הרבה אנשים גם חרדים שעובדים בשבילים ולא יודעים על מה עובדים (כי הם לא מגלים הסודות שלהם לאלו שרק מתחילים אלא רק לאלו שנכנסו עמוק עמוק אצלם) **ואחד מהשמות שיש להם זה נקרא בונים החפשיים ימח שםם**, ויש אחד באלעד שהוא חבר עיריה חרדי באיזה עיר חרדי שהוא נמצא שם בבונים החפשיים ומזמין את כל הקהל לבוא ולעבוד בשביל הבונים החפשיים ומפרסם את זה, וכאשר שאלו אותו וכי אתה יודע על מי אתה עובד מה זה הארגון הזה, ענה שזה סתם ארגון שרוצים לתקן את העולם יש כל מיני תקונים שרוצים לשפר את מצב העולם.

מה יהודי שייך לתקן את העולם איתם מה הוא מתערב בכל הדברים האלו, יהודי יש לו רק מטרה אחת וזה לעבוד את ד' אין לו מטרה אחרת בעולם, ובכלל מה הוא מחפש שם, יש כל מיני ארגונים כמו קמח וכל מיני דברים כאלו, שיש הרבה חרדים וחרדיות שעובדים שם ויש שם אסיפות ומדברים שם דברים ד' ישמרנו שמטרתם רק כדי לעקור את התורה והמצוות, ולא מובן אין שום הסבר בעולם איך החרדים והחרדיות נתפסו לזה לכל הדברים המגונים האלו שמדברים ממש מפורש איך לשנות את החרדים.

יש בזה תשובה בספרים שלפני מאה ושלושים שנה שגם אז התגלה קצת זה הענין שלהם, לאחרונה התגלה יותר כי היה כמה אנשים משלהם שפגרו ומתו ועי"ז כך זה התחיל להתגלות יותר בעולם הענין שלהם, ויש גם הרבה יהודים

הפשיים שם, והחברה הזאת הם גירו את כל המלחמות כי יש להם שיטה לשנות את כל העולם כולו ולעשות מזה ממשלה אחת בעולם ומלכות אחת בעולם ודת אחת כולם ביחד, הדת שלהם שהם מאמינים בסט"א בס"מ ממש בגלוי, והם תופסים וגונבים ילדים בכל העולם ושוחטים אותם לקרבנות לס"מ, שמעתי פעם שבארה"ב נאבדים מאה אלף ילדים כל שנה שלא מוצאים אותם¹⁶¹, והם שולטים גם על הוותיקן ועל כל מיני מקומות.

מי שידע יודע שמה שנפלו בניני התאומים בארה"ב זה גם בא מהם, גם השואה שהיה מלחמת עולם השניה זה בא מהם¹⁶², וגם הנאצי הראשי היה שייך להם, השיטה שלהם שיהיה פחות אנשים בעולם ולכן הם מגרים מלחמות בעולם.

בחיבורים שלהם הם כתבו זה בתחלה בסודי סודות אבל איך זה התגלה עכשיו יותר, כי היו אנשים מהם שהיו ראשים שלהם והם פגרו מתו ונשאר החיבורים שלהם אצל הילדים והם פרסמו את זה אבל הם כבר לא התחברו לזה, ובתוכם היה אחד שגילה את זה את הסודות שלהם וכך זה התגלה לאט לאט, והראשון שגילה את זה הם הרגו אותו תיכף ומיד, אבל ס"ה לאחרונה התגלה יותר ויותר, ושם כתוב על העתיד מה שמתכננים לעשות מה שהכינו על הרבה שנים, כי זה כבר היה מתוכנן בספרים שלהם לפני כמאה ושלושים שנה החיבורים האלו זה הרבה מלפני המלחמה, שכבר אז כתבו על מלחמת עולם הראשונה שם וכתבו על מלחמת עולם השניה.

וכתבו עוד שהם יגרו את הציונים שהם יעשו מדינה כדי שיתקבצו כל ישראל לא"י ויהיה קל ח"ו להביא כליה (ברוחניות) על כלל ישראל עי"כ שיהיו במקום אחד, זה כתבו שזה התכנית שלהם שזה יהיה כך.****

ו**כתבו שם גם על מלחמת עולם השלישיה, וכתוב שם שזה יהיה בערך בזמן הזה זה לא יכול להיות בדיוק על היום אבל בערך כתוב שם, וכל הדברים הם קלעו בערך והיה ממש בזמן שהם כתבו¹⁶³, וכתבו גם על סוריה שמסוריה תתחיל**

---

¹⁶¹ שם, הערה ג': 'כל הדברים התגלה לאחרונה שהם גונבים את הילדים ושוחטים אותם והראשים שלהם שותים את הדם של המה של הראש ד' ישמרנו, הם במפורש רוצחים וכל מיני השחתות יש להם'.

¹⁶² שם, הערה ד': 'הוספת המעתיק, הכוונה שאיך שזה יצא לפועל בעוה"ז בגשמיות דרך מי שהם רשעים, אבל באמת הם רק השליחים מהקב"ה שהם כמו פרעה והמן ונבוכדנאצר ועוד כך הם השליחים מהקב"ה מחמת עוונותינו הרבים, זה הסיבה הרוחנית'.

¹⁶³ שם, הערה ה': 'הוספת המעתיק, כמובן שזה הכל מהקב"ה מחמת עוונותינו הרבים, רק רואים שהקב"ה לא מנע מהם בינתיים את מה שהם היו מתכננים לעשות, אמנם בוודאי שהקב"ה יכול שלא לתן להם לעשות מה שהם מתכננים, הכל תלוי בתשובה שלנו לשוב להקב"ה'.

מלחמה שהם מתכננים את זה שכל המדינות יגיעו לסוריה ומזה יהיה מלחמת עולם השלישית.

וזה היום אנחנו רואים את התמונה הזאת לא פעם ראשונה אבל עכשיו רואים עוד פעם זה הכל עבודה שלהם, לא משנה כל כך כל הפרטים האלו רק שצריכים לדעת את זה.

ויש הרבה חרדים בעוונותינו הרבים שמשותפים אתם למשל ארגון קמה, כולם אומרים קמה זה אירגון טוב הם מסדרים ומזכים פרנסות לכלל ישראל כולם אוהבים ומעודדים אותם ומחלקים כסף והם דואגים על פרנסות, **כך יש כל מיני אירגונים שהם שולטים עליהם ובתוך זה הם מכניסים כל הדברים מה שהם רוצים כדי להשמיד את כלל ישראל ברוחניות ובגשמיות**.

רבי שמואל דוד בן יו"ט ליפא הכהן פרידמן¹⁶⁴ שליט"א, שדה צופים על מס' בכורות, עמ' קנג:

'גמ' ערומות פגעו בהם. עיין פירוש רש"י. **והרב בן יהודע כתב**, דגם ר' אליעזר דריש דרשה דר' יהושע שאמר **ותקראנה לשון קרי שנעשו בעלי קריין כשפגעו בהם**, אך בא לפרש טעמא להאי מלתא דאיך יצויר שיראו קרי בפגעים באשה **ולכך אמר ערומות פגעו בהם** ולכך נתגברה תאותם עד שראו קרי.

עוד כתב, **שהם נתכוונו לפגוע בהם ערומות כדי שיטמאום בקרי**, כי בעלי הטומאה יש להם סגולה לעשות התקשרות וחיבור לאדם עמהם ע"י הוצאת שכבת זרע לבטלה **כאשר אומרים העולם על בעלי החברה שקורין פרמסו"ן שמטמאים הנכנס עמהם בתחלה בטומאת זרע לבטלה שמוציא בידיים ועל ידי כך עושין בנין התחברות שלהם**.

---

¹⁶⁴ תלמידו של רבי שמואל הלוי וואזנר זיע"א, בעה"מ שו"ת שבט הלוי.

שמות הלשכות וחבריהם לדראון עולם

הקדמה

לאחר שראינו דב"ק של גדולי ישראל האמיתיים כלפי אותה כת ארורה, אנו צריכים להפנים כעת שאולי חלק מהשמות שנראה **שמוצגים ע"פ כתביהם של הבונים והחופשים** ויש לנו לדון אותם כעובדי עבודה זרה ובוודאי אם לא מאותם שעושים מעשים בנכתבו בפס"ד של הבי"ד לענייני יחוסין, **אבל בוודאי הינם נותנים יד לפשעים מסוג זה**, ונקיים מאמר חז"ל ממס' **יומא**, דף פו ע"ב:

'מפרסמין את החנפין מפני חילול השם שנאמר ובשוב צדיק מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול לפניו'.

ופירש"י, שם:

'מפרסמין את החנפין - שהן רשעים ומראין עצמן כצדיקים, אם יש מכיר במעשיו מצוה לפרסמו מפני חילול השם, שבני אדם למידין ממעשיו, שסבורין עליו שהוא צדיק, ועוד, כשבא עליו פורענות בני אדם אומרים מה הועיל לו זכותו.

שנאמר ובשוב צדיק מצדקו - סיפיה דקרא ונתתי מכשול לפניו אני ממציא לידו **חטא גלוי לכל שיכשל בו, וידעו את מעשיו'**.

כעת קצת נביא מאותם אלו שפעלו ע"מ להחדיר את הטומאה הזאת באומה הישראלית, ועל כן גם אין טעם לציין בכל אחד ואחד ימ"ש ושר"י ולכן אציין כבר כאן ימ"ש וזכרם מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל בב"א.

מכיוון שתחת חסותה של הלשכה הגדולה של הבונים החופשים בארץ פועלות כעשרות מכדורים ותחתיהן כ-70 לשכות, אין טעם להזכיר את כולם, אבל אתיחס רק לכמה לשכות בודדות שהינם הידועות שממנו אנו סובלים, וכן האישים שפרצו פרצות אימות ונוראות באומה הישראלית, והעמידו 'עגל זהב'.

אין בכוונתי כאן להתחיל למנות כאן כל שם ושם, אלא רק לפי מה שכבר התפרסם, אציין בהערות שולים מהיכן הדבר מצוי, והרשימה יכולה להתרחב ולהצטמצם לפי הזמן שיהי' לי להכין את המהדורות הבאות

לגבי חברות בכל אגודת סתרים מסוג זה או אחר מצוי מאוד שאחד יהי' בכמה וכמה לשכות בו זמנית.

לגבי הסימנים והסימונים שלהם, כגון 'היד הנסתרת' וכיו"ב, על כך מצוי חומר די והותר ואין צורך לחזור ע"כ כאן בקונטרס זה.

ולפני כן נפתח בדברי ראש ממשלת בריטניה בזמנה **בנג'מין ד'זראלי**:

'העולם נשלט בידי אנשים שונים לגמרי ממה שמדמיינים אלה שלא נמצאים מאחורי הקלעים...

...על הממשלות של ימינו להתמודד לא רק עם ממשלות אחרות, רודנים, מלכים ושרים, **אלא גם עם כתות סודיות, עם סוכניהם המפוקפקים שנמצאים בכל מקום**, שיכולות בין רגע לערער את כל תכניות הממשלה'.

נמוסי המתקדשים שלהם

הדברים המוזעזעים הבאים שהנני מביא נכתבו ע"י ד"ר שלמה רובין (1823-1910 למנינים), והתפרסמו בעיתון המגיד, אציין מראש שעסקינן כאן באחד מראשי תנועת ההשכלה בגליציה, וכן נמנה ב'חברת ישוב א"י של ר' צבי הירש קלישר, ושימש כגבאי החברה בעיר ווינה¹⁶⁵.

רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 20 מרץ 1902 למנינים, עמ' 141 מגליון יב):

'(המשך) ג' נמוסי המתקדשים, הנכנס לפרדס בתור "מתלמד" במדרגה הראשונה מובא ביד "אח" מתנכר לתוך ההיכל בחדר מיוחד, ששם הוא ממתין רגעים אחרים, אחרי כן לוקחים מאתו כל מיני מתכות כמו כסף מורה-שעות, טבעות, מחטים וכדומה, הנמצאים אצלו (לאות על נדרו להיות עני), וחושפים כרכו הימנית או גם חזהו השמאלי (לאות היותו פרוש מאשה), ומשקיעים את עקב נעלו השמאלי (לזכר הנזיר שהתהלך ככה בשביל פצע ברגלו), עתה מוליכים אותו בכסות על עיניו אל "חדר המחשבה", ששם הוא ממתין עד שישמע קול דופק שלש פעמים, אז יקח הכסות מעל עיניו וקורא על הקירות השחורים כתובות כאלה: "אם רק לחזות באת הנה, לך לך מפה!" - ...

---

¹⁶⁵ מס' בבא קמא, דף צב ע"ב: 'כל עוף למינו ישכון ובני אדם לדומה לו תנן במתני' כל המחובר לטמא טמא כל המחובר לטהור טהור, ותנינא בברייתא רבי אליעזר אומר לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב אלא מפני שהוא מינו'.

...בעלות המקודש אל המדרגה השלישית היא העליונה, להיות ראש בונים, מכוסה ההיכל במעטף שחור, על קירותיו צורות גלגלת ועצמות ושדרות מתים (המשך יבא).

חידות עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 3 אפריל 1902 למניינם, עמ' 167 מגליון יד):

'(המשך). לפאת המזרח דולק נר ירוק מדונג, ועל המזבח מונח קדקד מת, ובתוכו דולק נר, בערפל הזה מתראה ארון, ובתוכו גוית מת, שהוא אחד "האחים העובדים", העושה א"ע כמת בתוך הארון, עליו מונה ענף קציעה, למרגלותיו מזרחה מעגל פתוח, ומראשותיו קנה המדה. האומנים לבושים שחורים עם אפודי תכלת מצוירים בסמני הבונים ובתבנית השמש והילה ושבעה ככבים...

...- אז יקים ראש הכסא את המקודש מתוך הארון, וימסר לו מלת ההכרה וסמן ההכרה ואופן תקיעת כף החבר לרעהו, עתה נשבע המקודש שבועת השתיקה, שאם יחלל את שבועתו יגזרו גופו לשני גזרים, יתלשו מעיו מקרבו וישרפום, ויפזרו את אפרו לארבע רוחות השמים, אופן תקיעת הכף היה לחץ ידוע של האגודל בין אברי האצבע האמצעית והזרת. המלה הרומזת היא תובל-קין...

רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 22 מאי 1902 למניינם, עמ' 237 מגליון כא):

ד. סדרים שונים ומשונים... ג) הפרדס הקדוש... בין נסיונות הנכנס היה שהוכרח לדקור את הרוצח של חירם, ולהביא ראשו אל המזבח, ולשתות דם מגלגלת קדקדו, בעינים מכוסות הוא סומך ידו על לב כבש חי ודוקר אותו, ואח"כ מסירים את המסכה מעל עיניו ומראים לו ראש אדם מדונג טבול בדם, הסולם הכמוסי הזה דומה אל הסולם במסתרי ההודים, אל הסולם בחלום יעקב ואל הפירמידים בשבע מעלות במצרים.

ד) למודי פילוסופיה והוית ח"ן... בחדר הפרדס הדליקו רק נר אחד אחורי כדור מלא מים לאות השמש, אבל לרגלי הפילוסופיה חדרו בחברת הבונים גם למודי המגיים, ובקצת פרדסים הורו חכמת הקבלה וכשפים והשבעת רוחות ונבואה ואלכימיאה ואמונת שדים ומזיקים, עד אשר התעוררו חברים אחרים להרחיק את הלמודים האלה ולהשיב את החברות לנמוסיהן מימי קדם...

ו) "עזרת נשים" בהתחקות על שרשי ה"מסתרים" הקדמונים, לא קבלו גם "הבונים החפשים" נשים לחברתם, באמרם כי בטבע הנשים אין אונים לשמור סודות בלבבן, אבל כאשר התפוצצו ענפי חברות בודדות ושונות בכל הארצות

במאה הי"ח התקינו גם חדרים לפרדס נשים ועל ידן "אחים" גברים לעזור להן, ואלה הן מדרגותיה: מדרגת המתלמדות היתה כעין פרוזדור לטרקלין המדרגות הגבוהות, **במדרגת הפועלות הציגו במחזה רמזים הסתת הנחש את חוה בגן העדן, ענין מדרגת "ראש בונים" היה חזיון מגדל בבל כדור הפלגה**, במדרגה הרביעית נקראו החברים בשמות משה ואהרן ונשותיהם, והחזיונות רומזים על מסעי בני ישראל במדבר, לאות על מסע חיי האדם דרך העוה"ז לחיי העוה"ב, עזרות נשים רבות בנימוסים שונים התיסדו בימים ההם בארץ צרפת.

(ז) "בני נח" חברת בונים חפשים מקץ המאה הי"ח, שהתיחסו להיות יוצאי ירך נח, שם הפרדס: "תבת נח" ושם הראש "נח הגדול". בגדיהם מצוירים בתבנית הקשת והתבה והיונה עם עלה הזית, **חברות מוזרות כאלה וכאלה (בניהן היתה חברה אחת אשר מטרתה היתה לשוב לבנות את בית המקדש בירושלים)**¹⁶⁶ החשיבו מעט את זוהר חברת "הבונים החפשים" אשר שלחה פארותיה לאלפים ולרבבות בכל העולם עד היום הזה*), מלכים ונסיכים מבקשים קרבתה ומשתמשים בה לתועלתם המדינית, כי רבה ועצומה השפעתה על כל דרכי החיים המוסריים, בכל שנויי מטרותיה ושאיפותיה לפי הזמן והמקום.

ככל התאחדות והתחברות לאגודה אחת, הבנויה מתחלתה על עמודי עולם מלאה תקוה ותוחלת לתועלת המין האנושי, **אשר בהתישן עמדתה ירופפו גם עמודיה**, כן שנתה גם החברה הנעלה הזאת את פניה וטעמה בקצת ארצות, בהראותה כה וכה גם נגעי אי-סבלנות נכח בני עמנו. תעודת החברה ומטרתה הראשית היא **חפש ודרור, השוה ומשוה לכל אדם תמים ובר לבב בלי שאלת הדת והאמונה, כי עמה לא היה להבונים החפשים דבר מעולם**, ועוד התרחקו מעקרי הדת היותר שרשיים, עד שבשנת 1877 בטלו בחדרי פרדסם בארצות צרפת וספרד והולנדית את הנמוס, שהתפשט בימים האחרונים לדרוש מאת הנכנס את אמונתו באלהים, **בכלל נודעה תעודת הבונים החפשים באירופה להרחיק את רוח האדם מהעקרים החיוביים של הדת**, שבעבור זה נרדפו ונחרמו בכל דור ודור מאת כהני הקתולים ונענשו רבים במשפט מות. (סוף יבא).

¹⁶⁶ פסק של בית דין לדיני ממונות ולבירורי יחסין, חלק יד, עמוד תסא: 'הבונים החופשיים רואים את נושא בית המקדש בהר הבית כמרכז לכל שאיפותיהם'.

יש לציין שהבונה החפשי חיים הירשנזון, תמך להקים את בית המקדש ע"פ איך שתיאר בלשונו 'חזון-הבלהות' של הרצל שר"י. וכן תראה שאצל חלק מהצה"ד ארגונים שדוחפים ג"כ לעניין הזה בכל מיני צורת, אם זה לימוד לצורך עשייה, הקרבת קרבן פסח, כניסה להר הבית, וכן קריאה לבנין בית המקדש לפני ביאת משיח בן דוד, וכן הלאה על זאת הדרך השמאה. כמו"כ ראוי לכל ירא שמים ללמוד את הספר גדול ההר - בירור דברים בענין איסור הכניסה להר-הבית בזה"ז.

רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון **המגיד**, 10 יוני 1902 למניינם, עמ' 277 מגליון כד-כה):

'(סוף מגליון כ"א). החכם הרמלין, אחר מחברי חברת ה"בונים החפשים", התאונן בעתון אמריקני על היחס המוזר של החברה ההיא אל היהודים, ואלה דבריו בקצור: בתחלת המאה התשע עשרה נועדו יחד מספר גדול מהאחים, אשר נמנו להבונים החפשים בארץ אשכנז, ויחליטו ביניהם לבלי תת לכל איש יהודי להסתפח אליהם ולבוא בחברתם. ויהי כאשר נודע הדבר, קמו אחיהם מהחברה ההיא, אשר לא נאלחו עוד בחלאת שנאת איש לרעהו, וילונו על אחיהם על דבר התועבה הזאת, באמרם כי כל איש, אשר בשם בונה חפשי יקרא, צריך להתרחק מכל דבר, אשר באי הסבלנות יסודו, ומדוע לא יוכלו היהודים, באשר יהודים המה, לקחת חלק בהחברת הזאת? והנה האחים ההם, יאשר הראו את שנאתם ליהודים, לא יכלו לתת תשובה נכונה על השאלה, אשר שמו מנגדיהם לפנייהם, אך אמרו כי היהודים, יען כי היו נרדפים עד צואר מאת אויביהם עד עתה, לא היה לאל ידם ללמוד הדעת, אשר המקום והחברה שואלים מהם, וישארו עשר מעלות אחורנית לפי רוח הזמן, ובכך דלתי הבונים, אשר הבונים החפשים יתאספו שמה, צריכות להיות נעולות לפנייהם.

המענה הזה, אם כי יסודתו בשקר מוחלט, היה למטה עז בידי האנטיסמיטים, ותהי ידם על העליונה. הפתגם הישן, כי "מים גנובים ימחקו" התקיים והתאמת גם הפעם, כי כאשר ראו היהודים, כי הבונים החפשים לא יחפצו להביאם בסודם, התעוררה בקרבם התאוה ביתר שאת לרדת אל עמק הסוד הכמוס, אשר החברה ההיא לא תתן לאיש יהודי, לדעת אותו. בעת ההיא הופיעו שני אחים צרפתים בפראנקפורט על נהר מאין, ותעודתם בידם ליסד חברות תחת הכתה הצרפתית, אשר עשתה מלאכתה בפאריס.

ויהי כאשר שמעו היהודים את הדבר הזה שמחו כמוצא שלל רב, ועתרו אליהם ויאמרו לשלם במיטב כספם, אם יתנו להם הרשות לבא בברית הבונים החפשים, האחים האשכנזים התנגדו לאחיהם הצרפתים בגלל הדבר הזה, אולם הצרפתים לא שמעו להם, ובעיר פראנקפורט נוסדה בשנת 1708 מפלגה אחת תחת השגחת הבונים החפשים מפאריס, ותקרא בשם "צור אויפנעהנדען מארגענשטונדע". בהמפלגה הזאת נמנו אך יהודים בראשונה, אשר האחים מארץ אשכנז לא אבו להכירם בשם בונים חפשים אמתים. אולם כאשר עברו ימים רבים וישכח מעט מעשה האנטיסמיטים, רבו גם בהמפלגה החדשה אחים

נוצרים¹⁶⁷, ויהי שלום בין האחים היהודים והנוצרים בארץ אשכנז, בשנת 1888 כאשר גברו האנטיסמיטים, בארץ אשכנז ויעשו חיל, נראה הנגע עוד הפעם בין הבונים החפשים, וייאסרו "לטהר" את החברה מ"ספחת" היהודים ולא נתנו עוד לאחרים לבא בא. בעת ההיא קם איש, אחד בר משכיל בעוז, הנוצרי זיטיגייסט, ויקרא עצרת ויחלט, כי כל איש "אשר יתנגד לכניסת יהודים בברית הבונים החפשים, איננו כדאי להקרא בשם בונה חפשי, ושמו יכתב לדראון עולם בספר הזכרונות אשר להחברה הזאת, אולם האיש הנכבד ההוא שגה ברואה, כי דבריו היו כקול קורא במדבר, ויד האנטיסמיטים גברה עליו ועל האחים, אשר קבלו דבריו, ויהי ריב ומדון בינו ובין האנטיסמיטים, וזיטיגייסט נאלץ ליסד מפלגה חדשה, אשר תקבל בבריתה יהודים ונוצרים, אם אך מדותיהם ומעשיהם לא יתנגדו לחקי הבונים החפשים, זה שנים אחרות ורוח כזה החל לנשוב גם בין הבונים החפשים בארצות הברית בהאספות, אשר היו בניו-יורק ובשאר הארצות במשך הזמן, גמרו האחים, העומדים בראש, כי באה העת גם פה "לטהר" את המפלגות מ"אי נקיין" היהודים הרוסים והפולנים, אשר הביאו קוץ ודרדר בגן הנחמד אשר להבונים החפשים, האמריקנים לא התנגדו ליהודים בכלל, כ"א לאלה, הבאים מרוסיה ומפולניה, ולכן היהודים האמריקנים והאשכנזים, לא רק שלא הרימו את קולם נגד הנבלה הזאת, כ"א גם נענעו בראשיהם לאות שבע רצון.

העתונים אשר להחברה החלו לבקש חשבונות אם יש איזה צדק ומשפט ליהודים לבא בברית הבונים החפשים, ואחרי שקלא וטריא באו לידי מסקנא, כי החברה הזאת חברה נוצרית היא, וכל איש יהודי הנאמן לאלהיו לא יוכל לקחת חלק בתעבורה רבת המדרגות, אשר מטרתן היא לתת כבוד והדר למיסד הדת הנוצרית, **רבים מקוראי דברי אלה שמעו בלי הפוגה, כי אחדים מהבונים מעיר ניו-יורק ובראשם רב אורתודוקסי**¹⁵¹, **הוא הכהן הראשי אשר להבונים החפשים...**

...במאה הי"ח נתגלה במחוז ניאפל, באיטליה חבר בונים חפשים במספר ארבעה וששים אלף אחים, אשר רובם היו יהודים, בסדר שבע מדרגות, **בסודותיהן על בית המקדש של שלמה, אשר נחרב ע"י האשורים, לשוב לבנות אותו**¹⁴⁰, וברמזיהם על חופש בני האדם שמבראשית, אשר נחרב ע"י כהנים ומושלים עריצים, **להשיבהו כבראשונה**. אבל בימינו ישנן בקצת ארצות, ביחוד בגרמניה, חברות, אשר בשם "בונים חפשים" יתימרו אמנם, אך חבריהן אינם באמת לא

---

¹⁶⁷ מס' בבא קמא, דף צב ע"ב: 'כל עוף למינו ישכון ובני אדם לדומה לו תנן במתני' כל המחובר לטמא טמא כל המחובר לטהור טהור, ותנינא בברייתא רבי אליעזר אומר לא לחנם הלך זרזיר אצל עורב אלא מפני שהוא מינו.

בונים, כי אם מהרסי אהבה אחוה וריעות, ולא חפשים, כי אסורים הם בכבלי אי-סבלנות ושנאת הדת'...

בנוסף לכל הספרות של הבונים החופשים היתה ג"כ ע"פ הספרות של יעקב פראנק ימ"ש, כפי שמתאר זאת פרופ' מאיר בלבן, בספרו **לתולדות התנועה הפראנקית**, ספרים ומקורות, עמ' 12:

'חוץ מ'דברי האדון' האלה היתה ביד קרויסהאר כרוניקה של מאורעות מחיי פראנק במאה ועוד קטעים, כרוניקה זו לא עלה בידי למצוא לעומת זאת השגתי בשביל המוזיאון ע"ש ברסון שני כתבייד אחרים, והם:

1. 'תהלים' שנעתקו מן 'התנ"ך' בשביל יוזף מאטושביץ' שנת 1792 «**הרי זה מעין ספר של הבונים החפשים, המכיל את עיקרי הברית הזאת**, תפלות והשבעות, והוא כנראה העתק מכתבי ה«גרוסמייסטר ממאנהיים» משנת 1792, מכיל הוא כמו-כן ספורי המקרא, מזמורי תהלים, הצהרת האדון רב-החסד במסתורין הראשון מיום 16 לצ'רביץ (יוני) 1791» ועוד, הכריכה מאוחרת, הכתב פרוע'.

החדר המתוקן 'כל ישראל חברים' (אליאנס)

אודות מקימיו והיותם 'בונים חופשיים'

ארגון זה הוקם ע"י אנשים שהיו חברים ב'בונים חופשיים', אציין את שמותם ולאח"מ אביא ממה שהתפרסם אודותם.

אדלוף כרמיה (בעיתון 'דבר' בתאריך 15.04.1971, עמוד 15):

...השר הצרפתי שמר על אמונתו היהודית, אם כי גם עליו עברה טראגדיה אישיה גדולה: באחד הימים הודיעה לו רעייתו, בת למשפחה מסורתית מאלואס-לותרינגיה, **כי ללא ידיעתו הכניסה את ילדיו תחת כנפי הנצרות**. חמש-עשרה שנה התרחק משום כך כרמייה מפעילות יהודית והתפטר מכל תפקידיו בקהילה, אך סופו שחזר לעבודתו הציבורית ובשנת 1863 קיבל עליו את נשיאות "חברת כל ישראל חברים". הארגון היהודי הראשון שהקימו יהודי מערב אירופה להגנת על אחיהם הנרדפים במזרח אירופה ובארצות האיסלם.

שלמה ריינאך (שמעון דובנוב, בספרו דברי ימי ישראל בדורות האחרונים, בעמוד 334):

אחד ממשפחת ריינאך החשובה בפאריז... - של האליאנס ושל יק"א, פרסם מאמר בשם "השתחררות הפנימית של היהדות" (1901). במאמר זה הציע המחבר לאוכלוסי ישראל להסתלק משני חוקי הדת הלאומיים בתוכם - שמירת השבת ואיסורי - מאכלות, מפני שהם מזיקים להם בחומר וברוח (עפ"ל)... חוץ לזה מנהגים אלו נותנים פתחון פה לדבר על ההתבדלות הלאומית של היהודים. יהודי המערב שאין להם דעות נפסדות אלו מחויבים, לדעת רנאך, **לשחרר מהם גם את אחיהם העניים והחשוכים במזרח "ולהטיף להם דת השוין וההתקדמות"**.

קרל נטר (מאה שנה לאליאנס) (עיתון הבקר, 03.06.1960, עמוד 4):

'חכי"ח, היתה חברה צרפתית, פקידיה ומוריה היו חדורים רוח ופאטריוטיות צרפתית. על אף התנוססות לימודי היהדות בתכניות של בתי הספר, הרי למעשה שררה בהם אווירה צרפתית, והחינוך היה בכיוון של התבוללות ביסודו. יתר על כן, בתי הספר של חכי"ח גידלו בכל הארצות דור של מיוחסים, של משכילים למחצה אשר התרחקו מן ההוי היהודי המסורתי, מהמוני העם ה"חשוכים"...

אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובוניו, כרך א', עמוד 288-290, ערך קרל נטר:

במאי 1860 נוסדה החברה באופן רשמי ונקראה בשם "אליאנס" או "כל ישראל חברים", והוא נבחר למזכירה הכללי. **מטרתה של החכי"ח היתה לפעול בכל מקום לשחרור היהודים ולעזור לקידמתם הכללית ולסייע לכל הסובלים בגלל יהדותם.**

חגיגת לשכת הבונים החפשים "ברקאי" ביפו-תל-אביב (בעיתון דאר היום, 29.07.1926, בעמ' 3):

...חשוב להעיר לכם כי **ערש המסוניות היא ארץ ישראל** וכי הנשיא הראשון מיסד המסוניות היה המלך שלמה אשר בנה את בית-המקדש, זוהי האגדה הנפוצה בין כל האחים.

...אחיות ואחים יקרים! **דברי ימי המסוניות מענינים וארוכים ובמנאם קצר אין לעמוד עליהם, ובכל זאת הנני מוצא לחובה להגיד לכם כי הבונה החפשי הראשון אשר בא לארצנו במטרה ליסד לשכת בונים חפשים בא עוד בשנת 1850 זה היה אחינו החשוב קרל נטר**, מיסד "מקוה ישראל" בשם "כל ישראל חברים". אחינו זה רצה ליסד לשכת בונים חפשים בא"י, אך לדאבוננו הגדול שלטו באותן השנים הבערות והחשך בא"י והן הפריעו לו ליסד את **הלשכה ביפו...**

כאשר כל המשותף ביניהם בהרעיון מאחורי הקמת המוסדות האלו הוא **יחס כלפי יהודים ממוצא ספרדי הוא כ'חשוכים' לעומתם שהם חושבים עצמם ל'נאורים'** והדרך לכך הוא ע"י פריקת עול תורה ומצות, **דהיינו החדרת ההשכלה.**

לגבי משמעות השם 'כל ישראל חברים' או בשמו 'אליאנס', אבל שם שמם האמיתי הוא Alliance Israélite Universelle שזה בתרגום לצרפתית משמעו 'ברית ישראלית בינלאומית', מושגים שלא הי' קיים דאז באותם זמנים אצל יהודים, אז הם החליטו לקרוא לחברה בעברית בשם 'כל ישראל חברים' וכיו"ב.

ואם יתמהו מה היתה כוונתם הרי הם לא הסתירו אותה כלל וכלל, אלא שכל המגמתם של 'כ"ח' היא להשתמש בלימודי הקודש כדי לזרוקם אח"כ, כי העיקר אצלם הי' לכתחילה לימודי חול על דרך ההשכלה, כפי שהעיד בדבריו **פון וורטהיים** שר"י (מארגון אליאנס הווינאי שהוקם בשנת ה'תרל"ט), לרב ד"ר **יוסף שמואל בלאך** זיע"א (משה אונגרפלד, ערי הגולה-ספר ראשון, וינה, עמ' 71):

"אתה מגין יותר מדי על התלמוד" - **נהם פון וורטהיים, נשיא "האליאנס איזיאליט"** אל בלוך - "ואנו אין אנו יודעים אותו ואיננו רוצים לדעתו".

והרוזן פון וורטהיימר היה מוכן ב"בית הנגידים", להקריב את יהודי המזרח ובלבד ויציל את יהודי המערב.

בין היתר ראוי לציין ש"כי"ח' למדו בהם ג"כ משאר הדתות דהיינו מוסלמים ונוצרים, וכך העיד **איתמר בן אב"י**, עם שחר עצמאותנו, סוף פרק שישי:

'בית-ספר צרפתי טהור, שקונסול צרפת משמש לו פטרונו, ועם תלמידיו נמנים גם נוצרים ומושלמים לעשרות, ובהם סעיז חוסייני (אחי של אמין אל חוסייני, המופתי הירושלמי וצורר-ישראל הידוע). סעיז זה היה מחסידי האומות, והשתתף עם אבי בהשוואת המלים הערביות והעבריות במילון הגדול. בין תלמידי כ"ח היה גם כאלדי-בי ואיסמעיל-בי, אשר מילאו אחר כך תפקיד גדול בתחיית הערבית בארצנו, וכן מחמוד אפנדי וסטיפנוב מחצר הרוסים הפראבוסלבים, אף הם מידידינו הגדולים בראשית יחסינו עם בני העמים האחרים בארץ.'

אבל ככל הנראה גם המופתי **חאג' אמין אל חוסייני** עצמו למד שם כך מופיע בעיתון **המחנה החרדי** של קהל מחזיקי הדת, שנה ט"ו, גליון 680, ט' סיון ה'תשנ"ד, מאחורי הכותרות, עמ' 31):

'זהו סיפור מוזר אך בהחלט הגיוני ב-2 בספטמבר 1898 שופץ מסגד עומר בעיר העתיקה. שמו של מנהל השיפוץ היה ענתבי והפעלים היו עזרא והררי מחלב. כולם עשו זאת בהוראת בית הספר "אליאנס".'

ענתבי היה מחליפו של ניסים בכר מייסד רשת "אליאנס" בירושלים, או כפי שהתיימרה להיקרא "כל ישראל חברים" (כ"ח) זו הרשת שנשלחה מצרפת אל רחבי ארצות המזרח ואל ארה"ב **להעביר נוער יהודי שומר מצוות אל לימודי חול "ככל הגויים", ובכך להעבירים על דתם.**

ביה"ס "אליאנס" "התהדר" לא מעט גם במגוון תלמידיו. **שלא אחת סיפר לכל ללא כל בושה כי בין כתליו לומדים גם נוצרים ומוסלמים, בין בוגריו הלא יהודיים המפורסמים נימנה גם המופתי הירושלמי חאג' אמין אל חוסייני שביה"ס כנראה הצליח לחנכו לאהבת ישראל.'**

תומכיהם 'מבשרי הציונות'

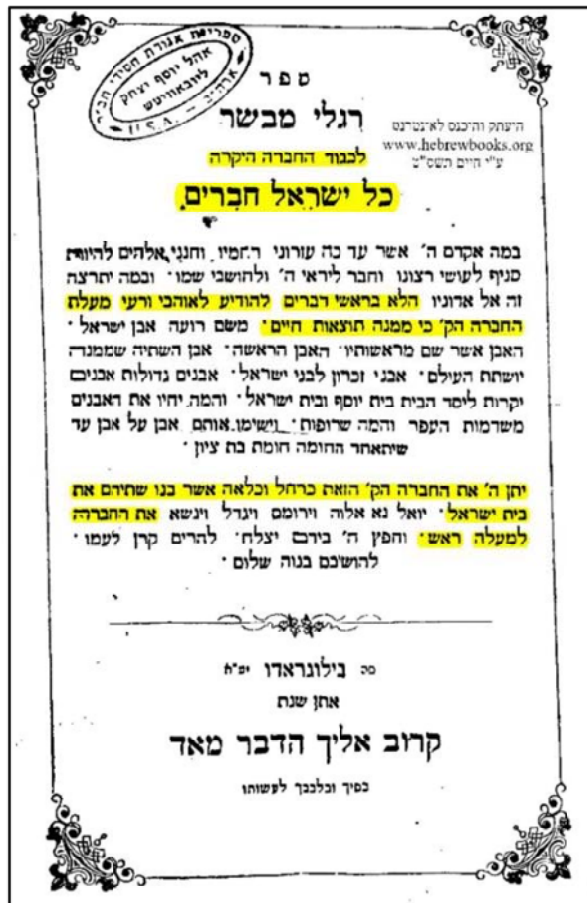
הנה מצינו שאותה 'חברת ישוב א"י' שברבות הימים קבלו את הכינוי 'מבשרי הציונות' ובאמת שם זה נאה להם כי היו 'מבשרי' [הכפירה] הציונית... והנה כבר בתחילת דרכם בשביל לממש את רעיונותיהם תמכו ג"כ ברשת החינוך הכפרני הידועים לשמצה 'אליאנס' או בשם הנוסף 'כל ישראל חברים', שהובילו רבים מבנ"י לשמד רוחני ואף בגופות, רח"ל.

והנה כמה פנינים שאמרו עליהם למען לקבל את כספם בשביל לממש את רעיונותיהם של ישוב הארץ, הרצ"ה קלישר, דרישת ציון, דף לה ע"ב

ועתה אם עוד לא בא עת לחננה לבקש תחבולות אשר מובח ד' בציון נכון, אם עוד רחוק יחול הרשיון מן השולטן לזה¹⁶⁸, זאת אפוא עצה היעוצה, לעת כזאת אשר גדלו והצליחו בעזרת גואל ישראל ית"ש, גדולי נדיבי עם בישראל, רוזנים ופרתמים שרים נכבדים אשר מימות החורבן לא נמצאו כאלו, **אשר יש להם שבט מושלים ע"י שרביט הזהב ברצי כסף כמו בית רוזני מרי ראטהשילד, מונטופיורו, קרעמיו, אלברט קאהן**¹⁶⁹, ודומיהן שרי ארץ מעם בני ישראל ד' עליהם יח', **המה יחלו להקים חברת ארץ נושבת**, ועמם יתחברו הרבה עשירי ישראל נכבדי עם נדיבי לב אוהבי ד' ואוהבי קדושת ארצו ושוחרי משכנות יעקב'...

והנה עוד דבר נוסף אחד מתוך מיני רבים של **יהודה אלקלעי** (ה'תקנ"ד-ה'תרל"ח), בספרו רגלי מבשר¹⁷⁰ **כתב עם הקדמה מיוחדת למענם, וכן הרבה שבחים בדף ה ע"ב, ז ע"ב, ט ע"א, י ע"א, ואציין כאן לכל הפחות מדברי השקפתו המשובשות מסוף דף ט ע"ב, אות כד:**

'כל אשר בשם ישראל יכונה הוא חבר לחברת 'כל ישראל חברים'. וכל הנכנס בבריתו של אברהם אבינו הוא חבר לחברת ישוב ארץ ישראל. כי בברית המילה נתן ה' לאברהם מתנת הארץ ושם חברה הוא זולת להוציא את ישראל מעבטיט הפירוד, כי כל קהילה היא מלכות בפני עצמה, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא, וזה היה ההתעוררות מן החברה היקרה 'כל

¹⁶⁸ דהיינו להקרבת קרבנות.

¹⁶⁹ נשלח ע"י בית רוטשילד להקים בירושלם בתי-ספר, ודי למבין איזה סוג חינוך היו מקבלים שם, כפי מה שקרה עם השליחים של הברון בכל אתר ואתר.

¹⁷⁰ בלגראד, ה'תרכ"ה.

ישראל חברים' ליחד קהילות ישראל אגודה אחת¹⁷¹ [עיין הצופה להמגיד גליון ל"ו שנה ח'].

ועוד איתא לגבי קלישר (המעין, גליון ו, כרך א', תשרי תשכ"ו, אגרות ר' ד"ר עזריאל הילדסהימר, עמ' 25):

...**זמן רב סירב הרב הילדסהיימר להצטרף ל"אליאנס"** למרות שהרב הירש קלישר והרב אלי' גוטמכר קראו לעשות זאת **כדי להשפיע על עבודות ה"אליאנס" בארץ ישראל** אחרי שנים רבות החליט הרב ה. להצטרף בכל זאת ל"אליאנס" כחבר מן המניין, הרב [הרש"ר] הירש סבר שאנשים אלה סרבו לשבת לרב הילדסהיימר: **"צר לי בעומק לבי לראות שם נכבד כשמו של ד"ר הילדסהיימר בצוותא אחת עם "האליאנס" ועם אנשי ברסלאו** דבר שנודע לי עכשיו מתוך מכתבו" (מתוך מכתב שפרסם ד"ר ע. הילדסהיימר נ"י, תל אביב בהמעין תשרי תשי"ד עמ' 49) בספר שלפנינו פורסמה תשובתו של הרב הילדסהיימר בה הצדיק את החלטתו וציין **שלולי ההכרח בודאי לא היה מעונין בחברות אלה כדרכם של "נקיי הדעת שנירושלים"** (עמ' 108)...

והנה 'אגרת קודש' מאת רבי **שמשון רפאל הירש 'הרש"ר הירש'** זיע"א, שאותה כתב לר' ד"ר **עזריאל הילדסהימר** ז"ל (המעין, כרך לב, גליון ד, תמוז תשנ"ב, בענין התחברות עם רשעים¹⁷², עמ' 5):

'לכ' הרב... מעכ"ת הודיע לי בטובו על אטימת צירים שנקראה ע"י הועדה המקומית של האליאנס אוניברסל איזראעליט וכן על הצהרה שמעכ"ת הגיש מלכתחילה **ביחד עם הרבנים ואנשי ברסלאו**¹⁷³ אלא שבסופו של דבר מסרה רק באופן אישי, מכיון שהצירים הצביעו נגד המשכת השתייכותם לאליאנס, וכ"ת ביקש ממני שלא אחפז להשיב כתגובה על איזה מאמר שאולי יפורסם בקשר עם זאת.

צר לי שעלי לענות למעכ"ת שלנושא הודעתו וכמו כן לבקשתו הקשורה בה אין לי הבנה כלל וכלל, לי אין שום קשר עם האליאנס. בזמן היווסדה חלקה לי הנהלתה את הכבוד לבקש ממני תכופות שאצטרף אליה **אבל לא התאפקתי מלהגיד לה שכל זמן שהאליאנס שואפת לפי תכניתה לא רק אל הייצוג המדיני**

¹⁷¹ חברה אחת להפיץ את הכפירה של ההשכלה הארורה.

¹⁷² הערה *: 'תורגם מהמקור'.

¹⁷³ שם, הערה 1: 'הכוונה לסמינר לרבנים בברסלאו שבראשה עמו ד"ר זכרי' פרנקל מח"ס דרכי המשנה ועוד, אחד ממרצי הסמינר היה ד"ר צבי גרץ, ועם שניהם ניהל רבינו מלחמה ארוכה בה הוקיע והפריד את דעותיהם ביחס לחז"ל ותורה שבעל פה'.

ואוסיף לגבי כך שמהם התפתחו הקונסרבטיבים

של היהדות כלפי חוץ כי אם גם אל הפצת התרבות ע"י בתי ספר בתוך היהדות נבצר ממני להצטרף אליה היות ועמדתי הדתית מנוגדת ניגוד גמור לעמדת מיסדה ומנהלה של האליאנס והיות והיא אליאנס אוניברסל, היינו כללית, כולל תפקידים פנימיים, שיש למלאם בעיקר ע"י בתי-ספר, לכן היא בימינו בריה בלתי אפשרית, כל עוד שמתייחסים לדת בדרך זו.

אינני רואה בעליל איך בן-אדם בעל מחשבה יהודית ישרה יכול להשתייך לאגודה המיוסדת לשם תפקיד יהודי, אשר מיסדה ומנהלה הוא לגמרי רחוק מכל מה שהוא באמת דת משה וישראל, ואשר נשיאה חוזר - לפני שנים אחדות - למולדתו עטור כבוד מאת היהדות כולה, ורואה את תפקידו הראשון בזה למסור את ילדיו לשמד. צר לי בעומק לבי לראות שם נכבד כשמו של מעכ"ת בצוותא אחת עם האליאנס ועם אנשי ברסלאו, דבר שנודע לי עכשיו מתוך מכתבו שמו של מעכ"ת מכשיר כל השאיפות האלה, והציבור הגדול אשר הבנתו ודעתו אינו ברורות בלאו הכי, מן ההכרה שהוא ילך ויתהה בכל.

בסופו של דבר כל ההבדל בין עובד אלקי' לאשר לא עבדו הולך ואיננו. עד כמה שאני מבין בעניות דעתי, לא כך היתה דרכם של נקיי הדעת בירושלים, הם עמדו בפרישותם מתוך סיבות פחותות ערך בהרבה, ולי נראה שאם אי פעם היתה תקופה הזקוקה לנקיון דעת היינו בהירות האמונה השקופה לכל איש ואיש הלא היא תקופתנו העניה והמדולדלת יגמול לי נא מעכ"ת טובה על דברי אלה גלויי הלב. בידידות, ש"ר הירש'.

בין יתר התומכים הי' ג"כ "הרב" הראשי של צרפת, צדוק הכהן, בשנת ה'תרס"ח הוקמה שכונה על שמו בירושלים.

יחס גדולי ישראל כלפיהם

כבר הבאתי לעיל את התייחסותו של הרש"ר כלפיהם, אבל יש לדעת כי בכל ארץ וארץ וכן בכל עיר ועיר, היו שקבלו אותם ואח"כ לאחר טעותם נלחמו בהם, והיו רבנים שמראש סיובו לקבלם

והנה מקבץ קטן הכמות ורב האיכות של גדולי ישראל ויחסם כלפי חברת 'כל ישראל חברים'

כי"ח בארה"ק ת"ו

'מעשה רב' מרבי חיים חזקי' מדיני 'השדה חמד' זיע"א (רבי אהרן סורסקי זיע"א, אורות ממזרח, ישיבת "שדי חמד", עמ' קסו):

'תיכף בביאתו לחברון הרגיש רבי חח"ם מה רבה העזובה בשטח זה המלמדים בת"ת לא היו ראויים לשמם בשל כך נדדו ילדים רבים למוסדות חינוכיים של ה"אליאנס" (חברת כל ישראל חברים) מחוץ לעיר, וגם הילדים שלמדו בת"ת לא התפתחו כראוי ונתקפחו כשרונותיהם, הוא טיכס עצה, איפוא, להביא חברונה מלמדי דרדקים מומחים'...

'מעשה רב' מרבי חיים חזקי' מדיני 'השדה חמד' זיע"א (רבי אהרן סורסקי זיע"א, אורות ממזרח, האיש על החומה, עמ' קעה):

'עגמת-נפש מרובה הסבו לו בשנה האחרונה לחייו החדשנים. "צעירי חברון" שאפו זה כמה לייסד בעיר בית ספר מודרני אולם כאשר חברת "אליאנס" (כ"ה) שיגרה לחברון, בשנת תרס"ד, את נציגה מר בנבנשתי (מנהל ה"אליאנס" בירושלים) על מנת לייסד בה בית ספר חילוני, נתקל האיש בהתנגדות נמרצה של ראשי עדת האשכנזים מרביתם הסידי חב"ד, שהיו שואבים מרבי חח"ם את תמיכתם המוסרית.

הבלשן החילוני אליעזר בן יהודה שעמד מאחורי החותרים תבע אמנם מחברת כ"ח לא להירתע ולהמשיך בצעדים לפתיחת בית הספר מבלי להתחשב בהתנגדות.

אולם הפעם נחלצו לעזרת יהודי חברון, ראשי אגודת "שומרי תורה" מירושלים, ובראשם הגאונים: רבי שמואל סלנט, רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים (האדר"ת), ורבי יוסף חיים זוננפלד, שהריצו אגרת חמה אל ה"שדי חמד", בה נתבקש על ידם לעמוד על המשמר בגבורה ולהדוף את הפורצים והטעימו שכל מטרת מייסדי ביה"ס היא "להסיר את לב בני ישראל מאחרי ה'... להשריש בלבבות הרכות והתמימות שורש פורה ראש ולענה".

רבי חח"ם ניצב בודד במערכה זו במשך מספר חדשים אך מנהלי כ"ח עמדו במריים בסוף ימי הקיץ הגיעו נציגיהם חברונה, כדי לפתוח את בית-הספר בתאריך שקבעו ראש חודש אלול. הוא התרה בהם שיתפטר מרבנותו לאות מחאה אך לדאבון לבו הודיעוהו הפורצים כי "האיש'קולה חביבה להם מהרבנות שלי" (מתוך אגרת ה"שדי חמד" אל רבני ירושלים מ"יום שלא נאמר בו כי טוב, ו"י לחודש מתן תורתנו"). מיד שינה את טעמו והודיעם, כי ניחם בו ממחשבה ראשונה והוא רבם על כרחם ו"ביד חזקה אמלוך עליכם" - אך גם התראה זו לא הועילה.

הזעיק, איפוא, רבי חח"ם לעזרה את ראשי "שומרי תורה" מירושלים והם הפעילו את מלוא השפעתם בתפוצות - באמצעות רבני צרפת ובראשם רבי יהודה ליב לובצקי הרב לעדת החרדים בפאריז - ללחוץ על מרכז חברת כ"ח בצרפת, עד

שזו נסוגה מתכניתה כליל, חברון היתה העיר היחידה בין ערי הארץ הגדולות, שבה לא נפתח, בימים ההם, בית-ספר של ה"אליאנס".

אך אם ויתרו ראשי כ"ח מצרפת על שאיפתם, **לא השלימו עם העובדה החותרים מבית, החילונים מן האסכולה הציונית שפעלו בהשראת בן יהודה הלה הסית בלי הרף**, מעל דפי עתונו "השקפה", לבל יתחשבו ה"משכילים" בדעתו של רבי חח"ם ויקימו ב"ס חילוני בחברון, הידיעה על החלטת ראשי כ"ח לא להקים את המוסד, היתה בשורה לחסידי חב"ד בחברון אשר - כמסופר ב"השקפה" גופו - "בהגיע אליהם הבשורה כי לא יפתח ביה"ס הבטיחו נדבות ושתו יין שרף", וערכו שמחה של מצוה.

אכן שמחתם לא ארכה הרבה. כעבור חדשים מעטים, עם פטירתו של האיש על החומה ה"שדי חמד" נפתח בית ספר חילוני בחברון.

ועוד איתא בדב"ק של רבי **מנשה פילאפף** שליט"א, פרשת הכסף, צאי לך בעקבי הצאן, פרק ח' - חורבן טבר' וצפת ושאר ערי הגליל, עמ' סא-שסב:

'בחברון התחילה המלחמה עוד בשנת תרס"ג בימי הגה"צ השדי חמד ז"ל האב"ד דשם, **כאשר מנהלי בית הספר אליאנס מצרפת שלחו שליח** ורצה להיטיב ולזכות את חברון עם בית ספר, למורת רוח השד"ח ויראי ה', והשד"ח עמד בפרץ ולחם עמיהם וכתב להם במכתב 'אם רוצים אתם בחיים שלי אבקש שלא לעשות בית"ס בחברון', וכן עמדו לימינו גאוני ירושלים הגרש"ס והאדר"ת ז"ל והרעישו מאד על הדבר, וכן מרן הגרי"ח וחביריו באגודת וועד משמרת הקודש האריכו בזה במכתביהם עם השד"ח, **ועלה בידי השד"ח לפעול כל ימי חייו שלא להניח להכניס ההשכלה והתחדשות בעיה"ק**, ולפני מותו נאנח מי יודע מה יהי אחרי מותי ולפני יציאת נשמתו הטהורה ציווה להרב סלמן מני, וא"ל הלוא אתה תשב פה פל כסא הרבנות הנני מצוה לך לעמוד חזק נגד המתפרצים לבלתי תת המשחית לבוא לחברון, **אך בעוה"ר אחרי מות השד"ח גברה עזותם של הציונים והמשכילים**, וברצי כסף פיתו את העם להעביר זרעם למולך, ולא הי' בכח הרב לעמוד נגד הפורצים בחומת החינוך.

... אך כאשר גברו ידי הרשעים, ותפסו ברשתם כמה רבנים שלא יכלו לעמוד בנסיון, **עלה הגורל גם על עיה"ק חברון, ורבני העיר בפרט הספרדיים שלא ירדו לסוף דעת הציונים**, ורצו שיהי' לבית דינם סמכות מהממשלה, עי"ז נתפתו ליכנס למשרד הרבנות, למורת רוח הגר"מ קליערס, ואף שהם כיוונו לש"ש מ"מ בגודל תמימותם נפלו ברשת הציונים ולא הועילו להם תחנוני רבני ירושלים. ונתגברו ידי הכופרים ועשו עם העיר ככל העולם על רוחם, ונתרבו בתי הספר הציונים המחנכים למינות וכפירה, ואחרי מות הגר"מ ז"ל עזבו תלמידיו את העיר

ועלו לירושלים, ונחרבה העיר כליל ונתמלאה ממפירי דת תוה"ק, והבנים והבנות נתחנכו על ברכי המינות והכפירה רח"ל, וכל זה גרם קבלת התמיכה מהציונים'.

כ"ק האדמו"ר מציעשינוב, רבי **שמחה ישכר בער ב"ר יחזקאל שרגא הלברשטאם** זיע"א, דברי שמחה, מכתב כג, עמ' כ-כא¹⁷⁴

ב"ה, אור ליום ד' ט"ז טבת תרסזיין לפ"ק ציעשינוב גאליציען יצ"ו.

כבוד הרב הג' וכו' וכו' כ"ש מו"ה **יעקב ארי' נ"י** יכונה דר. סלפנדרי הרב בק' דירקהיים יע"א!

אחדש"ה כמשפט, **קול שועת וצעקת אחינו בני ישראל יושבי עיר הקודש ירושלים תובב"א אחינו הספרדיים והאשכנזים שמענו ונמס לבבינו הן רוצים להרכיב על קהל ספרדיים לחכם פאשא את הדר. "יאקאב מאיר"¹⁷⁵ והוא בא מכח פעולת החברה "כל ישראל חברים" הנקרא "אליאנס" בפאריז.**

מצאתי א"ע מחויב בדבר מטעם כל ישראל חברים לעורר ולהעיר את לבב כבוד הודו הרם אשר תבא לפניו את גודל החורבן והשערוריה אשר יבא עי"ז לעיר הקודש - ויען כי ידוע אשר קשה להבין ממדינה למדינה כידוע דברי המהר"י מינץ ז"ל בטעם היתר תרגמ"ה על מה שצריך משלש מדינות **ולכן אולי לא יוכל כבודו להבין גודל החורבן אשר יוצמח מדבר זה** - אולם ירושלים כעת יושביה מפולין, אונגארן, גאליציע, רוסיא וליטא, ועינינו רואות במדינות אלו שבכל עיר אשר בה רב כזה מושלם בלימודי החיצוניות, **עניני היהדות הולכות ומתמעטות מיום אל יום ומה גם ירושלים עיה"ק אשר רוב יושבי תורת ד' היא אומנתם ודבר אין להם עם אומה"ע ובפרט כי עד היום הזה חכמי הפאשא דהתם חשובים וספונים מאד בעיני המלך והשרים רק בשביל חכמת תורתם, גם שחסידי שארי חכמות. ולכן מה זה ועל מה זה להם לרב דר. ומושלם בלימודי חצוניות! והנה כבוד הוד יקרו חשוב מאד בעיני האליאנס עליו הדבר מוטל לעמוד בפרץ ולגדור בעד עושי עולה, ולהודיעם אשר בדבר הזה עושים רעה גדולה ליושבי ירושלים כי רובם ככולם אינם מסכימים על רב כזה ומדוע ירכבו אלוף לראשם למרות רצונם ולגזול מהם דעתם?**

ובפרט כי האליאנס לא נבנה רק להטיב מצבי ישראל בחומרי ולהצילם מיד מבקשי רעתם בעלילות שקרים וכדומה, לא להטיב מצב הרוחני. וכי המה יבינו

¹⁷⁴ כמו"כ ראה בספר על חומותיך ירושלים לרבי משה בלוי זיע"א, עמ' נא.

¹⁷⁵ 'הרב' ד"ר יעקב מאיר, בוגר אליאנס (כי"ח), בונה חופשי, ראינו ממעלליו בכך שניסה להכניס את לשכת 'בני ברית באר"צ ביחד עם חברו 'הרב' הרפורמי ד"ר ליאו ב"ק שר"י.

יותר להיטיב מצב הרוחני מיושבי בית המדרש? אין זה כי אם רוע לב, ולכן יקבלו שכר גדול על פרישתם, ולא יתערבו במה שאינו לחלקם, ובודאי דברי כבודו הרם יכה שורש בלבם ואזי זכות הרבים יהיה תלוי בו, וחפץ ד' בידו יצליח ואחתום בברכה מוקירו ומכבדו כערכו הרם

הק' שמחה ישכר בער הלברשטאם חופ"ק הנ"ל.

ושם בסוף אגרת קודש זו, נכתב שם כדלהלן:

'רבנו זצללה"ה הצליח בהשתדלותו ונאלץ הד"ר יעקב מאיר לעזוב את ירושלים ובשנת תרס"ז הלך לסלוניקי ושימש שם כרב ורק אחר כיבוש א"י ע"י האנגלים והציונים יסדו הרבנות הראשית נבחר ע"י לראשון לציון.

'מעשה רב' מרבי יוסף חיים זוננפלד ורבי ליב חפץ¹⁷⁶ זיעועכ"א (מתוך הספר שלשה עולמות, ח"א, פרק ח', צח-צט)¹⁷⁷:

כרוז בו חתמו גדולי ירושלים דאז נגד הכניסה ללימוד באליאנס (כ"ח)

'כשהכריזו הרבנים חרם על בתי הספר החדשים ועל הלומדים בבתי ספר אלו. רצו להכריז איסור גם על בית הספר של כל ישראל חברים' תחת הנהלת נסים בכר וחששו משום שבית הספר הזה עמד תחת חסות ממשלת צרפת וה' נסים בכר שהיה גם הוא נתין צרפתי התרה שמי שיכריז איסור יקבול עליו אצל הקונזול ויחבשוהו בבית הסהר. הקנאים ככללם פחדו מהתראה ואולם באחד השבתות הלכו הרב חיים זוננפלד יד ימינה של הרבנית בריסק ורבי ליב חפץ קנאי אדוק גם כן מחסידיה של הרבנית, לבית הכנסת הגדול שבחורבת רבי יהודה החסיד בשעת קריאת התורה עלה על הבימה הרב זוננפלד ורבי ליב חפץ, והרב זוננפלד דפק על הבימה והכריז בשם הרבנים הרם על

¹⁷⁶ רבי רפאל יצחק יהודה ליב חפץ זיע"א, מדמויות יהודי בירושלים. בשנים ה'תרמ"ט-ה'תר"ן כיהן כדיין בבד"ץ אשכנזים בירושלים. היה ממקורביו של המהרי"ל דיסקין זיע"א, ושימש אף ברבנות יפו. ולאח"מ שימש כמנהל ומשגיח בבית היתומים שייסד המהרי"ל בירושלים.
¹⁷⁷ ראה עוד פרקים בתולדות הישוב הישן, החרם בשורות הראשונים, עמ' 292.

בית הספר של אליאנס ונסתלקו כשירדו לרחוב כבר חכו להם צעירים מהמשכילים הכו את הרב זוננפלד וסטרו לו על לחייו, לאסור אותו לא יכלו בהיותו נתין אוסטרי ואולם את רבי ליב חפץ שהיה נתין הארץ או "נעלם" (בלי שום חסות) לקחו שוטרים והובילו אותו לבית האסורים ואסרוהו. ביום הראשון בבקר בא ה' נסים בכר לאבא שהיה מידידיו הנאמנים והתאונן לפניו על המעשה הרע הזה שהטילו חרם על בית ספרו אמר רבי פנחס לה' בכר אני הייתי הראשון שהבאתי להאסיר רבי ליב אוכל בשבת חלות וחמין וגם פשטידא שתק ה' בכר ולא אמר דבר.

רבי יעקב דוד וילובסקי 'רידב"ז' זיע"א, הקדמת שו"ת בית רידב"ז:

... וכבר כתבתי והדפסתי בקונטרסים הלכה למעשה שהתכשיטים היושבים ביפו **ומקבלים מחובבי ציון** מארעס לחמישה אלפים ולששה אלפים פראנק לשנה והמעות הם רובם מנשפי חשק מרקודים בחורים ובתולות יחדיו קוראים את הת"ח והצדיקים בירושלים ובבל א"י שנארער, ומי לנו שנארער גדולים יותר מהם להראשי ישיבות והישיבות הם קוראים שנארער **ומי המה שנארער יותר גדולים מאליאנס וחברה עזרה שמטמאים הרבה מדינות מישראל בחזריהם ובמוריהם** כידוע לכל.

וגם בדבר השמיטה כתבו להטעות את ישראל באמרם שעשו רבני א"י מזה שמור גישעפט'...

רבי יעקב דוד וילובסקי 'רידב"ז' זיע"א, מכתב מאמנו הזקנה היא ארץ ישראל לבניה (מכת"ק של הגה"ק הרידב"ז זצ"ל):

...אתם בני תדעו שמעולם לא הי' היתר על חילול השבתון לה' זהו השמיטה אך הרשעים הוציאו קול שהרב הזקן דקאוונא ז"ל התיר שמיטה לעולם ועד ונעקר פרשת שמיטה מן התורה ומס' שביעית מן הש"ס חלילה וחלילה ותדעו שגם קודם החורבן חיללו ישראל השמיטה ג"כ ע"ע הרשעים שהוציאו קול שהותר השמיטה ולא שמעו לדברי חכמים ובפרט שלא נעלם מכם מה שעבר עליכם אחר חילול השמיטות שעבר והיום הזה אתם אביונים ודלים ועבדים תחת אדונים קשים בין בגוף בין בנפש כי משלו גם על בניכם בגזירת שמד של האליאנס האם כדאי לעבור על גופי התורה בשביל אך נזיד עדשים ועון שמיטה חמורה הרבה יותר מאכילת חזיר שיש בו כמה ל"ת וכמה מ"ע ואבקה של שביעית חמורה העונש יותר מן כל העבירות שבתורה ואפילו הסוחר בפירות שביעית פסל לעדות וכ"ש לחלל קדושת הארץ גופי' ואתם בני בטחו בה' והיה ה' מבטחו. מנאי אמכם ערש ילדתכם ארץ ישראל'.

'מעשה רב' מרבי חיים אלעזר וואקס זיע"א (תולדות הנפש חיה, עמ' 41-42):

'בחודש תמוז תרמ"ו הגיע הנפש חיה בלויית חותנו הגאון מקוטנה, ר' פנחס הורוביץ אחד מעשירי ונכבדי פיטרקוב וכן משמשו הנאמן משה'קה - לאה"ק...

...בהיותם ביפו הוזמנו - בין היתר - לבקר גם בב"ס מיסודו של חברת כ"ח ("אליאנס") מכ"ן שתכנית הלימודים לא השביע רצונם הביעו מורת רוחם,

רבי עקיבא יוסף שלזינגר זיע"א, שו"ת רבי עקיבה יוסף¹⁷⁸, יו"ד, סוף סי' רמב, עמ' שלא-שלב:

'הג' מחו' שליט"א אם אטריחו לילך לכבוד ידידינו הרב הגאון החסיד חכם מהר"א מני הי"ו יצ"ו כדי להמתיק סוד ולזרזו כי מצינו בגדולים צדיקים כעין וישמע משה ויפול על פניו (במדבר טז ד) ותש כוחו כנקבה **הכי נמי אנו הרואים כי הס"א אינו מניח וזה כמה וכמה פעמים שאמרו רז"ל דיצרו מתחדש וע"י כך מתרשלים** אמנם הלא קרא אמר "בהרים משה את ידו וגבר ישראל וגו' (שמות יז יא) כי זאת הרשעה אשר פניה על הנחשלים אחריהם והילדים הללו ובפרט הבנות אשר רז"ל אמרו (סוטה כ.) המלמד תורה כאילו מלמד תפלות מפני שדעתם קלות ואם בתורת אלוקים סם החיים אמרו כן קל וחומר בן קל וחומר להבדיל על תורת גוים ודברי חציפות שלהם אשר עמהם וגם אם לא היו מלמדין להם ורק מסתכלים בפני אותו רשע סורר ומורה בהסתכלות אשר מוליד בהם ארס אשר פוגם זרעם אחריהם שלא יצא מהם אפיקורסים גרועים מעכום.

על כן למען ה' לא תנוחו ולא תשקטו עד הכריתם מעל גבול ישראל כי אם החרש תחרישי לעת כזאת פן ח"ו רווח והצלה יעמוד ממקום אחר וכאשר במכתבי העיתים ירעשו עליהם אם במקום קברות עולם כן **ויבואו אלו הצדוקים אשר פניהם כפרושים שמצודתם פרוסה ובפתבגם מינות דמשכי לקרוא לעונרי דרך כדרכם** לאמור לאחוז הרע במיעוטו כאשר מוטב להם לעשות בגופן של ישראל כדרכם להסית ולהדיח ונראה כמציל והוא כמשחית ועל פתח חטאת רובץ ואין מינים באומות כאשר עמהם.

על כן החכם עיניו בראשו טרם התגלע להכריתם מעל גבול ישראל ולהשריש אחריהם בל יהיה להם דריסת הרגל לא מהם ולא מהמונם ולהבדילם מהקהל מיד בל יתעסקו בקבורתם ואין להם חלק בכל דבר בקדושה ולהריע עליהם בשופרות וכו' ככל אשר יד ישראל מגעת ואלוקי אבותינו יהי בעזרכם לחון על מקומכם מקום מנוחתם לבל ירעו וישחיתו עכ"פ בארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לזרעם ואין פרץ ואין יוצאת ואין צווחה וגר ומי שאמר לעולמו די יאמר די לצרתינו וישראל נושע בה'.

וב"ה בחותמי מכתבי זה הגיעני **מבשר מבבל רבתי ק"ק בגדד יע"א אשר גם התם העמידו חברת כ"ח פסל לועזית שלהם** ללמד את בנות ישראל כדרכם

¹⁷⁸ י"ל ע"י מכון לב העיברי, ירושלים, ה'תשס"ו.

וגזרו עליהם כל חכמי בבל בתוקף גזירה אפילו על לימוד מלאכות בלבד בבית חינוך שלהם ואם אחת תעבורון אז היא נבדלת מחיתון ישראל ותשאר עגונה כל ימי חייה ועוד בתוקף גזרו כאשר אני שולח רצוף עם המכתב הזה את דבריהם בדפוס¹⁷⁹ וממנו תראו וכן תעשו לי שא קל וחומר אם בבבל כך על אחת כמה וכמה בא"י ובמקום קבורת אבות הקדושים זיע"א על כן קומו עורו געשו רעשו עדי בגלל אבות ואמהות ירחם אתכם בפרט וישראל בכלל עם ישועת עולמים ואל שדי יתן לכם רחמים וגו' אין די מילים לפורטם וצעק ליבי יהומם הוא ישמע ממעמקים. כא"נ השפל העיבר"י.

ושם בנוסף נכתב רבי הלל מרדכי אליעזר שלזינגר זיע"א, תורת יחיאל עה"ת, חומש ברא', לתולדות המחבר, האמת והשלו' אהבו, עמ' סא:

גם בשנותיו האחרונות אף שהיה מו"ז¹⁸⁰ הגאון כלוא בבית מדרשו אשר בביתו

היתה מצודתו פרוסה למרחוק והתענין תמיד בכל המתרחש בעולם אז כשהגיעה אליו ידיעה כי בעיר בגדד מתכוננים להקים בית ספר חילוני ע"י כ"ח אליאנס ערך מכתב אל הגאב"ד הגאון רבי עבדאללא סומך זצ"ל לסכל את המזימה'.

וראוי לציין את מלחמתם של רבי הלל ליכטנשטיין וחתנו רבי עקיבא יוסף שלזינגר זיעועכ"א, נגד הלימודים הזרים שרצה להכניס ר' ד"ר הילדסהיימר לתוך ירושלים, דאילו היו יודעים שמאחורי אליאנס היו תומכים גם ר' קלישר ור' אלקלעי, היו יוצאים נגדם ברוחמים וחניתות, כראוי לאותם פורצי גדר.

וכן עוד רבי אורי אורנשטיין¹⁸¹, רבי שלום ליב אייזנבאך¹⁸², רבי אליהו דוד רבינוביץ-תאומים 'האדר"ת'¹⁸³, רבי יוסף חיים זוננפלד¹⁸⁴, זיע"א

כ"ח במרוקו

רבי לוי סעדיה נחמני זיע"א (ארזי הלבנון - אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ג, עמ' 1405):

¹⁷⁹ ראה בספה"ק מעשה אבות, דף ע"ז.

¹⁸⁰ מו"ז - ר"ת 'מורי ורבי זקני' רבי עקיבא יוסף שלזינגר זיע"א.

¹⁸¹ על חומותיך ירושלים לרבי משה בלוי זיע"א, עמ' יא (וכן עמ' מח).

¹⁸² קול נהי מציון (התפרסם בקובץ התורני וילקט יוסף, שנה י"ד (ה'תרע"ב), סימן קע"ה).

¹⁸³ בנימין הצדיק, פרק א' - גזע ישישים, עמ' 25.

¹⁸⁴ בנימין הצדיק, פרק א' - גזע ישישים, עמ' 25-26.

'לחם מלחמתה של תורה נגד ההשכלה והכפירה המכונה "אליאנס" שרבים חללים הפילה.'

'מעשה רב' מאת רבי **מסעוד ב"ר יעקב אביחצירא**¹⁸⁵ זיע"א (מובא מתוך הספה"ק הסבא קדישא אדמו"ר סידנא בבא סאלי, ח"א, זרח השמש, עמ' כח)¹⁸⁶:

'מור זקני ע"ה שם רגש על הצד הרוחני, אלג'יריה היתה נתונה להשפעת צרפת. **הקליפה הצרפתית - זנות וכל הכרוך בה.** שלטה ביתר שאת שם במיוחד על הערבים ולאט לאט חדרה גם למשכנות היהודים, **בהשפעת בתי ספר של האליאנס** [חברת כל ישראל חברים]. **החופשיות גברה, יהודים לבשו אירופית, גלחו את זקנם, וכו'.**

וכן מתאר רבי **אליעזר סילבר** זיע"א את ביקורו במרוקו (**הפרדס**, שנה כ"ט, חוברת ז', מחודש לחדש, עמ' 22):

'ברם גם בעיות צפון אפריקה טרם נפתרו, במוסדות החינוך של 'אוצר התורה' וחב"ד משתלמים ששה עשר אלף ילדים נותרו עוד חמישים אלף ילדים שיש לדאוג לגורלם מחציתם לומד במוסדות האליאנס, מחציתם נשאר ללא כל חינוך ומתגולל ברחובות במצוקה, ללא תורה ודרך ארץ.

בו ביום בקרתי בישיבת 'כתר תורה' של 'אוצר התורה' בת"ת והישיבה יוסף יצחק של חב"ד הבקור החייני ילדי ישראל יקרים על פניהם נסוך רוח חן ביניהם כאלה המוכשרים להתפלפל בסוגיות השמעתי לפניהם שעור בלשון הקודש. מתוך הבנתם הסקתי שאנו רשאים לקוות כי יגדלו לגדולים בתורה אם רק ישארו צמודים ללמודים ולא יעברו לבתי ספר של האליאנס במקום שם הם מנותקים מלמוד הגמרא.

בתי ספר של האליאנס מהווים בעי' מיוחדת במינה כל מה שלומדים שם היא השפה הצרפתית ועברית מעט המורים כופרים ושונאי דת מושבעים. קשה הי' לי להבין,

---

¹⁸⁵ נולד בשנת ה'תקפ"ט, למד תורת הנגלה והנסתר בישיבת אביו, ומעשי מופתים מסופרים עליו כבר מצעירותו. סייע לאביו בעבודת הרבנות והרבצת התורה, ולאחר צאת אביו למסע לכיוון ארה"ק, מילא את מקומו כרב בריסאני וכראש ישיבת אביר יעקב. נתבש"מ ביום י"ב באייר ה'תרס"ח, ומנו"כ בריסאני.

¹⁸⁶ ראה עוד ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ג, עמ' 1484.

והרבנים המקומיים וראשי הקהלה התמורמו מאד על העובדה כי מנהיגי המזרחי כאשר הם מבקרים במקומות אלה אינם מעודדים את 'אוצר התורה' וחיב"ד אלא נושאים פנים זוקא לבתי ספר של האליאנס.

... רושם חזק השאיר עלי הבקור בצפרו, פגישתי עם תלמידי הישיבה שם הפליאתני הילדים הם בני עניים שבעניים והם תוססים חיים בפלפולם ולמודם אפילו הקטנים שבהם משיבים על השאלות בחכמה רבה שלא ראיתי דוגמתה בשום מקום **גם להם אותן הבעיות ילדי המוסדות צפויים לסכנת האליאנס** וכל היגיעה עלולה לרדת לטמיון **הם זקוקים למורים שומרי תורה בשביל למודי חול**, כדי להתקיים ולחנך דור שומרי תורה נאמנים'.

רבי דוד יהודה ליב ב"ר אהרן זילברשטיין זיע"א (מובא מתוך שו"ת שבילי דוד, תפארת משולם צב, עמ' שנו):

'ומארץ אפריקא יש מקהלות גדולות בכאן, ושם בעלי תלמוד גדול להפליא. בעיר טונוס ופאס מקהלות גדולות עם תלמידי חכמים גדולים להפליא, ויש להם ספרי מפרשים הרבה, אך משקוף לא טוב מביט עליהם מן הספר, כי שם סמוך לגבול היא פשתה מספחת החדשים'.

'מעשה רב' מאת רבי דוד עובדיה¹⁸⁷ זיע"א (מתוך מבוא לספה"ק עומר התנופה, עמ' 9-10):

... 'ונבררו והוגהו ע"י האי גברא רבא בר אבהן ובר אוריין הדיין הנפלא הגאון כמוהר"ר דוד עובדיה (שליט"א) [זיע"א] אחרון השושלת המפוארת של רבני צפרו **הידוע במלחמתו ללא גבול מלחמתה של תורה ראש וראשון בכל ארץ מרוקו אשר לחם בכל כחו והשפעתו בחברת כ"ח (אליאנס)...**

בין שאר הצדיקים שיצאו נגדם ידועים לנו ג"כ: רבי 'המלאך' רפאל ברדוגו¹⁸⁸, רבי ניסים רביבו¹⁸⁹, רבי עזרא עטייה¹⁹⁰, רבי רפאל אליהו עבו¹⁹¹, רבי נסים אסבאג¹⁹², רבי חנניה

¹⁸⁷ הרב דוד (מסעוד) עובדיה זיע"א, נולד ביום ח' באייר ה'תרע"ג. היה רבה של צפרו וכן כיהן כרב בערים רבאט, פאס ומרקש במרוקו, ולאחר עלייתו לישראל רב שכונת בית וגן בירושלים. חבר לשכת הרבנות ירושלים ויו"ר רבני עדת המערביים בירושלים. עסק בההדרת ספרי רבני מרוקו ובחקר מנהגייה. י"ח באייר ה'תש"ע.

¹⁸⁸ המלאך רפאל, עמ' 24; שם, עמ' 40.

¹⁸⁹ ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ג, עמ' 1742.

¹⁹⁰ רבעון השמש, שנה ב', גליון 4, אלול תשמ"ג, עמ' 35.

¹⁹¹ ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ד, עמ' 1975; ספר זכרון אור רפאל, עמ' עה, עז, צ, צב, צג, צד.

¹⁹² מרקש וחכמיה, כרך ב', עמ' 49.

ויזגאן¹⁹³, רבי שלום מרדכי אזולאי¹⁹⁴, רבי מסעוד אדרעי¹⁹⁵, רבי ישראל ב"ר מסעוד אביחצירא 'הבבא סאלי'¹⁹⁶, רבי אפרים שלום אנקאוה¹⁹⁷, רבי שלום משאש (הראשון)¹⁹⁸, רבי אליהו שריקי¹⁹⁹, רבי ריוח מסעוד²⁰⁰, רבי יוסף הכהן²⁰¹, רבי רפאל ברוך טולידאנו (ממקנס)²⁰², ועוד זיעועכ"א.

ואם ימצאו כמה דברי שבח רח"ל על אותה חברה, כל עניין זה בגלל שהטעו אותם, כדאיתא בספה"ק מנחת אליהו, עמ' 219:

'סיבת הגיע המשפחה לעיר אשקלון בדווקא הוא סיפור בפני עצמו, בערך בשנת תש"י הגיעו למרוקו אנשי אליאנס שר"י, ושכנעו את הבהובי ישיבות בכלל, ואת הטובים שבהם בפרט לעלות עמם לארץ הקודש, הארץ הנכספת, ושם ילכו ללמוד בישיבות הקדושות ואנשי מרוקו ברוב תמימותם האמינו להם כמו שיראה המעיין בספר בקע לגולגולות למוה"ר אברהם אלמליח זיע"א בהקדמת כמוה"ר שלמה אבן דגן איך משבח את החברה הנוראה אשר במדינה כ"ח [כל ישראל חברים], ובספר ברוך מבנים אשר [חלק ג' עמוד ק'] כתב ע"ז דלכאורה נראה בפשיטות שחכמי מרוקו ידועים היו בתמימותם ובאמונתם בבני אדם דהיינו שלא עלה על לב חכם מרוקאי שיש יהודי שרוצה להכשילו ולהעבירו על דתו ח"ו.'

כ"ח בטונים

ולכן כאשר הגיעו לטונים היו מקומות שדחו אותם כגון באי ג'רבה, כדאיתא בספרו של הרב כאלפון משה הכהן זצ"ל, ברית כהונה, חקת משה, תקנות, מערכת ב', אות יוד, עמ' תקלט:

¹⁹³ והאיש משה, תולדותיו והנהגותיו (ירושלים, ה'תשנ"ח).

¹⁹⁴ ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ד, עמ' 2046.

¹⁹⁵ מטבח כהלכה, עמ' שז.

¹⁹⁶ רבעון השמש, שנה ג', גליון 6, ניסן שדמ"ת, עמ' 18; הספה"ק הסבא קדישא אדמו"ר סידנא נבא סאלי, ח"א, רק עשירי – במערכות החינוך, עמ' קעה-קעט; אמרי דניאל, פרשת תולדות, עמ' 66-65; שבילי התורה, בראשית, פר' וירא, עמ' 130.

¹⁹⁷ ישועות אשא, עמ' רמ.

¹⁹⁸ להבדיל מחלק מצאצאיו שלקחו חלק בציונות. ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ד, עמ' 2047.

¹⁹⁹ מעלות אליהו, פרק ז', עמ' מג.

²⁰⁰ זכרון אשר, מאמרים, עמ' קפא-פקב.

²⁰¹ קובץ אהל זכרון בית יוסף, קוים לדמותו של אבינו זצ"ל, עמ' קנב .

²⁰² רבי אהרן סורסקי זיע"א, אורות ממזרח, רבי רפאל ברוך טולידאנו ממקנס, עמ' רסח-רסט.

בית ספר כל ישראל חברים (אליאנס) בעיר ג'רבה באלחארה אלכבירה **תקנו הרבנים הראשונים ז"ל בכח חרם והסכמה חמורה שלא תהיה בית ספר כ"ח (אליאנס) פה בשום אופן**. וחתימי עלה הרה"ג מוהרס"ך²⁰³ זצ"ל הוא והרה"ג ר' רחמים חדאד²⁰⁴ זצ"ל והרה"ג מהרי"ך²⁰⁵ ההמ"ח ס' מעיל יעקב ועוד והרה"ג מהרי"ב²⁰⁶ זצ"ל ההמ"ח ס' בן פורת יוסף והרה"ג מוהרצ"ך²⁰⁷ זצ"ל ההמ"ח ס' שערי ציון ועוד ומז"ק הרה"ג ההמ"ח זצ"ל ושאר ת"ח וכמה מיחידי הק"ק ז"ל י"ד²⁰⁸.

'אימרא נאה' בשם רבי **דוד עידאן** זיע"א:

'לא נמסור את בנינו לאסכולות שתפוג תורה ותשתכח מפי בנינו.'

אך אבוי מה קרה לנו שהמחבר נתן חיזוק לכת הציונות בכך שטען שהצהרת בעל-פעור והסכם סן-רמו הינם אתחלתא דגאולה, רח"ל.

והנה בניהם הלכו כצאן לטבח בחינוך הכפרני כאן תחת שלטון הערב-רב וכל מה שגדולי חכמי ג'רבה חזו בעיניהם לא התרחש כאן והגיעו למוסדות חינוך כפרנים לפי סגנונם של כ"ח, רח"ל אוי מה הי' לנו.

ואולי יש לתלות בכך שבשאר טוניס לא הי' המצב כפי שהי' באי ג'רבה כי שם בתחילה כן קבלו אותם, והנה מהמסופר עליהם בתולדות רבי **אליהו חי ב"ר שלמה בורגיל**²⁰⁹ זיע"א (מובא מתוך הספה"ק **חק נתן**²¹⁰, תולדות המחבר, הקמת בתי הספר כ"ח ומורת רוחו מהם, עמ' 40):

²⁰³ רבי **סאסי מעתוק הכהן יהונתן זיע"א**, נולד בשנת ה'תקצ"ב. שימש כראב"ד של ג'רבה. נפטר ביום ה' מר-חשון ה'תרס"ו.

²⁰⁴ רבי **רחמים בר מעתוק חדאד (הראשון) זיע"א**, ראב"ד בחארה אלכבירה. נפטר בשנת ה'תרס"א.

²⁰⁵ רבי **יעקב כהן גדישא זיע"א**, שימש כראב"ד ג'רבה.

²⁰⁶ רבי **יוסף ברבי זיע"א**, מדייני בג'רבה וכן היה גדול מרביצה התורה בעיר. נפטר ביום ז' תשרי ה'תרע"ט.

²⁰⁷ רבי **ציון כהן יהונתן זיע"א**, נולד בשנת ה'תרל"ב. נפטר ביום כ"ו באב ה'תרצ"א.

²⁰⁸ הערה יוד: 'כן כתב אלי הרה"ג ר' חויתה הכהן הי"ו הנז' שהיה רב פה ועכשיו רב בא"י תובב"א שהיתה הסכמה זו בידו וכעת לא מצאה ובספרינו הנד"מ הוא באו"ח מע' הב' אות י"ט'.

²⁰⁹ ה'תקע"ג-ז"ך כסלו ה'תרנ"ט.

²¹⁰ בני ברק, ה'תשע"ז.

'בעקבות התגברויות מעשי האנטישמיות באירופה הוקם בשנת תר"כ בצרפת ארגון עזרה וסיוע יהודי בשם "כי"ח - כל ישראל חברים" ובשמו הצרפתי כונה "אליאנס".

אחד מעיקרי פעולותיהם היה להקים בתי ספר במקומות רבים בעולם ברחבי מזרח אירופה ובעיקר במדינות צפון אפריקה כאשר מטרתם המוצהרת היתה ללמד ילדי יהודים עניים השכלה ומקצוע בכדי שיוכלו להתפרנס בכבוד.

באותם שנים היה המצב הכלכלי של יהודי תונס בכי רע הקהילה היתה עניה ודלה שירותי הרפואה היו חלשים מאד ותונים סבלו רבות ממחלות ומגיפות שהשתוללו באותם שנים אשר בין השאר גרמו למיתת ילדים קטנים.

בשנת תרל"ח רצה הארגון להקים בית ספר בתונס אלא שלצורך כך היה נדרש שיתוף פעולה מצד רבני וראשי הקהילה רבני העיר אשר ראשי הארגון פנו לבקש את תמיכתם ראו במצבם הקשה של בני הקהילה בירו רבות את סדרי הלימוד המתוכננים **הציבו תנאים ברורים** ולאחר דין ודברים הגיעו להסכמה והביעו את תמיכתם במהלך.

רבינו אשר כיהן כדיין באותם שנים נמנה על החותמים **בהסכמת רבני תונס אשר ניתנה באייר תרל"ח** כאשר בראשם שני אבות בתי הדין בתונס מוה"ר רבי אברהם חגאג' ומוה"ר רבי אברהם אבוקארה זצ"ל.

אך כידוע **שמאז פתיחת בית ספר זה שם החלה אט אט ירידה רוחנית עצומה בתונס כיון שהם החדירו את ההשכלה והחילוניות ורבים החלו לזלזל בשמירת המצוות ואחרים אף זנחו את הדרך הישר ולכך הרבנים החותמים התחרטו מרה על הסכמתם לכך וניסו להיאבק ולמזער את הנזקים הגדולים.**

רבינו בכהנו כאב"ד נלחם לתיקון המצב העגום הזה, ובשנת התרנ"ד הוא שלח שני מכתבי קובלנא למנהל חברת כי"ח בפאריז²¹¹, שבהם הוא קובל על התנהגותו של המנהל החדש של בי"ס כי"ח בתונס, **ותובע כמה תיקונים בענייני בית הספר ואחד מהם תיקון הלימוד הדתי ולימוד שפת הקודש כדי שיוכלו להמציא רבנים מועילים לדורות הבאים.**

אנו מוצאים לרבינו במכתביו שמתמרמר מאוד על הנזקים הרוחניים הגדולים שגרמה חברת כי"ח בתוניס, ומתחרט ומצטער מאוד על שחתם על ההסכם

²¹¹ ראה בספר תמורות בחיי היהודים, עמ' 57.

אתם וטען שיש במעשיהם גם משום גניבת דעת, כיון שמתחילה דובר על לימוד מקצועות לצד לימודי קודש בדרך המסורה ולבסוף התברר הדבר כתרמית וגם גניבת ממון ממש כיון שבהסכמים שחתמו ראשי הקהילה עימם היתה התחייבות שחלק מאד חשוב מהכנסות הקהילה עבר לבית הספר הזה אחד המכתבים נסוב סביב דין ודברים שהיה בין כ"ח לקהילה אודות גביר שהקדיש סכומים גדולים לקהילה והחברה דרשה שיעבירו חלק מזה לבית ספרם כאמור.

וידוע ומפורסם מה שמספרים שאמרו על כך חכמי טוניס שהיד שחתמה על ההסכם הזה תיקצץ ח"ו.

בראותו את הפרצות הגדולות שהתחילו להיות בתוניס לגבי שמירת השבת ודברים אחרים עמד ומחה בכל תוקף נגד כל הפרצות האלה.

הרב משה חורב חורי זצ"ל, אור משה, פרשת עקב:

יש לפרש בדרך רמז ע"פ מה שכתב הגאון החריף רבי יעקב הכהן מגדישא זצ"ל [מי שעמד כחומה בצורה נגד תבורת הרשע של ההשכלה הארורה כשרצו להכניס את האליאנס לג'רבא לעקור את הדת משם וכמו שעשו לפנים בשאר אחינו בתפוצות הגולה, והוא השיב להם מלחמה שערה יהי זכרו ברוך וזכות הרבים תלויה בו תנצבה"א] בספרו "מאין יבא" (בראשית אותיות י"ט ו"ג"ד) וזו לשונו הטהורה: ידוע שאם יש לאדם איזה טרדא בלבו שצריך שיתן דעתו עליה אז אינו יכול ללמוד ותלמודו אינו מתקיים בידו, וזהו שרמזה לנו תורתנו הקדושה בתחלת התורה באות ב' וסוף התורה אות ל' "לב" להורות שלמוד התורה צריך שלא יהיה לאדם שום עסק או טרדא שיצטרך ליתן לנו עליו אלא דוקא צריך לב אחד בענין התורה. ומכאן תוכחה מגולה למה שנתחדש עתה בקרב ימים שכל אחד מריץ את בנו לאשכולה אשר שם לומדים תורה ושאר לשונות, וסבורים המה שאין בזה בטול תורה וטובים השנים מן האחד ומלבד שכמה בני אדם יצאו מזה לתרבות רעה ב"מ, אלא שגם האחד איננו, צא וראה במים הראשונים שכל ערי ישראל היו מלאים חכמים וסופרים לא כן עתה בעוה"ר מכיון שהילד יש לו דבר אחר שצריך שיתן לבו עליו אז בודאי אין דברי תורה מתקיים אצלו לפי שדברי צריכים דוקא לב אחד וכאשר רמזה לנו תורתנו הקדושה בתחילת התורה וסופה אותיות לב וכצ"ל וזהו רמז הכתוב "לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב' יח) לבדו - אותיות לב ד"ו כלומר שני לבבות כלומר אין התורה הרמוזה בתיבת טוב כמ"ש "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו" (משלי ד' ב) יכולה להתקיים במי שיש לו ב' לבבות דהיינו שתי טרדות טרדת התורה וטרדת הכתיבה של שאר לשונות וכנ"ל עכד"ק ודפח"ח [וחכם עדיף מנביא (בבא בתרא יב). דאנן סהדי איך זרעו הרס וחורבן והרעלת התורה חברת אליאנס שם רשעים ירקב ועקרו מאחינו בני ישראל את התורה אשר

חטאו והחטיאו את הרבים וחטא הרבים תלוי בצוארם ואין מספיקין בידם לעשות תשובה (סוטה מז). השי"ת יגדור הפרצה ויערה עלינו רוח טהרה ממרומים להשיב כל הנזחים וקרבנות הנופלים בצפרנים הדורסניות של ההשכלה הארורה אל התורה הברוכה ונזכה כולנו לגאולת עולם ולא ידח ממנו נדח אכי"ר וזהו שאמר "כי לא על הלחם" כינוי לתורה כמ"ש לכו לחמו בלחמי וגו' (משלי ט ה) לבד"ו ל"ב-ד"ו יחיה האדם וכנ"ל, "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" שצריך שכולו יהא עסוק ושקוע בים התורה וכדמיון הטובל במקוה שאם מקצת גופו מחוץ למים לא עלתה לו טבילה וגם מי שלא זכה ללמוד והוצרך לעבוד לפרנסת ביתו מ"מ ישתדל לשלוח בניו לתלמודי תורה ויפה כח האב מכח הבן וברא מזכה אבא (סנהדרין קד). ומ"מ גם על האב מוטלת החובה הקדושה לקבוע עתים לתורה ובפרט ביום השבת ואחד המרובה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים ורחמנא לבא בעי'.

בין שאר הצדיקים שיצאו נגדם ידועים לנו ג"כ: רבי משה שתרוג²¹², רבי מצליח מאזוז²¹³, רבי מעתוק מאזוז²¹⁴, רבי בוגיד סעדון, רבי ניסים חיים חזקיה חורי²¹⁵, רבי חיים מאדאר²¹⁶, רבי שלמה דאנה²¹⁷, רבי שמואל טייב²¹⁸, ועוד זיעועכ"א.

השי"ת יעזרנו למען כבוד שמו להציל את שארית הפליטה ולנטוע מחדש את ההריסות.

כ"ח במצרים

רבי שאול ב"ר אלעזר בראך זיע"א, אבות על בנים על מס' אבות, הקדמה, עמ' יט-כ:

וגם על מנהלי האגודה יש להפליא שרצונם שיתישבו רבים מישראל בארץ הקדושה האיך לא יחוו לנפשות בניהם ובנותיהם כי אין בארץ מקום שיהי' מצוי' כ"כ מינות ואפקורסות כמו בארץ הקדושה בימינו ושם הרבנים מהציונים שהם חברים לאיש משחית הלא שמעתם שבעת פתיחת האוניוורזיטעט אמר היהודי מושל מטעם ממלכת בריטאניא סיר הערבערט סאמועל שיחקרו וידרשו כפי רצונם ואל ידחקו לצמצם עצמם בשביל האמונה כי כל דבר אשר אין שכל האדם משיג צריכין להסיר מאמונתינו והמשיל זה לרעפארמאטאר

²¹² ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ג, עמ' 1700; רבי אהרן סורסקי זיע"א, אורות ממזרח,

רבי משה שתרוג מטוניס, עמ' קצז; שם, עמ' רב; שם, עמ' רו.

²¹³ ארזי הלבנון – אנציקלופדיה לגאוני ספרד, כרך ג, עמ' 1498.

²¹⁴ מתוק מדבש – מתוק לחכי, מבוא לספר, עמ' 7.

²¹⁵ חן וחסד פרשת בלק, עמ' תנט; חזקת אבות על מסכת אבות, עמ' 28.

²¹⁶ שו"ת מקור חיים, יו"ד, סימן כז, עמ' שיג-שכד.

²¹⁷ רבבות אפרים, חלק ד', (ממפיס, ה'תשס"ו) הקדמה רביעית, עמ' לא.

²¹⁸ שו"ת שלמי תודה, הקדמה תלמידו של רבי דאנה; עפעפי שחר, מבוא, סוף עמ' 4.

נוצרי שעשה כן באמונתם והרב הראש לציונים שמע זאת ולא קרע את בגדיו ולא עוד אלא שהאיש האליטשער הנזכר לעיל העיד שאמר לו זה הרב **שירשה לתלמידים בישיבה שלו שילמדו גם באוניווערזיטעט הנ"ל ונתגלה לעיני כל שחבר הוא לאיש משחית** ולדעתי אינו נופל מירבעם בן נבט שהעמיד העגלים, ואחינו באמעריקא אשר תומכים בכספם הכפירה באה"ק אם לו יכירו האמת מהר ירגישו גם באמעריקא החפשית הכתוב בחימה שפוכה אמלוך עליכם.

והעיד מזרחי אחד בקונטרס הנקרא 'הבו תמים'²¹⁹ שאינו נחשד להיות חסיד כי הוא מהלל ומשבח את האיש שחידש רעיון הציוני אשר גידל בניו לשמד וביום מיתת אביו נתנצר בנו וכתבו במ"ע "אויקעלעט" שטרם שחידש רעיון הציוני הי' רצינו להשתדל שישתמדו ח"ו כל ישראל ויקבלו אמונת הנוצרים וכשהוגד מחשבתו לבעל נייע פרייע פרעססע וכן לבעל הפרעססע ועשו שחוק ממחשבתו אשר חשב על היהודים אז חידש רעיון הציוני, וקרוב זה הרעיון השני להראשון וגם משומדים המה ציונים ויותר נזק הרעיון השני שנתפשו רבבות רבות מישראל לדעתם שאפשר להיות יהודי בלי תורת יהודי ורבים חללים הפילה ואיך לא חשו אלו היראים למש"כ בתה"ד בפסקים וכתבים סי' פ"ח וז"ל מש"כ לי עוד מעלייתך לארץ צבי ולעיר הקדש שיבנה במהרה בימינו, אי מצוה הוא עתה אפי' ת"ח, הואיל ואין לנו בעונות קבוץ בחורים ות"ת לשם. דע לך דבודאי שבח גדול ומעלה יש לו לאדם הדר בא", וכש"כ בעיר הקדש לתועלת לעוה"ב וגם לעוה"ז. אמנם שמענו כמה פעמים שיש לשם בני ברית מערביים נחשבים לרשעים גמורים, מוסרים מפורסמים והם טורדים ומבלבלים האשכנזים שהם שומרי תורה וגו' לכן כל איש ישער בעצמו בהשגת גופו וממונו, באיזה דרך יוכל לעמוד ביראת השם וישמור מצותיו כי זה כל האדם²²⁰. ומי לא ידע שמיום שניתנה תורה לא נמצא מקום בעולם קיבוץ מינים ואפיקורסים רבים כמו באה"ק בזמנינו נוסף ע"ז אין בכל העולם תוקף וחזק למיסיאנערען כמו שם, נוסף ע"ז סכנה גדולה לתורה שבע"פ שאם כי עם בריטאני' הם מוקירים תורה שבכתב ונקראים ביבעל פאלק זכרנו בעת היותי באלכסנדריא של מצרים אמר לי חכם אחד משם תחת השגחתי יש שלשה אלפים ילדים ואין אחד מהם יכול לקרות שורה משנה והוא מעין אמעריקא שיש הכרח ללמוד בשולטן עד היותו גדול בשנים ונוסף ע"ז כל מקום שיד אליאנס איזיאעליטע וחברת כל ישראל חברים מגיע ע"י המורים הרעים שלהם נשכח לגמרי תורה שבע"פ ואם בשנים מועטים הי' אפשר לקהל קודש כאלכסנדייא לפול ולירד עד דיוטא

²¹⁹ אפרים דיינרד הוייפן שר"י, שידוע בשנאתו לקבלה ולחסידות. אבל כן יש לציין שהתנגד להצהרת בלפור, וראה בה מזימה נוצרית אנגליקנית (שזהו באמת נכון), וכן למינוי הראי"ה קוק לרב ראשי, בטענה שהיה רב חסידי', ושמדובר ב'רבנות מטעם' הממשל, אבל ככל הנראה בדברים אלו האם זה הי' מטעם מפעיליו, בכל מקרה ההלכה אוסרת לדון לזכות מסית ומדיח.

²²⁰ עכלה"ק.

התחתונה **מה יש לקוות משיבת אה"ק** שעוד נוסף צרת הציוניסטען הכופרין הגמורים המכעיסים את ד', נוסף לזה הסכנה העצומה מערביים וישמעאלים המצפים יום ליום לכבוש אה"ק וכבר הי' פעם אחת אה"ק ביד הנוצרים ולאחר זמן מועט חזרו ולכדו הישמעאלים ונורא מאוד לחשוב על מעמד היהודים בעת ההיא וכבר כתב הגאון מהר"י בספרו אהבת ציון²²¹ פ' ואתחנן עה"פ השבעתי אתכם שכנסת ישראל צוחה באלה ובשבועה אם תעוררו ותעוררו את האהבה נגד קיבוץ ישראלי שהכל נועדו יחדיו לילך לירושלים וכל האומות מסכימים אפ"ה צוחה שחלילה שתלך שמה כי הקץ סתום ואולי אין עתה הזמן האמיתי רק עת רצון לפי שעה והיום או מחר יחטאו ומוכרחין לגלות פעם שנית ואחרון קשה מן הראשונים עכ"ד'.

כי"ח באר"צ

'מעשה רב' מרבי **משה הכהן טוויל** זיע"א (מובא מתוך הספה"ק מרגליות מרבתינו שבסוריא, פרשת עקב, עמ' 523):

'הגאון רבי **משה הכהן טוויל** זכר צדיק לברכה נולד בארם צובא בשנת תרנ"ו... בתקופתו נפתח בעיר בית ספר "אליאנס" [כי"ח]. והגאון רבי משה טוויל **נלחם מלחמת חרמה בנסיון לקירור האמונה והחדרת השקפות זרות ונכריות בתקיפותו הרבה נסגר בית הספר**'.

'מעשה רב' מרבי **שלמה סאלם זאפראני** זיע"א (מובא מתוך הספה"ק לקדושים אשר באר"ץ, אות קפ, עמ' 126²²²):

'אחת הדמיות המרכזיות של יהדות ארם צובא בדור האחרון, רבי שלמה סאלם זאפראני זצ"ל מצביא רוחני ללא מורא, מוכיח בשער מרביץ תורה לאלפי תלמידים החיים בארץ מקים עולה של תורה ומנקש קמשונים קוצים ועשבים שוטים מכרם בית ישראל מרוח ההשכלה של חברת "כל ישראל חברים" אליאנס מצרפת, שקיננה באותה תקופה בארם צובא.

...בזמן מלחמת העולם הראשונה נפתח לראשונה בית הספר הצרפתי "אליאנס" בחלב תושבי המקום **לא עמדו מיד על כונותיהם של המיסדים שרצו להכניס ערכים זרים לרוח היהדות מנהלי המוסד בהכירם את טבעם של אנשי המקום שהיו יראי שמים ומוקירי רבנן** נהגו בערמה הם לא גילו מיד את פרצופם האמיתי אלא העמידו פנים שכל כונתם לחנך את הצעירים ברוח ישראל סבא

²²¹ 'אהבת ציון' שגיאת דפוס צ"ל 'אהבת יונתן'.

²²² נשנה ג"כ בספה"ק מרגליות מרבתינו שבסוריא, פרשת ראה, עמ' 531.

כדי לחזק רושם זה מינו בבית הספר 'חכם' שתפקידו כביכול היה לעזור בחינוך בני הנוער למעשה היה זה רק מסוה ותו לא.

רבי שלמה זעפראני, שחשב לתומו, שבתפקידו כחכם בית הספר יסיע ללימוד התורה קבל מינוי זה על עצמו לאחר שתהה על קנקנו של מוסד זה הצליח לעמוד מקרוב על כונותיו השליליות הוא הבחין כי ילדי בית הספר אינם מדקדקים להשכים נותנים את ליבם ללימודי התורה והגמרא כפי שהיה הדבר קים ומקובל אצל הלומדים בבית המדרש. כשהעיר כך למנהל בית הספר השיבו הלז במלים בוטות "מוסד זה אינו בית מדרש, וכל תפקידו של החכם הוא להסיר את רתיעתם של המשפחות יראות ה' מלשלוח את ילדיהם למקום".

שלמה ועזב את בית הספר הוא לא הסס כלל למרות שידע נאמנה את אשר לפניו שנת מלחמה המביאה ומחסור קשיים צפויים אלה התגמדו מול חובתו הקדושה לבלתי תת ידו לאלה הרחוקים מדרך התורה'.

'מעשה רב' מרבי **יעקב ב"ר שאול הכהן דווין** זיע"א (מובא מתוך הספה"ק **מעין גנים - או"ח**, מבוא, עמ' 7):

'רבנו יעקב ב"ר שאול דווין הכהן זצ"ל שהיה לחכם באשי בארם צובה אחר פטירת רבי שלמה צפדייה זצ"ל אף הוא היה מתלמידיו הוא נהג נשיאותו ברמה **ועמד בפרץ במסירות נפש לשמירת החינוך הטהור של תינוקות בית רבן מאנשי כ"ח (אליאנס) שבתקופתו ניסו כשם שעשו בקהלות רבות במזרח לעקור יראת ה' מלב התלמידים** הוא היה דרשן גדול ורבים השיב מעון חבר ספר דרך אמונה וספר שארית יעקב ובסופו משכנות יעקב דרושים למנוחת הצדיק והדרוש הראשון "לכבוד מו"ר הרב המופלא וכבוד ה' מלא כמוהר"ר מרדכי עבאדי זלה"ה'.

רבי **אברהם חיים עדס**²²³, רבי **עזרא עטייה**²²⁴, ועוד זיעו עכ"א.

כ"ח בתורכיה

רבי **שלמה אליעזר 'הסבא קדישא' אלפאנדארי** זיע"א, שו"ת סבא קדישא, ח"ג, סוף סימן יב:

'ובכן אע"פ שלכתחילה הטוב והישר היכא דאפשר לחזור אחר אתרוג שאינו מורכב, הואיל ונפק מפומייהו של הגדולים, אמנם זה אינו כמו מכשלות אחרות

²²³ איש היה באר"ץ, ענף עץ אבות, לעיני כל ישראל, עמ' 18.

²²⁴ הילולא קדישא, איר, עמ' תעד.

הנמצאות שצריך לתקן, **וביותר מהמה בענין חינוך בתי הספר דבמקום אשר יאמר להם בני אל חי ויהיו גדיים ותיישים הם בנים משחיתים שועלים קטנים** וכמה פעמים אני צועק ואיני נענה ואין מי שיטה אוזן מפני שמי שמוטל עליהם להשתדל ולהשגיח בדבר אין להם פנאי לעניינים כאלה כי אם רק לעניינים השייכים להם וה' הטוב יכפר בעד ולא ימנע טוב להולכים בתמים'.

'מעשה רב' מרבי **שלמה אליעזר 'הסבא קדישא' אלפאנדארי** זיע"א (רבי אהרן סורסקי זיע"א, אורות ממזרח, איך הטלה מתקיים בין זאבים, עמ' קל-קלא):

'למרות יציאת תלמידו לא חדל רבי שלמה אליעזר מלהיאבק. חינוכם הכשר של ילדי ישראל בקושטא ניצב בראש דאגותיו, זמן חדרו שליחי תנועת "אליאנס" לטורקיה ופתחו בכמה ערים מוסדות חינוכיים משלהם, ברוח ההשכלה הצרפתית כשהם "מקצצים בנטיעות" ופועלים במרץ לחיסול הדרגתי של ה"כותאבים" [כינוי מקביל ל"חדר" המסורתי שבמזרח אירופה] רוויי הקדושה, הרבה הורים נתפתו להוציא את ילדיהם מידי המלמדים התורתיים **ולהפקיד גורלם החינוכי בידי מורים פורקי עול שהתחזו למראית כדורשי טובתם** במקום ללמד אותם גמרא ודינים פיטמו שמה את הנפשות הרכות בלימודי-חול וב"סיפורי מקרא", ללא שום ריח תורה.

רבי שלמה אליעזר פירסם אז ברבים מנשר גלוי שבו הוכיח לציבור "שאם יש קיום לעם בני ישראל שהוא טלה בין זאבים - - שהוא דוקא בעבור תורה שבעל פה, ואם חס-ושלום לא היה זה, לא היה נשאר זכר לשונאיהם של ישראל, אמנם על-ידי למוד תושבע"פ לשמה מבלי שום פניה וחנופה לא היו אומה ולשון שולטים בהם" תוכחתו עשתה אז רושם גדול על כולם'.

כי"ח ביוון

החקבלו בזרועות פתוחות ע"י רבה של סלוניקי, ולכן לא מצינו מהיום היום בקושי שיעור של ת"ח.

כי"ח בבולגריה

רבי **אברהם מתתיהו צורמני** זיע"א, בשנת ה'תרי"ח נתמנה לרבה של קהילת שומן, פרש בשנת ה'תרל"ב על רקע מלחמתו נגד הקמת בית ספר 'אליאנס'.

כי"ח בפרס

העיר יזד היתה עיר גדולה ליהודים ובה שלט ביד רמה יראי ה', רבי **ח'גי עזרא ב"ר דוד הכהן** זיע"א מנע את כניסתם ליזד (מאמרו של רבי אהרן ב"ר יחזקאל הכהן, מיזד לארץ הקדש, עמ' 261-260):

'לפני כשישים שנה כשבאו אנשי "אליאנס" ורצו לפתוח בתי-ספר מודרניים ביזד הוא קם והקים סערה גדולה ביזד, גזר תענית צום ובכיה והיה הולך מבית הכנסת לבית כנסת ומזהיר את כל הקהל מהסכנה הצפויה לדת מפני הקמת בתי-ספר אליאנס.

הוא היה מנוע רבים שלא ישלחו בניהם לבית הספר. נאה דןרש ונאה מקיים, לא נתן לבניו ולבנותיו וקרוביו וכל עושי דברו שילמדו בניהם ובנותיהם בבית-ספר אליאנס.

הוא אמר באותו זמן אלה גורמים להרס תלמוד תורה, לחילול שבת ולפריקת עול וכן היה. אחרי כמה שנים נתקיימו דבריו ובחורים צעירים שלמדו בבית ספר אליאנס פרקו עול ואותם אנשים אחר כך למדו בבתי-ספר גויים גם בשבתות וחגי ישראל, ביזד לא היה אפילו אדם אחד שיחלל שבת, הצעירים האלה חללו שבת בהשפעת אנשי אליאנס'...

כ"ח בבגדד

'מעשה רב'²²⁵ מאת רבי עבדללה סומך זיע"א:

...גם רשת בתי הספר של "אליאנס" לא הצליחו להרחיק את העם מתורה ומצוות כידוע מספר הרב שליט"א **הרבנים בבבל ובראשם הגאון ר' עבדאלה סומך זצ"ל, רבו של רבנו יוסף חיים זצ"ל התרימו את אליאנס'...**

'כרוז'²²⁶ מאת רבי יוסף חיים הבבלי 'בא"ח' זיע"א²²⁷:

'הסכמנו הסכמה גמירא שרירא וקיימת למנוע את הדבר ושלא לעשותו בכל אופן שבעולם וחומר ותוקף הסכמה זו כחומר הסכמות החזקות הנהוגות בישראל ואיש אל יהין לשלוח את ביתו לבית ספר זה ואשר יזיד וישלח לבד אשר ידין כעובר על הסכמת הקהל ועונונו ישא גם אנחנו מצדנו נעשה את אשר ביכולתנו להענישו וכל נערה אשר תלך לבית ספר זה - נמנע ארוסיה ונישואיה לא נכתוב לה כתובה ותישאר עגונה כל ימי חייה'.

רבי שמעון אגסי זיע"א, אמרי שמעון, דף קסב:

²²⁵ מובא מתוך בטאון קול סיני, גליון ב', כרך ג', מס' 24, מר-חשון ה'תשכ"ד, הרה"ג סלמן חוגי עבודי שליט"א, תולדותיו ופעליו, עמ' 49.

²²⁶ בספר בסתר המדרגה, עמ' 98; וראה עוד בספר בנימין הצדיק, פרק א' - גזע ישישים, עמ' 24.

²²⁷ בנימין הצדיק, פרק א' - גזע ישישים, עמ' 24; הרב יוסף חיים מבגדד, עמ' 17 (ירושלים, ה'תשל"ז).

ולא ידעו ולא יבינו שאדרכה הם מפסידים את הקהל הפסד אשר לא ישוער מאחר ואין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תשב"ר יען שהוא הבל שאין בו חטא **ואם הם רוצים לטמא את פי התשב"ר בחכמות חיצוניות ולשונות העמים היכן הוא הבל שאין בו חטא הלא אין זה אלא הבל שיש בו חטא המביא את בעליו לכפור בכל התורה כולה** כמו שענינו רואות ואם כן חרוב יחרב העולם ביסורים קשים ומרים וצרות משונות רבות ורעות הבאה עליהם יען שסר צלם מעליהם שהם התשב"ר שהיו מגינים עליהם ועליכם לידע עוד שאם ח"ו לא ישאר בקהל עדתנו רק הסכלים ומנקי האשפתות אשר הם מבזים אותנו בהם גם בזה נשא ונסבול צורכי בית המדרש הזה ולא נמסור נפשות יקרות ביד האליאנס ולהם להתייאש מזה יאוש החלטי אבל בה' מחסנו שקהל עדתנו יהיו חיים וקיימים לעולם ככוכבים בהלם ויריק עליהם ה' יתברך שפע ברכותיו והם ינהלו צורכי בית המדרש הזה בכל אשר יחסר לו'...

רבי שמעון אגסי זיע"א, אמרי שמעון, דף רמד:

וכ"ז הרעה אשר הדביקתנו הוא בפשע בתי ספר "האליאנס" "אסכולות" מדורות אשר הוקמו בעירנו. שכל מורי בתי ספר הנ"ל המה בנים כחשים פורקי עול עושי כל רשעה ותועבה והתלמידים בראותם מוריהם כך מה יעשה הבן ולא יחטא ויצאו לתרבות רעה ומזה אישתרבובי אישתרבוב גם אצל יתר ההמון (והרב הראשי והחור"ר רואים כל זה ושמים יד לפה מרפיון רות, ואין דורש ואין מבקש הגם שלפי חוקי האליאנס וחוקי הנימוס להם היכולת לעשות השגחה מעולה על כל זה).

ולא די זה אלא שיסדו בת"ס כאלה גם לנערות בני ישראל לצודד נפשות יקרות התמות והתמימות. והמורות בבתים הם אשות הזמות של המורים עצמם וכמעשי בעליהן גם המה עושות להדיח את בנות ישראל מעל אלהיהן ומעל מנהגי חוקי הדת של אמותיהם הכשרות והצנועות ומחריבים את העולם משני צדדים. והתימה על ההורים אחרי רואם וידעם כל זה איך בידים חרוצות ממהרים להכניס בניהם ובנותיהם לבית התרפות בקנאת איש מרעהו ואשה מאת רעותה.

אי לזאת חוסו וחמלו על נפשותכם ונפשות בניכם ובנותיכם היקרות ותנו כבוד לה' אלוהי ישראל ולשמו הגדול המחולל בין הגויים וחס לכם זרע אבות הקדושים מתועבות גדולות כאלו וכ"א יעשה זהירות יתירה בשבעה עינים על בניו ובנותיו ובני ביתו מחוצפה כל דהי ושינוי מנהג קדמון. (ואל תבטחו על הרב הראשי או על חור"ר העיר שהם יתקנו המעוות כי נרפים הם נרפים²²⁸) ועל מה אתם בוטחים

²²⁸ וכך אנו צריכים להתייחס לכל מיני רבנים שקבלו משרות מטעם הציונים וקבלו "הכתרות" אי אלו ואחרות, כי הינם 'רב מטעם' מלכות המינות, ומקבלים שלמונים מהם, ואפילו אם הינם ידועים לצדיקים

הלא רוח אפנו מו"ר ועט"ר²²⁹ שהיה מגנינו ועזרנו חלף הלך לו למנוחות שאננות ואנה תפנו לעזרה **הלא אין הדבר תלוי אלא בכם** וע"ז הזמן נאמר אם אין אני לי מי לי ועשו למען כבוד אהבת הצדיק המנוח נ"ע ואשר התחלתם לעשות הביאו לידי גמר טוב ושובי שובי בתולת ישראל שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך מעשים טובים ונאים ובפרט שאנחנו דרא בתראה וקרובים לגאולה כי עת לחננה כי בא מועד ואם עשיתם כך ודאי הוא שיגיע הנאה מרובה וזכות גדול להצדיק המנוח נ"ע אשר אהבתם יען כי הוא הסיבה לכל זה'.

רבי **עלואן שמעון אבידני**²³⁰, ועוד זיעועכ"א.

כ"ח בתימן והפצת הכפירה נגד הזוה"ק (דרדעים)

יש להבין שכל עניינה של תנועת הדרדעים החלה בעקבות החדרת ההשכלה האירופאית לתימן ע"י שליח של חברת אליאנס (כ"ח), ולא מדובר באיזה דבר מה שצמח באופן טבעי, או מתוך השכלה תורנית, אלא מתוך כפירה שקבעה מקומה בלבבותם של כמה אנשים שכבר התקיים בהם מאמר חז"ל 'בא לטמא פותחין לו' (מס' ע"ז נה א).

והמעשה שהי' כך הי' שבשנת ה'תרכ"ט (1869 למנינם) שלחו **האקדמיה הצרפתית למדעים וחברת כ"ח** לתימן את המשכיל המכשיל **יוסף הלוי שר**, כדי שיחקור שם כתובות שבאיות. במהלך מסעו, אף שזו לא הייתה מטרתו המרכזית, נפגש עם כמה מהחכמים היהודים של המדינה והשפיע עליהם לרעה, וגרם לרעות רבות. בין התלמידי החכמים שאיתם נפגש היו הרב יחיא קאפח, שהתעניין בעיקר בפילוסופיה יהודית, בנוסחים ובכתבי יד קדומים, וחיים חבשוש, שליווהו בתימן, והתעניין בשפות דרום-

---

התקיים בהם מאמר חבוקק הנביא ע"ה (פרק א' פס' ד'): "על כן תפוג תורה ולא יצא לנצח משפט פי רשע מבחיר את הצדיק על כן יצא משפט מעקל".

המלבי"ם זיע"א, שם: "על כן", בני העולם טוענים נגדך לאמר, הלא "על כן תפוג תורה", שעי"ז תפסק התורה שהיא מלמדת עקרי האמונה ושה' משגיח ושופט צדיק, ועתה יכחישו בפנות התורה ממך שרואים שהרשע מצליח והצדיק אובד, "וכן לא יצא לנצח משפט", גם המשפט הנימוסי בין אדם לחברו הגם שהשכל מחייבו (וא"א שיפוג מן הלב כי מוסדות המשפט קבועים בלב האדם בטבע) בכ"ז לא יצא מכח אל פועל המעשה, "כי רשע מכתיר את הצדיק", ר"ל גם הצדיק שרוצה לעשות משפט לא יוכל לעשותו, כי הרשע הוא המכתיר את הצדיק, ר"ל שהוא המלביש אותו ואתו עתה שהצדיק השופט הוא קבוע לשפוט מאת המלך הרשע שהוא נתן עטרת הנשיאות בראשו, וצריך הוא להתנהג כפי חוקי הרשע ומשפטיו שהם עוות ועקול הדין, "על כן יצא משפט מעוקל". שגם המשפט שהוא מיושר בפנימיותו וקרוב אל היושר צריך להיות מעוקל בחיצוניותו, להפיס דעתו של הרשע המכתירו שאינו רוצה במשפטים ישרים, כ"ז דברי הריב והמדון שנושאים העולם על ההשגחה ועל הנהגת ה'.

²²⁹ מו"ר ועט"ר – ר"ת 'מורנו ורבינו ועטרת ראשנו' רבי יוסף חיים הבבלי 'בן איש חי' זיע"א.

²³⁰ מעשה הגדולים, ח"ב פרשת שמות, עמ' סז-סח.

ערביות, תחומים יוצאי דופן בסביבתם. במהלך סיוריו בתימן שמעו ממנו דברים חריפים על תורת הקבלה.

וכן מעיד יוסף קאפח (נכדו של יחיא קאפח), **קורות ישראל בתימן לר' חיים חבשוש**, ספונות ב, ירושלים תשי"ח, עמ' רפא, הערה 219²³¹:

'ע"ע ש"ד גויטיין, מסעות חבשוש במבוא; א' יערי, "סיני", שנה ב, עמי תטז-תכא. הלוי הוא שעורר את ההתנגדות לחכמת הקבלה בתימן, כי בבואו התחבר אל ד' חיים חבשוש, זקני ר' יחיא קאפח ור' סעיד ערוסי התוכן. וזה לשון זקני ז"ל: "וכראותינו את רוב חשקו וחפצו להתחקות על כל דבר שמחנו ועלה בדעתינו להשתבח בכבוד עדתינו פה להראות לו את זריזותם ואת השתדלותם בעסק התורה בלילה מתוך דוחק ועוני, ונקום בלילה ועוררנוהו משנתו באשמורה האחרונה והולכנוהו לבית הכנסת 'בית אלסייאני' ואחריה 'בית אלשיך' גם 'בית צאלח' ו'בית שרעבי' ו'בית אלכסאר' ובאחרונה 'בית אלסטא' **ובכל אחת מהן היה רואה אותה מתוך הפתח ולא היה נכנס ולא דבר מאומה**, ואנחנו מחרישים משתאים לשמוע מפיו שבח עדתינו,

ויהי כראותו אותם (בביהכ"נ אלסטא) מסודרים שתי שורות צפון ודרום ולפני כל אחד מהם עמוד ננס של עץ שעליו מניחים את הנר ושתי השורות הנז' מן הקצה אל הקצה **וכולם גורסים בספר הזהר בקול רנה וזמרה בגרסא בעלמא, ויספוק על ירך ויאמר ברוך דיין האמת עזבו דברי אלקים חיים**²³² ועוסקים בספרים אלה. אנו כשמעינו את דבריו נרתענו לאחורינו ונשתוממו על זה ונתביישנו, הוסיף לומר איך לא ידעו ולא יבינו מה הם לומדים והמשיך בדברי זלזול בחכמת הקבלה".

הצורה שבה נהג הלוי עם המתיחות המוקדמת בשתיקתו, והתפרצות המרירות הפתאומית בצירוף הקדושה והכבוד שרחשו בתימן לכל חכם מארץ-ישראל, הביאו מהפכה גמורה **בנפש השלישייה כל אחד לפי דרכו. אפשר לומר שכל אותה מחלוקת שהיתה בתימן באה בסיבתו של הלוי.**

חוקר יהודי נוסף שביקר בתימן, **אדוארד גלאזר** ובתיאום מול קודמו **יוסף הלוי**, עמד במהלך ביקוריו בתימן, בשנים ה'תרמ"ב-ה'תשנ"ד (1882-1894 למנינם) בקשרים עם חכמי

²³¹ ושנה דבריו יוסף קאפח, בספרו כתבים, חלק ב עמוד 753 בהערה.

²³² עפ"ל לאותו רשע ימ"ש על דברי הבלע שלו, והשאלה היא הרי המשכילים הארורים הרי בסופו של דבר עזבו כל דבר שקשור לדת דהיינו שנהפכו להיות 'דתל"שים'.

צנעא, בהם 'הרב' קאפח וחבשוש. לאחר ששב ממסעו בתימן שלח ל'רב' קאפח ספרים המבקרים את הקבלה, וכן ספרי השכלה.

עדות נוספות לכך אפשר למצוא באגרתו של רבי סעיד ב"ר חיים אלנדאף זיע"א:

...מ'יד חשו על כבודם הרבנים יחיא יחיא²³³ ופסעו בשנאה רבה²³⁴, ובקשו לאוהביהם ולמיודעיהם לעשות חפצם, **שלא יגלו עוד את מעשיהם, הם ותלמידיהם, כי הכל יהיה עליהם.** והם המלמדים. ובא הגוי פעם ב' אצל הרב יחיא"ץ²³⁵ הנז' ושנה הדבר.

ואמר הגוי: אני אסמוך ידכם, ואף מאת אלמאם²³⁶ אתן לך רשיון שתעשה בהם דין. **מיד חשו על כבודם ועל גילוי קלונם,** כי המה העיקר. ובקשו מאת הרב יחיא"ץ, שיטמין הדבר ואל יתגלה צפון לבם ומחשבתם. ונתקבצו הרבנים הרב יחיא"ץ והרב אהרן הכהן²³⁷ וראשי עם הקודש, סך י"ב איש, והלכו אצל יחיא"ץ²³⁸ לביתו ואמרו לו: רבינו, נשוה שלום בינינו ונדון את החטאים האלה.

מיד כעס²³⁹ ופתח את פיו כפתחו של אולם, ואמר: אתם החוטאים. לא דברו אלא באמיתות. **כי כבר חיפשו אנשי אלני"אן אשר בחברת ישראל חבירים**,²⁴⁰ ועתה אתם דנים אותם שלא כדין. האמת אתם, ויש ספרים לנו מוכיחים על זה.

מיד כעס הרב יחיא"ץ עליו ואמר: ולמה תשיב אותנו ככה? הלא זה הדבר ידוע ומפורסם שאלו הם במדצ'ת²⁴¹ הנצרים, וכבר כפרו באלוהי השמים. הלא נשמע לדבריך הכוזבים. אנחנו באמונתנו עומדים, ואתה מבקש להפסידנו מאמונתנו ומתורתנו ותוציא לעז על ספרי המקובלים.

²³³ יחיא קאפח ויחיא אביץ'.

²³⁴ דהיינו ע"פ הגמרא 'פסעו על ראשי עם קודש' (שלא התחשבו בציבור).

²³⁵ רבי יחיא יצחק זיע"א, רבה הראשי של יהדות תימן, שעמד בראש מחנה 'העקשים'.

²³⁶ שליט תימן.

²³⁷ רבי אהרן הכהן זיע"א, נולד בשנת ה'תר"ה. ת"ח מתלמידי רבי חיים קרח. נודע כבקי בתורת הקבלה.

נפטר בשנת ה'תרצ"ד.

²³⁸ יחיא"ץ – יחיא קאפח.

²³⁹ דהיינו יחיא קאפח.

²⁴⁰ לא ראוי לצטט דברי אשפתות.

²⁴¹ במדצ'ת נצרים – אולי ר"ת של 'בר מינן דברי צדיקים תעלולי' נצרים.

שחק הרב יח"ק והתל²⁴². והלכו להם מביתנו והמה מתמרמרים. זה אשר אנו סמוכים בדבר הישיב לנו. או'.

ועוד כדאיתא בדב"ק של רבי אברהם ב"ר חיים אלנדאף זיע"א, פתחון טוב, פר' קרח, תוכחת מגולה שלא להמשיך בדרכו של הכופר בתורה, עמ' קמו-קמו:

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירים בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן. ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם". (פרק טז פסוק א-ב).

לכבוד מערכת הצופה.

בעתונכם מיום ו' ב' תמוז (תרצ"ח), ראיתי מאמר האדון מ. גשורי, המספר בארוכה את יסוד ושבחי הארגון "אבי דוד" התימנים, בשקידתם בעסק התורה, וסדר תפלתם על פי שיטת הרמב"ם ז"ל, ועוד ועוד²⁴³.

ואנשי מדע שאלו על זה הפרסום, מה טיבו, כי הקורא יחשוב שרק הקבוצה הזו היא שוקדת על לימוד תורתנו הקדושה, והלא כמה וכמה בתי כנסיות ומדרשות ישנם בארץ ישראל בכלל, ובירושלם ת"ו ותל אביב בפרט, שעוסקים בתורה ותפלה, יש מהם

²⁴² דהיינו שפנה לליצנות, כי ספרי הכפירה של ההכשלה הסיתו אותו מדרך הישר.

²⁴³ לזית חן, הערה א': 'בכדי שיובן הענין, העתקתי כאן מקצת ממה שנכתב בעיתון הנ"ל שעליו סובבים דברי רבינו, וז"ל. הארגון הרוחני דתי 'אבי דוד' שנוסד בארץ ישראל בידי עולי צנעא שבתים, נקרא כך על שם הרב יחיא קאפח מצנעא, שהיה אבי דוד המורה והמחנך, ויחד עמו עמדו בראש הכת "דרדע" ששאפה להכניס תיקונים חיוביים בחינוך התינוקות, בלי לסור מהדרך לקבוע עתים לתורה ולחכמה, וכו', קשה היה דרך הארגון 'אבי דוד' בתחילתו, העולים מתלמידי של הרב קאפח, שבאו לאר"י בכוונה מסוימת להנשיך בדרכי חיהם הרוחניים שטופחו בצנעא בראשות רבם וכו', זכו אלה המשפיעים המעטים ללקט את החברים הבודדים וכו', ועל ידם הונח הגרעין ליסוד הארגון וכו', היה זה מחזה מרהיב לראות קבוצה של 60 איש, שוקדת בכל שבת על לימודי התורה ללא ליאות, מחזה זה נשנה בכל שבת, והארגון רכש לו נמשך הזמן השפעה נצבור התימנים, לקט סביבו את חבריו נאמניו לפעולה ולתורה, ואמנם שיטת הלימודים ביהדות עשה להם פרסום בקרב התימנים בירושלים, שבא לראות ולשמוע לאופן הלימוד. מעניין שגם בירושלים נתעוררו חסידי העקשים להפריע להם ולהדריך את מנוחתם, מתחלה רצו לעמוד על מהותם, ובכל שבת באו לראות ולשמוע אם אין לומדים לימודי חול, ואם לימודי הקודש כשורה, ואחר שנכחו שיש כאן ענין עם אירגון תורני רוחני, העומד במאה אחוז על בסיס היהדות, הרפו מהם. בלי להעלים אמנם, שהורתו על טהרת הרדיפות מצד מתנגדיהם, ועם הקמת הבית, לא רצו לקבל את בניהם של חברי הארגון כתלמידים בתלמוד תורה של הנגלה בצנעא, במגמה ידועה נגד הזוהר והקבלה. מאז מראה הארגון התפתחות, הלמודים נמשכו וכו'. עם כל זה עוד לא פסקו התימנים, והם נאלצו לפתוח להם תלמוד תורה מיוחד וכו'. ע"כ מדברי העיתון הנ"ל'.

על פי סדר הרמב"ם והתכלאל, ויש על פי סידורי ספרד המיוסדים על פי סדר מרן הש"ע, ומה ראה לפרסם רק הקומץ האנשים המעטים האלה?

אמנם יש מי שפטר השאלה, כי עם היות שהקבוצה הזו, היא מהכת שאינם מאמינים בכל ארבעת חלקי התורה, שחז"ל נתנו להם סימן פרד"ס, והם לקחו להם רק את אות הראשונה מהסימן, שהיא פ"א, אותיות אף²⁴⁴, ויתר הסימן שהוא אותיות סד"ר, השליכו מעל פניהם, ואינם מאמינים בהם, כפי מה שלימדם רבם (הצעיר דוד קאפח בצנעא), ועל ידי זה גרם כמה מחלוקת בישראל, ופירוד לבבות וכו' וכו' אין כאן מקום להאריך.

מאמינים ועל ידי זה גרם כמה כאשר באו לארץ ישראל מהכת הזו, ראו כי יתבטלו במיעוטם, ותוחלתם נכזבה, וגם רבים מנכבדי הקהל מתרחקים מהם, באמרום מי שכפר אפילו באות אחת מהתורה שבעל פה, הרי הוא ככופר גם בתורה שבכתב. וכמו שמצינו גבי קרח, שאמרו חז"ל עליו, שלקח מקח רע לעצמו, ודקדקו על תיבת לעצמו, שכתב רש"י ז"ל בשם המדרש²⁴⁵, דלמה נקט 'לעצמו' דוקא. ותירצו²⁴⁶, שידוע שהתורה שבכתב יש בה רע"ה פרשיות²⁴⁷, ולא חלק בפרסום רק בחמש, שהם צצית ומזוזה וכו' מרע"ה²⁴⁸, ושאר ר"ע פרשיות, כפר בהם בינו לבין עצמו ולא פרסם כי אם בחמש, ועל כן אמרו שלקח מקח רע לעצמו, ר"ל בינו לבין עצמו, ואמנם לשאר עם ישראל הראה שהוא צדיק גמור, ומודה בר"ע פרשיות, ורק אלה משה בדאם מלבן.

כמו כן אלה תלמידי "אבי דוד", מראים ומפרסמים לקהל (אשר אינם יודעים מה טיבם של אלו), כי הם שוקדים על לימודם הפשוט יותר מאחרים, ותופשים שיטת רבם שלא ללמוד כי אם בפשט לבד, יען כי השאר מארבעה פנים של תורה, שהם רמז דרש סוד, אינם מסיני, כי אם חכמים אחרונים חברו להם דברים לשמח את הפתאים המאמינים לדבריהם, ובפרט דברי הקבלה והזוהר הקדוש, אשר לא רק אינם מאמינים בהם, כי אם

²⁴⁴ לזית חן, הערה ב': 'בפשטות כוונת רבינו לומר שהוא סימן רע, ויתכן שכוונת רבינו היא, שהאותיות 'אף', מרמזים שהלומד רק על דרך הפשט. וכופר בשאר חלקי התורה, הרי שיש עליו חרון 'אף' מאת המקום'.

²⁴⁵ לזית חן, הערה ג': 'ורש"י ישב משם מדרש תנחומא, לקח את 'עצמו' לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה וכו'.

²⁴⁶ לזית חן, הערה ד': 'תירוץ זה הוא של זקיננו מה"ר יחיא בדיחי זצוק"ל בספרו חן טוב, ע"ש באורך'.

²⁴⁷ לזית חן, הערה ה': 'כדאיתא במדרש רבה כאן'.

²⁴⁸ לזית חן, הערה ו': 'בספר חן טוב ביאר שהחמש פרשיות הם, פרשת כהונת אהרן, פרשת ציצית, ושהי פרשיות דמזוזה, ופרשת חזה ושוק ביאור הדבר, כהונת אהרן, זה ידוע שכפר ורצה שהוא יהיה כהן גדול, וכן ידועים דברי חז"ל שכפר בציצית ומזוזה, בטענות שולית שכולה תכלת וכו', בית מלא ספרים וכו', וגם בפרשת חזה ושוק כפר, כדאיתא במדרש רבה כאן וז"ל, ויקומו לפני משה אנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קריאי מועד, עמד קרח ועשה להם משתה, ונתעטפו בטליתות תכלת, באו אהרן ליטול מתנותיהם חזה ושוק, עמדו כנגדן, אמרו להן כי צוה אתכם ליטול כך, לא משה, לא נתן כלום, לא דבר המקום כך, עכ"ל'.

מבזים ומרפים אותם, כפי אשר הורה להם רבם בספרו מלחמות ה', שהראה לכל כפירתו בסודות התורה ורמזיה.

והיות שבאו אלה הקבוצה, שכל גדולי חכמי דורנו בתרוהו בדבריהם הנדפסים בספר אמונת ה' אשר יצא נגד מלחמתם²⁴⁹, והיו לשמצה בין יתר קהלת תימן, אז כאשר שקט הריב בינם ובין הקהל, מצאו להם דרך להסית את הדור הצעיר, שלא ידע מאומה מכל אשר נעשה מלפניהם, להגדיל תורה, היינו חלק אחד מארבעת חלקי התורה, ולשקוד על דלתותיה לפניהם, כדי לקרבם אל אגודתם, ולפרסם שמם בעולם, ומראים טלפיהם וכו'²⁵⁰, וזהו טיבו של פירסום הזה.

ועדיין עד היום ישנם שרידים לאותה הכת, ומקבלים כר פעולה נרחב בציונות, ומשום מה ג"כ אצל 'הציונות הדתית'.

ראה עוד הרחבה מעניין הפצת ההשכלה הארורה בתימן במוסף של יתד נאמן עש"ק, פרשת קרח, ל' בסיון (ב"ב, ה'תשמ"ז), עמ' 9-7; מוסף שבת קודש, פרשת אמור י"ב באיר ה'תשע"ח, עמ' 20-21.

כיצד הם ממשיכים לפעול בשביל להרוס את היהדות

אבל להבין את העבר אין זה מספיק מכיוון שיש לנו להכיר היכן הם ממשיכים לפעול ובוודאי לא בשביל להמשיך את שושליתא דדהבא, כי אם להרוס כל חלקה טובה בישראל, ולהלן רשימה בוודאי חלקית של דברים שכי"ח פועלים בגילוי.

בשנים האחרונות, הרחיב ארגון כ"ח את תחומי עיסוקיו ומאז 2001 למניינם הוקמו בו אגפים העוסקים בצדק חברתי בחינוך הפורמלי וכן הבלתי פורמלי, בזיקה לערכים

---

²⁴⁹ לזית חן, הערה ז': 'עדיין עוד מה שהובא בענין זה, בספר זה כל כתבי בעל ענף חיים חלק ב' עמוד י"ח, ובספר רבינו יחיאל אלשיך (ועוד יובא אי"ה קורות חייו של רבינו).

²⁵⁰ לזית חן, הערה ח': 'כוונת רבינו למה שאמרו חז"ל על החזיר (הובא ברש"י בראשית פרק כ"ו פסוק ל"ד) וז"ל, עשו היה נמשל לחזיר, שנאמר כרסמנה חזיר מיער, החזיר הזה כשהוא שוכב פושט טלפיו לומר ראו שאני טהור'.

המוגדרים "יהדות הומניסטית", "יהדות חברתית"²⁵¹ ו"יהדות ישראלית"²⁵² בשיתוף עם קרן אבי-חי שמקדמת כדבריה "התמקדות בסוכני שינוי" ייסדה כ"ח את הפרוייקטים הבאים:

- **מכון כרם** - להכשרת מורים **מכון פוורסיבי מהאסכולה הפילוסופית ההומניסטית** (אסכולה רדיקלית חסרת כל קשר לאנושיות, מה שמטעה בשמה של האסכולה). מכון כרם להכשרת מורים פועל בשיתוף עם "קרן יד הנדיב" (הבונים החופשיים) ועם ארגון "פנים - העמותה להתחדשות יהודית בישראל".
- **מורשה** - הנחלת ערכים "יהודיים" לבתי ספר.
- **ממזרח שמש** - "פיתוח מנהיגות בעיקר בקרב בני עדות-המזרח".
- **החכם היומי** - פרויקט מושך ומפתה, שאינו אלא ניכוס חכמי יהדות המזרח אל תנועת ההשכלה הרפורמית המכונה כ"ח.
- **תכנית מארג** - תכנית מייסודה של קרן אבי חי. התכנית פועלת בשיתוף משרד החינוך, לקידום מצוינות בחינוך יהודי, ציוני ואזרחי בכל תחומי החיים של בית הספר (לימודי קהילתי, תרבותי, פיזי וארגוני). **להשפעה על עיצוב זהות ציונית ואזרחית של התלמיד**, להשפעה על יצירת בסיס תרבותי משותף בחינוך ציוני ואזרחי בכל בתי הספר בארץ.
- **שייכות יוצרת משמעות** - מפעלי החינוך מחדש של אליאנס-כ"ח, בשיתוף עם קרן אבי-חי (שמקדמת כדבריה "התמקדות בסוכני שינוי"), מפעילים בין יתר הפרוייקטים שלהם, פרויקט "שייכות יוצרת משמעות" בבתי-הספר.
- **במחשב"ה** - בית-מדרש חברתי בשירות הקהילה, התכנית מבקשת להעצים את העבודה החברתית של מתנדבים **בשנת השירות**. לימוד מסולף של המקורות היהודיים וקישורם לעשייה הקהילתית, מסייע ליצירת שפה משותפת למתנדבים כקבוצה, ותומך בשינוי אופי פעולת ההתנדבות בקהילה.

---

²⁵¹ המונח 'יהדות/חברתית' הינו מונח שאותו המציא ד"ר יהודה מימרן, לפני כשש עשרה שנים. אז, במסגרת שנת היערכות להקמת המרכז לטנהיגות חברתית, שילב את המושג באחד מן הדו"חות שכתב לקרן אבי-חי: 'זכור לי הרגע שבו קיבל המונח "יהדות חברתית" קיום עצמאי. דני דניאלי, אז מנהל הפרוייקטים בקרן אבי-חי, הרים את ראשו מתוך הדו"ח, הביט בי ואמר: "יהדות חברתית... זה מוצא חן בעיני". ברגע זה המונח התקבע ונפרד מהטקסט שכתבתי אל החיים עצמם'.
היום, שש עשרה שנה אחרי, יהודה משמש כמנכ"ל 'כל ישראל חברים', ומוביל ארגון שפועל במאות בתי-ספר וקהילות ומשפיע על חייהם של עשרות אלפי יהודים בכל שנה, דרך מגוון תכניות שכביכול חינוכיות. 'היהדות/החברתית' נמצאת במוטו של הארגון ובליבת העשייה.

²⁵² מונח זה מצוי בשימוש מרובה אצל 'הציונות/הדתית' והם מנסים להשתמש בו בעיקר כדי לתת מעין הבדלה מהמושג הגנאי אצלם 'גלותיות', בכך שהישראלי הוא כבר התפתחות (או ליתר דיוק עיוות) של היהודי.

- **השיירה** - תכנית למורים בשנת שבתון, הנשלחים להנחות וללוות מורים ומנהלים בבתי-ספר יהודיים באירופה בתחומי יהדות וציונות, למשך חודשיים.
- **שערי עוזיאל** - מנהיגות כביכול רבנית/חברתית.
- **מחויבים** - בית מדרש למנהיגות סטודנטים.
- **נטועים** - בית מדרש לצעירים בני מקום הנטועים בפריפריה. התכנית מבנה תהליכי למידה קבוצתיים, המעצבים זהות אישית והזדהות מקומית, תוך רתימתם לעשייה קהילתית. הצעירים לומדים בבית מדרש המתמקד בסוגיות חברתיות, באמצעותו הם מגבשים תפיסת עולם מוסרית המחויבת לתיקון עולם, תוך יזמת והפעלת פרויקטים קהילתיים.
- **תדרשי** - בית מדרש לנשים בעלות רקע קודם בלימוד תורה ובעשייה חברתית, הרואות במסורת ה"יהודית" מפתח לחיזוק אחריות חברתית. **התכנית מבקשת לתת מענה לתופעת הדרת הנשים וההקצנה הדתית בחברה הישראלית**, שעושים שימוש ציני במה שהם מכנים יהדות המזרח.
- **קהילה של ערבות** - בעקבות מגמות מתגברות של ניכור וקיטוב לצד התרופפות ערכי סולידריות וקהילתיות בחברה הישראלית.
- **יום מובילי חברותא**.
- **ועדת בנט-ביטון** - מהיזמות החדשות של כ"ח ביחד עם נפתלי בנט היא ליישום תכניות לחינוך מחדש, שהחל מהשנה יעצבו את תודעת צאצאיהם של היהודים הטהורים שחונכו מחדש בהיותם בגלות.

וכן הלאה על זאת הדרך רח"ל, השי"ת יתן לנו כח עזר וסיוע להציל יהודים מרדת שחת.

פעילות מתואמת

הדבר לא ברור כ"כ, סביר להניח שישנה רמת תיאום מסויימת, ואם כן אזי שלפעמים הדבר יעשה מתוך הסתר כמו שמתואר בספר **נפתלי אילתי**, מחקרים בתולדות האנטישמיות בצרפת²⁵³, מבוא, עמ' 24:

ב-1898²⁵⁴ פרצו מהומות נגד היהודים כמעט בכל הערים מעניין שגם הרדיקאלים והבונים החופשים באלג'יריה נתנו יד למלחמה ביהודים ודרשו ביטול 'צו כרמיה' בזמן שהרדיקאלים והבונים החופשים בפאריס גינו את מעשיהם'...

²⁵³ ת"א, ה'תש"מ.

²⁵⁴ ה'תרנ"ח.

מסדרים ולשכות

מסדר 'בני ברית'

²⁵⁵ בשנת ה'תר"ג (1843) נוסד בניו יורק, ע"י יהודים ממוצא גרמני, **המסדר היהודי של בני ברית' הוא דומה במטרותיו ובתכנו למסדר של 'הבונים החופשיים'** מטרת הארגון הזה היתה 'לטפח דעות' בין היהודים למעשה היה זה ארגון שהציג עצמו כארגון של עזרה הדדית, אבל בפועל פעל בעיקר בשטח הקלת קליטתם של המהגרים החדשים של היהודים באמריקה. בשנות ה-1880 נוסדו לשכות בני ברית גם מחוץ לאמריקה **ארגון זה לא עמד על בסיס הדת בחברה.**

בשנת ה'תרי"ט (1859) הוקם ארגון משותף של כל הקהילות באמריקה כדוגמת בריטניה ארגון זה היה בעיקר מיוסד למטרות סוציאליות והושיט עזרה רבה ליהודי רוסיה ובכלל ליהודי המזרח כשיהדות אמריקה התפלגה ל-3 הזרמים (אורטודוקסים, קונסרבטיבים ורפורמים) **הצטרף ארגון זה ליהדות הרפורמית** ומשום כך לא נהנו עוד יהודי מזרח אירופה מעזרתו.

דהינו שהרפורמים למיניהם מצאו שם כר נרחב לשאיפותיהם, וכך מתאר זאת יעקב כץ, **בונים חופשיים ויהודים**, הקדמה:

'בונים חופשיים ויהודים נחשדו בעיני אויביהם על קונספירציה נגד עמי העולם שבקרבם הם יושבים. מה פירנס חשדות אלה, ומה בכלל טיבה של תנועת הבונים החופשיים, הנחשבת לארגון סתרים למחצה? ומה היה היחס בין הבונים החופשיים גופם ליהודים? האם נתקבלו יהודים בלשכות הבונים החופשיים ומה תפקיד מילאו בהן? על שאלות אלה ורבות כיוצא בהן בא ספר זה להשיב. תשובות הספר מבוססות על מחקר של שנים ועל חומר הלקוח מספרות בלתי-נודעת ומארכיונים של הבונים החופשיים עצמם. תוצאות המחקר מגלות עובדות רבות-עניין על שאיפת היהודים ממחצית המאה הי"ח והלאה להתקבל בלשכות הבונים החופשיים ועל הקשיים שנתקלו בהם, בייחוד בגרמניה. הנושאים הגדולים של תולדות ישראל באירופה המודרנית, האמאנציפציה, ההתבוללות, והאנטישמיות מתוסף להם כאן מימד חדש. **אור חדש נזרע גם על תנועת הריפורמה הדתית בישראל, שרבים מיוזמיה ומנהיגיה היו חברים בלשכות ושאו עידוד והשראה מתנועת המאסונים ומחויית השתתפותם בה.**

²⁵⁵ מובא מתוך מאיר שצ'רנסקי, העבר הישראלי, הקדמה, ארגונים יהודיים במאה ה-19 בכל העולם, עמ' טז.

לצורך חידוד יתר אביא מהערך שנכתב עליהם ע"י ר' יהודה דוד אייזנשטיין ז"ל, אוצר ישראל, כרך ג', ערך בני ברית, עמ' 118 (ומתוך כך יובן גודל העיוות אשר מלווה אצל אותם אלו שנמצאים באותה חבורה, וכן יובנו הקלקולים שהיו אצלם ומדוע גדולי ישראל האמיתיים יצאו נגדם, ואם יהיו כמובן מבעלי הדעות המשובשות שיערערו על מה שנכתב כאן, ראה הערת שולים דכאן מס' 256 מי היו מבין משתתפי עריכת הערכים, וכן בעל אוצר ישראל ה' בעצמו במסדר הנ"ל²⁵⁶):

'בני ברית: חברה אשר אושיה אגודים בעכותות ורעות, ונכרים זה לזה ע"י סימנים ואותות אשר נסתרים למי שאינו בחברתם (Orden, Order) חברת בני ברית היא היותר עתיקה והיותר נכבדה בין חברות כאלה. ויש לה כעת לערך שלש מאות לשכות עם שלשים אלף חברים. ועשר לשכות גדולות: שבע בארצות הברית, אחת באשכנז. אחת ברומניא ואחת באוסטריא. לשמת קטנות נמצאות גם במצרים וארץ ישראל, החברה נוסדה בשנת 1843 ע"י יהודים אשכנזים ובראשם הענרי דשזאנס (jones) ומטרתה היתה לאחד את בני ישראל תחת דגל המוסר, צדקה וחסד ואהבת אחים. ותנאי מותנה שלא יפלפלו ביניהם בדברי אמונה²⁵⁸ ודברים מדיניים למען לא יבואו לידי מחלוקת ופירוד

²⁵⁶ במבוא לאנציקלופדיה מצוינים גם צבי הירש ברנשטיין, אברהם חיים רוזנברג וד"ר גוטהרד דויטש כמי שהשתתפו בכתיבת האנציקלופדיה. כמו"כ, השתתפו כותבים נוספים בכתיבת ערכים לאנציקלופדיה, בהם: הרא"ה קוק, הרב חיים הירשנזון, הרב יעקב משה טולידאנו, הרב יחיאל מיכל טוקצינסקי, וחוקרי מדעי היהדות כמו ד"ר מרדכי מרגלית, מאיר איש-שלום (רב' קונסרבטיבי), זאב וילהלם) באכר, יעקב בצלאל לויטרכך, שמואל אברהם פוזנסקי, נחום סלושץ, נחמן סירקין ולוי גינצברג.

²⁵⁷ יהודה דוד אייזנשטיין, אוצר זכרונותי - יומן, ח"א, עמ' 55: '1886 מארץ 4 - נבחרתי חבר להבונים החפשים בלשכת שקספיר סימן 750 בהיכלם ברחוב 23, ועליתי למדרגה הראשונה. וביום 8 מארץ למדרגה השניה, וביום 1 אפריל למדרגה השלישית, אחרי למדי סודות החכמה מפי מורה. אולם כעבור שלש שנים נפטרת מהחברה כי לא מצאתי חפץ לבטל עתי בעבורה (ע"י ערך בונים חפשים באוצר ישראל ח"ג 4-6).

שם כמובן תמצא תיאורים על עבודה ע"פ סדר הנצרות.

²⁵⁸ ומהדברים הבאים הללו שאמר: 'ותנאי מותנה שלא יפלפלו ביניהם בדברי אמונה ודברים מדיניים למען לא יבואו לידי מחלוקת ופירוד הדעות'.

ובכך אנו מצליחים להבין כעת הכיצד ה'גדוליים' של הציונות/הדתית, כגון: הרא"ה קוק, ר' עוזיאל, ר' הירשנזון, ר' יעקב מאיר, ר' הרצוג, ר' אונטרמן, ר' גורן וכיו"ב... היו מסוגלים להיות בשיתופי פעולה עם רבנים רפורמים, קונסרבטיבים ואופן כללי עם מחללי שבתות ובוועלי נידות... כי ה' אצלם כלל שלא יתעסקו ב'דברי אמונה'.

בעוד אצלנו היהודים שהולכים לפי הקבלה והמסורה האמיתית שקבלנו מגדולי ישראל האמיתיים, להבדיל מהמזוייפים שמנינו לעיל, קבלנו משלמה המלך ע"ה (משלי, כד פס' כא): "ירא את ה' בני ומלך, ועם שונים אל תתערב".

וכן ביאר שם המלבי"ם זיע"א, שם: "ירא את ה' בני ומלך ועם שונים אל תתערב", צוה שיירא את ה' בעניני הדת, ואת המלך אשר במשפט יעמיד ארץ בהנהגת הקיבוץ המדיני, "ואל תתערב עם האנשים שרוצים לשנות הנהגת המדינית, ר"ל למרוד במלכם ולהקים תחתיו הנהגה שניה משונה מראשונה שבוה תפר גם יראת ה' שצוה שתהיה מורא מלך עליך'.

הדעות. הלשכה הגדולה הראשונה נוסדה בשנת 1851 בנויארק והשניה בעיר סינסינאטי²⁵⁹ והשלישית בעיר פילאדלפיא. בשנת 1857 היה מספר החברים קרוב לשלשת אלפים וסכום הכסף באוצר החברה בשמונים אלף דולאר. בשנת 1868 עלה מספר החברים עשרים אלף ונתוספו לשכות גדולות בעיר סאנפראנציסקא, באלטימור ושיקאגא. ואז עשו שינויים בהתקנות ואחד מהם שראש החברה הכללית יהיה נמנה למשך חמש שנים. הראש הראשק היה יוליוס ביען. בשנת 1873 נוסדה הלשכה השביעית במחוזות הדום מארצות הברית. החברה בנתה בתי מחסה לבני חברתם, אחד בעיר קליוולאנד אשר יכיל מקום לאלף ילדים יתומים, ואחד בעיר יאנקערס בעד זקנים וחלושי כח מבני חברתם, ובית יתומים בעיר אטלאנטא, בית חולים ע"ש טורא ובית אלמנות ויתומים בנוארלינס ובית למוכים בחולי השחפת ברענוועד. באמצעות החברה נשלח בנימין פ' פיישאטא (Peixotto) בתור ציר ממשלת ארצות הברית לרומניא, למען חסות על היהודים היושבים שם. בשנת 1885 נוסדו הלשכות הגדולות בברלין, בוקארעסט ופראג. להחברה היה בית עקד ספרים כללי בשם מימונידוס" בנויארק עד שנת 1905 וכן הוציאה לאור ירחון בשם Menorah עד שנת 1906. החברה השתתפה לעזור לגולי רוסיא והגישה את הבקשה ששלח נשיא ארצות הברית לקיסר ניקולי השני אודות הפוגרומים בקישינעוו.

החברה "בני ברית" נוסדה מתחלה על דרך חברת "הבונים החפשים" וחברות אחוה שאינם בני ברית יען כי ברוב הלשכות שלהם לא רצו להכניס יהודים בחברתם, ולכן עשו חברה מיוחדת לבני ברית. אולם גם הם ברוב הלשכות הבדילו בין בני ברית אשכנזים לבין בני ברית רוסים²⁶⁰ ולכן הוכרחו יהודי רוסיא ליסד להם חברות לעצמם וראש לכולן היא חברת "ברית אברהם". החברות השונות אשר רובן ישלמו גם אחריות חיי חבריהם לנשיהם או יורשיהם אחריהם הורידו את ערך חברת "בני ברית" בשנים האחרונות וקרוב לודאי כי בעוד שנים מועטות תגדל ממנה חברת "ברית אברהם". ע"ע חברות.

ביבליוגרפיא: American Jewish Year Book 1900; Steven's Cyclopaedia of Fraternities, p.207

ומהדברים הבאים הללו שאמר:

וכעת מובנת כיצד התערבבו כל ה'גדוליים' המזוייפים' כגון הראי"ה קוק וכת דיליה עם כל היצורים האלו, כי עברו על ציוויו של שהע"ה (ולצורך הרחבה תעיין במאמרי שכתבתי אודות הצנזור של הראי"ה קוק עשה בצוואת האדר"ת.

²⁵⁹ אותה עיר שבה שהה אותו יהודי שרבי אליעזר ברגמן כתב אליו את תשובתו הרמה.

²⁶⁰ משום שהבני ברית מארצות אשכנז התחברו לתנועות הרפורמית והקונסרבטיבית.

ותנאי מותנה שלא יפללו ביניהם בדברי אמונה ודברים מדיניים למען לא יבואו לידי מחלוקת ופירוד הדעות'.

אנו מבינים כעת הכיצד ה'גדוליים' של הציונות/הדתית, כגון: הראי"ה קוק, עוזיאל, הירשנזון, יעקב מאיר, הרצוג, אונטרמן, גורן וכיו"ב... היו מסוגלים להיות בשיתופי פעולה עם רבנים רפורמים, קונסרבטיבים ואופן כללי עם מחללי שבתות ובוועלי נידות... כי הי' אצלם כלל שלא יתעסקו ב'דברי אמונה'.

ורק כלפי פנים תמיד יודעים להטיף מוסר כאלו הם מלמדים 'אמונה' שרק כלפי פנים לצבור שלהם מדברים 'אמונה', אבל כלפי חוץ בעודם מחוברים לכל מיני טמאות אצלם לא ידברו 'אמונה' כי אם 'כפירה', אבל כאשר זה ה'אמונה' היא רק לשפה ולחוץ אזי שהיא בפעול 'כפירה' כמו כל 'כפירה'.

בעוד אצלנו היהודים שהולכים לפי הקבלה והמסורה האמיתית שקבלנו מגדולי ישראל האמיתיים, להבדיל מהמזוייפים שמנינו לעיל, קבלנו **משלמה המלך** ע"ה (משלי, כד פס' כא):

"ירא את ה' בני ומלך, ועם שונים אל תתערב"

וכן ביאר שם המלבי"ם זיע"א, שם:

'צוה שיירא את ה' בעניני הדת, ואת המלך אשר במשפט יעמיד ארץ בהנהגת הקיבוץ המדיני, "ואל תתערב" עם האנשים שרוצים לשנות הנהגת המדינית, ר"ל למרוד במלכם ולהקים תחתיו הנהגה שניה משונה מראשונה שבזה תפר גם יראת ה' שצוה שתהיה מורא מלך עליך'.

וכעת מובנת כיצד התערבבו כל ה'גדוליים' המזוייפים' כגון קוק וכת דיליה עם כל היצורים האלו, כי עברו על ציוויו של שהע"ה (ולצורך הרחבה תעיין במאמרי שכתבתי אודות הצנזור שעשה הראי"ה קוק בצוואת האדר"ת).

וכן מתואר בספר **ספרייה וספר בארץ-ישראל** מאת דב שידורסקי, עמוד 72:

'כשנוסד מסדר "בני ברית" בניו-יורק ב-1843, בידי חבורת מהגרים יהודים מגרמניה בראשותו של הנרי ג'ונס, הקימו ג'ונס וחבריו ארגון למען אחווה מודרנית, מעין בית-כנסת חילוני, שהיה קיים בנפרד מבית-הכנסת המסורתית. המסדר היהודי, שהיה גלגולו של ארגון "הבונים החופשיים" באירופה, הועתק בארצות הברית לחיי החברה היהודית. הוא חיקה את הטקסים והסודיות של "הבונים החופשיים".

ולהלן מאלו שהינם חברים בלשכת בני ברית: אברהם אבושדיד, הרפורמי ד"ר לאו בק²⁶¹, גאורג הרליץ, הראי"ה קוק²⁶², זאב וילהלם הרצברג, יעקב ויסמן, פייבל כהנוב, קרפל ליפה, יוסף לפיד, הנרי מונסקי, יוסף נייגו, יעקב יצחק נימירובר, רפאל סופרמן, בנימין פרנקלין פיישוטו, שמואל פינלס, זיגמונד פרויד, צפורה אבולעפיה, 'הרב' איסר יהודה אונטרמן, דוד איזמוז'יק, צבי איזקסון, אהרן אייזנברג, 'הרב' זרח אפרים אפשטיין, שלמה אשכנזי, סול בלום, אליעזר בן-יהודה, 'הרב' מאיר בר-אילן, יואל ברשד, רפאל גוילי, יונה גורן, דבורה גילוף, קובי גיסין, איילה גליקסברג, יעקב גולדמן²⁶³, העסקן פנחס מרדכי גרייבסקי, ברוך דובדבני, שבת זכריה, שלמה זלוטניק, יוסף חכמי, מאיר טובנהויז, איטה ילין, דוד ילין, ישראל ישעיהו-שרעבי, יהודה כהן (שופט), אפרים כהן-רייס, מרדכי כספי, שמעון כץ, יצחק לוי (פעיל ציוני), ד"ר אברהם משה לונץ, 'הרב' פרופ' שאול ליברמן (תלמידו של קוק), יעקב ליטמנוביץ, יוסף מיכאל לם, 'הרב' יעקב מאיר, יוסף מיוחס, בן ציון מיכאלי, ראובן מס, אבא נאמן, 'הרב' בן-ציון מאיר חי עוזיאל, יחיאל מיכל פינס, ראובן פלדשוה, ישראל זוב פרוסקין, 'הרב' הרפורמי סטפן וויז, ישעיהו פרס, חיים צדיקוב, יחיאל צבי צימרנסקי, בן-ציון קאודרס, יוסף קלוזנר, משה קצב, אסתר רבין, מיכל יצחק רבינוביץ, אהרן רבינוביץ, יצחק רוקח, יוסף יואל ריבלין, יצחק צבי ריבלין, אלתר (אשר אנשיל) ריבלין²⁶⁴, 'הרב' שלמה גורן²⁶⁵, שמואל רפאלי, 'הרב' ישראל מאיר לאו²⁶⁶, ליאון רקנאטי (הסב), משה כהן שאולי, מנחם שטיין, דליה שטנצלר, אליעזר שפר, ועוד.

²⁶¹ ראה ספרו של הרב משה שלמה 'מרויך' אנטלמן וצ"ל, להשמיד את המסממים, חלק ב', עמ' 222.

²⁶² אמנם הוא מופיע לרוב בלשכת 'אחזה', אבל חוץ מהעמדת הראי"ה קוק ככתור רבה של הרבנות, היו עוד כמה פעולות לאחר מותו שקשורות אליהם, כגון עיתון דאר היום, 29.10.1935, עמ' 8; עיתון דבר, 3.7.1964, עמ' 13; וכך התפרסם בעיתון חרות, 3.7.1964, עמ' 5.

משלחות רבות מכל קצווי הארץ ומחול עומדות להגיע לטכס קידושי הלשכה ה-100 של בני ברית בישראל, אשר תהיה הלשכה ה-2507 של בני-ברית העולמי.

הלשכה תקרא בשם לשכת "הרא"ה" – על שם ר' אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי הראשון של א"י ובראשה יעמוד מר יצחק אלפסי, המזכיר הכללי של בני-ברית בישראל.

בטכס הקדושין ישתתפו שרי המשטרה והדואר, בנו של הרב קוק – ר"י מרכז הרב, הרב הראשי לצה"ל שלמה גורן, מבקר המדינה י.א. נבנצאל, סגני השרים רפאל ובן-מאיר, נשיאי בני ברית בישראל וראשי הישוב.

²⁶³ למד בשיבת 'עץ חיים'. בשל נטייתו בגיל מוקדם להשכלה נרדף על ידי העה"ת. נתקרב לחוגי המשכילים בירושלים ולראשי הסופרים העברים בחו"ל ובמיוחד לנחום סוקולוב. בראשית המאה ה-20 עבר עליו משבר רוחני, התרחק בהדרגה מהכתיבה בעתונות החילונית והעתיק את עצמו ונעשה חבר "אגודת ישראל". מאז ביקש להשכיח פעלו "האפיקורסי" בעתונות במשך דור שלם.

²⁶⁴ ראה מגנזי ירושלים, חט"ו, עמ' 2-4.

²⁶⁵ ד"ר יצחק אלפסי, שערי ציון, עמ' 132 (מתואר כניסתו ללשכת בני ציון, בין היתר מופיעים שם ג"כ שלום קסאן, 'הרב' שאר ישוב הכהן, ד"ר יצחק אלפסי); עיתון דבר, 25.5.1972, עמ' 2; עיתון דבר, 31.5.1978, עמ' 3.

²⁶⁶ ראה במפורש בספר אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובוניו, כרך יח, ערך ישראל מאיר לאו, עמ' 5456. (כמו"כ ראוי לציין כאן עובדה שאולי לא כ"כ ידועה והיא שאביו הרב ד"ר משה חיים לאו, הי' ביודנראט (זכור אמונה בימי השואה) בראשית הכיבוש מינו הגרמנים יודנראט, בראשו עמד תקופה קצרה, בעל כרחו, הרב משה חיים לאו, שהיה רבו של העיר (פיוטרקוב).

לפי האנציקלופדיה של חלוצי הישוב ובוניו, מופיעים שם בערך בחיפוש כ-560 תוצאות, רח"ל.

ונציין בשם אחד מהבונים החופשים של ארגון בני ברית כדבריו, לבל נטעה אחרי עגל הזהב הנ"ל, כתבי יחיאל מיכל פינס שר"י, עמ' 240:

(ד) לשכת בני ברית הירושלמית על אף כל הרוקדים לעומתה ותולים בה בוקי סריקי, **ציונית היתה מתחלתה, ציונית היא עתה, וציונית תהי' כל זמן קיומה**, ולא רק על פי מקומה כ"א על פי יסוד ראשית הוסדה, וכל בניה ציונים אמיתים במחשבת ובמעשה, ורב אשר פעלה צפורן הקטנה שבהם לתחית הישוב והאומה מכל רוחב כריסם של כל גבורי האגרוף וגבורי הלשון המצפצפים ומהגים כל היום בציונות המעשית או ההלכותית'.

לשכת 'ירושלים' של מסדר 'בני ברית'

לאחר הקמת המסדר באמריקה, הוקמה הלשכה בירושלים בשנת ה'תרמ"ח²⁶⁷, תחת השם 'ירושלים', בישיבת ייסודה נוכחו: ד"ר זאב (וילהלם) הרצברג²⁶⁸, 'הרב' חיים

ד"ר יצחק אלפסי, שערי ציון, עמ' 132 (מתואר כניסתו ללשכת בני ציון, בין היתר מופיעים שם ג"כ שלום קסאן, 'הרב' שאר ישוב הכהן, ד"ר יצחק אלפסי); עיתון דבר, 25.5.1972, עמ' 2; עיתון דבר, 31.5.1978, עמ' 3

²⁶⁷ הפרוטוקולים של לשכת 'בני-ברית ירושלים' (תרמ"ח-תרע"ט), נתן אפרתי.
²⁶⁸ היה סופר ממוצא פרוסי, ממייסדי בית היתומים העברי הראשון בירושלים ובית הספרים 'מדרש אברבנאל וגנזי יוסף' (לימים הספרייה הלאומית). שימש כראש לשכת 'ירושלים' של מסדר 'בני ברית'.

היושזנון²⁶⁹, אפרים כהן-רייס²⁷⁰, דוד ילין²⁷¹, אברהם משה לונץ²⁷², עוזר דב ליפשיץ²⁷³, יוסף מיוחס²⁷⁴, ישראל דב פרומקין²⁷⁵, אליעזר בן יהודה²⁷⁶.

²⁶⁹ לימד בבית הספר "למל", וממקימי 'בית הספרים מדרש אברבנאל' בירושלים (לימים הספרייה הלאומית). היה חבר באגודה 'שפה ברורה' ובוועד הלשון העברית (שלימים הפך לאקדמיה ללשון העברית). בין היתר נודע לשמצה בישוב הישן בשל כך שיצא נגד המסורת ההלכתית וגינה את גדולי ירושלים, אף דחף להקים מחדש ביהמ"ק בהר-הבית לפי 'חזון-הבלהות' של הרצל ימ"ש (מלכי בקודש, ח"ד, עמ' 4-5), וכן איתא פסקי דין – ירושלים דיני ממונות ובירורי יוחסין, חלק יד, עמוד תסא: 'הבונים החופשיים רואים את נושא בית המקדש בהר הבית כמרכז לכל שאיפותיהם'.

ועוד מקדמת דנא מצינו שאלו שאיפותיהם של כמה וכמה מסדרים לשכות כפי שמתואר במאמר רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 22 מאי 1902 למניינם, עמ' 237 מגליון כא): "בני נח" חברת בונים חפשים מקץ המאה הי"ח, שהתיחסו להיות יוצאי ירך נח, שם הפרדס: "תבת נח" ושם הראש "נח הגדול". בגדיהם מצוירים בתבנית הקשת והתבה והיונה עם עלה הזית, חברות מזורות כאלה וכאלה (ביניהן היתה חברה אחת אשר מטרתה היתה לשוב לבנות את בית המקדש בירושלים) החשיבו מעט את זוהר חברת "הבונים החפשים" אשר שלחה פארותיה לאלפים ולרנבות בכל העולם עד היום הזה*). מלכים ונסיכים מבקשים קרבתה ומשתמשים בה לתועלתם המדינית, כי רבה ועצומה השפעתה על כל דרכי החיים המוסריים, בכל שנויי מטרותיה ושאיפותיה לפי הזמן והמקום'.

רזי עולם מאת ד"ר שלמה רובין, (התפרסם בשבועון המגיד, 10 יוני 1902 למניינם, עמ' 277 מגליון כד-כה): ...'נמאה הי"ח נתגלה במחוז ניאפל, באיטליה חבר בונים חפשים במספר ארבעה וששים אלף אחים, אשר רובם היו יהודים, בסדר שבע מדרגות, בסודותיהן על בית המקדש של שלמה, אשר נחרב ע"י האשורים, לשוב לבנות אותו'.

²⁷⁰ התמנה להיות סגנו של ד"ר זאב (וילהלם) הרצברג, שהיה מנהל בית הספר היהודי הקטן בירושלים, הידיע בכינויו 'בית היתומים של הרצברג'. כאשר איחדו בין בית הספר הקטן ובית הספר 'למל' מונה כהן-רייס למנהלו. כמו"כ שימש כסגן לשכת 'ירושלים' של מסדר 'בני ברית'.

²⁷¹ מראשי בני ברית, אחד מהשותפים הבכירים ביותר בוועדות מטעם החילונים של הקמת 'מוסד הרבנות', ע"פ הנחייתו של גורמן (נחמן מתתיהו) בנטוויץ' (בונה חופשי מהמסדר 'האמבט' (מסדר נוצרי מאנגליה), אחותו תלמה ילין, התחתנה עם בנו של דוד ילין, אליעזר ילין.

²⁷² היה סופר, מו"ל, עיתונאי חוקר ארץ ישראל וגאוגרף ישראלי ממוצא ליטאי.

²⁷³ מראשוני הביל"וים.

²⁷⁴ סופר וסופר ילדים ואיש ציבור בתקופת הישוב החדש, ממיסדי שכונת שערי צדק בעיר, ממיסדי בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, חבר הוועד הלאומי. כתב רבות על הערבים ותרבותם (בעיקר על ספרתם העממית) ועודד את אנשי הישוב להכירם ולהתקרב אליהם. חתנו של יחיאל מיכל פינס, גיסו של דוד ילין, מחותנו של אריה פייגנבאום.

²⁷⁵ היה מחלוצי העיתונות העברית בארץ ישראל ומתרגם. מייסד ומנהל מושב הזקנים הכללי המאוחד. בנו, גד פרומקין, היה השופט העליון היהודי הראשון בימי המנדט הבריטי. בן אחר, אברהם פרומקין, היגר לארצות הברית והפך שם לאחד מראשי האנרכיסטים היהודים. בתו שרה נישאה לרב ד"ר ישעיהו רפאלוביץ מראשוני הצלמים היהודים בארץ, המייסד והנשיא הראשון של אגודת אחוה העולמית, הרב הראשי לברזיל ורב הצבא הבריטי בארץ ישראל.

²⁷⁶ מחלל לשון הקודש.

מלשכותיה הראשונות בארץ פעלה בביתו של **שמעון רוקח**²⁷⁷. **אבשלום פרנק**²⁷⁸ מספר על חוויותיו כילד שגדל בשכונת נווה צדק:

"כילדים ישבנו שעונים בגבנו על גדר מסילת הברזל של הרכבת שעברה לתחנה הראשית בנווה שלום. לא פעם ראינו גברים לבושים בתלבושות מהודרות עם ציפוי משי שחור ומשני צידי המכנס פסים של משי נוצץ, **נכנסים לביתו של שמעון רוקח**. כשהתבגרנו הבנו **שמתחת לכיפה קיים אולם גדול שם התקיימו מפגשים של בני ברית**, שרוקח היה נשיאה".

באגודות מסוימות כגון 'הבונים החפשים' ו'בני ברית' טכס קבלת חברים חדשים הוא בעל אופי מיוחד ומרשים ו'האח' המתקבל זוכר אותו שנים רבות²⁷⁹.

אח"כ מבין חבריהם נמנו: דוד תדהר²⁸⁰, משה שהם (שטיינפלד), אליעזר ראבב, שלמה בן-שמעון, שמואל מרדכי אמסטר, ישעיהו קרניאל ('עזמות'), יעקב בן-עזר (ראב), ד"ר יעקב אליעזר מיכלין, (נפתלי) יצחק ילין²⁸¹, אליעזר ארגוב (מרגובסקי), מאיר דיזנגוף, ועוד.

העיתון 'בני ברית' מסנג'ר

בשנת 1897 למניינם (ה'תרנ"ז) הוקם העיתון של **הארגון בני ברית** בדרום קליפורניה שבאמריקה, שם מסופר על מעלליהם ועל קשרים עם הארגונים הרפורמים והקונסרבטיבים ועוד מרעין בישין למיניהם.

דוגמא לפרסומת בו מופיע דמותו של הס"מ ימ"ש (גליון 17 מס' 15 (6.6.1913), עמ' 16)

²⁷⁷ ממייסדי שכונת 'נווה צדק' ואביו של ישראל רוקח, לימים ראש העיר תל אביב.
²⁷⁸ לימים נהפך בעצמו לבונה חופשי, ועלה בסולם הדרגות עד לדרגה הגבוהה ביותר – דרגה 33 ונהיה לנשיא של לשכת 'בצלאל'.

²⁷⁹ אלכסנדר כהנא, במעלות תפלה, כיצד מקרבים מועמדים לגיור?, טכסים כחוויות גדולות בחיים, עמ' 161.

²⁸⁰ בלש, ועורך האנציקלופדיה לתולדות הישוב ובוניו, וכן ערך את ספרי האחים של לשכת ברקאי של בונים חופשיים קדמונים ומקובלים תל אביב, בהם מופיעים שמות האחים, מקצועם תאריך לידתם ותאריך קידושם בלשכה. ראה שגם הי' בלשכת ברקאי.

²⁸¹ ראה שגם הי' בלשכת ברקאי.

הקמת מוסד 'הרבנות'

ארבעה ימים בלבד אחר כיבוש ירושלים בידי האנגלים מידי התורכים, נקראה אסיפה דחופה בירושלים ע"י שניים מראשי הציונים ביפו, אשר עברו לירושלים, מר יעקב טהון וארתור רופין, לאסיפה הוזמנו שש עשרה איש ביניהם חמשה מעסקני היהדות החרדית, כשנכבשה העיר ע"י האנגלים נפתחה הדרך לפני התנועה הציונית להכות שרשים גם בירושלים.

על מה ולמה נאספה אסיפה כה דחופה ובעיצומו של כיבוש, אלא שלראשי הציונות אצה להם הדרך לכבוש את ההנהגה הקהילתית בפרט בירושלים.

וכן קרה שהוקמה 'הרבנות הראשית למדינת ישראל' בניצוחו של הנציב הראשון הרברט סמואל²⁸².

הרברט סמואל מינה את נורמן בנטוויץ²⁸³ (בנו של הרברט (צבי) בנטוויץ²⁸⁴) שמופיע כקצין במסדר 'האימפריה הבריטית'²⁸⁵.

בהמלצתו של נורמן בנטוויץ מוקמת וועדה שכוללת שני שלישי רבנים ושליש חילוניים. ונציין שעד היום בעצם בחירת 'הרבנים הראשיים' שלהם נעשית בפועל ע"י רוב חילוני.

הנה עוד דוגמא לצורך חידוד הענין הנ"ל מתוך אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובנויו, כרך ב', ערך יהושע מאיר רייכמן, עמ' 709-710:

'בימי מלחמת-העולם הראשונה השתמש בנתינותו האמריקאית ובבקיאותו בעניני אמריקה ופעל רבות ובמסירות להבאת עזרה ליהודי ירושלים. אחרי המלחמה השתתף בארגון החיים החדשים בישוב. כתבר "בני ברית" היה במגע ידידותי גם עם טובי הישוב החדש. כן היה חבר פעיל ב"המזרחי". נבחר לוועד העיר היהודי הראשון ולאספת הנבחרים הראשונה. יזם והציע להזמין את הרב קוק זצ"ל לראש-הרבנים. השתתף בסידור מעמד הרבנות הראשית לארץ-ישראל ובארגון קהלת ירושלים והמועצה הדתית.'

²⁸² בונה חופשי, השתייך למספר מסדרים סודיים, אחד המסדרים הוא 'מסדר האמבט' (מלכת אנגליה היא העומדת בראשו)

²⁸³ של נורמן (נחמן מתתיהו) בנטוויץ' (בונה חופשי מהמסדר 'האמבט' (מסדר נוצרי מאנגליה), אחותו תלמה ילין, התחתנה עם בנו של דוד ילין, אליעזר ילין.

²⁸⁴ משפטן יהודי בריטי ופעיל ציוני, יועצה המשפטי של התנועה הציונית בשנותיה הראשונות. חבר במסדר בני ברית (לפי המזכיר לשעבר של מסדר 'בני ברית' בספרו 'ירושלים: תולדות ירושלים בשנים תרמ"ח-תשנ"ח (1888-1988)', בראי לשכת 'ירושלים' של בני ברית, עמ' 279.

²⁸⁵ סיסמתו של המסדר היא 'למען האל והאימפריה'.

ב' תמונות בהם
נראה הראי"ה קוק
עונד מדליה²⁸⁶
המשוייכת למסדר
הבונים החופשים
בשם 'האימפריה
בריטית' שקיבל
מהנציב הרברט
סמואל, עם הכיתוב
'למען האל
והאימפריה'

---

²⁸⁶ הרמ"א זיע"א, שו"ע, יורה דעה, הגה, סימן קמא ס' א: 'הגה - צורות שמשתחווים להם, דינם כדין הצלם ואסורים בלא ביטול. אבל אותן שתולין בצואר לזכרון, לא מקרי צלם, ומותר. (מרדכי ריש פרק כל הצלמים בשם ראבי"ה).

רבי שבתי כהן זיע"א, ש"ך על יורה דעה, שם, ס"ק ו': 'אבל אותן שתולין בצואר כו'. היינו בידוע שלא השתחוה לו (ואתא לאשמועינן דל"ת כיון שתולין אותו בצואר מיד נאסר) הא לאו הכי לא גרע מאם מצא כלים שעליהם צורת עבודת כוכבים דהכלים אסורים אם הם מכובדים דכיון שדרך לעבוד אותה הצורה חיישינן שמא נעבדו הכלים כדלקמן סעיף ג' והכי נמי איכא למיחש להכי ובעובד כוכבים עצמו אין לחלק בין מכובד לבזוי דדווקא בכלים אמרי' דעל המבזים ודאי לנוי הכלי נעשו מה שאין כן הכא ומצאתי בהר"ן פרק כל הצלמים וז"ל כתב הרשב"א דבזמן הזה שחוקקים חקק בכלים ומציירים בהם צורות ודמות עבודת כוכבים אף המוצא אותם הכלים אסורים ע"כ, וצל"ע שאפשר שאין עובדים היום לצורות הללו אלא לזכר בעלמא עושין אותם עכ"ל הר"ן, וכ"כ רבינו ירוחם נתי"ז ח"ד ואפשר דעובדי כוכבים אלו שאין אדוקים בעבודת כוכבים כל מה שעושין בצורות הללו בכלים אינם עושים אלא לנוי ומותרים בהנאה כלם ואסור להטהותן משום חשד אם הם בולטים, וראוי להחמיר בספק איסור תורה ע"כ ואפשר בצורה עצמו כיון שדרך שמשתחווים לו לכ"ע אסור'.

ואפשר להביא עוד מדעות הפוסקים בסוגיא זו, אבל לענייננו השתי וערב שחובש כאן הראי"ה קוק איננו לזכרון ואיננו לנוי, אלא משום העע"ז של הבונים החופשים.

ארגוני סימפוזיונים שדנים ב'יהדות'

ע"מ להשריש את דעותיהם הנפסדות ולגרום לפריקת עול תורה ומצות נהגו לערוך דבר הנקרא אצלם סימפוזיונים (דיונים) סביב הנושא שיגרום אצל הקורא איזה הוא אמינא כאלו יש בעיה עם היהדות.

אלא שהדבר הנכון הוא שאין בעיה עם היהדות, אלא שהם יצרו בעיות ליהדות, כידוע לכל.

כרזות של אירועים שאורגנו ע"י בני ברית בישראל סימפוזיונים שהינם כלשונם הטמאה כדי לגרום לפריקת עול תו"מ "במה לברור בעיות בתחום היהדות" (עפ"ל) שנערכת ע"י כביכול רבנים, ד"ר ופרופסורים למיניהם פורקי עול תו"מ

ישובים שאומצו ע"י 'בני ברית'

חוג הצעירים של הסתדרות פועלי אגודת ישראל בא"י, (מנ"א ה'תשל"ב), איגרת לצעיר, אימוץ ישובי התנועה הצעירים והמרוחקים ע"י צעירי פא"י, עמ' 3:

'יש להקים ועדה מיוחדת למטרה זו, והיא תחלק את הישובים לקבוצות צעירים מסוימות, וכמובן שיש להתחשב במיקום הגיאוגרפי כלומר הצעירים בצפון תושבי חיפה, טבריה צפת ועוד יאמצו את ישובינו בגליל, הצעירים באזור המרכז יאמצו את ישובינו הצעירים באזור זה צעירי הדרום יפעלו בזנוח וזבדיאל וצעירי באר שבע יאמצו את תפרח. כל קבוצה תאמץ ותתקשר עם ישוב מסוים, וקשר זה צריך להיות קשר של קיימא לאורך ימים. עלינו ללמוד מארגונים אחרים - ובמיוחד מארגון בני ברית הפועל בשנים האחרונות בשיטה זו, והם מבצעים בעילות את פעולות האימוץ וכל לשכה של "בני ברית" ובנות ברית, מאמצת ישוב מסוים ומתענינת בגורלו. ובהקשר זה, יכול אני למסור כי גם ישובינו מודיעים ומבוא חורון אומצו ע"י לשכות בני ברית, ועתה נודע לי

כי גם קרית ארבע בחברון אומצה ע"י לשכת בני ברית בר"ג, ולשכה זו אף תרמה אמבולנס לקרית ארבע, ונעשות פעולות שונות ומגוונות, והגיע הזמן שגם אנו נתרום את חלקנו בשטח חשוב זה.

פעילויות שונות כיום

מפגשים עם האפיפיור

מסדר 'בני משה'

נוסדה בשנת ה'תרמ"ח באודסה, על ידי אחד העם ויהושע ברזילי.

בין חבריה היה ד"ר יהודה לייב מטמון-כהן²⁸⁷, יהושע ברזילי²⁸⁸, יהודה גור²⁸⁹ מנחם אוסישקין, מאיר דיזנגוף, ד"ר הלל יפה, יחזקאל דנין (סוכובולסקי)²⁹⁰, אליהו זאב לוי-אפשטיין²⁹¹, ועוד.

וכאן ראוי לציין דבר מה שאלהו זאב לוי-אפשטיין, כותב בספרו 'זכרונותי', עמ' 315:

'כל חברי "בני משה" שנמצאו בארץ. נכנסו לחברים ללשכת "בני ברית" שביפו.'

הארגון פעל באמצעות הלשכות של תנועת "חובבי ציון" באודסה, בוורשה בוילנה וביפו.

בין שאר חבריה נמנו כמו"כ לדראון עולם: מנחם אוסישקין, מרדכי אזרחי, אחד העם, אברהם אידלסון, יצחק אשר אלישיב, יהודה ליב אפל, צבי נחמיה בוטקובסקי, שניאור זלמן ביחובסקי, בן אביגדור, זלמן בן-טובים, יהודה ליב ברגר, יהושע ברזילי, יהודה גור, זאב גלוסקין, אברהם שמואל הרשברג, יהודה ליב וילנסקי, יחיאל יחיאל, בוריס כצמן,

²⁸⁷ מייסד גימנסיה הרצליה.

²⁸⁸ סופר.

²⁸⁹ סופר.

²⁹⁰ והסוחר ופעיל ההתיישבות בביתו הוקם הסניף הארץ-ישראלי.

²⁹¹ בעל ההוצאה לאור של לוי-אפשטיין.

יחיאל יוסף ליבונטין, יוסף לוריא, משה סמילנסקי, יחיאל מיכל פינס, פנחס פרידמן, אברהם פריידנברג, חיים מרגליות קלוורסקי, מנחם שטיין, טוביה שלונסקי, ועוד.

ומצינו תיאור אודות כוונתם של מסדר 'בני משה' לעשות 'תיקונים' בתורת מרע"ה, בדבריו של ר' ארי' ליב הכהן ז"ל, בספרו **קצור תולדות החפץ חיים**, עמ' עז-עח:

[אמנם אני הכותב הנני חלא בר חמרא לגבי אבא²⁹² ולא השוותי עמו בהאי מילתא, ובנעורי בישיבי בקרבת חותני ז"ל הייתי מסייע לישוב הארץ עם בקיבוץ כספים לשלוח למאסקווא שם היה המרכז קודם שנפתחה הלשכה באדעסא אם לעשות נפשות להתישב בארץ ולעבוד אדמתה, באמרי תמיד עד שאנו מדיינים בזה, הם החפשים משכימים בין כה וכובשים את הארץ ומחזיקים בה, ולא תשאר כברת ארץ לנו בני עול כשנבא להאחז בה, הלא טוב לנו הנאמנים עם אל לעשות תעמולות להחליץ באלפינו לבא אל הארץ ונרבה עליהם ונבטלם. אמנם מפני כבוד אבא לא יצאתי להביע דעתי בכנופיות ביותר עוד משעה שנשמע בין החיים והגיע השמועה גם לבית אבא, שיסדו טובי המשכילים לשכת סתרים, בשם חברת בני משה ושיסודה היתה לנסח או לגהץ את עמנו בטרם בואם אל הארץ, אם כי אינו מובן גיהוץ זו מה היא, או איזה נוסחה חדשה יש אחרי תורתנו, אם לסייג עוד סייגים, די לנו גדרי חכמינו הקדמונים ז"ל, או אולי לשרש אחרי מדות רעות של עמנו שקלטו בגולה בהיותם הולכים מגוי אל גוי, אמנם הלא ידענו מחכמי הספירות, שבכל קלקולם הם עומדים למעלה על כל הגוים, אפילו מהיותר נאורים, בטהרתם ובריחוקם מרציחות ויתר תועבות, כמו כן במדות הטוב והחסד, שכם אחד לנו על כל הגוים, והוא גלוי ומפורסם, אמנם האמת הוא שיסוד החברה היתה לעשות תיקונים גדולים בדת, באשר לפי דעתם, אי אפשר לעמנו להתקיים בתוכו ממלכה בהיותנו עמוסים בסבל ירושתנו, ולפיכך כינו את חברתם בשם לשכת סתרים ביראם לצאת בפומבי, ועשו במחשך עבודתם, ולפי השמועה נתנו ידם להם כמה חכמים ישרים, באשר לא ירדו לסוף דעתם, אמנם מעט מעט התבוננו וראו את אשר לפניהם ונתרחקו מהם [ובאמת גם זה, היה חיקוי לדרכי העמים אשר אהבו סלה]. מובן, כי שמועות כאלה הפריעו את כמה משלומי אמוני העם להצטרף לחבורות, ולצאת קבל עם, וכבשו פניהם בקרקע, וחשבתי אז אמתיות דברי תנא אחד שאמר (נדרי מ') **אם יאמרו לך נערים בנה וזקנים סתור וכו'.** ועיין שם בפירש"י, ודבריו מבוארים בתוספתא בעבורה זרה עיי"ש].

²⁹² רבי ישראל מאיר ב"ר שמואל וויינטרויב שליט"א (מתלמידי החזו"א), בהירות במסורת רבותינו – מרן החפץ חיים זיע"א וביחוד בענין הרב הראשי הציוני הידוע (מובא מתוך הקובץ תורני גינת ורדים, מדור גן המלך, עמ' פז-צו (סיון-אב ה'תשס"ט, ניו יורק)), פרק ח-אודות ר' לייב בנו של החפ"ח וגילוי אגודת סתר שבישיבת וואלוז'ין

אולם הגיע העת והמצב להסיר את הלוט מהכותב ר' לייב וממגמותיו, שלא נודעו עד כה. ליהוי ידוע, שהכותב הזה היה מפוקפק באישיותו, וידוע בהשקפתו כ"מזרחי", ושמעתי מנכדו של רבי מנדל זקס, שהיה נחשב במשפחה כמקולקל, והרוצה לעמוד על אופיו יראה ממה שכתב בעצמו, שם ב"תולדות החפץ חיים". הוא מספר איך שכאשר ביקר בירושלים, התלווה עמו אחד מאברכי ירושלים, וכשהגיעו לאחד מבתי הספר הכפרניים, התבטא האברך בהתרגשות, שהלואי שירד אש מן השמים ויבער את בית הספר הזה, וכותב, "ואני צחקתי במלוא פי". כמו"כ התייחסותו לשלילת האינשורנ'ס של החפ"ח, ושם בשיחות הוא מביא שאביו אמר לו בתוכחה, איך שהוא רחוק ממנו וכה יהא לדור יבא, גם מביא סמוך לאמרה זו, מה ששאלו הרי יש פתגם המוני שהתפוח אינו נופל רחוק מהעץ, וענה החפ"ח, זה רק לגבי רוח מצויה.

מסדר 'אחווה'

אמנם על פני השטח אפשר לומר שזהו מסדר, אבל בפועל 'אחווה' שימשה כלשכה של 'בני ברית' כדי לבצע עוולות מטעמה, תחת מסווה ה'דתיות'²⁹³.

לשכת 'אחווה' הוקמה בשנת ה'תרנ"ה, ומייסדיו היו ר' ד"ר ישעיהו רפאלוביץ²⁹⁴, אליהו אהרון כהנא²⁹⁵, גבריאל גבריאלוביץ, הרב יצחק אביגדור אורנשטיין²⁹⁶, זלמן בן-טובים²⁹⁷, משה אליהו זקס, **אברהם יצחק הכהן קוק**²⁹⁸, **'הרב' יעקב משה חרל"פ**²⁹⁹, אליהו (בן גרשון) פרוש), יצחק נחום לוי, **'הרב' יהודה לייב מימון-פישמן**, מיכאל בן-ציון יברוב, חיים המבורגר, יצחק שריון, 'הרב' זלמן סולובייצק³⁰⁰, 'הרב' מאיר יוסף מרגליות³⁰¹, אליעזר פרלמן, **הרב צבי פסח פראנק**³⁰², יצחק דוד מן, שמואל אליהו וינברג³⁰³, **'הרב' ישראל מאיר לאו**³⁰⁴, **'הרב' אליהו בקשי-דורון**³⁰⁵.

²⁹³ ראה לדוגמא ספר יהושע – זכרון ליהושע מאיר רייכמאן (ירושלים, תש"ב-ג), ערוך ומסודר לדפוס ע"י דב נתן ברינקר, ארגונים חברתיים בני ברית, עמ' סח.

²⁹⁴ סוחר, פעיל ציבור, מראשי אגודת אחווה וממייסדי תל אביב.

²⁹⁵ צלם, הרב הראשי לברזיל ורב הצבא הבריטי בארץ ישראל.

²⁹⁶ נולד בירושלים, נצר למשפחות ריבלין ואורנשטיין, היה רב הכותל הראשון, ממגיני הרובע היהודי ומחלליו.

²⁹⁷ עיתונאי, עסקן ציבור ומראשוני המורים העבריים (אביו ה' בלשכת 'בני משה'.

²⁹⁸ נהגו לערוך בביתו את האסיפות (ראה ספר האחווה, עמ' 103), פעלה לעשות את המחטף של מינויו של הרב קוק לרב הראשי, בין החותמים על מינויו לרבה של ירושלים, היו המוסדות עץ חיים, שערי צדק וביקור חולים שבהנהלתם עמדו אנשי אחווה. (ראה את כתב המינוי, שם, עמ' 304-302); כמו"כ הם פעלו להוציא לאור את כתבי הראי"ה קוק, וכך נכתב בספר האחווה, עמ' 137: 'תוצאה זו תחת השם אגודת התרבות הישראלית' נוסדה על ידי חוג עסקני 'אחווה' שיסדו את התחכמוני, הופיע רק הספר הראשון'.

²⁹⁹ רבה הראשי של הרבנות (ראה מאמרו של דוד נחמן רוטנר, האגודות שמאחורי האגודות (המבשר סוכות תשפ"ב, עמ' 96), כמו"כ ידיעה מעניין שהתבטא בצורה חריפה נגד הרב עוזי משולם הי"ד זיע"א.

³⁰⁰ מנהל הוועד הכללי כנסת ישראל, ונשיא אגודת אחווה.

³⁰¹ קרוב משפחתו של 'הרב' סלונים, ומראשי הסתדרות 'המזרחי הצעיר הארץ ישראלי'.

³⁰² ראה קטלוג ירושלים של זהב, מכירה 3, י"א באב ה'תשע"ה, עמ' 23: **'בית המדרש 'משכן יעקב וישראל' שבשכונת 'אחווה' בירושלים היה שייך לאגודת הסתרים 'אחווה' שנוסדה בשנת תרנ"ה וגדולי רבני ונכבדי ירושלים היו חברים בה, רבה של העיר, הגאון רבי צבי פסח פראנק... פרוטוקול רשום בכתב יד על נייר רשמי של בית המדרש באסיפה הוחלט לפרסם מכתב ברכה... חתומים על המסמך ראשי ועד האגודה – ר' יהודה אהרן וייס, ר' [אלתר] דב וישנצקי ור' שלמה עוזר בודק, כולם מחשובי עסקני ירושלים'.**

³⁰³ היה ראש עיריית בני ברק.

³⁰⁴ ראה מאמרו של דוד נחמן רוטנר, האגודות שמאחורי האגודות (המבשר סוכות תשפ"ב, עמ' 96, אבל כמו"כ ה' חבר בבני ברית ראה לעיל הערת-שולים 235.

³⁰⁵ רבה הראשי של הרבנות (ראה מאמרו של דוד נחמן רוטנר, האגודות שמאחורי האגודות (המבשר סוכות תשפ"ב, עמ' 96), כמו"כ ידיעה מעניין שהתבטא בצורה חריפה נגד הרב עוזי משולם הי"ד זיע"א.

ועוד. (כפי שיראה הקורא ברשימות החברים זו היו רובם ככולם חברים גם בלשכת בני-ברית).

בספר האחוה של אגודת אחוה, ניתן לראות עוד שמות של חבריה, וסדר הקמת הסניפים החדשים: ביפו (משה דב ריבלין), פ"ת, מצרים, חברון, חיפה, תל אביב, צפת, טבריה, לונדון וניו יורק.

הלשכה השניה הוקמה ביפו בשנת ה'תרנ"ח³⁰⁶, החברים הראשונים היו: אליהו אהרן כהנא, יעקב אסקוביץ, צבי רבינוביץ, שמעון שלמן, חיים פלמן, אפרים יפה, נח יהושע הכהן מילנר, יעקב חיים סלונים, יוסף מנחם סלונים, ודוד טוביה משיוף.

הלשכה החמישית הוקמה בחברון³⁰⁷, נשיא הלשכה שם 'הרב' יעקב יוסף סלונים³⁰⁸, במכתבו ליצחק יעקב ילין, מחנוכה ה'תרפ"ג כתב לו כך:

'רצוננו הגדול הוא לסדר הכל ולהכניס את החברים החדשים באחד מימי חנוכה זה'.

בלשכה זאת נמנו: אליעזר דן סלונים³⁰⁹, יעקב זאב הלוי וייס-רייזמן³¹⁰, ישראל שלמה זלמן בן גרשון וילנסקי³¹¹, ישראל הלוי קפלן³¹².

הקמת החינוך הפשרני 'תחמוני' ביפו

כמו"כ חברי אגודת אחוה היו הראשונים שהקימו את החינוך הפשרני מה שמכונה היום ממלכת-דתי, בתחילה הקימו את ב"ס 'אחוה' ולאח"מ בעזרתו של קוק הוקם 'תחמוני'³¹³.

הוצאת כתבי הראי"ה קוק ע"י 'אגודת התרבות הישראלית' (שע"י תחמוני)

הוצאת כתבי קוק (ספר האחוה, עמ' 137):

³⁰⁶ ספר האחוה, אחוה ביפו, עמ' 120.

³⁰⁷ ראה קטלוג ירושלים של זהב, מכירה 1, י"ז בכסלו ה'תשע"ה, עמ' 203.

³⁰⁸ הרב הראשי האחרון של חברון, מכיוון שהי' חבר במסדר התחבר לתנועת המזרחי ולרבנות הראשית.

³⁰⁹ מנהל בנק אפ"ק בחברון וחבר מועצת העיריה, נרצה במאורעות תרפ"ט.

³¹⁰ שוחט ומורה בחברון, נרצה במאורעות תרפ"ט.

³¹¹ מזכיר ישיבת 'כנסת ישראל' בחברון, נרצה במאורעות תרפ"ט.

³¹² מנהל בית הספר בחברון.

³¹³ ספר האחוה, עמ' 133.

הוצאה זו תחת השם 'אגודת התרבות הישראלית'³¹⁴ נוסדה על ידי חוג עסקני 'אחווה' שיסדו את התחכמוני, הופיע רק הספר הראשון.

מחטף המינוי של הראי"ה קוק 'הרב הראשי לירושלים'

המחטף של מינויו של הרב קוק לרב הראשי, בין החותמים על מינויו לרבה של ירושלים, היו המוסדות עץ חיים, שערי צדק וביקור חולים **שבהנהלתם עמדו אנשי אחווה ובני ברית**³¹⁵. (ראה את כתב המינוי, ספר האחווה, עמ' 302-304)

עזות לסיבת המחטף הנ"ל מצויה בספר של אפרים כהן, מזכרונות איש ירושלים, עמ' 300³¹⁶, בכך שאמר ליוסף קרליבך (מורה סמינר ביפו):

'כשיהיה רב בעיה"ק ירושלים, **יבטל (קוק) את החרם על בתי הספר**³¹⁷.

דהיינו שקוק עוד ביפו תמך בחינוך הקלוקל הנ"ל של תחכמוני, וידע שאגודת 'אחווה' יסכימו למנות אותו כרבה של ירושלים, מכיוון שיבטל את החרמות שעשו חכמי ירושלים נגד החינוך הקלוקל שתמך בו בהיותו רבה של יפו, ומכיוון שמחטף זה הי' בו משום מורת רוח נגד חכמי ירושלים לכן הדבר נעשה בסתר, וכך מתואר בספר **האיש על החומה**, ח"ג, הזמנת הרב קוק-מבצע סודי, עמ' 167-168:

'ראשי הוועד הכללי'³¹⁸ נרתמו בכל המרץ למימושו של רעיון זה. אולם מתוך שהיו מודעים היטב למוקשים הרבים שעליהם עוד לעבור לפני שיוכלו לראות

³¹⁴ ראה הרחבה אודותם בקובץ מאבני המקום (הוצ' בית-אל), קול-קורא מטעם אגודת התרבות הישראלית, עמ' 14-17 (שם מייחסים שהקו"ק נכתב ע"י הרצי"ה קוק).

³¹⁵ אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובוניו, כרך ב', יהושע מאיר רייכמן, עמ' 710-709: 'בימי מלחמת-העולם הראשונה השתמש בנתינותו האמריקאית ובבקיאותו בעניני אמריקה ופעל רבות ובמסירות להבאת עזרה ליהודי ירושלים. אחרי המלחמה השתתף בארגון החיים החדשים בישוב. כחבר "בני ברית" היה במגע ידידותי גם עם טובי הישוב החדש. כן היה חבר פעיל ב"המזרחי". נבחר לוועד העיר היהודי הראשון ולאספת הנבחרים הראשונה. יזם והציע להזמין את הרב קוק וצ"ל לראש-הרבנים. השתתף בסידור מעמד הרבנות הראשית לארץ-ישראל ובארגון קהלת ירושלים והמועצה הדתית.

³¹⁶ מהדורא שניה.

³¹⁷ לגבי החרם על ה'שולעס' (בתי הספר לבנים שלימדו בהם גם לימודי חול) וה'שקולעס' (בתי הספר לבנות שלימדו בהם גם לימודי חול) שהכניסו בהם נטיעות זרות, למד את הספה"ק: קנאת ה' צבאות מאת רבי נתן מברלסב 'מוהרנ"ת' זיע"א; תוכחת מגולה מאת רבי הלל ליכטנשטיין זיע"א (ירושלים, תרל"ג); מעשה אבות מאת רבי עקיבא יוסף שלזינגר זיע"א (ירושלים, תרס"א); וכן הקונטרס חרם אחרון לבית ישראל (אוצר היהדות, ירושלים) (ניתן ללחוץ על שם הספה"ק הם משמשים כקישור).

³¹⁸ "הוועד הכללי" הינו גוף ששימש עד למלחמת העולם הראשונה ובתוכה, תפקיד מרכזי במתן שירותי סעד ודת לציבור, ומילא את הפונקציה של עיריה בזעיר אנפין. מוסד זה היה מורכב מנציגי רוב הכלולים שפעלו בירושלים. גם משכורות המרא דאתרא וחברי הבד"צ מומנו על ידו, למעשה הלש "הוועד הכללי" עד המלחמה העולמית על רוב עמדות ומוסדות הציבור בירושלים.

את הרב קוק יושב על כסא הרבנות בירושלים, נקטו 'ראשי הועד הכללי' בכל דרכי ותכסיסי הסודיות והקונספירציה המלווים למבצע סודי מעין זה.

בראש חודש אלול של שנת תרע"ח נתלקטה חבורה מכובדת של "פני העיר" וקובעי המדיניות של "הועד הכללי", שהיה בעבר כעין מרכז שלטון מקומי, וחבר מושכי החוטים מאחורי הקלעים של אגודת הסתר "אחיה".

עוברים ושבים שנקלעו באותו בוקר של שלהי דקייטא ליד "התחנה המרכזית" של הכרכרות שליד שער יפו, נעצו מבטים תמהים בכרכרות העמוסות נכבדים וכל העסקונה הועד הכללית. וכשסקרנים קצרי-רוח העיזו לשאול לאן כל המחנה הזה? ונענו - חברונה! גברה סקרנותם עוד יותר.

כל אותה הדרך שארכה עד הצהרים, התנהלו דיונים והתייעצויות קדחתניות על דרכי הפעולה ועל אופן הטיפול במבצע הסודי, שתכליתו להביא רב ראשי לירושלים.

אחרי שכל הכבודה גמרה להשתטח על קברי האבות במעלות "שבע המדרגות" למערת המכפלה, פנו לאכסנייתו של ר' זלמן שניאורסון וישבו לנסח מכתב להרב אברהם יצחק הכהן קוק, ששהה באותו זמן בלונדון.

העברת המבצע מירושלים לחברון, מוסבר בצורך לשמור את הענין בסוד, מחשש תגובתם הנמרצת של חרדי ירושלים, והקבוצה הקנאית שנקראה "אגודת הקודש", שלבם היה מלא על הרב קוק בגלל השקפותיו והתבטאויותיו³¹⁹.

ולשם הבהרת הנק' שלשכת 'אחיה' היתה בעצם לשכת 'בני ברית' הוה עובדא שיהושע מאיר רייכמן ה' בארגון בני ברית, ועמד בראש הנהלת עץ חיים וביקור חולים³²⁰, ספר יהושע - זכרון ליהושע מאיר רייכמן³²¹, ארגונים חברתיים בני ברית, עמ' סח:

אך מה שקרה הוא שמעמדו נתרופף מאד עקב המלחמה, והוא ראה ברעיון זה של מינוי הראי"ה קוק כקדש הצלה אחרון למעמדו הצבורי הירוד.

³¹⁹ שם, הערת שולים 15: 'חרדי ירושלים שמרו בזכרונם את הספדו על הרצל שהשווה אותו למשיח בן יוסף, וכן מה שאמר בשנת תרס"ז ליוסף קרליבך (מורה סמינר ביפו): "כשיהיה רב בעיה"ק ירושלים יבטל את החרם על בתי הספר". ("מזכרונות איש ירושלים" לאפרים כהן, עמ' 300, מהדורה שניה). ראה גם להלן בפרק "האמת והעיונות". (בספר האיש על החומה, עמ' 421-399, אבל יותר מומלץ לעיין בכל עניין זה בספה"ק מרא ארעא ישראל!)

³²⁰ מבין ההנהלות של מוסדות חרדים שחברי 'אחיה' השתלטו הינם 'עץ חיים', 'שערי צדק' ו'ביקור חולים', בין היתר גם השתלטו על הנהלת מוסדות חילונים כגון 'קרן הגאולה' ו'קרן היסוד'. כי לא ראו שום הבדל בין האי להאי.

³²¹ ירושלים, תש"ב-ג, ערוך ומסודר לדפוס ע"י דב נתן ברינקר.

כוס תנחומים

הלשכה הראשית של אגודת א ח ו ה
בירושלים. משתתפת בצערה העמוק ובהאסון
הגדול של מרן הגאון רבי אברהם יצחק הכהן
קוק שליט"א ומשפחתו. בהלקת מהם בתם

אסתר יעל

ימצאו נחומים בתוך שאר אנלי ציון וירושלים.

לשכת אחוה מפרסמת מודעת 'כוס תנחומים' על מותה של אסתר
יעל קוק (דאר היום, 26.10.1919, עמ' 1)

'במשך הזמן נוסדו בירושלים
כמה ארגונים חברתיים על
יסודות ידידותיים-אחוותיים
אשר את עניניהם ניהלו
בסתר ובסודיות ועיקר
מטרתם היתה: "איש את
רעהו יעזורו ולאחיו יאמר
חזק", ולמטרה זו השתדלו
לרכוש להם השפעה
בהנהלת המוסדות
הציבוריים של העדה
ולמשוך לאגודתם את ראשי

ומנהלי המוסדות. את המקום הראשון בארגונים אלה תפסה אגודת "בני ברית".
רבים מראשי הכוללים ומנהלי המוסדות היו בין אחי הלשכה הזאת מראשית
הוסדה בירושלים, וגם רבי יהושע מאיר רייכמאן נתקבל לאח נכבד בלשכת "בני
ברית" בירושלים, אשר אליה השתייך כל ימי חייו בירושלים.

וכה יספר מר י. פרס. אחד מראשוני החברים של לשכת "בני ברית" בירושלים:
"בתקופת השחרות שלה שמה לה לשכת 'ירושלים' למטרה לחדור לתוך העדות
ומוסדותיהן ולשקוד באמצעות עסקניהם על תקנת עניני הצבור. כדי להשיג
את המטרה הזאת שאפה הלשכה למנות על חבריה את טובי העסקנים
במוסדות אלה. ר' יהושע מאיר רייכמאן היה אחד הראשונים שהצטרף
לשורותינו". ("דיעות בני ברית", שנה שלישית. תש"ב).

לשכת "בני ברית" אחדה בתוכה את טובי העסקנים מהישוב הישן והישוב
החדש. את ראשי הכוללים ומנהלי המוסדות ואת ראשי הציונים ומנהלי בתי
הספר החדשים, והשפעת גומלין שררה בין שני הכוחות האלה, אשר כלפי חוץ
נראו כמתנגדים זה לזה, אולם בפנים היו מאוחדים וכוונו את מעשיהם בדרכי
שלום לתקנתה של ירושלים. על ר' יהושע מאיר רייכמאן יאמר מר פרס עוד:
"בלשכתנו היה האח רייכמן רצוי לכל אחיו. למרות זקנותו המופלגת היה מופיע
גם בשנים האחרונות מדי פעם בפעם באספות הלשכה" (שם).

מתוך ידיעה זו מתבארות כמה תופעות בחייו ובפעולותיו הציבוריות של רבי
יהושע מאיר רייכמאן. כעומד במרכז הפעולה השתדל להשלים בין הישן
והחדש שבישוב הירושלמי ההולך וגדל ותפקידו לא היה קל ביותר ולא פעם
אחת נפגע מהישן ומהחדש כאחד, אבל הוא לא זז מדרכו הסלולה בה החל
ללכת בראשית פעולתו הציבורית'.

וכן כך נכתב עליו בערך בספר **אנציקלופדיה לחלוצי הישוב ובניו**, כרך ב', יהושע מאיר רייכמן, עמ' 709-710:

'בימי מלחמת-העולם הראשונה השתמש בנתינותו האמריקאית ובבקיאותו בעניני אמריקה ופעל רבות ובמסירות להבאת עזרה ליהודי ירושלים. אחרי המלחמה השתתף בארגון החיים החדשים בישוב. **כחבר "בני ברית" היה במגע ידידותי גם עם טובי הישוב החדש. כן היה חבר פעיל ב"המזרחי".** נבחר לוועד העיר היהודי הראשון ולאספת הנבחרים הראשונה. **יזם והציע להזמין את הרב קוק זצ"ל לראש-הרבנים. השתתף בסידור מעמד הרבנות הראשית לארץ-ישראל** ובארגון קהלת ירושלים והמועצה הדתית'.

הקמת הסתדרות המזרחי באר"

יהודה אהרן סג"ל ווייס, **בשעריך ירושלים**, פרק יב - אגודת אחוה, המזרחי, עמ' 187-188:

'בתוך פעולותיה הציבוריות של אגודת "אחוה" **קובע לו "המזרחי" פרק מיוחד לעצמו.** עוד בראשית הווסדה של האגודה היו רוב חבריה שוקלים כבר את השקל המזרחי וראו מתפקידם לרומם את קרן המזרחי בארץ. אך חסר היה האדם שיהיה בו כוח הארגון כדי לארגן את כל השבלים הבודדות ברוח המזרחי לחטיבה אחת ומאורגנת.

בשנת תרס"ז הגיע ארצה אחד מראשי המזרחי, ומגדולי הרבנים בבאסרביה, הרה"ג ר' י. ל. הכהן פישמן (עפ"ל). בשם הלשכה של אגודת "אחוה" יצאנו לקבל את פניו ברכבת, הר"ר זלמן הלוי סולובייצ'ק ואני. **ומיד הטיל עליו את עול העבודה ויחד ארגנו את השבלים הבודדות של חברי המזרחי להסתדרות המזרחי בירושלים.**

אגב, כמה שנים לפני בואו של הרב פישמן, כבר ביקר בארץ בשנת תרס"ב, אחר שנוסדה הסתדרות המזרחי בוויילנא, נואם דתי מצוין, בשם הרב צדיקוב. השתדלנו אז אצל ר' יחיאל צבי צימרנסקי ז"ל, גבאי בית הכנסת בשכונת בית יעקב שירשה לרב הנואם להסביר את רעיון המזרחי מעל במת בית הכנסת. הרב דרש באחת השבתות על הציונות הדתית כדרך לבנין הארץ, שעשה אז רושם רב על קהל השומעים'.

מנחם מנדל פרוש, **בתוך החומות**, הסתדרות המזרחי בירושלים, עמ' 233-235:

'לכן התעוררו אז עסקנים נכבדים שידעו והבינו את צורך השעה, ונגשו לארגן וליסד "הסתדרות המזרחי" עפ"י רוח הציונות הדתית. ביפו התקיימה

ההסתדרות המזרחי עוד לפני המלחמה שנתארגנה מאת בני ירושלים שעברו ליפו **ביחוד חברי אגודת "אחווה" שיחס מיוחד היה להם להמזרחי**. מאז הופיעו בפעם הראשונה הרב י. ל. הכהן פישמן בירושלים בשנת תרס"ו שהוזמן לנאום בחנוכת בית הכנסת בשכונת אחווה, המשפיעים ומנהיגי המזרחי ביפו היו מרן הרב ב. צ. עוזיאל שליט"א שהיה אז רב ביפו, הרב י. ל. ציטרון ז"ל הרב בפתח תקוה, הרב משה אוסטרובסקי ז"ל (המאירי) שהיה רב בעקרון, החברים הפעילים היו רבי זלמן מייזיל ז"ל, ויבל"ח הסוחר הנכבד רבי אלי' אהרן כהנא, רבי שאול אלחנן קוק, רבי יוסף גולדברג ומר אברהם ליוואי, **על ידם נוסד בית הספר הדתי הלאומי הראשון בארץ בשם חדר תורה "תחכמוני"**.

ונפגשו גם בהתנגדות, מאלה שעדיין נשאר אצלם הזכר של החדר המתוקן, הנסיון שנעשה בכמה ערים בחו"ל שנהפכו לחדר מסוכן שהרחיקו לכת מהחנוך המסורתי עד כדי פריקת עול ועזיבת דרך התורה והמצוה,

המיסדים טענו: שאינו דומה א"י לשאר הערים שבגולה, ששם באה התקלה רק מההשפעה של הלמודים בשפה ובתרבות זרה. משא"כ בא"י אם רק יסוד החנוך יהיה עפ"י רוח של קדושת התורה והמצוה וברוח גאות הלאומי וחבת המולדת ואין מקום לחששות כדי למנוע מליסד בית חנוך עפ"י מתודה פדגוגית ועפ"י שיטה זהירית בתכניות של למודים קבועים בשפתנו הלאומית. ולהצל מתוך כך כמה בנים שלא ילכו לבתי הספר החפשיים והחלוניים לגמרי ופולמוס רחב של וכוחים יצאו בעתוני ירושלים ובעתון המוריה נמשכו בזה כמה מאמרים.

בשובו של הרב עוזיאל אחרי הכבוש קמה המזרחי לתחיה והמרכז נקבע ביפו ובהפסקת התמיכה מגרמניה לבתי התלמוד תורה "נצח ישראל" שנוסדו מתחילה ע"י ח' שומרי תורה ונתמכו מאת פקידי ואמרכלי פרנקפורט ואמשטרדם, נכנסו הת"ת תחת רשות מרכז המזרחי ביפו.

אבל הנה כבר נודע שהדמיונות של מגדלים פורחים באוויר של אותם עמארצות הוכח כבר מעל לכל ספק שהחינוך הפשרני של 'תחכמוני' גרם לנזקים גדולים ביהדות הנאמנה ולבשה צורה של חינוך קלוקל, שרבים מבוגריהם נהיו פורקי עול תורה ומצות, כפי שחזו הרבנים הגאונים מהמהר"ל דיסקין והגרי"ח זוננפלד ועוד זיעועכ"א.

וכבר אז ראו את התוצאות בשטח של כשלונם המהדהד כפי שהביא רבי משה קליערס³²² זיע"א, מפי דודי - זכרונות מדודי הגאון החסיד רבי משה קליערס ז"ל³²³, עמ' כז:

'מה פלא שחנוך ה"מזרחי" גורם לעם ארצות שתתפשט הלא תוכן הלמודים וזמן הלמוד מחייבים כן, שמונה שנים על הילד לעשות בבתי חנוכו העממיים וחמש שנים בסימנר, הרי בהבגר הילד וגמרו שנות למודיו הוא בן עשרים שנה לפחות ומהו המעצור לבורות שלא תתפשט בין חניכיו.

ראית המקרבים. מחייבי ההתקרבות לחפשים מסתעיים ממעשה הלל המובא במס' שבת ל"א א. שקרב את הגר, וטועים הם, שם בקש הגר קרבת הלל אבל החפשים אינם מבקשים את התקרבות החרדים.

יש מדמים תקופתנו לתקופת עזרא הסופר באמרם: גם אז פשתה ההתבוללות בישראל, ושוכחים הם כי אז היה עזרא הסופר המנהיג שמיחה בהם והכם (נחמיה י"ג. כ"ה) והחזירם למוטב, ועתה מי הם המנהיגים ? (ב)³²⁴.

מי יתן והשי"ת יתן בלב היהודים הנאמנים להשי"ת ולתורתו להקים מוסדות חינוך ע"פ דרכי החינוך של קדמת דנא ללא נטעים זרים, מל"א.

הספד על הראי"ה קוק

משה הורביץ, הסתכלות הרמ"ה באמריקה, דרוש כ - אבל יחיד הדור - הספד על הכהן הגדול הגאון אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל הרב הראשי לא"י, עמ' 168:
...גם הנפטר שלנו, אהבתו לארצנו הקדושה ולעמו קרבהו להבונים החפשים בדעות למרות שהרבה מן החרדים מררו את חייו בטענותיהם הידועים, שהוא מתחבר לרשעים בבנין הארץ, וכי ארצנו הקדושה לא תסבול לרשעים האלה!.

---

³²² רבי משה קליערס זיע"א, ז' באדר ה'תרל"ו. שימש כרבה הראשי האשכנזי של טבריה. מייסד וראש ישיבת אור תורה. נפטר ביום כ"ג בשבט ה'תרצ"ד, ומנו"כ בטבריא ת"ו.

³²³ ערוכים בידי הרב משה אהרן פרלמן זיע"א, ירושלים, ה'תרצ"ה.

³²⁴ שם, הערת שולים ב': 'אגב, לשאלת אחד: מה דעתו על סוקלוב? ענה בתימה: וכי להסתפק יש אם סוקלוב אפיקורס?!

ישובים שאומצו ע"י 'אחוה'

מאיר צבי גרוזמן³²⁵, מפנקסו של מרצה, פרק ה', עמ' 172:

'חלפו כשש עשרה שנה, וחברי לשכת 'אחוה' שבתל-אביב, החליטו לבלות שבת באחד הישובים שבשומרון לצורך קירוב לבבות והבעת הזדהות עם המתיישבים. 'חשוב שידעו, שאנו כאן בתל-אביב שמנו אותם על לבנו' - אמר נשיא הלשכה בישיבה המכרעת, שבה הוחלט על פעילות יוצאת דופן זו. כחבר בלשכה הוזמנתי ליטול חלק פעיל בשבת זו, הוטל עלי להרצות על 'עיניני דיומא' בפני תושבי הישוב המארח'...

מסדר 'האחים הנאמנים'

הוקם כמתחרה ללשכת 'אחוה' מבין אלו שהיו בלשכה זאת הינם: יוסף זונדל וסרמן, יעקב רימון, נתן אקסלרוד³²⁶, יצחק רפאל³²⁷, מנחם פרוש³²⁸, שמואל אבידור הכהן, 'הרב' יצחק אייזיק הלוי³²⁹, אליהו בלנק, רפאל גוילי, ראובן פלדשוה, 'הרב' שאר ישוב הכהן³³⁰, 'הרב' שמואל אבידור הכהן (קונסרבטיבי)³³¹, 'הרב' משה מנחם אביטל (ברקוביץ), דב (בעריש) קוצ'ינסקי, שמואל אבינועם, בן ציון אילון³³², יוסף בנזימן, שמחה איסרוב, יוסף קשטן, יוסף חרמוני, פ"ד קליין, הד"ר אליהו בלנק, ועוד (לא מעט מצאצאיהם של אותה לשכה אח"כ נהיו עיתונאים).

לאחר תקופה מסויימת שינתה את שמה ל-'התאחדות בני ציון לשכת משה', ואף התאחדה עם 'בני ברית'.

³²⁵ ד"ר מאיר צבי גרוזמן, מאיר צבי היה מרצה באוניברסיטת בר-אילן, ומורה במדרשיית נעם פרדס חנה. שימש כמרצה בענייני דת מטעם ארגוני תשובה בעיקר על דרך הציונות הדתית. הוציא לאור ספרים העוסקים בהגות ובמחשבת ישראל.

³²⁶ במאי סרטים.

³²⁷ מראשי המפד"ל, שימש כשר הבריאות מטעם שלטון המינות.

³²⁸ מראשי אגודת ישראל, נודע כבתור משיהו שהי' לו ידיעה ברורה לגבי מה שקרה לילדי תימן ולא גילה, כמו"כ שיתף פעולה עם הרשויות בפרשת יוס'לה שומעכר.

³²⁹ רבה הראשי של הרבנות (ראה מאמרו של דוד נחמן רוטנר, האגדות שמאחורי האגודות (המבשר סוכות תשפ"ב, עמ' 96).

³³⁰ הרב הראשי של חיפה, בנו של הנזיר, גיסו של 'הצנחן' שלמה גורן.

³³¹ בתחילה למד בישיבת חיי עולם החרדית ואחר כך בישיבת 'מרכז הרב' הציונית דתית ובסמינר לרבנים 'אלומה' בירושלים, לאחר הקמת המדינה שימש הרב של כפר שמריהו, ורך ומגיש "פרשת השנוע" בטלוויזיה הישראלית, עורך השבועון הדתי "פנים אל פנים" (עם פנחס פלאי), הביע תמיכה בתנועת ר"צ. בין השנים 1987 ל-1997 שימש רב קהילת עדת שלום - עמנואל ברחובות, קהילה חברה בתנועה הקונסרבטיבית.

³³² ההיסטוריון של הבונים החופשיים בישראל.

פעילות

הקמת שכונת 'מונטיפיורי' בת"א, וכן את הבית כנסת השוכן בה המכונה 'בני ציון' (על הפוכת נרקם סמל הכרובים של 'האחים הנאמנים').

'לשכת מוריה' של 'האחים הנאמנים' הוציאה לאור את העיתון ילקוט בני ציון' ואח"כ את העיתון 'ציונים'.

מסדר 'ברקאי'

הולמה בשנת ה'תרמ"ה או ה'תרנ"א, ע"י אלכסנדר פיוני³³³, אמיל תמרי³³⁴, משה גולדברג³³⁵, יעקב אלחנן ליטווינסקי³³⁶ ועוד. במשך השנים הצטרפו: יצחק ילין, צדוק שלוש, דוד תדהר³³⁷, ועוד.

בכל מקרה הם באופן גלוי יותר מפיצים את משנתם שניכר ממנה שהם עובדי ע"ז.

לשכת 'חרמון' ו'חירם'

שיתוף פעולה עם משרדי הרווחה

מצינו שהמסדרים ולשכותיהם משתפים פעולה עם ארגוני הרווחה, להלן עדות מתוך בטאון המועצה הדתית ת"א-יפו הליכות (שנה אחת עשרה. ד (44), תמוז תשכ"ט), בר מצוה משותפת ל-48 ילדי בתי נוער של העיריה, עמ' 56:

5' מוסדות סוציאל חינוכיים באגף החינוך של העיריה, בהם מקבלים את חינוכם מאות ילדים ובני נוער בגילים מ-6 ועד 16 שנה הילדים נשלחים למוסדות על ידי הלשכה לעזרה סוציאלית בגלל סיבות סוציאליות-חינוכיות, מוצאם ברובם המכריע מבתים מסורתיים.

המוסדות מתנהלים על טהרת הכשרות בפיקוח מחלקת הכשרות. של הרבנות הראשית והמועצה הדתית.

גופים ציבוריים אחדים חברו יחדיו המועצה הדתית לשכות הבונים החפשיים 'חרמון' ו'חירם' וכמובן אגף החינוך של העיריה - כדי לערוך חגיגת בר מצווה משותפת בשתי סידרות. ל-48 ילדי מוסדות אלה שהגיעו למצוות.

³³³ נוצרי מנכבדי ערביי מיפו, נשיא לשכת הבונים החופשיים.

³³⁴ המתרגם הראשי של מושל יפו.

³³⁵ מבין מקימי אחוזת בית בת"א.

³³⁶ וממייסדי תל אביב.

³³⁷ בלש, ועורך האנציקלופדיה לתולדות הישוב ובוניו, וכן ערך את ספרי האחים של לשכת ברקאי של בונים חופשיים קדמונים ומקובלים תל אביב, בהם מופיעים שמות האחים, מקצועם תאריך לידתם ותאריך קידושם בלשכה.

ספיחי צבי ציוני רצון

שז"ר

משיח אז ועכשיו? (מאת יניב מזומן, מתוך מגזין סגולה):

'בשנות העשרים והשלושים התעורר בארץ ישראל שיח סביב הקשר בין שבתאות ללאומיות. היו שראו בה השראה, והיו שראו בה ניצנים של התעוררות לאומית שקדמה לציונות והובילה אליה, והיה בכך פתח ללגיטימציה היסטורית לשבתאי צבי ולתנועה השבתאית ולהתייחסות חיובית אליהם.

שז"ר, לימים הנשיא השלישי של מדינת ישראל, כתב כבר בשנת 1913 בכתב העת 'השלוח' באודסה'...

זלמן רובשוב 'שז"ר', ספורו של משיח, (מתוך עיתון 'השלוח', כט (ה'תרע"ג) עמ' 47):

'כך עתיד להשתנות גם היחס אל התנועה השבתאית, באופן שיתגלו לנו בה, עם כל טעותה העיקרית, מעינות תהום של כוח לאומי חי ורענן, מלא לשד האמונה וגעגועי הגאולה' (עפ"ל).

בתחילת המאה ה-20 כתב זלמן שז"ר שבתנועה השבתאית גלומים מעיינות של כוח לאומי חי. שז"ר נואם בפתיחת היריד הבינלאומי בתל אביב, 1970.

משיח אז ועכשיו? (מאת יניב מזומן, מתוך מגזין סגולה):

...'באותה תקופה הציע זלמן שז"ר לערוך יום לכבודו של שבתאי צבי בתשעה באב:

זלמן שזר, קרא בשנת 1925, מעל דפי העיתון 'דבר' לערוך 'יום שבתאי צבי' בתשעה באב לזכר אותו 'מחולל התקווה', 'שהקים ראשונה בקסם תקות המשיח תנועה עממית בת מרחב כזה', הוא ביקש לראות בשבתאות 'כח לאומי חי ורענן, מלא לשד האמונה וגעגועי הגאולה'. השפעתו של שזר על גרשם שלום היתה גדולה, גם אם שלום סלל דרך שונה לחלוטין בירור המקורות והערכתם וגם אם לא נטל חלק בחיפוש הקדחתני אחר שורשים משותפים ללאומיות היהודית ולשבתאות (עמ' 12)'.
'

יצחק בן צבי

בהיותו סטודנט למשפטים באוניברסיטת איסטנבול. קיים פעילות מפלגתית למען גיוס יהדות טורקיה להגברת האוטונומיה בהתנהלות ארץ ישראל, הגדלת מכסות העלייה וביטול ההגבלות על התעשייה. הצעתו לחקר מצב הפועלים והמשכילים מבין יהדות טורקיה התקבלה והובילה למסעו לביקור הקהילות היהודיות בשטחי טורקיה, יוון, לבנון וסוריה.

במסעות אלו ערך מפגשים רשמיים עם מנהיגי הקהילות ונציגיהם במוסדות השלטון, אך התפנה גם לקיום מחקרים וערך הכרות ראשונית עם השבתאים, מראשוני העוסקים בדונמה. ובחקר עדת הקראים.

נחשב למעריך גדול של ש"צ ימ"ש ולא לחינם שינה את שם משפחתו מ'שימשלביץ' ל'בן-צבי' כדי להורות את ההשתייכותו וההערצתו לש"צ ימ"ש.

כמו"כ בשנת 1924 הי' שותף בהחלטה על רציחתו של פעיל העדה החרדית יעקב ישראל דה האן הי"ד, במה שנחשב לרצח הפוליטי הראשון בארץ ישראל בזמן המודרני.

הוציא לאור כמה מחקרים אודות השבתאים המשומדים, כגון:

- השבתאים בזמננו (מצודה, כסלו תשי"ד).
- את הספר אודות חברו להערצת ש"צ ימ"ש ספר בשם ספר היובל לשניאור זלמן שזר: מחקרים ומקורות לתולדות התנועה השבתאית (ה'תש"ך).

אברהם שמואל שטיין

אברהם שמואל שטיין, מקצת קורות חייו:

'שטיין יצא ללמוד באוניברסיטת היידלברג שבגרמניה ואחר כך השתלם ב"מכון למדעי היהדות" בברלין. הוא התעמק בחקר ההיסטוריה של העם היהודי, ונמשך לדמויות של האישים המשיחיים השונים. כבר אז החליט לכתוב ספר על תקופת משיח השקר יעקב פרנק ועל בתו חוה, שנחשבה ל"נביאה" ועמדה בראש התנועה הפרנקיסטית אחרי מות אביה (שני הספרים ההיסטוריים שלו, "אש מריבה" על שבתי צבי ו"האש שאירה אפר" על יעקב פרנק, ראו אור בשנות החמישים. האחרון זכה בפרס קאסל מטעם יהדות מקסיקו).

אין טעם להכביר ביותר מדי ציטטות המתארות את ש"צ ימ"ש.

אהרן מגד

אהרן מגד, עשהאל, אב:

'בד' באב מתה אמי... כשנשארתי לבדי, ושקט היה בבית, רק ניסור שוקק של צרצרים נשמע מבחוץ, היתה בחדר מין הזרחות כזאת. נדמה היה כאילו רוחה של אמי חיה בכל החפצים מסביב: בציורי הצלליות התלויים על הקיר, של חלוצים רוקדים במעגל, ושל חלוץ מרים פטיש במחצבה, ושל חלוצה עודדת במעדר. ובשיירת הגמלים הקטנים מעץ-זית שעל-גבי השידה, הנושאים זיפזיף. ובאגרטל הגבוה שבאמצע השולחן, ובו צרור של רשרושיות ופעמוני-אלמוות וקוצים יבשים בעלי קדקדים מפוארים. ובכוננית הספרים, שבה הספרים שאהבה, ושקראה אותם פעמים אין-ספור: "גולה ונכר", "דברי פועלות", ושירי רחל, ושיר זלמן שניאור, ו**ספר האגדה**, ו**"שבתאי צבי"**, ו**"פאוסט"**, ו**"כה אמר סרטוסטרא"**... **כל ספר כאילו קורן אור, והאור הוא לא רק זה היוצא מתוכו, אלא גם האור שלה שאופף אותו, אור העינים, או אור המחשבות והדמיונות. או האור הזה שהיה קורן ממנה כשהיתה מפסיקה באמצע הקריאה, מניחה את היד על הדף, מסתכלת באיזו נקודה רחוקה, בעץ-הרימון שמעבר לחלון, או בציפור שעומדת על העץ, ומהררת במה שקראה'.**

א"ד גורדון

א"ד גורדון, מכתבים, מכתב ליוסף אהרונוביץ:

'ד' סיון תרס"ט, יפו... מקנא אני באבותינו הקדמונים: ביוצאי מצריים, בשבי בבל, בדור החשמונאים, שהם לא ידעו לא מן ההסטוריה ולא מהלכות החברה ולא מהלכות הכלכלה, ועשו הכל על דעת עצמם ועל פי רצון עצמם. ברור בעיני, כי לו באו הם לדרוש ולחקור כמונו היום, כי אז היה מתברר להם, כי הרבה ממה שהם באים לעשות אינו מעשי כלל, ולא היו עושים כלום. **ואפילו בדורות יותר מאוחרים, בזמן שבתאי צבי ובזמן החסידות, היו עוד בני עמנו מוכשרים לעשות דבר על דעת עצמם וכרצון עצמם, אלא שאז עוד לא היתה השעה מוכשרת וגם הדור לא היה ראוי לתחייה טבעית ולגאולה טבעית. ומצד אחר אני מתקנא ביפנים, בתורכים הצעירים וכדומה, שעוד בזמן הזה אינם כל כך מהירים לשמוע למה שגוזר 'השכל הבריא' או אפילו ה'מדע' במקום שרצונם גוזר אחרת'.**

ישעיהו קרניאל

ישעיהו קרניאל, מבעד למסוה (שעורים בהסתכלות), (התפרסם בדאר היום, 07.3.1924):

**'לפנים היו אומרים הצרפתים על כל צרה שלא תבוא: "בקשו את האשה!"
ועכשיו אומרים כל אומות העולם: "בקשו את היהודי!"**

הנה, למשל, יצאה אנגורה לתרבות־רעה ובטלה את "משרד־הרבנות" שלהם ואמרו "זו חליפתי" לכליפותם בקושטא. מי אשם בדבר? - לא חלילה הבולשביקים שהיו ל"רביים" טובים לבני־שמעאל בתורקיה או בני "עשרת־השבטים" שהכניסו כמה אלפים ל"תוך היד" של עזמות־פשה בלזנה, **אלא היהודים, כלומר מוסטפא־קמאל ועוד ארבעים חברים שהם מבני "שבתאי־צבי" ר"ל.**

וכסקראתי בעתונים ע"א גרושו של הכליף נזכרתי באותו רב שבאו לפניו החסידים והתאוננו על אפיקורס אחד שמטיח דברים כלפי הרבי.

- גרשוהו מיד! - צעק הרבי!

- אבל, רבי - ענו החסידים - איך נגרשוהו והוא עומד בחוץ?

- הכניסוהו וגרשוהו!

מתחלה הושיבו את הכליף שלהם על כסא־הרבנות שלו, והמושל בכבודו ובעצמו קרא לפניו את גזר־דינו, אח"כ נטלו אותו ואת בנו ואת שתי הפלוניות שלו, אחת צעירה ומגולה ואחת זקנה ומכוסה, והושיבו אותם במכונת שהיתה מוכנה מראש, אמרו לו במחילה את הפסוק: "היידאָ, סיקטיר!" והוא, המסכן, מסר דינו לשמים והלך למדינות שויציה כדי למצא את אחיר־לצרה, את הכליף הראשון...

סיכום

והנה לאחר כל פרסום עניינם על כך שהינם עובדי עבודה זרה, והטקסים שלהם מלווים בפדופיליה והתעללות בילדים³³⁸, הפעילים שלהם הינם מראשי ופעילי הציונות, ועוד דברים רחמנא ליצלן.

לכן עלינו לזכור שאין לנו אלא דברי רז"ל ומפרשיהם, אם אלו החליטו להמציא פירוש אחר, אנו נלך בדרך של אבותינו הק' כפי שאמר **המלך שהשלום שלו** (שה"ש, פרק א פס' ח):

---

³³⁸ שאלה מעניינת שראוי לעלות והיא מדוע המשרד הממשלתי המכונה 'רווחה' איננו פועל נגדם?!

"אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים"

ובפירש"י, שם:

'אם לא תדעי לך - זו היא תשובת הרועה אם לא תדעי לך להיכן תלכי לרעות צאנך את היפה בנשי' שחדל לו הרועה מלהנהיג אותם.

צאי לך בעקבי הצאן - הסתכלי בפסיעת דרך שהלכו הצאן והעקבים ניכרים טראצי"ט בלע"ז וכן הרבה במקרא (תהלים עז) ועקבותיך לא נודעו (ירמיה יג) נחמסו עקבך (בראשית מט) והוא יגוד עקב ישוב על עקביו ואותו הדרך לכי.

ורעי את גדיתיך על משכנות הרועים - בין משכנות שאר הרועים שאת אצלם וזה הדוגמא אם לא תדעי לך כנסייתי ועדתי היפה בנשים בשאר אומות איכה תרעי ותנצלי מיד המציקים לך להיות ביניהם ולא יאבדו בניך התבונני בדרכי אבותיך הראשוני' שקבלו תורתך ושמו משמרת ומצותי ולכי בדרכיהם ואף בשכר זאת תרעי גדיותיך אצל שרי האומות וכן אמר ירמיה (ירמיה לא) הציבי לך ציונים שיתי לבך למסילה וגו':

ובשביל לחזור ולחדד עניין הסכנה שבחברתם הנה דברים נפלאים שכתב רבי אליהו ב"ר נפתלי הרץ קלאצקין זיע"א, אבן פנה, סעיף יח, דף כט ע"א:

'ואולי לזה ירמזו הכתובים "עד יערה עליני רוח ממרום יהיה מדבר לכרמל והכרמל ליער יחשב" (ישעי לב), כי תחת אשר אנחנו נשקיף על כל דבר בסקירה חצונית ונשפוט על פי הרושם שיעשה עלינו ההוד והמשטר החצוני, כאשר "יערה עלינו רוח ממרום" נשכיל לדעת כי את אשר חשבנו לפנינו למדבר ארץ ציה ושממה משכן פראי אדם, הוא הוא הכרמל, ואך שם ימצאו משכנם אוהבי וחובבי אדם רודפי צדקה וחסד.

"והכרמל ליער יחשב" היינו כי הארצות אשר נחשבם לכרמל, ואשר בכל סקירת עין ושאיפת רוח נרגיש ונחזה בהם פעמי מפעלי ההשכלה וקילטורה "ליער יחשב" בהיותם משכן ורביצת חיתי טרף אשר יצמאו לדם ולא ידעו רחם, ותחת מסוה רוח הלאומי יעירו ויעוררו לקרב בחרב נוקמת, יהרסו וישחיתו ולא יחמלו, ולמרות ההוד והיופי החצוני וברק הציוויליזציה המרחף עליהם, יקונן בקרבם רוח זאבי ערבות שואפי דם'.

ודב"ק אלו צריכים להיות נר לרגלנו למשך כל חיינו, כי כל מה שכביכול נראה יפה כלפי חוץ כדוגמת ה'רעיון הלאומי' ה'חסד לאומים' וכיו"ב על זאת הדרך, רק מעורר ל'קרב בחרב נוקמת' 'על אטפך אטופך'.

סוף דבר הכל נשמע את-האלקים ירא ואת-מצותיו שמור כי-זה כל-האדם

מתוך הסידור, קדושה דסידרא:

'ברוך אלקינו שְׁפָרְאָנוּ לְכַבּוֹד וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים³³⁹ וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכָנוּ³⁴⁰.

ואלו בעלי הדעות המשובשות, שאינם להם מסורת תורה שבכתב ותושב"ע, לכן מגלים פנים בתורה שלא כהלכה, כדאיתא במס' סנהדרין ירושלמי, פ"ד סוף הל"א (פסיקתא רבתי, פרשה כא):

'אמרין ההוא תלמידא לא הוה ידע מורייה. אמר ר' יעקב בר דסאי דההוא תלמידא קטוע מטורא דסיני הוה.'

³⁴¹דעו לכם אחי, שכל פרי מבוקשנו בעשות ליקוטים וקונטרסים אלו, הוא רק למען הבדל את אחינו שלומי אמוני ישראל, מאנשי שחת האנשים הרשעים, המתחדשים, המשכילים, הלועזים הללו, ואין בינתינו בחיבורים האלו לנצח עמהם, מה גם לכבוש אותם תחת ידינו, וגם לא עלה על דעתנו לתקן אותם, כי אמרה תורה כל באיה לא ישובו³⁴², כל הפורש ממינות מיית, לא נעכב על ידם, ילכו אחרי שרירות לבם, כי אנשים אחים אנחנו, ר"ל מה שנוגע בגדר אינשי, אחים, לא נרע אותם, ולא ירעו לנו, כחוקי בני אדם על פני הארץ, לעשות כרצון איש ואיש. אך מה שנוגע בעניני דת, אם הימין ואשמאילה, ואם השמאל ואימינה ואבדיל אתכם וגו' אמר ד', ואין כל חדש תחת השמש, כמה מלחמות לחמו אבותינו עד שהבדילו את הכותיים מעמנו, מתחלה גזרי בהו רבנו, ולא קבלי מינייהו, (חולין דף ו' ע"א) עד הדר קבלו, ולא זזו משם עד שעשאו כנכרים גמורים שם. וכן ה' לנו עם המתיוונים, הצדוקים הראשונים, והקראים והבייתוסים, והשבתאים, הפרנקיסטים המשכילים, הרפורמים וכו' ככתוב בדברי הימים אשר לישראל "ואתם הזהרו ברוחכם לעשות האחרונה ראשונה, ולא תמתנו עד בוש, שלא יעלה עליכם הכורת", כאשר עלה לאחינו בני, היושבין בארץ אשכנז וארצות המזרח ובנותיה, כל מהלוקת שהיא לש"ש סופה שתתקיים ליתן קיים ומעמד, בנו לכם גדרות לצאנכם, ולטפכם, רחמו על זרעכם, לדעת מראשית אחרית, להבדל מהם ומהמונם ומדעותיהם

³³⁹ דהיינו מהציונים וגרוריהם.

³⁴⁰ ששתי הבחינות הללו של תורה שבכתב ותורה שבע"פ, הינם תרין דאינון חד, שהא בהא תליא (עי' בדב"ק של רבינו יעקב ב"ר אשר בעל הטורים זע"א, טור או"ח, סי' קלט).

³⁴¹ מובא ע"פ הספה"ק 'לב העיברי' חלק שני, סוף דבר, דף קיד ע"א (ירושלים, ה'תרע"ד).

³⁴² ועי' בדב"ק של מוהרנ"ת זיע"א, ליקוטי הלכות, הלכ' תפילין, הל' ד' אות ד'.

המשובשות, דרכיהם ונימוסיהם, מרחק כמטחוי קשת, מבתי מדרשם ותפלתם, לא תלכו ד' אמות שלהם, חוץ מזה מה שנוגע למצות השם יתברך ויתעלה.

וכל הנביאים התנבאו על הפירוד הזה לפני בא הגואל, "זרע אדם זרע בהמה", ואמרו רז"ל (חולין דף ה') זרע בהמה אלו פושעי ישראל, חלקי קרא זרע אדם לחוד, וזרע בהמה לחוד עכ"ל, והבן מאוד רמז זה שרמז לנו חז"ל.

ולא תעשו כאשר עשו במדינה ואחרות, להמתין עד עת עבר קציר, עד שבהכרח באו לסלע המחלוקת, ולא ישארו כי אם 'החסידי' אשר צרעת הצדוקים זבקה בם, ומחזיקים עצמם לצדיקים בדורם, כי אם בעת טובה היה בטוב, להעמיד אודך וזרעך באמת ובתמים, להבדיל בין האור ובין החושך, וירא ה' כי טוב, ויבא יעקב שלם.

תושלב"ע שושר"ש³⁴³

בילא"ו יילא"ו

בנל"ך ולאע"י

יחלצית"ו

---

³⁴³ ר"ת תושלב"ע שושר"ש – תם ונשלם שבה לא-ל בורא עולם, שלים ולא שלים רחמנא שלים ר"ת בילא"ו יילא"ו – ברוך ה' לעולם אמן ואמן, ימלוך ה' לעולם אמן ואמן ר"ת בנל"ך ולאע"י – ברוך נותן ליעף כח, ולאין אונים עצמה ירבה ר"ת יחלצית"ו – ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.